

มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็น
เด็กและเยาวชน

นายชิรพงษ์ กาญจนกันติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก

กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Legal measures used to determine punishment for juvenile offenders

Mr. CHEERAPONG KARNJANAKANTI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Criminal Law and Criminal Justice

School of Law

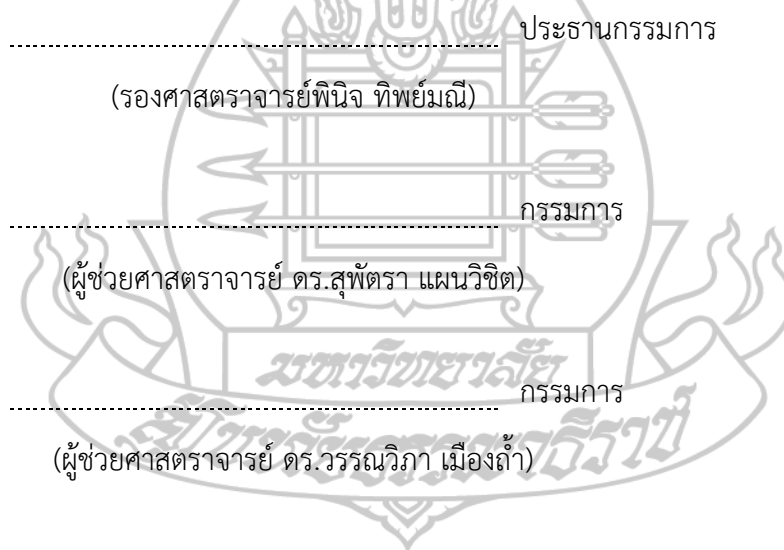
Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำ ความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน
ชื่อและนามสกุล	นายชীরพงษ์ กาญจนกันติ
แขนงวิชา / วิชาเอก	กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก
และเยาวชน

ผู้วิจัย นายชिरพงษ์ กาญจนกันติ รหัสนักศึกษา 2654002795

ปริญญา: นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ
วิภา เมืองถ้ำ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และความเป็นมาของ
มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน (2) ศึกษา
เปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญา
สำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เปรียบเทียบกับสิงคโปร์ ญี่ปุ่น อินเดีย ฝรั่งเศส
เยอรมนี และในสหราชอาณาจักร (3) ศึกษาการวิเคราะห์ปัญหาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
มาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนประเทศไทยกับ
ต่างประเทศ (4) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการ
กำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยทางกฎหมายโดยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิจัยเอกสารจากตัวบท
กฎหมาย คำพิพากษาฎีกา บทความทางวิชาการผลงานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษา และ
เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงการหาข้อมูลทางเว็บไซต์ที่สามารถเข้าถึงได้
โดยง่ายและเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและใช้การสำรวจ และค้นหาจากทางโทรศัพท์ เว็บไซต์และทางข่าวสาร
ต่าง ๆ จากสื่อโทรทัศน์ แล้วนำมาวิเคราะห์หาคำตอบและข้อสรุป ภายได้หลักทฤษฎีและหลักกฎหมาย เสนอ
แนวทางแก้ไขกฎหมายให้มีความเหมาะสม

ผลการศึกษาพบว่า (1) ประเทศไทยมีการกำหนดบทลงโทษไม่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นใน
สังคม (2) จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเด็กและเยาวชนกับสิงคโปร์ ญี่ปุ่น อินเดีย ฝรั่งเศส เยอรมนี และ
ในสหราชอาณาจักร มีการกำหนดกฎหมายในเรื่องของเด็กและเยาวชนที่แตกต่างจากประเทศไทย เช่น เกณฑ์
อายุผู้กระทำความผิด การเปรียบเทียบปรับ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การนับเกณฑ์อายุผู้กระทำความผิด
และการโอนคดี เป็นต้น (3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาและเปรียบเทียบกับสิงคโปร์ ญี่ปุ่น อินเดีย ฝรั่งเศส เยอรมนี
และในสหราชอาณาจักร พบว่ากฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทย ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ไม่มีความ
เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ไม่สามารถใช้บังคับและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนได้ (4) ควรมี
การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

คำสำคัญ การกำหนดบทลงโทษเด็ก การลงโทษเด็ก ผลของการกระทำความผิดของเด็ก

Thesis title: “Legal measures used to determine punishment for juvenile offenders”

Researcher: “Mr. CHEERAPONG KARNJANAKANTI”; ID: “2654002795”;

Degree: Master of Laws;

Thesis advisors: (1) Assistant Professor Dr. Supatra Phanwicht;(2) Assistant Professor Dr. Wanwipa Muangtham ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this thesis are to: (1) study the concepts, theories, principles, and historical background of legal measures related to the imposition of criminal penalties for children and juveniles; (2) conduct a comparative study of legal provisions concerning the imposition of criminal penalties for children and juveniles in Thailand and other countries, specifically comparing with Singapore, Japan, India, France, Germany, and United kingdom; (3) analyze the issues surrounding legal measures related to the imposition of criminal penalties for children and juveniles in both Thailand and abroad; and (4) propose recommendations for improving the legal framework concerning the imposition of criminal penalties for children and juveniles in Thailand.

The research methodology employed is documentary research, using legal codes, Supreme Court rulings, academic articles, research papers, journals, theses, study reports, and other relevant documents from both Thailand and other countries. Additionally, information was sourced from accessible and reliable websites were used as information sources. The findings were analyzed based on theoretical and legal principles, aiming to propose appropriate legal reforms. Surveys, phone interviews, website data, and news from television media were also utilized.

The results of the study found that: (1) Thailand has prescribed penalties that are inconsistent with problems occurring in society; (2) from a comparative study of juvenile law with Singapore, Japan, India, France, Germany and the United Kingdom, it was found that these countries have laws concerning children and juveniles that are different from those in Thailand, such as age limits for offenders, fines, treatment and rehabilitation plans, age criteria for offenders, and the transfer of cases; (3) the analysis and comparison with other countries revealed that Thailand’s juvenile laws lack clarity and are not suitable for the current social conditions, making them ineffective in controlling and reforming the behavior of children and juveniles; and (4) Thailand’s laws regarding criminal penalties for children and juveniles should be revised and improved.

Keywords : Juvenile sentencing, Juvenile punishment, Impact of juvenile offenses

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง แนะนำเกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์ในประเด็นที่ผู้ทำวิทยานิพนธ์ให้ความสนใจ โดยได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการค้นคว้าหาข้อมูลทั้งได้ให้ความเห็นข้อสังเกตและข้อปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จไปด้วยดีได้ผู้ศึกษาตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นายชีรพงษ์ กาญจนกันติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์การศึกษา.....	12
3. ขอบเขตการศึกษา.....	12
4. ระเบียบการศึกษา.....	12
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.....	14
1. พฤติกรรมการทำความผิดของเด็กและเยาวชน.....	14
2. ความหมายของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน”.....	16
3. แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.....	16
3.1 แนวคิดการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทางอาญา.....	16
3.2 แนวคิดการกำหนดโทษทางอาญา.....	17
3.3 แนวคิดเรื่องการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็ก.....	18
3.4 แนวคิดเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางเลือก.....	20
3.5 แนวคิดในการแก้ไขกฎหมาย.....	21
3.6 แนวคิดการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว ของผู้กระทำความผิด.....	22
3.7 แนวคิดการป้องกันอาชญากรเด็ก.....	23
3.8 แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด.....	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.....	25
4.1 ทฤษฎีทางเลือก.....	26
4.2 ทฤษฎีทางด้านจิตวิทยา.....	27
4.3 ทฤษฎีทางด้านสังคมวิทยา.....	31
4.4 ทฤษฎีพัฒนาการ.....	32
5. สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.....	33
5.1 สาเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายในที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและเยาวชน.....	35
5.2 สาเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายนอก.....	37
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและ	
เยาวชนตามกฎหมายไทยกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ.....	40
1. มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและ	
เยาวชนตามกฎหมายไทย.....	40
1.1 พิจารณาในประเด็นการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก	
และเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 - 75.....	42
1.2 พิจารณาในประเด็นการเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวนตาม	
พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน	
และครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 วรรค 3.....	47
1.3 พิจารณาในประเด็นการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชนตาม	
พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ	
ครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86.....	50
1.4 พิจารณาในประเด็นอายุของเด็กหรือเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจของศาล	
เยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธี	
พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 ประกอบมาตรา 13..	55
1.5 พิจารณาในประเด็นอำนาจของศาลในการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิด	
ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน	
และครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2. มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความที่เป็นเด็กและ เยาวชนตามระบบกฎหมายระหว่างประเทศ	61
2.1 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กหรือที่เรียกว่าปฏิญญาเจนีวา.....	62
2.2 การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนตามหลักสิทธิและเสรีภาพภายใต้ปฏิญญา สากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน.....	63
2.3 การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนตามหลักสิทธิและเสรีภาพภายใต้ปฏิญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก	64
2.4 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก	65
2.5 พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความสัมพันธ์ของเด็กใน ความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธ.....	71
2.6 พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องการค้าเด็กการค้าประเวณี เด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก	73
3. มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความที่เป็นเด็กและ เยาวชนตามระบบกฎหมายต่างประเทศ.....	75
3.1 สาธารณรัฐสิงคโปร์.....	75
3.2 ประเทศอังกฤษ.....	79
3.3 ประเทศญี่ปุ่น.....	81
3.4 สาธารณรัฐอินเดีย.....	86
3.5 สาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	90
3.6 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	92
3.7 สหราชอาณาจักร.....	97
4. สรุปและเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศ	99

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาของบทบัญญัติของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายที่	
ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความที่เป็นเด็กและเยาวชน	113
1. ปัญหาเรื่องกำหนดเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน	116
2. ปัญหาเรื่องเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวน.....	121
3. ปัญหาเรื่องการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชน.....	126
4. ปัญหาเรื่องอายุของเด็กหรือเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชน.....	130
5. ปัญหาเรื่องอำนาจของศาลในการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิด	132
บทที่ 5 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ	137
1. ข้อสรุป	137
2. ข้อเสนอแนะ	142
บรรณานุกรม.....	148
ประวัติผู้วิจัย	153

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงสถิติจำนวนคดีเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่ถูกดำเนินคดีสถิตคดีอาญาเด็ก
และเยาวชน ปี 2565 - 2566 2

ตารางที่ 1.2 ตารางแสดงสถิติจำนวนคดีเด็กและเยาวชนทั่วประเทศแบ่งตามเพศสร้ร่างกายของคดี
เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี ทั่วประเทศจำแนกตามอายุขณะกระทำผิดปีงบประมาณ
พ.ศ. 2565 - 2566 2

ตารางที่ 3.1 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ 1..... 100

ตารางที่ 3.2 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ 2..... 103

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีการนำหลักการและแนวคิดการคุ้มครองและป้องกันอาชญากรรมและวิธีการดำเนินกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนมาจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) ซึ่งได้กำหนดวิธีการของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนไว้เป็นแบบอย่างซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้¹

1. หลีกเลี่ยงไม่ทำให้เด็กหรือเยาวชนต้องกลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก
2. ลดจำนวนเด็กและเยาวชนที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในศาล
3. สนับสนุนให้มีการใช้มาตรการทางเลือกสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดแทนการดำเนินกระบวนการในศาล
4. นำกระบวนการยุติธรรมในเชิงสมานฉันท์มาใช้เป็นมาตรการทางเลือกสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาล
5. หลีกเลี่ยงการกำหนดความผิดทางอาญาและการลงโทษทางอาญาต่อเด็กและเยาวชนโดยไม่จำเป็น เพื่อเป็นการปกป้องเด็กและเยาวชนไม่ให้มีตราบปติติดตัว
6. การดำเนินคดีหรือมีการกำหนดบทลงโทษทำให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องขาดอิสรภาพ จะต้องกระทำโดยถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ซึ่งวิธีการนี้จะต้องนำมาใช้เป็นมาตรการสุดท้าย และจะต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่ให้เด็กและเยาวชนต้องขาดอิสรภาพสั้นที่สุด
7. ต้องมีการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไม่ให้มีการเปิดเผย หรือเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น
8. ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมต่อเด็กและเยาวชนในชั้นศาลต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสหวิชาชีพเข้ากับเด็กและเยาวชนในระหว่างการพิจารณาคดี

---

¹จัดทำโดย นายสาโรช นักเบตร์ อัยการอาวุโส, นาง อธิพร สุริสีห์เสถียร อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด ศูนย์อัยการคุ้มครองสิทธิเด็ก เยาวชน และสถาบันครอบครัว สำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อใช้สำหรับการฝึกอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

เมื่อพิจารณาจากตารางสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในช่วงปี 2565 - 2566 จะพบว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ช่วงอายุของการกระทำความผิดมีการลดลงและประเภทของการกระทำความผิดเป็นความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงกว่าเดิม

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงสถิติจำนวนคดีเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่ถูกดำเนินคดีสถิติคดีอาญา เด็กและเยาวชน ปี 2565 - 2566²
หน่วย : คดี

อายุ	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566
รวม	12,194	12,599
เกิน 10ปีแต่ไม่เกิน 15ปี	1,788	2,402
เกิน 15ปีแต่ไม่ถึง 18ปี	10,360	10,118
18 ปีขึ้นไป	46	43

ตารางที่ 1.2 ตารางแสดงสถิติจำนวนคดีเด็กและเยาวชนทั่วประเทศแบ่งตามเพศสรีระร่างกายของ คดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี ทั่วประเทศจำแนกตามอายุขณะกระทำความผิด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566³
หน่วย : คดี

เพศ	ชาย	หญิง
พ.ศ. 2565	90.49%	9.51%
พ.ศ. 2566	91.03%	8.57%

²เว็บไซต์ข่าวสาร Thai PBS - <https://www.thaipbs.or.th/news/content/332884> เมื่อวันที่ 17 ต.ค. 2566

³เว็บไซต์ข่าวสาร Thai PBS - <https://www.thaipbs.or.th/news/content/332884> เมื่อวันที่ 17 ต.ค. 2566

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนถูกจับกุมส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำแนกตามฐานความผิดระหว่างปี พ.ศ. 2565 - 2566 พบว่าสถิติการกระทำความผิดมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2565 รวมเป็นจำนวน 12,194 คดี และในปี 2566 รวมเป็นจำนวน 12,599 คดี⁴

หน่วย : คดี

ประเภทของคดีอาญา 5 อันดับที่พบมากที่สุด	จำนวนคดี พ.ศ. 2565	จำนวนคดี พ.ศ. 2566
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	4,907 คดี	3,110 คดี
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	2,006 คดี	2,999 คดี
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	1,703 คดี	2,622 คดี
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ และวัตถุระเบิด	868 คดี	1,530 คดี
ความผิดอื่น ๆ	1,503 คดี	1,079 คดี

โดยข้อมูลพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีอัตราที่เพิ่มขึ้นตามเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่สามารถกระทำความผิดนั้นขึ้นไปได้ โดยจะพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีอายุเข้าใกล้ที่จะบรรลุนิติภาวะจะมีอัตราในการกระทำความผิดเพิ่มสูงขึ้นกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่าลดหลั่นลงมา โดยดูจากสถิติการกระทำความผิด ในปี 2565 และในปี 2566 ดังนี้⁵

หน่วย : คดี

อายุ	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566
อายุ 17 ปี	4,523	4,247
อายุ 16 ปี	3,506	3,431
อายุ 15 ปี	2,331	2,440
อายุ 14 ปี	1,055	1,396
อายุ 13 ปี	502	234

⁴เว็บไซต์ข่าวสาร Thai PBS - <https://www.thaipbs.or.th/news/content/332884> เมื่อวันที่ 17 ต.ค. 2566

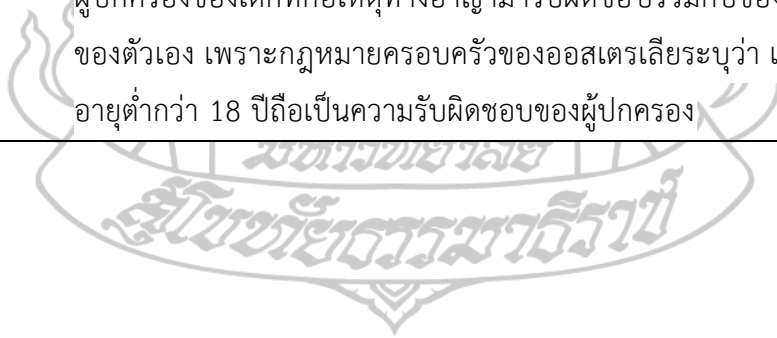
⁵เว็บไซต์ข่าวสาร Thai PBS - <https://www.thaipbs.or.th/news/content/332884> เมื่อวันที่ 17 ต.ค. 2566

สถิติการก่ออาชญากรรมในต่างประเทศ⁶

ประเทศ	ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น
ฟินแลนด์	- สถิติเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีที่กระทำผิดในคดีอาญาทั่วฟินแลนด์ตลอดปี 2023 มีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นถึง 48% แบ่งเป็นคดีลักขโมย ทำร้ายร่างกาย เมมาแล้วจับและอื่นๆ- มารี รันตานเนน รัฐมนตรีมหาดไทยฟินแลนด์ สังกัดพรรค Finns จึงประกาศว่า พรรคจะยื่นญัตติเสนอให้สภาพิจารณาปรับลดอายุขั้นต่ำซึ่งต้องรับผิดชอบทางอาญาให้น้อยกว่า 15 ปี เพื่อจะได้เหมาะสมกับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น
เกาหลีใต้	- สถิติอาชญากรรมที่ก่อโดยเด็กและเยาวชนในเกาหลีใต้เพิ่มจาก 2.23 เปอร์เซ็นต์ของคดีอาญาทั้งหมดเมื่อปี 2008 เป็น 5.31 เปอร์เซ็นต์ในปี 2020 และมีผู้เยาว์ก่อเหตุฆาตกรรม 5 คดี- คนเกาหลีจำนวนไม่น้อยจึงเรียกร้องให้ปรับลดอายุขั้นต่ำของผู้เยาว์ที่ต้องรับความผิดทางอาญาจากเดิม 14 ปีมาอยู่ที่ 12-13 ปี
สหรัฐอเมริกา	- เมื่อปี 2022 ระบุว่า กฎหมายใน 24 รัฐของสหรัฐฯ ไม่ได้ระบุอายุขั้นต่ำเรื่องการรับผิดทางอาญา ซึ่งดูเหมือนจะดี แต่กลับมีผลให้เด็กและเยาวชนบางคนตกเป็นเป้าการเลือกปฏิบัติโดยเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจเกินขอบเขต โดยมีการยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เด็กหญิงผิวดำวัย 9 ปี ถูกตำรวจในรัฐนิวยอร์กบังคับนำตัวขึ้นรถตำรวจในฐานะผู้ต้องสงสัย ทั้งๆ ที่ไม่มีหลักฐานชัดเจน ทำให้เด็กได้รับผลกระทบทางจิตใจ- ข้อเรียกร้องเรื่องการปรับเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญาของสหรัฐฯ จึงแตกต่างกันในแต่ละรัฐ เพราะบางรัฐ เสียงส่วนใหญ่เสนอให้รัฐบาลท้องถิ่นกำหนดอายุให้ชัดเจน แต่บางรัฐก็เรียกร้องให้ปรับกฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เพื่อให้ตำรวจสามารถตั้งข้อหาหรือควบคุมตัวเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีที่ก่อคดีอาญาได้ เพราะที่ผ่านมา การสอบสวนคดีมีข้อจำกัด แม้เยาวชนอเมริกันหลายรายจะเป็นผู้ก่อเหตุกระทำความผิดที่ร้ายแรงจนเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บก็ตามก็ต้องปฏิบัติตามข้อจำกัด

⁶เว็บไซต์ข่าวสารThairath - <https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/104136>เมื่อวันที่

ประเทศ	ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น
เซอร์เบีย	<p>- เป็นประเทศเล็ก ๆ ที่มีประชากรราว 6.8 ล้านคนทั่วประเทศ ซึ่งมีสถิติผู้จดทะเบียนครอบครองปืนมีมากถึง 760,000 คนในเมื่อ 3 พฤษภาคม 2023 เกิดเหตุกราดยิงในโรงเรียนซึ่งเป็นเรื่องสะเทือนขวัญของคนส่วนใหญ่อยู่ดี เพราะผู้ก่อเหตุคือเด็กชายวัย 13 ปี ขณะที่ผู้เสียชีวิตทั้ง 9 คนก็คือเด็กที่เป็นเพื่อนร่วมโรงเรียนและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย- กฎหมายเยาวชนของเซอร์เบียคุ้มครองเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปีไม่ต้องรับโทษทางอาญา และยังมีข้อห้ามเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ก่อเหตุที่เป็นเด็กและเยาวชนทำให้มีผู้เรียกร้องให้ทบทวนกฎหมายเยาวชนของเซอร์เบีย</p>
ออสเตรเลีย	<p>- กฎหมายเยาวชนของออสเตรเลียกำหนดว่าเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปีไม่ต้องรับโทษทางอาญา ขณะที่เด็กอายุระหว่าง 10-14 ปี และเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายให้ไม่ต้องได้รับโทษเทียบเท่าผู้ใหญ่ แต่ขึ้นกับคำวินิจฉัยของศาลว่าจะให้เด็กและเยาวชนรับผิดชอบการกระทำของตัวเองอย่างไร ซึ่งก็มีทั้งการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การทำทัณฑ์บน และรายงานตัวตามกำหนด- แต่ในปี 2020-2023 กลุ่มวัยรุ่นในหลายเมืองของออสเตรเลียก่อเหตุทำร้ายคนและทำลายทรัพย์สินสาธารณะด้วยความคึกคะนองหลายเหตุการณ์ จึงมีการเรียกร้องให้ปรับแก้กฎหมายครอบครั้ว ให้ผู้ปกครองของเด็กที่ก่อเหตุทางอาญามารับผิดชอบร่วมกับของเด็กในปกครองของตัวเอง เพราะกฎหมายครอบครั้วของออสเตรเลียระบุว่า เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ปกครอง</p>

ประเทศ	ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น
ไทย	<p>- ความผิดของเด็กถูกระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 มาตรา 74 มาตรา 75 กฎหมายไทยแบ่งอายุและความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนไว้ต่างกัน ตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2565 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม 2565 เด็กที่มีอายุไม่เกิน 12 ปี เป็นบุคคลที่ต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมาย ไม่ต้องรับโทษในการกระทำความผิดทางอาญา- ส่วนผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กอายุเกิน 12 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี อาจไม่ต้องรับโทษในการกระทำความผิดทางอาญาก็ได้ แต่ศาลอาจว่ากล่าวตักเตือน หรือส่งตัวไปยังสถานฝึกอบรม หรือองค์กรที่ศาลเห็นสมควร ขึ้นอยู่กับความผิดที่กระทำและดุลพินิจของศาล- ส่วนผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนอายุเกิน 15 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี กระทำความผิด ศาลอาจลดโทษให้กึ่งหนึ่ง หรืออาจใช้วิธีการเดียวกับเด็กอายุเกิน 12 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของคดีและดุลพินิจของศาล</p> <p>- ซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนี้กำลังถูกตั้งคำถามจากคนจำนวนมากไม่น้อยว่าถึงเวลาที่จะต้องทบทวนเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้ที่สมควรจะต้องรับโทษทางอาญาหรือไม่เพราะอายุของผู้ก่อเหตุร้ายแรงนั้นมีสถิติของผู้กระทำความผิดที่มีอายุน้อยลงเรื่อยๆ</p>

เมื่อพิจารณาถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายสำหรับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนของประเทศไทยกลับพบว่าประเทศไทยใช้ความอ่อนด้อยทางอายุของเด็กและเยาวชนมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดโทษหรือความรับผิดชอบของเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73-75 เป็นเรื่องความไม่รู้ผิดชอบจัดอยู่ในโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาในส่วนเหตุยกเว้นโทษ โดยใช้เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนเป็นสาระสำคัญว่าเด็กหรือเยาวชนที่ได้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหรือได้รับยกเว้นโทษหรือได้รับการลดโทษหรือไม่เพียงใด⁷

แนวทางการพิจารณาดังกล่าว ก่อให้เกิดการตั้งคำถามเกี่ยวกับหลักการและความเหมาะสม เกี่ยวกับการพิจารณาการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนและการกำหนด

⁷วิทยานิพนธ์ ของสถาบันบัณฑิตบริหารศาสตรหน้า 7

โทษ ก่อให้เกิดคำถามจากฝ่ายผู้เสียหายรวมถึงประชาชนในสังคมตามมาว่า เป็นการละเลยต่อการคุ้มครองสังคมหรือไม่ เป็นเหตุให้ผู้เสียหายรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมหรือไม่

เนื่องจากปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีการกระทำผิดที่รุนแรงและโหดร้ายเพิ่มมากขึ้นเฉกเช่นเดียวกับการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่กลับไปกระทำความผิดซ้ำโดยไม่สำนึกถึงการกระทำความผิดของตนและไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมายแต่อย่างใด โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาจมองว่ากฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยมีการคุ้มครอง การยกเว้นโทษหรือลดโทษตามเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิด ทำให้เด็กหรือเยาวชนเข้าใจได้ว่าตนจะได้รับการลงโทษน้อยหรืออาจไม่ได้รับการลงโทษเลย⁸

นอกจาก ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 - 75 แล้วยังมีกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนคือ

1. ประมวลกฎหมายพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ความหมายของเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติเยาวชนและครอบครัว
2. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 กำหนดให้ศาลอาจใช้ดุลพินิจของตนเพื่อมีคำสั่งให้มีการโอนคดีหรือไม่ก็ได้
3. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 ให้ถือเอาอายุของเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันที่มีการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น
4. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 13 กำหนดให้ศาลนั้นยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปแม้ว่าระหว่างการพิจารณาคดีในศาล เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะบรรลุนิติภาวะแล้วก็ตาม
5. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 อำนาจในการใช้ดุลพินิจของศาลในการที่จะรับคดีเข้าพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว
6. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 กรณีพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีใช้อำนาจเปรียบเทียบปรับ
7. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณา

⁸วิทยานิพนธ์ ของสถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์ หน้า 11

เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้องให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติและหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดามารดาผู้ปกครองบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วย ก็ดี

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติกฎหมายต่างๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายของเด็กและเยาวชนมีแนวทางชัดเจนไปในทางคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ที่ให้โอกาสกับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดคนนั้นได้กลับเข้าสู่สังคมโดยเร็วและไม่มีตราบาปติดตัว โดยกระบวนการพิจารณาคดีของเด็กและเยาวชนนั้นจะให้โอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาในรูปแบบคดีเด็กและเยาวชนมากที่สุด แม้ผู้กระทำความผิดคนนั้นจะมีอายุเกินไปกว่าคำว่าเด็กหรือเยาวชนแล้วก็ตามโดยยึดหลักเกณฑ์เรื่องอายุขณะกระทำความผิด หากเข้าข้อเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดดังกล่าวก็สามารถเข้ารับพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้ หากภายหลังผู้กระทำความผิดถูกศาลเยาวชนและครอบครัวตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง ก็ยังจะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายในเรื่องการรับโทษอีกด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับบทลงโทษเฉกเช่นเดียวกับเด็กและเยาวชน แต่ก็พบว่ายังมีปัญหาในมาตรการทางกฎหมายสำหรับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนอยู่หลายประการ ดังนี้

ประการที่ 1 จากการศึกษาพบว่า การกระทำความผิดเด็กและเยาวชนมีลักษณะร้ายแรงไม่ต่างจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ และพบว่าแนวคิดการลงโทษเด็กและเยาวชนในประเทศไทยตั้งอยู่บนพื้นฐานการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีการใช้มาอย่างยาวนาน ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 - 75 ไม่ว่าจะการกระทำความผิดนั้นจะเป็นการกระทำความผิดฐานใด หรือมีเป็นการกระทำที่มีลักษณะรุนแรงเพียงใด เด็กหรือเยาวชนที่ได้กระทำความผิดย่อมได้รับการยกเว้นโทษหรือลดโทษอยู่เสมอ ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวนี้ ไม่อาจทำให้การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนลดลงแต่อย่างใด อีกทั้งสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนกลับมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอีก

ทำให้แนวคิดหรือจุดมุ่งหมายของกฎหมายเด็กและเยาวชนที่บัญญัติขึ้นเพื่อมุ่งคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยเน้นการเยียวยาแทนการลงโทษเพื่อไม่ให้เกิดเป็นตราบาปติดตัวเด็กไปไม่ประสบผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้

ประการที่ 2 รูปแบบแนวทางการดำเนินคดีอาญาตามกระบวนการยุติธรรมทางเลือกในชั้นตำรวจถือได้ว่าเป็นต้นทางของการดำเนินคดีทางอาญา ตำรวจมีหน้าที่จับกุม ค้นหาหลักฐาน สอบสวน และสรุปสำนวนผู้ต้องหาว่าจะสั่งฟ้องหรือไม่และมาตรการหนึ่งในชั้นตำรวจที่สามารถลดตราบาปแก่เด็กและทำให้เด็กกลับคืนสู่สังคมได้โดยง่ายคือการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดเล็ก ๆ

น้อย ๆ ในคดีที่พนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับได้⁹ ถ้าพนักงานสอบสวนต้องเห็นว่าเด็กไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุก แล้วเด็กและผู้เสียหายยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ¹⁰ เมื่อเด็กนำเงินมาชำระค่าปรับตามที่ถูกเปรียบเทียบปรับแล้ว คดีเป็นอันเลิกกัน สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไป¹¹

พนักงานอัยการไม่สามารถดำเนินคดีกับเด็กได้อีกต่อไปทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาจจะไม่รู้สึกลำบากถึงการกระทำความผิดของตนเอง อาจทำให้คิดไปว่าถ้าครอบครัวตนเองมีสถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี ก็สามารถใช้การเปรียบเทียบปรับเพื่อทำให้คดีสิ้นสุดลงก็ได้ ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เห็นช่องทางของกฎหมายที่ทำให้ตนเองไม่ต้องรับโทษจากการเปรียบเทียบปรับแทนการดำเนินคดีอาญาแก่เยาวชนที่กระทำความผิดอาญานั้น

การลงโทษปรับจึงไม่มีผลเป็นการแก้ไขบำบัดและฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ผู้ต้องโทษปรับอาจทำความผิดซ้ำหรือความผิดใหม่ขึ้นมาได้อีก เพราะรัฐยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูจิตใจของผู้กระทำความผิด อีกทั้งโทษปรับยังไม่สามารถข่มขู่ ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีได้ เพราะการกำหนดโทษปรับตามกฎหมายไทยพิจารณาจากสัดส่วนความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยมีได้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด ดังนั้นหากผู้กระทำความผิดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะไม่กลัวการลงโทษปรับ การปรับจึงไม่ยุติธรรมสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนเพราะเกิดการได้เปรียบและเสียเปรียบในด้านฐานะทางเศรษฐกิจ

ประกาศที่ 3 การจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชน หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้องให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติโดย มีการกำหนดเงื่อนไขให้ครบถ้วนผู้อำนวยการสถานพินิจจะจัดให้มีการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนขึ้นเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยแผนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) แก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็ก (2) บรรเทาทดแทนหรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายและ (3) ให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนสำหรับบุคคลที่ต้องร่วมประชุมประกอบด้วยฝ่ายผู้ต้องหาฝ่ายผู้เสียหายนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์และอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือพนักงานอัยการเข้าร่วมก็ได้

เมื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแล้วเสร็จผู้อำนวยการสถานพินิจจะส่งแผนดังกล่าวแก่พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาพนักงานอัยการมีอำนาจสั่งได้ 3 กรณีคือ (1) เห็นชอบ (2) สั่งให้แก้ไข

⁹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37

¹⁰ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 38

¹¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39

(3) ไม่เห็นชอบและดำเนินคดีกับเด็กต่อไปในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นชอบให้ปฏิบัติตามแผนได้ทันที และรายงานให้ศาลทราบ¹²

เงื่อนไขในการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชนนั้น จะต้องเป็นความผิดที่เด็กหรือเยาวชนกระทำมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี และเด็กหรือเยาวชนนั้นต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลหรือเคยได้รับโทษจำคุกแต่เป็นโทษจำคุกในคดีที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำความผิดนั้นก็ตาม แต่การที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดที่มีอัตราโทษที่สูงถึง 5 ปีนั้นยังไม่ได้ถูกดำเนินคดีตามกฎหมายแต่มาใช้วิธีการมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา อาจเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียหาย และสร้างความเชื่อความเข้าใจที่ผิดแก่เด็กหรือเยาวชนคนอื่น ผู้เสียหายจะรู้สึกอย่างไร ไม่อาจเข้าใจได้ ถ้าเทียบเป็นความเหมาะสมแล้ว อาจจะมีความเหมาะสมได้ไม่เท่าที่ควร จึงอาจเกิดความไม่เป็นธรรมต่อความรู้สึกของผู้เสียหายที่ถูกกระทำได้ จึงสมควรมีการปรับลดอัตราโทษสูงสุดจาก 5 ปี ให้ดูโทษสูงสุดให้น้อยกว่า 5 ปีนั้น ถึงจะเหมาะสมมากกว่า

ในประเด็นเรื่องการรู้สำนึกในการกระทำของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ไม่มีตัวชี้วัดอย่างแน่นอนขึ้นอยู่กับพิจารณาของผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นคนพิจารณาเท่านั้น จึงสมควรให้มีหน่วยงานอื่นหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของเด็กหรือเยาวชนตนนั้น ได้เข้าร่วมการพิจารณาถึงความนึกคิด ความรู้สึกของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดว่าได้รู้สำนึกแล้วหรือไม่ เพื่อเป็นตัวถ่วงถ่วงอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งบุคคลที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ นักสังคมสงเคราะห์ที่หน้าที่หลัก คือ เข้ามาช่วยเหลือบรรเทาและป้องกันปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิดขึ้นโดยจะเข้าไปหาผู้ที่ประสบปัญหาและประเมินสถานการณ์และหาทางช่องทางช่วยเหลือปัญหาอีกทั้งให้คำแนะนำแก่ผู้ประสบปัญหาและพร้อมช่วยแก้ปัญหาไปจนถึงหาวิธีการป้องกันปัญหาและวางแนวทางไม่ให้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นอีก

ประการที่ 4 การกระทำความผิดโดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเกิดขึ้น และไม่สามารถดำเนินการทางคดีกับตัวผู้กระทำความผิด เช่น ผู้กระทำความผิดหลบหนีไป และหากระยะเวลาของการหลบหนีล่วงเลยมายาวนาน แม้ต่อมากจะสามารถติดตามหรือจับกุมผู้กระทำความผิดได้ผู้กระทำความผิดนั้นยังได้รับการปกป้องและคุ้มครองจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนอีก

ในคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ถือเอาอายุของเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นโดยที่ถ้าการกระทำความผิดครบองค์ประกอบ ในวันนี้ไปแล้ว ก็ถือว่าความผิดได้เกิดขึ้นในวันนั้นซึ่งตัวบทบัญญัตินี้อาจเป็นตัวส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน

¹²พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86

ได้รับค่านิยมแบบผิด ๆ ในเชิงที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่ากฎหมายเด็กและเยาวชนไม่มีความศักดิ์สิทธิ์เพียงพอที่จะลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดแล้วหลบหนีไม่ยอมรับความผิด ไม่รู้สำนึกในความผิดของตนเอง ที่จะเข้ารับผิดตามผลของกฎหมาย

ประกาศที่ 5 อำนาจในการใช้ดุลพินิจของศาลในการที่จะรับคดีเข้าพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวโดยพิจารณาถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญาและนิสัย ว่าควรได้รับพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่นั้น เป็นการใช้อดุลพินิจของศาลเป็นหลัก ดังนั้นเมื่อเป็นการใช้อดุลพินิจของผู้พิพากษาในการที่รับหรือไม่รับเข้าการคุ้มครองตาม มาตรา 97 วรรค 2 จึงเป็นความไม่เสมอภาคกันระหว่างศาลเยาวชนและครอบครัวศาลอื่นๆ ด้วย เพราะคำว่าดุลพินิจในการตัดสินใจยอมเป็นคำที่แสดงถึงความเข้าใจหรือการใช้การตัดสินใจจากการประเมินในสิ่งที่เห็น ซึ่งแต่ละศาลไม่สามารถตัดสินโดยใช้บรรทัดฐานเดียวกันได้ จึงสมควรมีการตรากฎหมายเพื่อตัดสินในประเด็นนี้อย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในแต่ละพื้นที่ ถ้าหากไม่ได้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วนอาจกลายเป็นปัญหาเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อศาลในพื้นที่ของแต่ละคนว่าศาลนี้ตัดสินง่ายเข้าข้างเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด หรือศาลนี้ยากเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะถูกส่งตัวไปศาลปกติทั่วไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นจุดเริ่มต้นของการไม่เคารพในคำตัดสินคดี

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงสมควรศึกษาบทบัญญัติกฎหมายต่างประเทศ ที่มีการบัญญัติมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งเปรียบเทียบและวิเคราะห์กับกฎหมายประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยแล้ว พบว่ากฎหมายของประเทศไทยนั้นจะเน้นการบำบัดฟื้นฟูและเยียวยาผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนมากกว่าจากกำหนดบทลงโทษ และบทลงโทษที่มีอยู่เป็นบทลงโทษที่มีลักษณะไม่รุนแรงเพียงพอที่จะลงโทษเด็กและเยาวชนให้เกิดความเหมาะสม ประกอบกับสถิติของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่กล่าวมาข้างต้นที่มีการกระทำความผิดเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จึงเห็นสมควรว่าประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขกฎหมายเด็กและเยาวชนอย่างเร่งด่วน โดยต้องมีการเพิ่มมาตรการการลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนเข้าไปในบทบัญญัติของกฎหมายเด็กและเยาวชน เพื่อให้กฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยมีการพัฒนาให้ทันสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไป และสามารถใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้เสียหาย เพื่อลดอัตราของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนให้น้อยลง

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และความเป็นมาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

2.3 เพื่อศึกษาการวิเคราะห์ปัญหาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนประเทศไทยกับต่างประเทศ

2.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

3. ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนโดยจะศึกษาเฉพาะในชั้นสอบสวน ไล่สวนมูลฟ้อง และพิจารณาคดี โดยศึกษาตามประมวลกฎหมาย กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) (CRC) รวมถึงคำพิพากษา หนังสือวารสาร บทความ ผลการวิจัย และความเห็นทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

4. ระเบียบวิธีวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องมาตรการทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนนี้เป็นการวิจัยทางนิติศาสตร์ (Legal Research) โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยดังนี้

4.1 ใช้การวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากตัวบท

กฎหมาย คำพิพากษากฎีกา บทความทางวิชาการผลงานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงการหาข้อมูลทางเว็บไซต์ที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ แล้วนำมาวิเคราะห์หาคำตอบและข้อสรุป ภายใต้หลักทฤษฎีและหลักกฎหมาย เสนอแนวทางแก้ไขกฎหมายให้มีความเหมาะสม

4.2 ใช้การสำรวจ และค้นหา จากทางโทรศัพท์ Website และทางข่าวสารต่างๆจากสื่อโทรทัศน์

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และความเป็นมาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน

5.2 ทำให้ทราบการเปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

5.3 ทำให้ทราบการวิเคราะห์ปัญหาของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนประเทศไทยกับต่างประเทศ

5.4 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้ศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนตามแนวคิดและหลักกฎหมายของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และแนวคิดสากลเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศรวมถึงศึกษาสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนดังคำพูดที่ว่า “อาชญากรเด็กเป็นเองไม่ได้ ต้องมีปัจจัยแวดล้อมหรือปัจจัยอื่นๆ ที่สร้างพวกเขาให้เป็นแบบนี้ขึ้นมา” ซึ่งเมื่อพิจารณาจากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่อยู่รอบตัวเด็กและเยาวชนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดอาชญากรเด็กหรืออาชญากรเยาวชนขึ้นมาได้ ดังนั้นการจะเลือกใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดได้นั้นต้องทำความเข้าใจกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นรายบุคคลไปเพราะสาเหตุที่เกิดการกระทำความผิดขึ้นมามักมาจากปัจจัยที่อยู่รอบข้างเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งในแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เพื่อจะได้เลือกใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เกิดความเหมาะสมตามสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนคนนั้นๆ

1. พฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาพบว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีลักษณะของพฤติกรรมบางอย่างที่มีลักษณะไม่เหมือนกันอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 พฤติกรรมอาชญากรรม หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญาซึ่งเป็นปัญหาหลักของสังคมอย่างหนึ่ง ที่การกระทำมีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่นโดยการกระทำความผิดทางอาญานั้นจะมีการกระทำขึ้นโดยบุคคลประเภทหนึ่งที่ถูกเรียกว่า "อาชญากร" เช่นในคดีฆ่าผู้อื่นหรือในคดีทำร้ายร่างกายหรือคดีในข่มขืนกระทำชำเราหรือในคดีลักทรัพย์ เป็นต้น ผู้กระทำความผิดเป็นผู้กระทำความผิด จึงถูกตีตราเรียกว่า เป็นอาชญากร และจะต้องได้รับบทลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดในความผิดที่ตนเองกระทำขึ้น

1.2 พฤติกรรมเบี่ยงเบน หมายถึง พฤติกรรมหรือความประพฤติที่มีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากบรรทัดฐานของกลุ่มหรือบรรทัดฐานของคนในสังคมโดยกลุ่มคนในสังคมจะมีความเห็นตรงกันว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่เป็นความผิดหรือมีความเห็นว่าการกระทำนั้นมีลักษณะที่แปลกแยกออกไปจากจารีตประเพณี ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และความเชื่อในสังคมซึ่งการกระทำนั้นจะมีลักษณะที่แตกต่างจากคนทั่วไปผลของการกระทำนั้นมีทั้งลักษณะที่ส่งผลเพียงเล็กน้อยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม และมีทั้งพฤติกรรมนั้นมีลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวมอย่างรุนแรง

โดยมีนักสังคมวิทยา Emile Durkheim ได้ให้ความเห็นว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นไม่ได้ก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเพียงด้านเดียวหากแต่ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อด้านสังคมด้วยเช่นถ้ามองในด้านคนในสังคมจะทำให้เห็นว่า คนในสังคมที่ไม่ได้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจะเห็นคุณค่าบรรทัดฐานของสังคมในแนวทางเดียวกัน การเคารพกฎ เคารพกติกา ที่ใช้เป็นแนวทางในสังคมในเวลานั้นทำให้คนในสังคมมีความเห็นไปในทางเดียวกัน จะเห็นถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคมและนำไปสู่ความเข้มแข็งของคนในสังคม

นักสังคมวิทยาท่านที่ 2 คือ Bicsanz and Bicsanz ได้แบ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ความประพฤติที่ไม่เหมาะสม (Improper), การเป็นปรปักษ์ต่อบุคคลอื่น (Antisocial behavior), การทำลายตัวเอง (Self destructive), การละเมิดกฎศีลธรรม (Immoral), การทำลายสังคม (Destructive to the society), และความผิดปกติของร่างกายของผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนอีกรูปแบบหนึ่งโดยนักสังคมวิทยาอีกท่านหนึ่ง คือ Marshall B. Clinard ได้แบ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็น 10 กลุ่ม โดยดูจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาจากการกระทำภายนอกของผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้แก่การก่ออาชญากรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน, พฤติกรรมของการมีความรักรักร่วมเพศ, โสเภณีเด็กผู้ชาย, พฤติกรรมการติดยาเสพติด, พฤติกรรมการติดสุราเรื้อรัง, พฤติกรรมความผิดปกติทางจิต, พฤติกรรมการฆ่าตัวตาย, ความขัดแย้งภายในครอบครัว, ความขัดแย้งระหว่างวัยในฐานวัยชราและพฤติกรรมการมีอคติต่อชนกลุ่มน้อย

พฤติกรรมทั้งสองที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนแต่เป็นพฤติกรรมที่ผิดแปลกแยกจากบรรทัดฐานในสังคม ซึ่งพฤติกรรมอาชญากรรมจะมีการกำหนดมาตรการลงโทษไว้อย่างชัดเจนในผลของการกระทำ มีทั้งกฎหมายควบคุมการกระทำและบัญญัติความผิดไว้อย่างชัดเจนในตัวของกฎหมายแต่พฤติกรรมเบี่ยงเบน กลับไม่มีกฎหมายหรือมาตรการใดๆ เข้ามากำหนดหรือควบคุมไว้อย่างชัดเจน เป็นเพียงการควบคุมโดยทั่วไปโดยใช้คำพูดหรือการกระทำบางเป็นตัวกำหนด หรือเป็นตัวอนุญาตให้สามารถกระทำดังกล่าวได้ ซึ่งการที่ไม่มีกฎหมายเข้ามากำหนดหลักเกณฑ์ส่งผลให้คนในสังคมจะต้องดูแลและแก้ไขปัญหาตัวเอง

2. ความหมายของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน”

พิจารณาตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ ตามประมวลกฎหมายอาญา¹³

เมื่อพิจารณาตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดอายุของคำว่าเด็ก และอายุของคำว่าเยาวชน ไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นการที่จากอ้างว่าตนเองเป็นเด็กหรือเยาวชนได้นั้นต้องพิจารณาตามมาตราแห่งพระราชบัญญัตินี้

3. แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

เมื่อเด็กหรือเยาวชนตัดสินใจก่ออาชญากรรมขึ้นสิ่งที่เด็กหรือเยาวชนที่จะกระทำ ความผิดกำลังคิดอะไรอยู่ในหัวคืออะไรทำไมเด็กและเยาวชนบางคนจึงกล้าที่จะกระทำความผิดในการกระทำที่มีระดับความร้ายแรงเดียวกันกับการกระทำของผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่เมื่อทำการศึกษาและวิเคราะห์การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนแล้ว จะเห็นได้ว่ามีแนวคิดอันเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนดังนี้

3.1 แนวคิดการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา มาตรการทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนของประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการทำให้เด็กกลับตนเป็นคนดีเป็นลักษณะเยียวยาเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษเด็กและเยาวชนเพื่อไม่ให้เด็กและเยาวชนเป็นตราบาปติดตัวและมีโอกาสกลับเข้าสู่สังคมได้ปกติโดยเร็ว

¹³มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

ดังนั้นถ้าเด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดร้ายแรง สิ่งที่จะถูกให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก คือ การมุ่งค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน ให้ได้ก่อนว่ามีสาเหตุหรือปัจจัยอะไรที่เป็นตัวส่งเสริมให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นกล้าที่จะกระทำความผิด ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ขัดแย้งต่อกฎหมายและมักจะพบว่าบางปัญหาที่พบเจออาจจะไม่สามารถอธิบายโดยใช้หลักทางกฎหมายได้เลย เป็นปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นโดยไม่อาจสามารถควบคุมได้ เช่น คดีที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัวซึ่งปกติแล้ว เราไม่สามารถเข้าไปก้าวกาย หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวคนอื่นได้ เป็นหน้าที่ของครอบครัวเองที่จะต้องสร้างพื้นที่ความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี ไม่กระทำความผิดต่อกฎหมาย หรือพฤติกรรมจากการคบเพื่อนและไม่ได้การยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จนอาจกลายเป็นบ่อเกิดของปัญหาต่อไป ที่จะเป็นแรงผลักดันให้เด็กหรือเยาวชนกล้าที่จะกระทำความผิดเพื่อให้เพื่อนยอมรับตน

บางปัญหาเป็นสาเหตุตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับคนทุกคน อยู่ที่ว่าคนแต่ละคนนั้นจะสามารถควบคุมไว้ได้หรือไม่ซึ่งต้องใช้หลักของวิทยาศาสตร์มาอธิบายเช่นในกรณีการเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนในตัวของคนที่มีผลต่อตัวเด็กและเยาวชน ทำให้เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนกล้าที่จะกระทำบางอย่าง ที่เป็นความผิดต่อกฎหมาย ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเป็นการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายกันซึ่งมาจากสาเหตุด้านอารมณ์ของผู้กระทำที่เปลี่ยนแปลงไป หรือในการกระทำความผิดในคดีที่เกี่ยวกับคดีทางเพศที่เด็กและเยาวชนที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่รู้กันว่า เป็นวัยที่อยากรู้ อยากลอง ซึ่งในเรื่องเพศก็เป็นหนึ่งในนั้น จนทำให้กลายเป็นปัญหาด้านสังคมอีกปัญหาหนึ่ง เช่น ในคดีข่มขืนกระทำชำเรา คดีอานาจาร และคดีพรากผู้เยาว์ต่างๆ ที่ตนเองอาจจะเป็นผู้เยาว์ด้วยก็ตาม

กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กจึงถูกออกแบบขึ้น โดยประเทศไทยใช้แนวทางเดียวกับหลักการสากลคือการใช้ระบบพิจารณาจากศาลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางคือ ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีการกำหนดมาตรการเฉพาะสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนมีทีมสหวิชาชีพมีอัยการและผู้พิพากษาที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อการทำงานกับเด็กมาร่วมออกแบบวิธีการแสวงหาสาเหตุที่แท้จริงของการกระทำผิดในแต่ละกรณีซึ่งจะถูกกำหนดขึ้นมาเป็นแผนการสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด โดยเรียกแผนดังกล่าวว่าแผนบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งแผนดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นการเฉพาะสำหรับเด็กและเยาวชนแต่ละคดีไปซึ่งไม่มีลักษณะที่เหมือนกัน “แนวความคิดนี้ เป็นแนวความคิดที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบายเจตนารมณ์ของกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยว่า กฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยมีจุดมุ่งหมายของการกำหนดบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชน จากการพิจารณาสาเหตุของการกระทำความผิดว่า เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดคนนั้น ควรถูกลงโทษตามกฎหมายเด็กและเยาวชนอย่างไรบ้าง”

3.2 แนวคิดการกำหนดโทษทางอาญา มาตรการทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนของประเทศไทยจะมีลักษณะการกำหนดบทลงโทษกับเด็กและเยาวชนแต่ละคนไม่เหมือนกัน เพื่อให้เหมาะสมกับตามความต้องการของเด็กแต่ละคน

กฎหมายจึงกำหนดหน้าที่ให้สถานพินิจมีหน้าที่สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิตใจ อาชีพและฐานะของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด รวมถึง บิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนคนนั้นอาศัยอยู่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมใกล้กับตัวเด็กและเยาวชนคนนั้นด้วย

และรวมถึงการค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำความผิดนั้นเพื่อรายงานต่อศาลและศาลจะนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ศาลกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละคนที่จะได้รับ¹⁴

แสดงให้เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดก็จำเป็นต้องได้รับบทลงโทษจากการกระทำความผิดของตนเองอยู่แต่การรับบทลงโทษนั้นอาจไม่จำเป็นต้องมาเป็นรูปแบบของการลงโทษทางอาญาเพียงอย่างเดียว เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่ค้นหาสาเหตุของการกระทำความผิดเมื่อพบสาเหตุแล้วจึงจะสามารถกำหนดวิธีการให้ได้รับบทลงโทษกับพฤติกรรมที่ได้กระทำผิดไปแล้วได้อย่างเหมาะสมแต่หากไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาสืบสวนหาสาเหตุของการกระทำความผิดก่อนการ

ดังนั้น เมื่อเด็กคนหรือเยาวชนคนหนึ่งได้กลายเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายแล้วการดำเนินกระบวนการตามกฎหมายจะมีวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างออกไปจากการดำเนินกระบวนการในความผิดที่กระทำโดยผู้ใหญ่ตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทาง

“แนวความคิดนี้ เป็นแนวความคิดที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบาย การกำหนดบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมของเด็กและเยาวชน ควรพิจารณาจากปัจจัยของเด็กและเยาวชนอย่างไรบ้าง”

3.3 แนวคิดเรื่องการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็ก¹⁵

กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนหมายถึง การแยกวิธีการจัดการกับผู้กระทำความผิดที่ยังมีสถานะเป็นเด็กและเยาวชน ให้ไม่ไปปะปนกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เช่น การพิจารณาคดีผ่านศาลเยาวชนและครอบครัว หรือการออกแบบแผนวิธีการให้รับบทลงโทษในรูปแบบที่แตกต่างกันโดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเหล่านั้นให้มีโอกาสกลับคืน

¹⁴ความหมายการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน หน้า 12

<http://dspace.spu.ac.th/bitstream/123456789/6410/7/7.%20%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf>

¹⁵เว็บไซต์ข่าวสารThai PBS - ความเชื่อ หรือ ความจริง กระบวนการยุติธรรมในเด็ก-เยาวชน <https://www.thaipbs.or.th/news/content/336258>เมื่อวันที่ 23 ม.ค. 2567

สู่สังคมได้โดยเร็วและมีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะคือเพื่อลดการตีตราเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดพิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 กำหนดให้เด็กที่มีอายุไม่เกิน 12 ปีถ้าทำความผิดไม่ต้องรับโทษ คำว่า “ไม่ต้องรับโทษ” ในมาตรา 73 มีความหมายว่าหากเด็กอายุไม่ถึง 12 ปีกระทำความผิดจะไม่ถูกส่งฟ้องศาล ... แต่หากมีความผิดรุนแรงพนักงานสอบสวนสามารถส่งตัวให้ “เจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็ก” นำตัวไปดูแลได้

พิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 เด็กอายุกว่า 12 ปีแต่ยังไม่เกิน 15 ปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเด็กนั้น “ไม่ต้องรับโทษ” แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการด้วย “วิธีการสำหรับเด็ก” ... หากผู้ปกครองมีศักยภาพดูแลเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเองได้ศาลก็จะส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดกลับไปให้ผู้ปกครองดูแลเองโดยจะมีการกำหนดเงื่อนไขที่ศาลสามารถกำหนดมาตรการการคุ้มครองประพฤติดต่อดังกล่าวหรือแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติได้และผู้ปกครองจะต้องมีหน้าที่ในการที่จะจ่ายค่าปรับหากเด็กหรือเยาวชนคนนั้นได้ไปก่อเหตุหรือกระทำความผิดขึ้นมาอีกและถ้าเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดคนนั้น ไม่มีผู้ปกครองหรือผู้ปกครองไม่มีศักยภาพในการดูแลเด็กได้ศาลสามารถส่งให้เด็กไปอยู่ในความดูแลของบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรว่าจะดูแลอบรมสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดได้การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรมหรือสถานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็กตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนดจนกว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นจะมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ซึ่งจะเห็นได้ว่าการถูกส่งไปยังสถานที่เหล่านี้ เป็นการถูกจำกัดบริเวณของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งต้องปฏิบัติตามตารางการอบรมกินนอนเป็นเวลา ยังต้องเรียนหนังสือต้องถูกประเมินเพื่อเข้ารับการบำบัดพฤติกรรมเฉพาะบุคคลที่สำคัญของการดำเนินกระบวนการทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนนั้น จะต้องมีการขึ้นเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงของการกระทำความผิดเพื่อให้รู้ว่าทำไมเด็กและเยาวชนเหล่านี้ถึงกล้ากระทำความผิด และจะได้มีการจัดทำแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่แท้จริงต่อไปซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ากระบวนการเหล่านี้ก็ไม่ได้ต่างจากการรับโทษแต่อย่างใด แต่ภาษาในทางกฎหมายใช้คำว่าไม่ต้องรับโทษนั้นเพื่อไม่ให้เด็กเหล่านี้มีความรู้สึกว่ามีตราบาปติดตัวซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในทางจิตวิทยาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดประมวลกฎหมายอาญามาตรา 75 ระบุว่าผู้ใดอายุกว่า 15 ปีแต่ต่ำกว่า 18 ปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดให้ศาลพิจารณาถึงความผิดชอบและสิ่งอื่นที่พึงเกี่ยวกับผู้นั้นในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตามมาตรา 74 หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง

ศาลจะพิจารณาโดยใช้ดุลพินิจได้ว่าจะนำวิธีการสำหรับเด็กมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนในคดีนี้ หรือลงโทษทางอาญาต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีนี้เหมือนผู้ใหญ่แต่ให้ลดโทษลงกึ่งหนึ่งไม่ว่ากฎหมายอาญาจะกำหนดไว้ว่า ผู้กระทำความผิดไม่ต้อง

รับโทษ อย่างไรก็ตาม ถ้าการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนนั้นทำให้ผู้ที่ถูกกระทำได้รับความเสียหาย ถือเป็นการละเมิดต่อผู้อื่นเช่นกันจึงมีความผิดในทางกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เช่นเดิม เป็นความผิดในมูลละเมิดที่ต้องชดเชยเยียวยาให้กับผู้เสียหายซึ่งผู้ปกครองจะต้องมาเข้าร่วมรับผิดชอบ

“แนวความคิดนี้ เป็นแนวความคิดที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบาย กระบวนการพิจารณาคดีสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เป็นกระบวนการพิจารณาคดีเฉพาะแตกต่างหากจากการพิจารณาคดีของผู้ใหญ่ ไม่ให้การพิจารณาคดีรวมหรือปะปนกัน การพิจารณาคดีสำหรับเด็กและเยาวชนจะต้องใช้วิธีพิจารณาคดีเป็นการเฉพาะ และใช้มาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนควบคู่ไปด้วยได้ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการทางเลือกแทนการกำหนดโทษธรรมดา หรือมาตรการการแก้ไขด้วยการบำบัดฟื้นฟูของผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นต้น”

3.4 แนวคิดเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางเลือก เป็นแนวคิดในการแบ่งเบาภาระคดีที่มีอยู่จำนวนมากในการพิจารณาคดีในศาลโดยใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกเข้ามาช่วยในการเบี่ยงเบนคดี¹⁶ซึ่งอาจจะใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เข้ามาช่วยในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมก็ได้ โดยที่จะต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการปรับปรุงแก้ไข เยียวยาฟื้นฟู แทนการนำตัวผู้กระทำความผิดนั้นไปดำเนินคดีตามกระบวนการพิจารณาคดีปกติทั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติโดยเร็วและยังเป็นการช่วยลดภาระด้านการดำเนินคดีในชั้นศาลในด้านงบประมาณในการพิจารณาคดีในด้านกำลังคนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสืบเสาะและดูแลเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดและด้านเวลาของหน่วยงานของภาครัฐ

การกระทำความผิดที่ใช้รูปแบบของการเบี่ยงเบนได้นั้นต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะความผิดที่ไม่ร้ายแรง หรือเป็นความผิดที่ตามกฎหมายพระราชบัญญัติที่กำหนดโทษทางอาญา เช่นในความผิดการเล่นการพนัน การขับซี้รถในกฎหมายจราจร หรือความผิดในฐานะเป็นผู้เสพในคดีเสพยาเสพติดซึ่งต้องเป็นการกระทำความผิดที่บทลงโทษตามกฎหมายกำหนดโทษไว้ไม่สูง เป็นต้น

จุดประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางเลือก คือ การที่ทำให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง ไม่จำเป็นต้องเข้ากระบวนการต่างๆในระบบการพิจารณาคดี ทั้งยังไม่จำเป็นต้องเข้าสู่สถานพินิจหรือเรือนจำ กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนไม่มีความประสงค์ที่จะให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมหรือสถานพินิจ หรือสถานที่ต่างๆเพราะเป็นการเข้าไปบ่มเพาะพฤติกรรมให้เด็กและเยาวชน เป็นการเพิ่มแรงกระตุ้นการก่อเหตุอาชญากรรมหรือบ่มเพาะความชั่วร้ายมากยิ่งขึ้นซึ่งจะทำให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดและต้องเข้าไปในสถานที่ดังกล่าวถูกตีตรา

¹⁶ดาริณตรุณกานต์. (2553). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ศึกษาการณิการเบี่ยงเบนคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ. หน้า 7.

บาศขึ้นมาจากพื้นที่เมื่อต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นทางการ ทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาจทำให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เลวร้ายยิ่งขึ้น และอาจกลายเป็นอาชญากรในเวลาต่อมา ซึ่งวิธีการนี้จะใช้วิธีการฟื้นฟูเยียวยาแทนการลงโทษและคาดหวังให้ผู้กระทำความผิดได้รู้สำนึกถึงการกระทำของตนและกลับตัวมาเป็นคนดี และสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติสุข

เนื่องจากวิธีการกระบวนการนี้เป็นการเข้ามาแก้ไขปัญหาคดีและเยาวชนตั้งแต่สาเหตุเริ่มต้นของปัญหา โดยเป็นการแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นทาง ก็คือปัญหาในครอบครัวของเด็กและเยาวชน โดยการให้ครอบครัวและชุมชนของเด็กและเยาวชนดังกล่าว เข้ามามีบทบาทในการกำหนดมาตรการการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด และหาทางช่วยแก้ปัญหาคดีการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนดังกล่าวและที่สำคัญต้องมีการกำหนดมาตรการการเยียวยาผู้เสียหายเป็นที่น่าพอใจกับผู้เสียหายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมด้วย¹⁷

“แนวความคิดนี้ เป็นแนวความคิดที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบาย การลงโทษเด็กและเยาวชนในรูปแบบอื่น เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด หากการกระทำความผิดนั้นมีลักษณะที่ไม่ร้ายแรง เป็นความผิดที่มีลักษณะเล็กน้อย ไม่มีความรุนแรงถึงขนาดที่จะต้องลงโทษจำคุกพร้อมกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ หรือผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรง ซึ่งการลงโทษด้วยวิธีกักขัง หรือจำคุกไม่เป็นประโยชน์อย่างใดต่อผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ ทั้งยังเป็นการบ่มเพาะความรุนแรงในการกระทำความผิดให้มีลักษณะร้ายแรงและรุนแรงมากขึ้น ถ้าเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ได้รับโทษกักขัง หรือจำคุก ดังนั้น แนวคิดนี้จึงมีขึ้นเพื่อให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดที่ไม่รุนแรง หรือกระทำความผิดโดยไม่เจตนา ได้รับโอกาสโดยเร็ว ที่จะกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติ โดยวิธีการตามมาตรการทางเลือก”

3.5 แนวคิดในการแก้ไขกฎหมาย¹⁸ การแก้กฎหมายเรื่องเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนเพื่อการลงโทษเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นแต่ควรมีการแก้ไขกฎหมายให้มีการกำหนดบทลงโทษต่อผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนคนนั้นจะดีกว่าโดยนักอาชญาวิทยาทั่วโลกยังสนับสนุนแนวความเห็นนี้ซึ่งไม่แนะนำให้มีการแก้ไขกฎหมายเรื่องเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดเพื่อมาลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพราะมันมีงานวิจัยในหลาย ๆ ของประเทศทั่วโลกพบว่าหากแก้กฎหมายเพื่อเพิ่มโทษให้หนักหรือรุนแรงขึ้นมันก็ไม่ได้ช่วยให้อาชญากรรมบางประเภทลดลงเนื่องด้วยเหตุผลดังกล่าวนักอาชญาวิทยาจึงต้องย้อนกลับไปดูที่ครอบครัวของเด็กหรือ

¹⁷ ลัดตะนาอินทพล. (2553). การหันเหคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาศึกษากฎหมายเปรียบเทียบไทย-ลาว. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 38. อ้างถึงใน Robert W .Drowns and Karen M. (2000). Juvenile Justic. USA:Wadsworth, p.4.

¹⁸ เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ - <https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2756276> เมื่อวันที่ 19 ม.ค. 2567

เยาวชนที่กระทำความผิดว่าสามารถดูแล สั่งสอน อบรมให้เด็กหรือเยาวชนเป็นคนนี้ได้หรือไม่ หากทำไม่ได้ครอบครัวก็จะมีปัญหาตามไปด้วยดังนั้นจึงใช้วิธีการลงโทษผู้ปกครองน่าจะเป็นแนวทางที่ดีกว่า ซึ่งบางประเทศนำแนวความคิดนี้ไปเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับภายในประเทศแล้ว ได้แก่ นิวซีแลนด์

ซึ่งมีอาจารย์ท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นสนับสนุนกับแนวคิดนี้ คือรศ. ดร. สุณีย์กัลยะ จิตรมีความเห็นว่าความรุนแรงนั้นมีมาตั้งแต่ในอดีตแล้วแต่ปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นอย่างมากทำให้เราพบเห็นกันได้ง่ายขึ้น ซึ่งประโยชน์ของการลดเกณฑ์อายุของเด็กหรือเยาวชนเพื่อกำหนดบทลงโทษเด็กและเยาวชนนั้นแม้จะมีประโยชน์ก็ตามแต่เราจะต้องมาพิจารณาว่าประเทศไทยต้องเสียสิทธิอะไรไปบ้างเพื่อแลกกับเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่น้อยลงจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาให้ความเป็นธรรมต่อผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนให้ดี เพื่อให้กำหนดเกณฑ์อายุที่เหมาะสมที่สุด แต่ถ้าไม่ปรับเกณฑ์อายุของเด็กหรือเยาวชนลดลง แต่ใช้วิธีการอื่น คือ การกำหนดบทลงโทษให้กับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ต้องเข้ารับบทลงโทษแทนจะเป็นการแก้ไขที่ดีกว่าหรือไม่ แต่สิ่งที่สำคัญคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนต้องเข้ามาร่วมมือกันในการแก้ปัญหา

“แนวความคิดนี้ เป็นแนวความคิดที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบาย หลักการการแก้ไขกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทย ที่มีแนวคิดที่จะกำหนดบทลงโทษผู้ปกครองที่มีอำนาจดูแลเด็กและเยาวชน ให้เข้ามารับผิดชอบต่อการกระทำของเด็กและเยาวชน เพราะการที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด สาเหตุหลักมาจากการอบรมจากผู้ปกครอง ดังนั้นเมื่อการกระทำความผิดมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ดีพอ ผู้ปกครองย่อมต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันกับเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดนั้นด้วย”

3.6. แนวคิดการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้กระทำความผิด สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมในการสื่อสารทางสื่อโซเชียล อินเทอร์เน็ตที่มีการใช้การอย่างแพร่หลาย เพราะมีความสะดวกและรวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุดเมื่อเกิดปัญหาการกระทำความผิดขึ้นในสังคมจะมีการนำรูปหรือข้อมูลของผู้กระทำความผิดมาลงในสื่อต่างๆ เพื่อให้บุคคลทุกคนได้รับรู้ ในแง่ที่ดี คือ เป็นการเตือนภัยของสังคมที่มีรูปแบบการกระทำความผิดหลากหลายมากกว่าในอดีต เป็นการเตือนบุคคลอื่นๆ ให้ระวังบุคคลที่กระทำความผิด แต่ในแง่ที่ไม่ดีกลับเป็นการประจานการกระทำความผิดของบุคคลนั้น ทำให้บุคคลนั้นถูกตราหน้ามีตราบาปติดตัวทำให้ไม่กล้าที่จะเข้าสังคม คิดว่าตนเองไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม เปรียบเสมือนเป็นการลงโทษทางอ้อมจากสังคม เมื่อเด็กหรือเยาวชนคนหนึ่งกระทำความผิดไม่ว่าจะร้ายแรงหรือไม่ก็ตามด้วยการประจานหรือการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของผู้กระทำความผิดเข้าสู่สื่อต่างๆจะมีความผิดตามพ.ร.บ.คุ้มครองเด็กมาตรา

27¹⁹ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะกฎหมายมีเจตนารมณ์ไม่ให้เกิดกระบวนการตอกย้ำบาดแผลในจิตใจของเด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งจะนำไปสู่ความเกลียดชังและไม่เคารพตนเองจะมีพฤติกรรม การต่อต้านสังคมเนื่องจากสังคมไม่ได้ให้การยอมรับ ทำให้ไม่มีที่ยืนในสังคมเกิดภาวะซึมเศร้า และที่สำคัญ คือการเปิดเผยข้อมูลของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาจส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมที่จะเข้าไปช่วยเหลือ เจรจากับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายที่จะชดเชยเยียวยาให้แก่ ผู้เสียหายได้ยากยิ่งขึ้น

“แนวความคิดนี้ เป็นแนวความคิดที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบาย การคุ้มครองและปกป้องตัวเด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้กลับเข้าสู่สังคมโดยเร็ว ไม่มีการถูกตราหน้า จากคนในสังคม ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลเด็กและเยาวชน ย่อมไม่เป็นผลดีกับตัวเด็กและเยาวชนทั้งใน ปัจจุบันและในอนาคต การพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน จะต้องใช้หลักการการพิจารณาคดีแบบลับ ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลใด ๆ ต่อบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเหมือนการพิจารณาคดีทั่วไปของผู้ใหญ่ และต้องมี สหวิชาชีพเข้าร่วมการพิจารณาด้วย การพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนจึงมีความจำเป็นจะต้องมี มาตรการที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนในการพิจารณาคดี เพื่อให้เด็กได้รับโอกาสในการแก้ไขการกระทำ ความผิดของตนและสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้โดยเร็ว โดยไม่ถูกตราหน้าจากสังคม”

3.7. แนวคิดการป้องกันอาชญากรรมเด็ก เพราะอาชญากรรมเด็กไม่ใช่สิ่งที่จะเกิดขึ้นมาได้เองแต่เป็นเพราะปัจจัยต่างๆทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่บิดเบี้ยวไปจนเป็นเหตุให้เกิดอาชญากรรมนั้น ขึ้นดังนั้นการจะป้องกันไม่ให้เกิดการก่ออาชญากรรมจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งผู้ใช้ อำนาจในทางปกครองได้แก่ครูโรงเรียนไปจนถึงสังคมของเด็กและเยาวชนโดยมุ่งเน้นไปที่ผลประโยชน์ สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญซึ่งมีแนวทางอยู่ 3 แนวทาง คือ

1. ต้องมีการสร้างความเข้าใจที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนและสร้างความเข้าใจให้กับ บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนด้วยและต้องสร้างความเข้าใจในระดับต่อไป คือระดับของสื่อต่าง ๆ ที่เวลาทำหน้าที่สื่อ ต้องมีการสื่อสารในเรื่องต่างๆออกมาให้เข้าใจโดยง่ายเหมาะสมแก่ช่วงแต่ละวัย ของเด็กและเยาวชนรวมทั้งต้องมีกระบวนการที่คัดกรองเนื้อหาของสื่อต่างๆ ให้เหมาะสมกับเด็กและ เยาวชนอย่างจริงจัง

2. ต้องมีการสร้างศูนย์ให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนรวมทั้งให้คำปรึกษาแก่ ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการรับมือกับเด็กและเยาวชนทั้งใน

¹⁹พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก 2546 มาตรา 27 บัญญัติไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทาง สื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใดซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครองโดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจชื่อเสียงเกียรติคุณหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็กหรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือ ผู้อื่นโดยมิชอบ

สถานการณ์ปกติและในสถานการณ์ต่างๆรวมถึงในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรมไปแล้ว

3. กระบวนการยุติธรรมต้องสร้างความสมดุลระหว่างการให้ความยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชน และการคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของคนในสังคมด้วยโดยกระบวนการยุติธรรมควรถูกออกแบบเพื่อป้องกันก่อนเกิดเหตุการณ์กระทำความผิดและภายหลังการกระทำความผิดนั้นเกิดเหตุและกระบวนการยุติธรรมต้องมอบโอกาสให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้มีการรับผิดชอบในการกระทำความผิดของตน และรู้สำนึกในความผิดของตนเอง

“แนวความคิดนี้ เป็นแนวความคิดที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบาย เจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะต้องกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้ในการบังคับให้ปฏิบัติตาม ในอีกทางหนึ่งก็มุ่งคุ้มครองและปกป้องไม่ให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ดังนั้นแนวความคิดนี้จะมุ่งพิจารณาไปในการสร้างสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชน ที่จะต้องเป็นสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีขึ้นเพื่อปกป้องเด็กและเยาวชนให้ห่างจากการกระทำความผิด สภาพแวดล้อมนั้นจะต้องเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย หรือเปิดช่องให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ดังนั้นสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กจากคนในครอบครัว จากโรงเรียน จากสังคม จะต้องเป็นสภาพสังคมที่พร้อมรองรับเด็กและเยาวชนที่ล่อหลอมในทางทางที่ดี เพื่อลดโอกาสการเกิดอาชญากรเด็ก”

3.8. แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด หมายถึงการรักษาทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งบุคลิกภาพเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องโทษเป็นบุคคลที่เคารพต่อกฎหมาย ภายหลังการพ้นโทษ หรือส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อสังคม²⁰ สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในการจัดการแก้ไขพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กโดยปกติบิดามารดาจะมีหน้าที่หลักในการดูแลเด็กจะต้องเข้าจัดการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนอยู่แล้ว โดยรัฐจะให้การรับรองและความคุ้มครองความเป็นอิสระของสถาบันครอบครัวเพื่อที่จะให้สิทธิแก่บิดามารดาใช้สิทธิในการเลี้ยงดูบุตรของตน ให้เด็กและเยาวชนได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกวิธี ไม่เป็นที่เสื่อมเสียสวัสดิภาพทุกประการ และไม่ขัดขวางต่อการพัฒนาการเด็กให้เป็นไปตามวิถีทางที่เหมาะสมเท่านั้นหากเมื่อใดบิดามารดาบกพร่องหรือมีเหตุที่จะกระทำหน้าที่ไม่ได้ รัฐต้องเข้าไปจัดการแก้ไขช่วยเหลือโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม ซึ่งการที่รัฐเข้าไปใช้อำนาจในการคุ้มครองดูแลและปกป้องสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนเป็นหลักการใช้อำนาจรัฐในการแทรกแซงครอบครัว²¹

²⁰ ประธานวัฒนาวณิชย์. (2541). การปฏิรูประบบการลงโทษแนวทางสหวิทยาการโดยเน้นทางอาชญาวิทยา. วารสารบทบัญญัติ. หน้า 17

²¹ ภักร์ภัสสรไพบุลย์พรพิทักษ์. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยอาศัยกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาเป็นมาตรการในการหันเหคดีสำหรับ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด. มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ซึ่งแนวความคิดการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นจะเน้นการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าการกำหนดบทลงโทษและจะให้การสนับสนุนวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลไปการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นจะชี้ให้เห็นว่าอาชญากรรมที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำไปนั้น เป็นผลมาจากอะไร ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความบกพร่องที่ติดตัวมาแต่กำเนิดหรือเป็นความไม่สมดุลทางอารมณ์ความผิดปกติทางจิตหรือเป็นความขัดแย้งระหว่างอีโก้และซูเปอร์อีโก้หรือเป็นผลมาจากการให้การศึกษาอบรมในทางที่ผิดมาตั้งแต่แรกตามแนวคิดนี้วิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการทางวิทยาศาสตร์ใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

แนวคิดที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดมีวิธีการแก้ไขโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้²²

1. การแก้ไขเป็นรายบุคคลวัตถุประสงค์ของการแก้ไขเป็นรายบุคคลคือการทำให้ผู้รับการแก้ไขรับเอาการควบคุมต่างๆของสังคมเพื่อนำไปเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพความเชื่อหรือแรงจูงใจของผู้กระทำผิดต่างๆเพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับการแก้ไขและละเว้นจากการกระทำอาชญากรรมโดยสมัครใจการแก้ไขเป็นรายบุคคลนี้ใช้กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแบบหนึ่งต่อหนึ่ง เช่นเดียวกันกับความสัมพันธ์ระหว่างลูกศิษย์กับครูหรือระหว่างนักจิตวิทยาคลินิกกับคนไข้

2. การแก้ไขแบบกลุ่มนักทฤษฎีที่เกี่ยวกับวิธีการแก้ไขแบบกลุ่มมองปัญหาอาชญากรรมว่าเป็นเรื่องที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่มการที่บุคคลจะประกอบอาชญากรรมไม่ใช่สืบเนื่องมาจากโครงสร้างทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นแต่เพียงอย่างเดียวแต่เป็นผลที่มาจากการที่บุคคลนั้นเข้าผูกพันอยู่กับกลุ่มต่างๆที่มีทัศนคติความเชื่อและเห็นคุณค่าในทางเดียวกัน ซึ่งมีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการชักจูง หรือจูงใจให้บุคคลนั้นกระทำความผิดตามและกลุ่มที่แต่ละบุคคลเข้าไปอยู่ร่วมกัน จะมีการล่อหลอมและส่งต่อลักษณะอุปนิสัยให้แก่สมาชิกในกลุ่มไม่น้อย

“แนวความคิดนี้ เป็นแนวความคิดที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบายการให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้กลับเข้าสู่สังคมโดยการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนคนนั้น ไม่ว่าจะเป็นการบำบัดฟื้นฟูในรูปแบบใดก็ตาม วัตถุประสงค์หลักของการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนคน คือ การแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดให้หาย โดยใช้วิธีการรักษาในรูปแบบคนไข้กับนักจิตวิทยา”

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนนับวันจะมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากพฤติกรรม

²² ปุณยวัจน ไตรจุฑาทาณูจัน มาตรการพิเศษแทนการต าเนินคดีอาญากับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 45(2): 64-65.

ฝ่าฝืนระเบียบ(Deviant Behavior) ลักษณะความประพฤติเกรง สภาความเป็นอยู่ทางสังคม และลักษณะประจำตัวของบุคคลที่กระทำความผิด เราจึงจำเป็นต้องมาศึกษาถึงหลักการและสาเหตุต่างๆ ที่สามารถอธิบายได้ว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กและเยาวชนคนนั้น มีหลักการใดและมาจากสาเหตุอะไรที่สามารถอธิบายได้ว่าการกระทำของเด็กและเยาวชนคนนั้นกระทำไปเพราะอะไร โดยเราจะศึกษาจากทฤษฎีที่มีนักคิดและนักวิเคราะห์จากต่างประเทศได้ให้คำนิยาม โดยจะเป็นตัวขยายและเสริมสร้างความเข้าใจของเราให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมากขึ้น โดยมีหลักการดังนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนสามารถอธิบายได้ตามประเภทของทฤษฎีโดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

4.1 ทฤษฎีทางเลือก แบ่งออกเป็น 2 ทฤษฎี ได้แก่

4.1.1 ทฤษฎีการเลือกกระทำผิดแบบที่มีเหตุมีผลหรือทฤษฎีความต้องการ (Theory of Need) เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมกระทำการบางอย่างเพื่อให้ได้ตามความต้องการของตนเองแม้การกระทำนั้นจะมีหลักการทางความคิดความเป็นเหตุเป็นผลน้อยกว่าความคิดของผู้ใหญ่แต่เด็กและเยาวชนที่กระทำการบางอย่างไปเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองนั้นก็มิเหตุผลในแบบของตนเองอยู่ไม่ได้กระทำการใดๆไปโดยไร้เหตุผลกระทำการโดยใช้ความคิดและประเมินความเสี่ยงในเรื่องของผลที่จะได้รับในการเลือกกระทำผิดเหมือนกับผู้ใหญ่เช่นกันแม้การกระทำนั้นจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม

มาสโลว์ (Abraham Maslow) อธิบายว่า คนเราทุกคนจะมีพฤติกรรม การกระทำเป็นไปตามความต้องการของแต่ละคน เราต้องการสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมเพื่อให้ได้ในสิ่งที่เราต้องการ โดยแนวคิดนี้สามารถนำมาใช้อธิบายสาเหตุของการกระทำผิดได้กล่าวคือ คนเรามีความต้องการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองอยู่แล้ว โดยความต้องการแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันเป็นปกติ แต่วิธีที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการนั้นอยู่ที่ว่าแต่ละบุคคลจะทำวิธีการใดเพื่อให้ได้สิ่งนั้นมา โดยวิธีการนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่ทุกคนยอมรับ แต่เมื่อไม่สามารถบรรลุความต้องการของตัวเองโดยวิธีทางที่สังคมยอมรับได้ บุคคลนั้นๆอาจตอบสนองความต้องการของตนเองโดยไม่ยึดหลักวิธีทางที่สังคมยอมรับ คือ การละเมิดกฎหมายส่งผลให้เกิดอาชญากรจากบุคคลที่ไม่มีการยอมรับความจริงหรือยับยั้งชั่งใจในสิ่งที่ตนเองไม่ได้รับการสนองตามความต้องการของตนเอง²³

4.1.2 ทฤษฎีกิจวัตรประจำวันหรือทฤษฎีโอกาส ทฤษฎีนี้เชื่อว่าคนทุกคนมีโอกาสในการที่จะก่ออาชญากรรมได้หมดไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตตามปกติ หรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

²³วรรณวิมล ไกรวัช. (2556). การตรวจสอบการจับกุมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 27.

ในแต่ละวันก็ตาม เช่นการที่เด็กหรือเยาวชนไปโรงเรียนก็สามารถเกิดโอกาสในการก่ออาชญากรรมได้ ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกายเพื่อน การลักขโมยทรัพย์สิน เครื่องมือในการเรียนของคนอื่น หรือการกระทำอนาจารต่อเพื่อนที่เป็นเพศตรงข้าม ซึ่งคนทุกคนสามารถก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้นมาได้ ตลอดเวลาดังนั้นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้หมายความว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไปเป็นคนที่ไม่ดีตั้งแต่แรกแต่อาจเป็นโอกาสหรืออยู่ในสถานการณ์ที่เอื้อหรือชักจูงให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นหรืออาจอยู่ในสถานการณ์คึกคะนอง อยากลองทำสิ่งนั้นขึ้นมาในเวลานั้นก็ได้ หรืออาจเป็นความคิดที่เข้ามาในสถานการณ์นั้นทำให้เลือกที่จะกระทำความผิดเพราะเห็นว่าสบโอกาสที่สามารถกระทำได้

“ทฤษฎีทางเลือกนี้ เป็นทฤษฎีที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบาย เหตุผลของการกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ไม่ใช่อาชญากรตั้งแต่เกิด แต่อาจเกิดขึ้นได้จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กและเยาวชนคนนั้น หรืออาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์บางอย่างที่เปิดช่องให้เด็กและเยาวชนคนนั้นกระทำความผิดได้ ดังนั้น ทฤษฎีทางเลือกเหมือนเป็นประตูด้านแรกในด้านพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ที่จะเลือกทำสิ่งที่ถูกต้อง หรือกระทำตามความต้องการของตนเอง แม้เป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายก็ตาม ทฤษฎีส่วนนี้ถูกนำมาใช้เป็นแนวคิดการพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้น จะได้รับพิจารณาตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือจะใช้มาตรการทางเลือกแทนการดำเนินคดีปกติ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาถึงระดับความร้ายแรงของการกระทำผิดนั้นด้วย แม้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นจะไม่ใช่อาชญากรตั้งแต่แรก แต่ถ้าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นได้เลือกที่จะกระทำความผิดที่มีลักษณะรุนแรง ก็อาจถือได้ว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้น มีพฤติกรรมเป็นอาชญากรจากการกระทำที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงไม่ควรได้รับการใช้มาตรการทางเลือกสมควรได้รับบทลงโทษตามกระบวนการพิจารณาทางอาญาปกติ”

4.2 ทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาแบ่งออกเป็น 4 ทฤษฎี ได้แก่

4.2.1 ทฤษฎีจิตวิทยาพฤติกรรม เป็นเรื่องของการอบรมสั่งสอนของคนในครอบครัวหรือคนรอบข้างว่ามีกฎระเบียบภายในครอบครัวอย่างไรอาจเป็นการวางข้อกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนว่าการกระทำสิ่งใดเป็นสิ่งที่ผิดไม่อาจจะยอมรับได้ เมื่อกระทำสิ่งนั้นไปแล้วก็จะได้รับบทลงโทษและการกระทำสิ่งใดเป็นสิ่งที่ถูกและสามารถยอมรับได้ เมื่อกระทำสิ่งนั้นไปก็จะได้รับการชื่นชมหรือการยอมรับ เมื่อเด็กและเยาวชนได้รับรู้และเข้าใจกฎระเบียบและเงื่อนไขต่างๆมาเช่นไรก็จะส่งผลต่อตัวเด็กและเยาวชนคนนั้น การกระทำดังกล่าวจะกลายเป็นลักษณะรูปแบบการกระทำพื้นฐานของเด็กและเยาวชนคนนั้น ซึ่งมีผลโดยตรงต่อตัวเด็กและเยาวชนว่าจะมีพฤติกรรมการกระทำอย่างไร

เมื่อข้อกำหนดของการกระทำได้กำหนดเงื่อนไขในสิ่งที่ถูกต้องเด็กและเยาวชนคนนั้นก็จะทำตามการกระทำนั้น จนกลายเป็นพฤติกรรมติดตัวไปตลอด เมื่อเด็กและเยาวชนมี

มุมในการวางข้อกำหนดเงื่อนไขที่ดี จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมที่ดีไปด้วยแต่ถ้าข้อกำหนดเงื่อนไขนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดีแต่แรกแต่เด็กหรือเยาวชนกับถูกปลูกฝังโดยใช้สิ่งนั้นเป็นข้อกำหนดเงื่อนไขให้กระทำการ จะทำให้เด็กเข้าใจว่าสิ่งที่ผิดเป็นสิ่งที่ถูกและติดตัวไปตลอด เช่น การวางข้อกำหนดเงื่อนไขว่า ถ้าเด็กเก็บเงินบนพื้นได้ควรทำอย่างไร ถ้ามีข้อกำหนดเงื่อนไขให้เด็กเข้าใจว่า ควรนำเงินนั้นไปให้กับครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ เด็กก็จะเข้าใจข้อกำหนดเงื่อนไขในเหตุการณ์นี้แบบนี้และนำไปใช้เป็นพฤติกรรมติดตัวไปตลอด แต่ถ้ามีข้อกำหนดเงื่อนไขว่า ควรแอบนำเงินนั้นกลับบ้านและไม่ต้องบอกใคร โดยปลูกฝังว่าเป็นเงินของใครก็ไม่รู้ ไม่มีเจ้าของ ไม่จำเป็นต้องนำไปคืนใคร สามารถเอากลับบ้านได้ เด็กก็จะเข้าใจว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ถูก ส่งผลให้เด็กคนนั้นมีพฤติกรรมเช่นนี้ติดตัวมา และทำให้เด็กมีความคิดและความเข้าใจที่ผิดว่าสิ่งไหนคือสิ่งที่ถูกและสิ่งไหนคือสิ่งที่ผิด อันอาจจะทำให้เด็กคนนั้นกลายเป็นอาชญากรได้

4.2.2 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) อธิบายว่า แรงขับที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ผลักดันให้มนุษย์กระทำความผิดโดยไม่คำนึงสภาพแวดล้อม ทฤษฎีนี้กล่าวว่า บุคลิกภาพของมนุษย์แต่ละคนที่มี มีลักษณะแตกต่างกันนั้นเป็นผลมาจากส่วนต่าง ๆ ที่เรียกว่า Id, Ego และ Super Ego

“Id” หมายถึง จิตไร้สำนึก เช่น สัญชาตญาณและความต้องการต่างๆ เป็นสิ่งที่ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด รวมถึง ความหิว ความโกรธ และความต้องการทางเพศ ตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กทารกหิวจะมีอาการร้องไห้เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น และในการที่มนุษย์จะอยู่ร่วมกันเป็นสังคมได้ จะต้องมีความสามารถในการควบคุมตัวเองนั่นเอง ย่อมถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมการควบคุมตัวเองให้ได้นั้นหมายถึงการอยู่เหนือจิตไร้สำนึกของตัวเอง ซึ่งสิ่งที่ควบคุมจิตไร้สำนึก ถูกเรียก Ego และ Superego

“Ego” หมายถึง ตัวตนที่แท้จริงซึ่งถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้พฤติกรรมของเราสามารถถูกยอมรับได้ในสังคม แต่จะมีอีกหนึ่งปัจจัยคือความคาดหวังของสังคมที่พิจารณาจากหลากหลายทางพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะถูกพิจารณายอมรับจากสังคมให้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง เช่น เรื่องกิริยามารยาทที่มีต่อผู้ใหญ่ หรือการแต่งตัวให้ถูกกาลเทศะ รวมถึงการเข้าใจเรื่องบรรทัดฐานของสังคมและ วัฒนธรรมของถิ่นที่อยู่ด้วย หลักการของ Ego คือ การประนีประนอม ให้บุคคลนั้นที่ต้องการจะตอบสนองตนเองด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ให้ออกการอดทนรอคอย (Delay of Gratification) ในสิ่งที่ต้องการ ตัวอย่างเช่น เราหิวข้าว คือ ความต้องการ (Id) แต่ Ego จะเข้ามายับยั้งให้เกิดการรอคอยในการที่จะกินข้าว กล่าวคือ ให้เกิดภายหลัง ไม่ว่าจะเป็นการรอคอยเวลาให้ถึงตามเวลาที่กำหนด หรือเปลี่ยนสถานที่ที่จะกระทำตามสิ่งที่ตนเองต้องการ ดังนั้น Ego จึงเป็นตัวกำหนดหรือส่วนที่จะเลือกให้บุคคลนั้นกระทำตามความต้องการ (Id) ของตนได้ผ่านการอดทนหรือการรอคอยไม่ว่าจะเป็นเรื่องเวลาหรือสถานที่

“Superego” หมายถึง จิตส่วนที่คิดถึงศีลธรรมและจรรยาบรรณของแต่ละคนซึ่งจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเรื่องต่างๆและจะเป็นตัวช่วยตัดสินใจว่าอะไรเป็นสิ่งที่ผิดและถูก Superego เป็นสิ่งที่เราเรียนรู้ซึมซับมาจากพ่อแม่และสังคมรอบตัวของเราโดยกระบวนการของ Superego จะมีอยู่ 2 กระบวนการ คือ กระบวนการที่สร้างให้เรารู้สึกผิด กับกระบวนการที่สร้างให้เรารู้สึกภาคภูมิใจ เพื่อใช้ในการควบคุมพฤติกรรมหรือความคิดของเรา ตัวอย่างเช่น หากเรามีความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Id) และ Ego ตามใจให้เราทำแต่สิ่งที่เราอยากทำจนมากเกินไป กระบวนการของ Superego จะทำให้เรารู้สึกผิดเป็นการลงโทษ แต่ถ้าตัว Ego มีการยับยั้งชั่งใจและตัดสินใจทำตาม Superego ขึ้นมา Superego จะมีการสร้างกระบวนการให้เรารู้สึกถึงความภาคภูมิใจ

จะเห็นได้ว่า Id ,Ego ,Superego เหมือนภูเขาน้ำแข็งที่มีน้ำแข็งอยู่ใต้ทะเล เป็นการเปรียบเทียบจิตใต้สำนึกเราเองน้ำแข็งที่อยู่บนน้ำเปรียบเหมือนสติของเรา ที่เป็นแค่เพียงเศษเสี้ยวของภูเขาน้ำแข็งทั้งหมด ภูเขาน้ำแข็งใต้น้ำที่มองไม่เห็น คือจิตไร้สำนึก เป็นความต้องการ ความคิด และความทรงจำ ที่เราควบคุมไม่ได้²⁴

4.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมหรือทฤษฎีพฤติกรรมเลียนแบบ (Theory of Imitation) ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนทุกคนมีการสังเกตจดจำและกระทำตามบุคคลที่ตนชื่นชอบซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่เปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เหมือนกับบุคคลที่ตนเองชื่นชอบหรือเรียกว่า “เลียนแบบพฤติกรรม” ซึ่งการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนี้ ไม่ใช่ว่าจะเลียนแบบใครก็ได้ แต่ต้องเป็นบุคคลที่เด็กและเยาวชนเลือกที่จะปฏิบัติตามบุคคลคนนั้นเองซึ่งในความคิดของเด็กและเยาวชนแล้ว พวกเขาคิดว่าการทำตามต้นแบบที่เขาคิดว่าดีนั้นเป็นการกระทำที่ถูกต้อง โดยไม่สนใจในสิ่งอื่นๆ เลยดังนั้นครอบครัวจึงเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดเพราะจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมเลียนแบบ คือการเลียนแบบพฤติกรรมของคนในครอบครัวเพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดมากที่สุดการที่ครอบครัวมีพฤติกรรมเป็นเช่นไร พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก็จะมีพฤติกรรมเช่นนั้นไม่แตกต่างจากคนในครอบครัว

ทาร์ต (Gabriel Tarde) นักอาชญาวิทยาชาวฝรั่งเศสริเริ่มแนวความคิดทฤษฎีการเลียนแบบขึ้นมาโดยอธิบายว่าอิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อโซเชียล หรือสื่อภายนอกต่างๆ เป็นปัจจัยต่อการเกิดอาชญากรรมขึ้นเนื่องจากมีลักษณะเป็นตัวอย่าง แบบอย่าง หรือเป็นต้นแบบ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สามารถรับเข้ามาหรือจดจำไว้ในจิตใต้สำนึกของคน ๆ นั้น ส่งผลให้มีการกระทำเลียนแบบหรือเรียกว่ากระทำการตามตัวอย่างที่จดจำจากการที่ได้รับรู้มา

²⁴เว็บไซต์ <https://faithandbacon.com/id-ego-superego/> - เรื่องทฤษฎี Iceberg Theory

แนวความคิดนี้จึงแสดงให้เห็นว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นโดยลำพัง แต่มีวิธีการและเทคนิคของการกระทำความผิดในลักษณะที่เหมือนและคล้ายกันเป็นลักษณะลูกโซ่ทำต่อ ๆ กัน²⁵

4.2.4 ทฤษฎีการโยนความผิด ทฤษฎีนี้เชื่อว่าเป็นการปฏิเสธความผิดของตนเอง โดยอาจโยนความผิดให้เหยื่อโทษสภาพสังคมแวดล้อมไปจนถึงการหาเหตุผลต่างๆเพื่อมาสนับสนุนว่าการกระทำของพวกเขาเป็นการกระทำเพื่อสิ่งที่ดีกว่า

เป็นเทคนิคในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน (Techniques of Delinquency) เป็นทฤษฎีของเกรสแฮม เอ็ม ไชส์ และเดวิด แมตซา (Gresham M Sykes and David Matza) เป็นผู้ร่วมกันคิดขึ้นมา เป็นพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เรียนรู้เทคนิคของการที่จะแก้ตัว ไม่ให้ตนเองเป็นผู้มีผิด แบบของเป็น 5 ลักษณะดังนี้

- การปฏิเสธการรับผิดชอบ (The Denial of Responsibility) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการไม่รับผิดชอบต่อความผิดที่ตนเองกระทำขึ้น โยนความผิดของตนเองโดยอ้างว่า เป็นความผิดของบุคคลอื่น เป็นความผิดของสังคม หรือเป็นความผิดของครอบครัว เป็นต้น

- การปฏิเสธการทำร้าย (The Denial of Injury) เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เช่นมีการหยอกเล่นกันไปมาจนเกิดเป็นการทำร้ายร่างกาย จะมีการปฏิเสธความรับผิดชอบเรื่องการทำร้ายร่างกายจะคิดว่าเป็นเพียงการเล่นสนุกกัน หรือในกรณีของการขโมยรถยนต์ของบุคคลอื่นไปขับขี่ จะมีการปฏิเสธการขโมยโดยอ้างว่าเป็นการยืมไปใช้ก่อน หรือการทะเลาะวิวาทกันภายในกลุ่มก็จะปฏิเสธเรื่องการทำร้ายร่างกายโดยอ้างว่าเป็นการพูดคุ้ยและทะเลาะกันเป็นการส่วนตัว เป็นต้น

- การปฏิเสธที่จะตกเป็นเหยื่อ (The Denial of Victim) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะคิดว่าการกระทำของตนเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพราะเป็นการแก้แค้นหรือลงโทษผู้ที่มากระทำตนก่อน เป็นการเอาคืนสิ่งที่ตนได้รับมาจึงไม่จำเป็นต้องรู้สึกผิด หรือคิดว่าตนได้กระทำความผิดไปแล้ว เพราะการแก้แค้นที่ได้กระทำไปเป็นการลงโทษต่อบุคคลนั้นที่ถูกต้องแล้ว และหากการกระทำดังกล่าวได้กระทำไปกับตัวทรัพย์สินไม่ได้กระทำไปกับตัวผู้เสียหายโดยตรง ก็อาจคิดว่าเป็นการกระทำที่ดีแล้วเพราะไม่มีบุคคลใดได้รับผลจากการกระทำจึงไม่มีใครเป็นเหยื่อจากการกระทำต่อทรัพย์สินนี้

- การปรักปรำผู้ที่ปรักปรำตน (The Condemnation of the Condemners) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีการเปลี่ยนความสนใจในการกระทำที่ตนเองได้กระทำไปสู่สาเหตุหรือแรงจูงใจของตนเองที่ก่อให้เกิดการกระทำความผิด เช่น มีทัศนคติต่อตำรวจในการจับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายจราจร ว่าตำรวจจับตัวและเรียกค่าปรับเพราะต้องการเงินไปใช้เอง ทั้งที่จริงๆ

²⁵ อัจฉริยา ชูตินันท์. (2557). อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 93.

ตัวเด็กและเยาวชนเองนั้นแหละเป็นผู้กระทำความผิดขึ้นเอง อาจจะเป็นการขบขี้โดยไม่มีใบอนุญาต ขบขี้ หรือการขบขี้ที่ไม่ได้สวมหมวกกันน็อค ทำให้ต้องเสียค่าปรับต่อตำรวจ

- การอ้างความจงรักภักดีในระดับสูง(The Appeal to Higher Loyalties)

เป็นการอ้างว่าตนเองได้กระทำความผิดไปโดยมีความจงรักภักดี มีความซื่อสัตย์ มีความยึดมั่นในสิ่ง นั้นสำคัญกว่าความต้องการของสังคม เช่นการรักเพื่อน รักพี่น้อง รักกลุ่มแก๊งค์ที่ตั้งมา ซึ่งจะกระทำ การไปโดยมีความยึดมั่นในแก๊งค์ ดังนั้นหากการกระทำใดที่ได้กระทำไปเป็นประโยชน์ต่อแก๊งค์หรือคน ในแก๊งค์ตนเองก็จะกระทำไปโดยไม่สนความถูกต้องของคนอื่น หรือของคนในสังคม

“ทฤษฎีทางจิตวิทยา นี้ เป็นทฤษฎีที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบายสภาพจิตใจของ ผู้กระทำความผิด โดยอธิบายถึงจิตใจของเด็กและเยาวชนว่ามีสาเหตุของการกระทำความผิดมาจาก อะไร ในขณะนั้นเด็กและเยาวชนนั้นมีสภาพจิตใจเป็นอย่างไร และทำไมเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิดถึงมีสภาพจิตใจอย่างนั้น

จิตใจของมนุษย์เปรียบเสมือนก้อนน้ำแข็งที่แช่อยู่ในทะเล เปรียบได้กับ พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมามาก่อนน้ำแข็งที่เราเห็น แต่ก้อนน้ำแข็งที่แช่อยู่ในทะเล คือสิ่งที่เรา มองไม่เห็น เปรียบดังจิตใจของมนุษย์ ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงถูกนำไปใช้ในหลักการกฎหมายในการพิจารณา ว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีสาเหตุมาจากอะไร จะถูกมาปรับใช้ในลักษณะเดียวกันกับ ทฤษฎีทางเลือกที่ได้กล่าวมาข้างต้น แต่ในทฤษฎีนี้จะพิจารณาโดยมุ่งเน้นสาเหตุการกระทำความผิด จากจิตใจของผู้กระทำเลย ซึ่งจะแตกต่างจากทฤษฎีทางเลือกที่พิจารณาผลของการกระทำเป็นหลัก

เมื่อนำมาประกอบกับหลักกฎหมายแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานทาง กฎหมาย เจ้าหน้าที่ ผู้อำนวยการสถานี พินิจ สหวิชาชีพ อัยการ และศาล ที่จะต้องนำหลักการนี้มาใช้ พิจารณาเพื่อกำหนดบทลงโทษ หรือกำหนดมาตรการทางเลือก หรือกำหนดมาตรการการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู อย่างเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้น”

4.3. ทฤษฎีทางด้านสังคมวิทยา แบ่งออกเป็น 2 ทฤษฎี ได้แก่

4.3.1 ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่าง(Theory of Different Association)

ซึ่งเป็นกรณีเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมติดเพื่อนและอยากเป็นที่ยอมรับในกลุ่มทำให้เริ่มมีการ ยอมรับค่านิยมที่ทั้งดีและไม่ดีจนเป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิด

ชุตเธอร์ แลนด์ นักอาชญวิทยาชาวอเมริกันผู้คิดค้นหลักอาชญวิทยา (Principle of Criminal) และเป็นผู้สร้าง ทฤษฎีคบหาสมาคมที่แตกต่าง มีประเด็นสำคัญว่า พฤติกรรมของอาชญากรรมสามารถเรียนรู้กันได้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่มหรือภายใน สังคมที่บุคคลนั้นเลือกที่จะเข้าไปอยู่ร่วมและเมื่อประพฤติกรรมที่สื่อแสดงออกมาในลักษณะที่จะเป็น อาชญากรนั้นเกิดขึ้นก็จะมีผลส่งต่อกันภายในกลุ่มหรือภายในสังคมนั้น โดยจะมีลักษณะร่วมกันทำ หรือกระทำเองเพื่อทำให้คนในกลุ่มหรือคนในสังคมนั้นเกิดการยอมรับ โดยพฤติกรรมนี้จะ

เกิดอย่างรวดเร็วหรือช้า อยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลาและความสม่ำเสมอในการติดต่อหรือความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันภายในกลุ่มหรือสังคมนั้น หากมีการติดต่อกันบ่อยๆก็จะเป็นตัวเร่งให้เกิดพฤติกรรมนี้ และเมื่อแต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันก็จะเกิดการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นระหว่างกลุ่มทำให้เกิดอาชญากรรมที่มีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น และอัตราในการเพิ่มอาชญากรรมขึ้นนั้นก็จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามจำนวนคนในกลุ่มหรือในสังคมนั้นๆ²⁶

4.3.2 ทฤษฎีการควบคุมสังคม ทฤษฎีนี้เชื่อว่าเด็กและเยาวชนนั้นถูกผูกพันและผูกมัดกับสังคมที่เด็กและเยาวชนคนนั้นอาศัยอยู่ค่านิยม พฤติกรรมการกระทำต่างๆ เป็นบรรทัดฐานที่สังคมของเด็กและเยาวชนนั้นๆเป็นที่ยอมรับถ้าบรรทัดฐานในสังคมนั้นเป็นบรรทัดฐานที่ดี เป็นตัวอย่างให้กับเด็กและเยาวชนได้ การที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้สึกผูกมัดกับสังคมที่ดีได้เด็กและเยาวชนก็จะไม่มีความเสี่ยงหรือตัวอย่างที่ไม่ดี ที่จะทำให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่ดีได้การก่ออาชญากรรมจะไม่มีทางเกิดขึ้นมาได้เช่น สังคมรอบตัวเด็กและเยาวชนนั้นเป็นสังคมที่เล่นกีฬา รอบ ๆ ตัวของเด็กและเยาวชนจะเป็นสังคมที่เน้นความเป็นเลิศทางกีฬา มีความพยายาม มีความอดทนเพื่อมุ่งมั่นที่จะแข่งขันให้ชนะ อยากเป็นที่ยอมรับ อยากประสบความสำเร็จในด้านกีฬา เด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพสังคมแบบนี้ก็จะมีพฤติกรรมที่ต้องการเช่นเดียวกัน อาจเป็นนักกีฬาตามสภาพสังคมที่อยู่รอบตัวของเด็กและเยาวชนคนนั้น

“ทฤษฎีด้านสังคมวิทยานี้ เป็นทฤษฎีที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบาย สภาพสังคมโดยรอบของเด็กและเยาวชนที่มีผลให้เด็กเกิดการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเกิดจากพฤติกรรมของตนเองหรือจากพฤติกรรมของคนอื่น ล้วนแต่เป็นโอกาสที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด

สภาพสังคมจึงเป็นส่วนหนึ่งในการชักจูงหรือจูงใจให้เด็กกระทำความผิด เด็กที่กระทำความผิดไม่ว่าจะมาจากในสื่อโซเชียลต่าง ๆ หรือจะมาจากที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน มักจะเป็นการกระทำความผิดในลักษณะที่มีการวางแผน ทำเป็นขบวนการ ซึ่งการกระทำความผิดนั้นไม่ได้กระทำแต่เพียงคนเดียว ดังนั้นการที่เด็กและเยาวชนมีเพื่อนที่มีลักษณะแบบนี้ มีโอกาสโน้มน้าวเอียงที่จะกระทำความผิดหรือไม่ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ดังนั้นการเลือกเข้าหาสังคมที่เป็นระเบียบแบบแผน หรือสภาพสังคมที่สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้เป็นแบบอย่าง สังคมนั้นจะเป็นสังคมที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนมากที่สุด

หลักการในทฤษฎีนี้ถูกนำมาปรับใช้กับหลักกฎหมายเด็กและเยาวชนในเรื่องการกำหนดแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของผู้อำนวยการสถานพินิจที่สามารถจัดแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

²⁶จารุวรรณ คงยศ. (2551). การปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 13.

นั้น โดยสามารถกำหนดให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ออกห่างจากสังคมที่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี หรือสังคมที่ล่อแหลมให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดได้”

4.4 ทฤษฎีพัฒนาการ(Theory of Developmental) ทฤษฎีที่เน้นการพัฒนาการ โดยมุ่งเน้นไปที่สังคม การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีริกสัน (Erikson) ให้ความหมายของการพัฒนาการว่าเป็นกระบวนการทางสภาพทางชีวะ จิตใจ และทางสังคมที่มีวิวัฒนาการ โดยการพัฒนาการนี้จะถูกมีขึ้นตั้งแต่บุคคลนั้นเกิด โดยในหลักการของทฤษฎีนี้จะพิจารณาว่าตั้งแต่บุคคลนั้นเกิดมีสิ่งไหนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการต่อบุคคลนั้นบ้าง ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวคือแรงขับจากภายในร่างกาย หรืออาจมาจากอิทธิพลจากวัฒนธรรม หรือลักษณะของคนที่ให้การดูแล เป็นต้น²⁷

จากทฤษฎีดังกล่าว พัฒนาการในช่วงที่สำคัญที่สุดและจะเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น แล้วจะเป็นนิสัรวมถึงพฤติกรรมในอนาคต คือช่วงวัยที่อายุเป็นเด็กและเยาวชนนั่นเอง จะมีความสำคัญมาก เพราะถ้ามีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าที่ไม่ดีเกิดขึ้นจะส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กหรือเยาวชนในช่วงวัยนั้นทันที และจะพัฒนามาเป็นบุคลิกที่ขัดแย้งต่อสังคมได้ตัวอย่างเช่น หากวัยเด็กมีการขโมยของในสังคมการที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลที่มีลักษณะเช่นนั้นย่อมมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกชักจูงให้กระทำตาม

“ทฤษฎีพัฒนาการนี้ เป็นทฤษฎีที่มีขึ้นมาเพื่ออธิบาย ระดับความรุนแรงและความร้ายแรงของการกระทำความผิด เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาจรับอิทธิพลจากวัฒนธรรม หรือประเพณีอื่น ๆ ซึ่งเมื่อรับอิทธิพลมาจากที่ อื่น ๆ ในวัยที่ไม่สามารถแยกแยะได้อย่างถูกต้อง ก็อาจมีความเข้าใจที่ผิด คาดเคลื่อนจากความเป็นจริงในสภาพสังคม อาจเข้าใจว่าวัฒนธรรมอื่น ๆ หรือลักษณะการกระทำของคนต่างพื้นที่ ต่างชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ในความจริงแล้ว วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ย่อมมีที่มาไม่เหมือนกัน ดังนั้นสาเหตุที่พฤติกรรมบางอย่างในบางที่ไม่เป็นสิ่งที่ผิด ก็ไม่ใช่ว่าจะนำเอาพฤติกรรมนั้นมาใช้ในทุกๆพื้นที่ได้ เพราะกฎหมายในแต่ละประเทศย่อมมีความแตกต่างกัน ดังนั้น พฤติกรรมบางอย่างอาจจะไม่ผิดในกฎหมายของวัฒนธรรมอื่น แต่อาจผิดกติกรูปแบบอื่น ๆ ย่อมต้องมีการแนะนำจากผู้ใหญ่เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เข้าใจว่าพฤติกรรมใด สมควรปฏิบัติตามหรือไม่

กฎหมายไทยจะพิจารณาจากการกระทำตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น จะไม่สามารถนำกฎหมายต่างประเทศมาอ้างเพื่อให้บังคับในประเทศไทยได้ ดังนั้นทฤษฎีพัฒนาการจะถูกนำมาปรับใช้กับกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษ”

²⁷วรรณวิมล ไกรวัช. (2556). การตรวจสอบการจับกุมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 34

5. สาเหตุการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชน

สาเหตุการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชน มีหลากหลายสาเหตุ โดยแต่ละสาเหตุนี้อาจมาจากสาเหตุทางด้านความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจประกอบหรือสาเหตุจากด้านสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ช่วยย้่วยให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดตลอดจนสาเหตุมาจากสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนเองเช่น ปัญหาด้านสุขภาพ อนามัย ปัญหาด้านการเรียนรู้ปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรมหรือปัญหาอื่น

สาเหตุแห่งการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชนนั้น เป็นสาเหตุเฉพาะบุคคล เด็กหรือเยาวชนอาจมีการกระทำคามผิดมาจากสาเหตุเดียว หรือเด็กและเยาวชนบางคนอาจมีสาเหตุการกระทำคามผิดได้หลายสาเหตุ ซึ่งสาเหตุของการกระทำคามผิดนั้นเมื่อพิจารณาตามหลักการต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. พิจารณาตามหลักการกฎหมาย นักกฎหมายมีความเห็นว่า สาเหตุของการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชน เกิดจากความอ่อนต่อวัย ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ มักจะถูกหลอกใช้จากผู้ใหญ่ ซึ่งกฎหมายในประเทศไทยก็ได้เข้ามาให้การคุ้มครองในประเด็นที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิด โดยกำหนดให้เด็กที่กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษทางอาญา แต่ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กเพื่อแก้ไขการกระทำคามผิด และพฤติกรรมของเด็ก

2. พิจารณาตามหลักการทางสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาเห็นว่า เด็กและเยาวชนได้รับแบบอย่างที่ไม่ดีมาจากบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลรอบข้าง หรือสังคมและสิ่งแวดล้อม และเนื่องจากที่เด็กและเยาวชนยังมีวุฒิภาวะแบบเด็กอยู่ทำให้ไม่มีความหนักแน่นในตนเองเท่ากับผู้ใหญ่ จึงอาจถูกครอบงำ หรือถูกชักจูงได้ ทำให้เด็กและเยาวชนคนนั้นมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากคนอื่น แตกต่างจากคนในสังคม จนอาจกลายเป็นการกระทำคามผิดต่อกฎหมายในท้ายที่สุด

3. พิจารณาตามหลักการทางจิตวิทยา นักจิตวิทยาเห็นว่า สาเหตุของการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชน มีได้หลายกรณี ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุจากสภาพร่างกาย สภาพจิตใจ ซึ่งอาจมีติดตัวมาตั้งแต่เกิด หรือบางคนอาจจะมีขึ้นภายหลังที่ตนเองเจ็บป่วย หรือประสบภัยอันตราย หรือประสบอุบัติเหตุ ซึ่งสาเหตุที่กล่าวมาอาจมีผลต่ออารมณ์ของเด็กและเยาวชน กลายเป็นกระตุ้นและผลักดันให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นมีอารมณ์ที่แปรปรวน ทำให้เด็กหรือเยาวชนขาดการยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถควบคุมการกระทำของตนเองได้ จนกลายเป็นลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของสังคมและคนรอบข้าง ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นมีพฤติกรรมที่รุนแรงได้

4. พิจารณาตามหลักการอาชญาวิทยา ด้านอาชญาวิทยาเห็นว่า การกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชนนั้นเกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย พฤติกรรมที่ไม่ดี มาจากผู้กระทำ

ความเป็นคนใกล้ชิดของเด็กและเยาวชนนั้น จึงทำให้เกิดการซึมซับพฤติกรรมจากการรู้จักคบค้าสมาคม ส่งผลให้มีพฤติกรรมเลียนแบบติดตัวมา²⁸

ดังนั้น การรู้ถึงปัญหาและสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนแต่ละคนจะช่วยให้ทราบแนวทางในการพิจารณาตีอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งวิธีการบำบัดแก้ไขพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนและวิธีป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในครั้งต่อไป โดยสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนนั้นแยกออกได้ 2 สาเหตุใหญ่ ๆ ดังนี้

5.1 สาเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายในที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและเยาวชน

5.1.1 สาเหตุที่เกิดจากตัวเด็กและเยาวชนเอง กล่าวคือ เด็กที่กระทำความผิดจำนวนมากพบว่า มีปัญหาด้านร่างกายและจิตใจ

- โดยลักษณะร่างกายที่ผิดปกติแตกต่างจากคนอื่น เป็นเหตุหลักที่ผลักดันและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมที่ไม่ปกติ เนื่องจากเมื่อพบว่าตนมีความผิดปกติทางด้านร่างกายอาจส่งผลกระทบต่อทำให้มีความรู้สึกแตกต่างจากบุคคลอื่นกลายเป็นจุดเริ่มต้นของเด็กและเยาวชนคนนั้นที่พฤติกรรมเริ่มมีการเบี่ยงเบน

- โดยสติปัญญาและจิตใจ ที่มีอุปนิสัยบางอย่างหรือโรคบางอย่างที่สามารถถ่ายทอดจากพ่อแม่สู่ลูกหลาน ในลักษณะทางพันธุกรรมที่สามารถถ่ายทอดจากพ่อแม่สู่ลูกหลานได้ เช่น จิตใจบกพร่อง ปัญญาอ่อน บุคลิกภาพทราม รวมถึงความรู้สึกทางเพศที่ผิดปกติ

สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กและเยาวชนมีปมด้อยติดตัวมาแต่เกิดส่งผลให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านบรรทัดฐานของสังคมทำให้มีการมองโลกที่แตกต่างไปจากคนปกติทั่วไป จึงเป็นสาเหตุให้เด็กมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดได้ง่ายขึ้น

5.1.2 สาเหตุที่เกิดจากความผิดปกติทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็ก²⁹
กล่าวคือ เด็กและเยาวชนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ ซึ่งบางคนมีภาวะทางอารมณ์ที่ปกติและบางคนมีภาวะอารมณ์ที่ไม่ปกติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มักมีพฤติกรรมรุนแรง ประกอบกับเด็กและเยาวชนในวัยนี้อยู่ในช่วงกำลังจะเติบโตฮอร์โมนที่อยู่ในตัวเด็กและเยาวชนก็มีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง

²⁸ เสกสิทธิ์ สวรรยาธิปิติ. (2554). การกระทำความผิดอันเกี่ยวกับทรัพย์ ยาเสพติด และชีวิตร่างกาย(คดีร้ายแรง) ของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล : การศึกษาวิจัยโดยใช้ทฤษฎีการควบคุมตนเอง. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาอาชญวิทยา. การบริหารงานยุติธรรมและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

²⁹ สำนักวิจัยเอนแคปูล์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

- เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านร่างกาย เนื่องมาจากฮอร์โมนที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ร่างกายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อาจทำให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยนี้เกิดความกังวลว่าตนเองมีความผิดปกติหรือไม่ และหากเด็กและเยาวชนในวัยนี้ไม่มีความเข้าใจในด้านนี้ จะทำให้ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง และเกิดการแยกตัวเองออกไปจากเพื่อนเพียงลำพังเพราะคิดว่าตนเองมีความแตกต่าง

- เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์ ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงในด้านนี้จะทำให้เด็กและเยาวชนมีพัฒนาการด้านอารมณ์ไปในทางบวกหรือลบก็ตาม ไม่ว่าจะ เป็นภาวะทางอารมณ์ที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้สึก มีความสุข มีความรัก มีความรู้สึกอิจฉา มีความรู้สึกโกรธ ล้วนแล้วแต่มาจากการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ ซึ่งจะแสดงออกมาจากพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เช่น การเก็บตัวอยู่คนเดียว มีอารมณ์หงุดหงิด ใช้อารมณ์ทำลายสิ่งของ มีความสุขในการเที่ยว มีความสนุกกับการหาของเล่น เป็นต้น

- เกิดความอยากรู้ อยากลองในสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งสามารถสร้างความตื่นเต้น สร้างความท้าทาย เช่น การ โดเรียน การเที่ยวกลางคืน การช้อปรถจักรยานยนต์แข่งกัน การดื่มเหล้าและสุรา การสูบบุหรี่ เพราะเป็นผลมาจากภาวะของเด็กและเยาวชนที่ไม่สามารถใช้ภาวะดังกล่าวยับยั้งซึ่งใจตนเองได้มากพอ

- มีความต้องการความเป็นอิสระสูง อยากทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ชอบเชื่อฟังคนอื่น คิดว่าตนเองมีความที่ถูกต้องและดีกว่าคนอื่นเสมอ ต่อต้านผู้ใหญ่ทุกคน ไม่ว่าจะ เป็น บิดา มารดา ครูอาจารย์ มีเพียงแต่ความมั่นใจในตนเองเท่านั้น ความอิสระที่อยากได้ล้วนมาจากความคิดของตนเองที่คิดว่าตนเองถูกจำกัดกรอบแต่จริงๆแล้ว เด็กและเยาวชนในวัยนี้เพียงแค่ต้องการใช้การตัดสินใจของตนเองสิ่งใดสิ่งหนึ่งเอง

- มีความต้องการให้ตนเองได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง ไม่ว่าจะ ได้มาจากคนในครอบครัว ครูอาจารย์ หรือเพื่อน เพื่อให้ตนเองรู้สึกว่ามีตัวตนเป็นคนสำคัญ ทำให้ตนเองมีความมั่นใจมากขึ้น

5.1.3 สาเหตุจากสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชน กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบข้างเด็กและเยาวชนของที่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนนั้นจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เด็กและเยาวชนคนนั้น เติบโตมามีลักษณะอย่างไร โดยสภาพสังคมนั้น พิจารณาจาก ครอบครัวเพื่อนบ้าน ชุมชน โรงเรียน และเพื่อน โดยที่สังคมครอบครัวและบ้าน เป็นสภาพสังคมที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก ในการสร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชน ถ้าครอบครัวมีความสุข มีการเลี้ยงดูอบรม เอาใจใส่ดีเด็กและเยาวชนคนนั้นก็จะมีเจริญเติบโตเป็นคนดี ประพฤติดีดี แต่ถ้าครอบครัวไม่มีความสุข ขาดความรักขาดการเอาใจใส่ เด็กก็จะหันไปหาเพื่อนและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ซึ่งอาจชักนำไปในทางที่ไม่ดีได้ง่าย

ซึ่งไม่ใช่ว่าเด็กและเยาวชนที่มีที่มาจากครอบครัวซึ่งมีสถานะที่ดีจะไม่มีโอกาสก่ออาชญากรรมเสมอไปอยู่ที่การเรียนรู้การเข้าใจของเด็กและเยาวชนเอง แม้ต้นทุนของครอบครัวจะมีการปลูกฝังดีเพียงไร แต่เด็กและเยาวชนเลือกที่จะไม่รับสิ่งที่ครอบครัวปลูกฝังให้ แต่กลับเรื่องที่จะรับการปลูกฝังจากคนอื่นที่ไม่ใช่คนในครอบครัว ซึ่งอาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรมได้เช่นกัน

ซึ่งไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า การที่เด็กและเยาวชนมีความเป็นอยู่ในสภาพครอบครัวที่แตกแยกอาจเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนคนนั้นก่ออาชญากรรมขึ้นมาได้เพราะเด็กและเยาวชนอาจขาดคนคอยดูแลส่งเสริมและชี้แนะในทางกลับกันแม้เด็กและเยาวชนจะเป็นมีครอบครัวที่สมบูรณ์แบบแต่ถ้าครอบครัวขาดความใกล้ชิดกันก็อาจทำให้เด็กและเยาวชนแสดงพฤติกรรมต่อต้านอีกรูปแบบหนึ่งจนเป็นเหตุให้เกิดอาชญากรรมได้เช่นกัน

การเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมแก่ตัวเด็กและเยาวชนเช่นการทุบตีทำร้ายร่างกายการดูต่ำหรือการตามใจเด็กและเยาวชนมากจนเกินไปอาจทำให้เด็กและเยาวชนเกิดอาการผิดปกติทางจิตใจและอารมณ์ได้จนอาจเกิดภาวะพฤติกรรมที่ดื้อและมีพฤติกรรมต่อต้านพฤติกรรมเกรงชอบทำร้ายผู้อื่นหรือพฤติกรรมซึมเศร้าที่ชอบเก็บตัวกลัวการเข้าหาสังคมซึ่งจะทำให้เกิดความรุนแรงขึ้นได้ถ้าเด็กและเยาวชนได้รับการดูแลที่ไม่เหมาะสมเช่นนี้

ดังนั้นสภาพสังคมที่อยู่รอบข้างเด็กและเยาวชนไม่ว่าจะเป็นจากสังคมภายในหรือสังคมภายนอก จะเป็นส่วนสำคัญที่จะหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนคนนั้นเติบโตขึ้นมาบนพื้นฐานที่แตกต่างกัน จะเติบโตขึ้นมาเป็นคนดีหรือไม่นั้น ส่วนสำคัญเลยอาจจะขึ้นอยู่กับสภาพสังคมที่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากที่สุดเป็นลำดับแรก นั่นก็คือสภาพสังคมภายในครอบครัว ที่จะเป็นตัวปูพื้นฐานของแนวคิด รวมถึงอุปนิสัยของเด็กและเยาวชนคนนั้นก่อนที่จะไปสู่สังคมภายนอก

5.2 สาเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

5.2.1 สาเหตุทางเศรษฐกิจสังคมที่ประชาชนมีมาตรฐานการครองชีพสูง กล่าวคือเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีความไม่มีความเสถียร มีอัตราค่าครองชีพที่สูงขึ้น ส่งผลให้ครอบครัวส่วนใหญ่จะประสบปัญหาเศรษฐกิจ เพราะรายได้ที่ได้รับไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย อาจทำให้เกิดเครียดและเป็นปัญหาภายในครอบครัว

- ส่งผลกระทบทางอ้อมกับเด็กและเยาวชน คือ การที่บ้านและครอบครัวเกิดปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ ทำให้เด็กและเยาวชนคนนั้นไม่ได้รับความเอาใจใส่เพียงพอ ส่งผลเด็กและเยาวชนคนนั้นเลือกที่จะออกไปทำงานนอกบ้านหรือเลือกที่จะไม่เรียนหนังสือ หรือออกไปคบหาเพื่อนฝูงข้างนอกดีกว่าเพื่อหลบหนีปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว อันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่เกิดจากการไม่เข้าใจ หรือการขาดประสบการณ์ที่กระทำไปโดยไม่ได้รับการชี้แนะจากผู้ใหญ่ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสที่จะก่ออาชญากรรมมากขึ้น

- ส่งผลกระทบต่อทางตรงกับเด็กและเยาวชน คือ เมื่อเศรษฐกิจติดขัดทำให้ครอบครัวมีรายรับไม่เพียงพอ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนคนนั้นได้รับเงินใช้จ่ายส่วนตัวไม่เพียงพอตามไปด้วย ทำให้เมื่อเด็กและเยาวชนคนนั้นเกิดความต้องการอยากได้ของบางอย่าง จะเลือกวิธีการที่ผิดกฎหมายเพื่อให้ได้สิ่งของที่ตนต้องการมา เช่น ใช้วิธีขโมยของ หรือใช้วิธีการผิดกฎหมาย อย่างเช่น เป็นเด็กเดินยาเสพติด เพื่อให้ตนได้รับเงินแล้วนำเงินนั้นไปซื้อของที่ตนต้องการ

5.2.2 พฤติกรรมจากความเจริญทางเทคโนโลยีของการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทำให้การสื่อสารหรือการค้นคว้าต่างๆเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว ได้รับรู้สื่อ ๑ ต่าง ๑ อันเป็นสื่อที่ดีและสื่อที่มีความล่อแหลมและกระตุ้นไปในทางผิดศีลธรรมได้โดยง่าย เนื่องจากความอ่อนต่อโลกและวุฒิภาวะของเด็กและเยาวชนยังน้อยและโดยพื้นฐานของเด็กและเยาวชนแล้วนั้น มีความอยากลองในสิ่งต่างๆตามค่านิยมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสื่อมีพฤติกรรมชอบทำการเลียนแบบบุคคลต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจหรือชื่นชอบ โดยที่บางครั้งอาจจะพยายามเลียนแบบโดยที่ตนเองยังไม่รู้หรือเข้าใจเลยว่ากำลังทำอะไรอยู่และการเลียนแบบนั้นหากเป็นเรื่องที่ดี อย่างเช่น วิธีการเรียนหนังสือ การติวหนังสือ หรือการดูแลสุขภาพ เป็นต้น จะส่งผลดีกับเด็กและเยาวชนคนนั้นอย่างมากทำให้เด็กและเยาวชนมีตัวอย่างหรือมีเป้าหมายในทางที่ดีอย่างชัดเจน แต่ถ้าหากเป็นเรื่องที่ไม่ดี อย่างเช่น การเล่นพนันออนไลน์ หรือการคอนเทนต์แปลก ๆ ในปัจจุบันจะส่งผลทำให้เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งการกระทำบางอย่างอาจมีความร้ายแรงจนกลายเป็นความผิดตามกฎหมายขึ้นมาเลยก็ได้ สาเหตุอาจเกิดเพียงแค่คำว่า “รู้เท่าไม่ถึงการณ์”³⁰

สื่อเองจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากเมื่อพิจารณาจากงานวิจัยต่างประเทศต่างๆชี้ให้เห็นว่าสื่อที่เด็กและเยาวชนได้รับเข้าไป ไม่ได้เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เด็กและเยาวชนก่ออาชญากรรมขึ้นแต่สื่อต่างๆอาจเป็นส่วนหนึ่งในการที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจว่าการกระทำใดๆโดยใช้ความรุนแรงเป็นหลักถือเป็นการกระทำที่เป็นเรื่องปกติจนอาจกลายเป็นค่านิยมในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ผิด ๆ สื่อต่าง ๆ จึงอาจจะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความรุนแรงแก่เด็กและเยาวชนได้หากเด็กและเยาวชนไม่มีความเข้าใจมากพอดังนั้นครอบครัวของเด็กและเยาวชนนั้นจึงมีบทบาทสำคัญที่จะคอยดูแลและให้คำอบรมสั่งสอนแก่เด็กและเยาวชนให้เสพสื่อต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

5.2.3 การศึกษาทำให้เด็กมีความรู้มีความคิดที่ถูกต้อง กล่าวคือ สถานศึกษาเป็นที่อบรมดูแลจากสถาบันครอบครัวเป็นสถานที่ที่ผู้มีความรู้หลากหลายประเภทมารวมตัวกัน เราเรียกบุคคลดังกล่าวว่า ครูหรืออาจารย์ ซึ่งทำหน้าที่หลักคือการสั่งสอน การอบรมและกำหนดทิศทางให้แก่เด็กและเยาวชนให้เติบโตขึ้นมาเป็นคนดีในสังคม ซึ่งไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าสถาบันการศึกษา

³⁰ ประเทือง ธนียผล. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 27. หน้า 11-16

เป็นสถานที่ที่ได้รับความไว้วางใจจากครอบครัวที่ได้ส่งบุตรหลานมาเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ค้นหาตัวเองและพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ให้เกิดผล

แต่ในปัจจุบันกลับมีสถานศึกษาหลายแห่งที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนเข้าศึกษาเป็นจำนวนมาก ทำให้การดูแลภายในสถานศึกษาไม่ทั่วถึง สถานศึกษาบางแห่งกลายเป็นที่รวมตัวหรือช่องขุมระหว่างเด็กและเยาวชนที่ไม่ดี พร้อมรวมตัวกันเพื่อที่จะไปกระทำความผิด โดยสถาบันศึกษาที่ไม่สามารถควบคุม ดูแลเด็กและเยาวชนของตนเองได้นั้นเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน ทำให้เด็กและเยาวชนมีค่านิยมและทัศนคติที่ผิดเชื่อฟังรุ่นพี่มากกว่าครูหรืออาจารย์จึงเป็นเหตุให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ง่าย ตัวอย่างเช่น การทะเลาะวิวาท เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป สาเหตุที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาและอาจถึงระดับที่เรียกว่าเป็นอาชญากรเด็กนั้นมิได้หลายปัจจัยและอาจมีปัจจัยที่ทับซ้อนกันอยู่จนไม่อาจแยกจากกันได้อย่างเด็ดขาดการทราบสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีประโยชน์ในการเข้าใจเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิด จะส่งผลให้สามารถเลือกใช้วิธีการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด และจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อค้นหาการกำหนดมาตรการใหม่ในการป้องกันปัญหาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น รวมถึงจำกัดสาเหตุหรือตัดทอนความน่าจะเป็นหรือลดแนวโน้ม สาเหตุในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนให้น้อยลงเพื่อนำข้อมูลทั้งหมดไปใช้สร้างสภาพแวดล้อมใหม่ให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการกำหนดวิธีการแก้ไขฟื้นฟูสำหรับเด็กและเยาวชนดังนั้นกระบวนการทางกฎหมายจึงต้องมีการปรับใช้ให้เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนในแต่ละเพศในแต่ละวัยและในแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาในกลุ่มกรณีทั่วไปกับเด็กหรือเยาวชนที่มีหัวใจอาชญากรที่กล้าที่จะกระทำความผิดเกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับการคุ้มครองประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาอย่างแท้จริง³¹

³¹งานเสวนาวิชาการเรื่อง ”ร่วมคิด ร่วมแชร์ ร่วมแก้ปัญหาก่อนจะได้มาซึ่ง อาชญากรเด็ก”

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความที่เป็นเด็ก และเยาวชนตามกฎหมายไทยกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ

เด็กและเยาวชนกระทำความผิดการลงโทษจะเน้นไปที่การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู โดยการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนจะมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยเน้นที่ตัวผู้กระทำความผิดจึงเป็นที่มาของการศึกษา มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดตามกฎหมาย รวมถึงบทลงโทษสำหรับกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยแยกศึกษาทั้งกฎหมายในประเทศ ไทยกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ ดังนี้

1. มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก และเยาวชนตามกฎหมายไทย

พิจารณาตามมาตรา 4 แห่งประมวลกฎหมายอาญา³²

คำว่า “ผู้ใด” หมายถึงบุคคล ซึ่งบุคคลนั้นจะเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาก็ได้ในกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดากฎหมายไม่ได้กำหนดช่วงอายุไว้โดยเฉพาะว่า บุคคลต้องมีช่วงอายุเท่าไร

³²มาตรา 4 ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ต้องรับโทษตามกฎหมาย

การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทยไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร

ดังนั้น ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะมีอายุเท่าไรหากได้กระทำความผิดครบองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ถือว่าผู้นั้นเป็นบุคคลที่มีความผิดตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ดังนั้น บุคคลที่อยู่ในบังคับของมาตรา 4กฎหมายอาญา คือ “ผู้ใด” และไม่ได้กำหนดหลักกรหรือเงื่อนไขอื่นเพิ่มเติมไว้อีก นั้นเท่ากับว่าทุกๆ คน ไม่ว่าจะเป็น เพศหญิง หรือชาย ไม่ว่าจะเป็น ศาสนาไทย หรือศาสนาอื่น ไม่ว่าจะมึสถานะจน หรือรวย ทุกๆ คนที่เป็น “มนุษย์” ย่อมอยู่ภายใต้การบังคับของกฎหมายอาญา มาตรา 4 นี้ทั้งสิ้น³³

พิจารณาตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553³⁴

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ ตามประมวลกฎหมายอาญา

หากผู้ใดกระทำการที่ครบองค์ประกอบของความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะเป็นเด็กหรือเยาวชนก็ตามย่อมถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดแต่จะต้องรับโทษหรือไม่นั้นต้องไปพิจารณากันอีกเรื่องซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษตามเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา เนื่องจากประเทศไทยเป็นสมาชิกตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและกติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง จึงต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ได้รับและได้ให้คำมั่นโดยสมัครใจ

จากการคำนียามคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” นั้นกฎหมายกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาโดยดูจากอายุของบุคคลในขณะกระทำความผิดว่าเป็นบุคคลที่มีอายุเป็นเด็กหรือเยาวชนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่เท่านั้น หากผู้กระทำความผิดมีเกณฑ์อายุตามที่ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 4 กำหนดไว้

³³ Powerpointกฤษฎณ์พชร โสมณวัตร นำเสนองาน เวลาและสถานที่ในการใช้กฎหมายอาญา

³⁴มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

“คดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า คดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้กระทำความผิดจะถือว่าเป็นเด็กหรือเยาวชนตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งจะอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว³⁵

เบื้องต้นพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 4 กำหนดไว้เพียงเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดเพื่อตัดสินว่าผู้กระทำความผิดคนดังกล่าวจะอยู่ภายใต้กฎหมายเด็กซึ่งจะได้รับการพิจารณาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่เท่านั้น ไม่ได้โดยนำเรื่องความร้ายแรงของการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชนมาพิจารณาซึ่งไม่มีบทบัญญัติใดๆกำหนดให้เยาวชนที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงจะต้องถูกฟ้องและเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตั้งแต่แรกตั้งนั้นเมื่อผู้กระทำความผิดมีอายุตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้บุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชนในวันที่การกระทำความผิดเกิดขึ้น บุคคลนั้นจะยังอยู่ภายใต้อำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวแม้จะกระทำความผิดอาญาร้ายแรงเพียงใดคดีนั้นก็ยังคงอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว

เพียงแต่กฎหมายฉบับนี้ยังมีอีกบทบัญญัติหนึ่งบัญญัติไว้โดยให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวสามารถโอนคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งมีลักษณะเป็นความผิดอาญาที่ร้ายแรงไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาโดยบัญญัติให้เป็นดุลยพินิจของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จะโอนไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้³⁶ตั้งนั้นเมื่อมีการนำตัวผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนมาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว ศาลเยาวชนและครอบครัวจะทำการพิจารณาโดยใช้ดุลยพินิจของศาลว่าการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนั้น ผู้กระทำความผิดมีลักษณะตามที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรค 2 กำหนดไว้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนคนดังกล่าวมีลักษณะตาม มาตรา 97 วรรค 2 จริงจะมีคำสั่งโอนคดีเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา³⁷

³⁵ อัจฉริยา ชูตินันท์. 2552. กฎหมายเกี่ยวกับคดีเด็ก เยาวชน และคดีครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 53-55.

³⁶ มาตรา 97 วรรคสองว่า “คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกายสภาพจิตใจสติปัญญา และนิสัยแล้วเห็นว่าในขณะที่กระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณาเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปี บริบูรณ์ขึ้นไปให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้”

³⁷ อัจฉริยา ชูตินันท์. การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวกรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามกฎหมายของประเทศไทย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 10 ฉบับพิเศษ กรกฎาคม - ธันวาคม 2562.

ซึ่งในทางปฏิบัติจะไม่ค่อยมีการนำบทบัญญัติมาตรานี้มาบังคับใช้มากนักเพราะศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชนก็จะรับพิจารณาไว้เอง เพื่อไม่ให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องได้รับโทษในกฎหมายอาญาตามปกติซึ่งเป็นบทลงโทษที่หนักกว่าศาลเยาวชนและครอบครัว

1.1 พิจารณาในประเด็นการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 - 75 ตามหลักการของกฎหมายอาญาที่บัญญัติขึ้นไว้เพื่อกำหนดว่าการกระทำใดเป็นสิ่งที่ผิดและต้องห้ามไม่ให้กระทำและมีการกำหนดบทลงโทษของการฝ่าฝืนกระทำการไว้อย่างชัดเจนแต่เมื่อเปรียบเทียบกับบริบทของเด็กและเยาวชนแล้วกฎหมายอาญากลับมีมุมมองต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไม่เหมือนกับบุคคลทั่วไปเพราะเด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่ยังอยู่ในวัยที่การเจริญเติบโตยังไม่เต็มที่ยังเป็นบุคคลที่ขาดวุฒิภาวะขาดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีทำให้มีการตัดสินใจกระทำการใดๆ ได้ไม่ดีพอซึ่งการกระทำของเด็กและเยาวชนอาจมีที่มาจากสภาพรอบข้างตัวเด็กและเยาวชน สภาพสิ่งแวดล้อม หรือมาจากการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูของคนในครอบครัวหรือคนรอบข้างมากกว่าที่จะเกิดจากจิตใต้สำนึกของเด็กและเยาวชนเองการมุ่งที่จะเอาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมาลงโทษเพียงอย่างเดียวอาจเป็นทางออกที่ไม่เกิดประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดแต่อย่างไร เพราะเด็กหรือเยาวชนที่ได้กระทำความผิดไปอาจจะกระทำไปโดยยังไม่เข้าใจผลของการกระทำของตนเองเลยดังนั้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด กฎหมายจึงมุ่งที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เรียนรู้ผลของการกระทำและปรับปรุงตัวใหม่ให้ตัวเองได้เติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคม

การกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา ที่จะอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มีการกำหนดหลักการไว้ให้ความสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 - 75 โดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 กำหนดเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจนว่า

“**เด็ก**” คือบุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญาแต่ยังไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์และ

“**เยาวชน**” คือบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์อย่างไรก็ดีบุคคลที่มีอายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์แม้บุคคลนั้นจะบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสตามกฎหมายแล้วก็ยัง

ถือว่าเป็นเยาวชนอยู่³⁸ ดังนั้นการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวจะดูเพียงว่าในเวลานั้น ในเวลาที่กระทำความผิดได้เกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดมีอายุเท่าไร อยู่ในเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนหรือไม่ ถ้าพิจารณาแล้วพบว่าอยู่ในเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดนั้นก็ จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเด็กและเยาวชน ซึ่งถ้าเป็นเด็กหรือเยาวชนไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษร้ายแรงเพียงใดก็ถือว่าอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว และสามารถที่จะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นได้³⁹

จะเห็นได้ว่าการกำหนดความรับผิดทางอาญาโดยพิจารณาจากเกณฑ์อายุของเด็กหรือเยาวชนตามกฎหมายไทยในประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553กฎหมายทั้งสองฉบับนี้มีการกำหนดให้สอดคล้องซึ่งกันและกันโดยกฎหมายไทยจะใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาอายุของผู้กระทำความผิดว่ามีอายุเป็นเด็กหรือเยาวชนในขณะกระทำความผิดหรือไม่เท่านั้น โดยไม่ได้นำเรื่องความร้ายแรงและความรุนแรงของการกระทำความผิดอาญาที่เด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดไปมาพิจารณาประกอบ

การที่ศาลเยาวชนและครอบครัวบังคับใช้เกณฑ์อายุเด็กตามกฎหมายอาญา มาตรา 73⁴⁰ ที่กำหนดให้เด็กที่กระทำความผิดซึ่งมีอายุไม่เกิน 12 ปี ไม่ต้องรับโทษนั้น หมายความว่า เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 12ปีหากได้กระทำความผิดทางอาญาเช่นฆ่าคนตายลักทรัพย์ทำร้ายร่างกาย ฉ้อโกงหรือความผิดอื่น ๆ ที่มีกฎหมายอาญากำหนดไว้ว่าเป็นความผิดทางอาญาให้ถือว่าเด็กคนนั้นมีความผิดจริงตามกฎหมายแต่เด็กคนนั้นจะไม่ต้องรับโทษทางอาญาและเมื่อพนักงานสอบสวนจับกุมเด็กที่กระทำความผิดแล้ว จะไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอาญาต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กด้วยวิธีการปกติได้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่เฉพาะที่ต้องทำ คือ เมื่อจับกุมเด็กที่กระทำความผิดแล้วให้นำส่งตัวเด็กที่กระทำความผิดไปให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองเด็กดูแลโดยทันที เหตุที่กฎหมายบัญญัติยกเว้นโทษไว้เช่นนี้ พิจารณาโดยดูจากมุมมองของกฎหมายอาญาเชื่อว่าผู้กระทำความผิดยังเป็นบุคคลที่มีอายุน้อยอย่างมากยังขาดวุฒิภาวะ ความคิดในการไตร่ตรองยับยั้งชั่งใจก็ยังไม่มียากนักจึงไม่สมควรที่จะให้เด็กที่มีอายุน้อยกว่า 12 ปี ได้รับการลงโทษและเพื่อเป็นการลดตรา

³⁸ อัจฉริยา ชูตินันท์. 2552. กฎหมายเกี่ยวกับคดีเด็ก เยาวชน และคดีครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 55.

³⁹ อัจฉริยา ชูตินันท์. 2552. กฎหมายเกี่ยวกับคดีเด็ก เยาวชน และคดีครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 58-59.

⁴⁰ **มาตรา 73** เด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่า ด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

บาของเด็กที่กระทำความผิด เพราะหากเราลองมองว่าเด็กที่กระทำความผิดมีอายุเพียง 12 ปีเท่านั้น หากนำอายุดังกล่าวมาเปรียบกับระดับการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบการเรียนของประเทศ ไทย เท่ากับว่าเด็กที่มีอายุ 12 ปี คนนี้อยู่ในการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เอง ถ้า กฎหมายมีจุดมุ่งหมายที่จะนำตัวเด็กที่มีอายุดังกล่าวซึ่งเป็นเพียงเด็กชั้นประถมเท่านั้น มาเข้าสู่ระบบ กระบวนการพิจารณาคดีในศาล จะดูเป็นการทำร้ายเด็กมากกว่าเป็นผลดี ไม่ว่าจะมองในมิติด้าน การศึกษา ด้านอายุ หรือด้านความเหมาะสมก็ตาม ก็ไม่มีมิติไหนเลยที่มองว่าควรกระทำเช่นนั้น ดังนั้น การให้โอกาสเด็กได้ปรับปรุงตัวยอมเป็นทางออกที่ดีกว่า เพื่อไม่ให้เด็กคนนั้นถูกตราหน้าเป็นคนไม่ดี หรือมีความผิดติดตัวไป และเพื่อเป็นการลดการนำคดีที่เด็กกระทำความผิดเข้าสู่ระบบการพิจารณา คดีในศาลอีกด้วย

อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาต่อเด็กและ เยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 12 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ซึ่งกระทำความผิด แต่เพื่อเป็นการ ค้ำครองผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน ไม่ให้เด็กที่มีอายุยังน้อยต้องรับผิดทางอาญา ประมวล กฎหมายอาญาจึงกำหนดไว้ว่า เด็กที่อายุกว่า 12 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์ กระทำ ความผิดนั้นไม่ต้องรับโทษแต่ให้ศาลมีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนและปล่อยตัวไป⁴¹ ดังนั้น ความรับผิดทาง อาญาของเด็กจึงเริ่มต้นที่เด็กคนนั้นได้กระทำความผิดในขณะที่ตนเองมีอายุเกินกว่า 15 ปีบริบูรณ์

แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้เด็กที่มีอายุเกินกว่า 12 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์ ไม่มีความรับผิดทางอาญา แต่ศาลมีอำนาจควบคุมความประพฤติของเด็กได้ เช่น ศาลมีอำนาจวาง ข้อกำหนดให้บิดาและมารดาระวังไม่ให้เด็กก่อเหตุร้ายภายในเวลาที่ศาลกำหนด หากเด็กไปก่อ เหตุร้าย ศาลจะเรียกให้บิดามารดาชำระเงินต่อศาลไม่เกินครั้งละ 10,000บาทก็ได้รวมทั้งศาลมีอำนาจ ส่งเด็กไปโรงเรียน หรือสถานฝึกอบรม หรือวางเงื่อนไขการคุมประพฤติเด็กก็ได้อีกด้วย⁴²

เมื่อวันที่ 7 พ.ค. 2565 ราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) แก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2565 โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 73 และ 74 แห่ง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2551โดยให้ ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือวันที่ 8 พ.ค. 2565 เป็นต้นไป⁴³ นั้นเป็น

⁴¹ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74

⁴²ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74

⁴³สำนักข่าวอิศรา แก้ไข เพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา เรื่องปรับอายุของเด็กที่ไม่ต้องรับโทษ บังคับใช้ ในวันที่ 8 พ.ค. 2565 <https://www.isranews.org/article/isranews-news/108635-news-338.html> ดังนี้

1. มาตรา 73 เด็กอายุยังไม่เกิน 12 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าได้กระทำการครบ องค์ประกอบของความผิด ก็ถือว่ามีความผิด แต่เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ

การแก้ไขเกณฑ์อายุเด็กที่ไม่ต้องรับโทษทางอาญา การแก้ไขในครั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองรวมถึง

2. มาตรา 74 เด็กอายุกว่า 12 ปีแต่ยังไม่เกิน 15 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าได้กระทำการครบองค์ประกอบของความผิด ก็ถือว่ามีความผิด แต่เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่อย่างไรก็ดี ศาลสามารถจัดการได้ดังต่อไปนี้

1) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาดักเตือนด้วยก็ได้

2) ถ้าศาลเห็นว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้ระวังเด็กไม่ให้เกิดก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งต้องไม่เกิน 3 ปี และกำหนดจำนวนเงินตามที่เห็นสมควรซึ่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละ 10,000 บาทในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น แต่ถ้าเด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่น และศาลเห็นว่าไม่สมควรจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มาวางข้อกำหนด ดังกล่าวข้างต้น ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่าจะยอมรับข้อกำหนดทำนองที่บัญญัติไว้หรือไม่ก็ได้ ถ้ายอมรับข้อกำหนด ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลนั้นไป โดยวางข้อกำหนดดังกล่าว

3) ส่งตัวเด็กไปยังสถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตหรือสถานที่ซึ่งจัดขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็ก ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่ให้เกินกว่าวันที่เด็กนั้นจะมีอายุครบ 18 ปี

ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กตาม (2) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อควบคุมความประพฤติเด็กนั้นเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา 56 ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อควบคุมความประพฤติเด็กนั้น

ในกรณีที่เด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้ หรือในกรณีที่เด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (2) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควร เพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ ในเมื่อบุคคลหรือองค์การนั้นยินยอม ในกรณีเช่นนี้ ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจเช่นผู้ปกครองเฉพาะเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควรหรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนั้นได้

คำสั่งของศาลดังกล่าวใน (2) (3) วรรคสอง และวรรคสามนั้น ถ้าในขณะใดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ความปรากฏแก่ศาลโดยศาลรู้เองหรือตามคำเสนอของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พนักงานอัยการ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลมอบตัวเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน หรือเจ้าพนักงานว่าพฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ก็ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้น หรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรานี้

3. มาตรา 75 เด็กอายุเกินกว่า 15 ปี แต่ไม่ต่ำกว่า 18 ปี

ถ้าได้กระทำการครบองค์ประกอบของความผิด ก็ถือว่ามีความผิด ให้ศาลพิจารณาความรู้ผิดชอบและเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับเด็กว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี

1) ศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษศาลสามารถจัดการตามมาตรา 74 ดังที่กล่าวไปข้างต้น

2) ศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง

แผนการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 (พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2563) โดยมีสาระสำคัญของร่าง พ.ร.บ.ฯ ดังกล่าวดังนี้

ประการแรก คือการกำหนดให้เด็กอายุไม่เกิน 12 ปีที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดไม่ต้องรับโทษซึ่งในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 เดิมกำหนดเกณฑ์อายุไว้ที่ไม่เกิน 10 ปี ซึ่งมีการแก้ไขและปรับเกณฑ์อายุเพิ่มขึ้นอีก 2 ปี

ประการที่สอง คือ แก้ไขเกณฑ์อายุของเด็กที่ใช้มาตรการอื่นแทนการรับโทษทางอาญา จากเดิมมาตรา 74 กำหนดไว้ที่เด็กอายุเกิน 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปีเพิ่มเป็นเด็กอายุเกิน 12 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปีถ้ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดไม่ต้องรับโทษแต่ให้ศาลมีอำนาจใช้มาตรการอื่นแทนได้แก่

1. ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป
2. ถ้าศาลเห็นว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองไปโดยวางข้อกำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนด
3. ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ตามข้อ 2 ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของเด็กนั้นด้วยก็ได้
4. ถ้าเด็กนั้นไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้หรือถ้าเด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองและบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวในข้อ 2 ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเพื่อดูแลอบรมและสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ในเมื่อบุคคลหรือองค์การนั้นยินยอม
5. ส่งตัวเด็กนั้นไปยังโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรมหรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็กตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่อย่าให้เกินกว่าที่เด็กนั้นจะมีอายุครบ 18 ปี

เยาวชนที่กระทำความผิดที่มีอายุเกินกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี หากกระทำความผิดให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบในแต่ละกรณีและอาจไม่สั่งลงโทษแต่ใช้มาตรการพิเศษเช่นเดียวกับเด็กอายุ 10-15 ปีก็ได้หรือจะสั่งลงโทษก็ได้แต่ให้ลดโทษลงมาครึ่งหนึ่ง ตามมาตรา 75 ประมวลกฎหมายอาญา

1.2 พิจารณาในประเด็นการเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 วรรค 3 การเปรียบเทียบปรับหมายถึงการที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดก่อนที่ศาลจะมีการพิจารณาคดีผู้กระทำความผิดได้ยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้กำหนดค่าปรับในการกระทำความผิดทางอาญาโดยให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินตามจำนวนที่

พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดแทนการรับผิดชอบทางอาญา ผลของการชำระค่าปรับนี้ ถือเป็นผลทางกฎหมายลักษณะหนึ่ง เรียกว่าการเปรียบเทียบปรับมีผลทำให้การกระทำความผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นได้สิ้นสุดลงคดีเป็นอันเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 37 สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามผลของมาตรา 39 โดยจุดมุ่งหมายของการเปรียบเทียบปรับ คือ เพื่อลดจำนวนการดำเนินคดีในทางศาล เพื่อลดขั้นตอนในการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวน ไม่ต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อส่งฟ้องต้องพนักงานอัยการ และเพื่อเป็นการยุติการดำเนินคดีทางคดีโดยทันที ตั้งแต่ที่ผู้กระทำความผิดได้ยินยอมชำระค่าปรับแทนการลงโทษทางอาญา⁴⁴

การเปรียบเทียบปรับแทนการดำเนินคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา เป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกจับกุมตัวและได้มีการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไปให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบถามเบื้องต้นกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด พนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบมีหน้าที่แจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบถึงการจับกุมตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดตามมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ⁴⁵ และหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับแจ้งการจับกุมจากพนักงานสอบสวนแล้วมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม มาตรา 82 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ⁴⁶ แล้วกฎหมายยัง

⁴⁴หลักการและเหตุผลผลการเปรียบเทียบปรับห้องสมุดกรมการจัดหางาน

⁴⁵มาตรา 70 วรรค 1 เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับหรือเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดถูกเรียกมา ส่งตัวมาเข้าหาพนักงานสอบสวนเองมาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนหรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนและคดีนั้นเป็นคดีที่ต้องพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวให้พนักงานสอบสวนรับสอบถามเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นเพื่อทราบชื่อตัวชื่อสกุลอายุ สัญชาติถิ่นที่อยู่สถานที่เกิดและอาชีพของเด็กหรือเยาวชนตลอดจนชื่อตัวชื่อสกุลและรายละเอียดเกี่ยวกับบิดามารดาผู้ปกครองบุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยแล้วแจ้งขอกกล่าวหาให้บุคคลดังกล่าวทราบและแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจเพื่อดำเนินการตามมาตรา 82

⁴⁶มาตรา 82 เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา 70 วรรคหนึ่งหรือได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา 73 แล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา 36 (1) เว้นแต่ในคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าการสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่จำเป็นแก่คดีจะส่งการสืบเสาะข้อเท็จจริงนั้นเสียก็ได้แล้วให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้อง

(2) ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะเพื่อแสดงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา 36 (1) และแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนแล้วส่งรายงานและความเห็นนั้นไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณีและถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลให้เสนอรายงานและความเห็นนั้นต่อศาลพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษหรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย

กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมว่า ได้จับกุมตัวโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

โดยหลังสอบปากคำของพนักงานสอบสวนต้องพาเด็กหรือเยาวชนคนนั้นไปศาลเพื่อ ตรวจสอบการจับกุมทันทีภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมงนับตั้งแต่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแต่จะไม่ให้นับรวมกับระยะเวลาในการเดินทางปกติจากที่ทำการไปศาลเข้าร่วม ใน 24 ชั่วโมงนี้ด้วยแต่หากพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วพบว่าผู้ปกครองตามกฎหมายของเด็กหรือ เยาวชนสามารถดูแลเด็กหรือเยาวชนคนนั้นได้อาจมอบหน้าที่ให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้นำตัวเด็กหรือ เยาวชนคนนั้นไปยังศาลภายใน 24 ชั่วโมงเองได้ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและ วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 วรรค 1⁴⁷

แต่มีข้อยกเว้นในมาตรา 72 วรรค 3 ที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบไม่ต้องนำตัวเด็กหรือ เยาวชนที่กระทำความผิดไปพบศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมจะต้องเป็นคดีที่พนักงานสอบสวนอาจ เปรียบเทียบปรับได้⁴⁸และจะทำให้คดีอาญาลิ้นสุดลงทันที ซึ่งกรณีดังกล่าวผู้กระทำความผิดต้องเป็น เยาวชนเท่านั้น

(3) ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- (ก) ทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย
- (ข) ให้แพทย์ตรวจสภาพร่างกายและสภาพจิตใจในเบื้องต้นและถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจสภาพจิตด้วย
- (ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วยซึ่งควรจะได้รับการรักษายาบาลก่อนดำเนินการคดีให้มีอำนาจสั่ง ให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่นตามที่เห็นสมควรในกรณีเช่นนี้ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องด้วย

⁴⁷เว็บไซต์ ilaw.or.th - เรื่องเปิด พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ จับกุมค่านิ่งถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และต้องมีที่ ปริญญากฎหมาย

⁴⁸มาตรา 72 ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็ก หรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันทีทั้งนี้ภายในเวลายี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับจากที่ ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลายี่สิบสี่ชั่วโมงนั้นด้วย

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดมีบิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลหรือองค์การซึ่ง เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยและบุคคลหรือองค์การดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังสามารถปกครองดูแลเด็กหรือเยาวชน นั้นได้พนักงานสอบสวนอาจมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บุคคลดังกล่าวไปปกครองดูแลและสั่งให้นำตัวเด็กหรือ เยาวชนไปยังศาลภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนภายหลังถูก จับในกรณีเช่นนี้หากมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเด็กหรือเยาวชนจะไม่ไปศาลพนักงานสอบสวนจะเรียกประกันจาก บุคคลดังกล่าวตามควรแก่กรณีก็ได้

ในส่วนของเด็กที่กระทำความผิดต้องมาพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 และมาตรา 74 เพราะประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 กำหนดให้ เด็กที่มีอายุไม่เกินกว่า 12 ปี ไม่ต้องรับโทษ และมาตรา 74 ก็ยังกำหนดให้ เด็กที่มีอายุเกินกว่า 12 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ไม่ต้องรับโทษ เช่นเดียวกับมาตรา 73 ซึ่งทั้งสองมาตรานี้มีกฎหมายกำหนดผลของการกระทำความผิดไว้อย่างชัดเจนว่า บุคคลที่เข้าเกณฑ์อายุดังกล่าวเมื่อกระทำความผิด จะถือว่าเป็นการกระทำความผิดในขณะที่เป็นเด็ก ดังนั้นจึงไม่ต้องรับโทษตามผลของกฎหมาย แม้ว่ากรกระทำดังกล่าวจะมีความผิดตามผลของกฎหมายแล้วก็ตามและเมื่อตามที่กฎหมายกำหนดผลไว้เช่นนั้นทำให้กฎหมายเรื่องการเปรียบเทียบปรับจึงไม่มีความจำเป็นจะต้องนำมาใช้บังคับกับเด็กที่กระทำความผิดตามกฎหมายอาญา ซึ่งเมื่อไม่มีบทลงโทษจะนำกฎหมายการเปรียบเทียบปรับแทนการลงโทษทางอาญามาใช้บังคับได้อย่างไร

การเปรียบเทียบปรับเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37 มาตรา 38 และมาตรา 39 เพื่อลดตราบาปแก่เด็กและทำให้เด็กกลับคืนสู่สังคมได้โดยง่ายอย่างรวดเร็ว ซึ่งอำนาจการเปรียบเทียบปรับที่พนักงานสอบสวนสามารถทำได้นั้น ต้องเป็นความผิดที่ไม่มีลักษณะที่ร้ายแรงเป็นความผิดที่เล็กน้อย⁴⁹ ได้แก่

1. คดีความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ
2. คดีอื่นที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกิน 10,000 บาท
3. คดีความผิดอาชญากรรมที่มีโทษปรับอย่างสูงไม่เกิน 10,000 บาท

ในคดีที่พนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับได้นั้นพนักงานสอบสวนจะต้องพิจารณาพฤติการณ์การกระทำความผิดนั้นและเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุก ประกอบกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดรวมถึงผู้เสียหายยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ⁵⁰พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้กำหนดอัตราในการเปรียบเทียบปรับตามจำนวนที่เห็นสมควรซึ่งต้องไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ และถ้าในการกระทำความผิดนี้ทำให้เกิดสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในทางแพ่ง เมื่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดและผู้เสียหายให้การยินยอม พนักงานสอบสวนมีอำนาจกำหนด ค่าทดแทนให้ตามที่เห็นสมควร เมื่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้นำเงินมาเปรียบเทียบปรับแล้วส่งผลให้คดีที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นอันเลิกกัน สิทธิในการที่จะนำคดีอาญามาฟ้องคดีเป็นอันระงับไป⁵¹พนักงานอัยการจะไม่สามารถ

บทบัญญัติมาตรานี้มีให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้

⁴⁹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37

⁵⁰ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 38

⁵¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39

ดำเนินคดีอาญากับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดในความผิดนั้นได้อีกเพราะถือว่าคดีถึงที่สุดแล้ว เช่น คดีที่พนักงานสอบสวนมักจะใช้การเปรียบเทียบปรับได้แก่คดีเด็กขับรถโดยไม่มีใบอนุญาตคดีเด็กขับรถโดยไม่สวมหมวกนิรภัยคดีเด็กทำร้ายร่างกายผู้อื่นที่ไม่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายเป็นต้น

1.3 พิจารณาในประเด็นการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องความยินยอมในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาทั้งของผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไว้⁵² โดยผู้อำนวยการสถานพินิจจะต้องเป็นผู้พิจารณาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดดังกล่าวว่าเข้าหลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กและเยาวชนหรือไม่ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้นำรูปแบบการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน (The Family and Community Group Conference) มาใช้เพื่อผันคดีเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดออกจากกระบวนการพิพากษาของศาล ซึ่งได้นำวิธีนี้มาใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 วิธีการนี้เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของกระบวนการที่เรียกว่า “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์” โดยมีหลักว่าเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายต้องให้ความยินยอมใน 2 ประเด็นนี้ถึงจะสามารถนำกระบวนการเชิงสมานฉันท์ในรูปแบบนี้มาใช้บังคับได้คือ

ประเด็นที่ 1 ทั้งสองฝ่ายต้องแสดงเจตนาให้ความยินยอมที่จะใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาและ

ประเด็นที่ 2 ทั้งสองฝ่ายต้องแสดงเจตนาให้ความยินยอมกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ผู้อำนวยการสถานพินิจจะเป็นผู้พิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเข้าหลักเกณฑ์ที่สามารถจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กและเยาวชนได้หรือไม่ หากมีความจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะกำหนดให้บิดามารดาผู้ปกครองบุคคลหรือองค์กร ซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย เข้าปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูร่วมกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้ด้วยโดยเด็กและเยาวชนที่ผู้อำนวยการสถานพินิจจะนำเข้าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้⁵³

⁵²มาริสสา กอเซ็มมุชอมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการพิเศษแทนการฟ้องเด็กและเยาวชน

⁵³พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 มาตรา 86 ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษหากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดีเมื่อคำนึงถึงอายุประวัติความประพฤติสติปัญญาการศึกษาอบรมสภาพร่างกายสภาพจิตอาชีพฐานะและเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับ

1. เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด อัตราโทษของการกระทำความผิดต้องมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปีไม่ว่าจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม

2. เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลมาก่อน หรือเคยได้รับโทษจำคุกมาแล้วแต่เป็นโทษจำคุกในคดีที่กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดในฐานลหุโทษ

3. เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องรู้สึกสำนึกในการกระทำของตนโดยคำว่า “สำนึกในการกระทำ” ไม่ได้มีคำนิยามหรือแปลความหมายอื่นไว้ประกอบแต่อย่างใด ซึ่งทำให้ไม่มีมาตรฐานที่นำมาใช้ชี้วัดว่าพฤติกรรม หรือพฤติกรรมอย่างไร ที่ทำให้เข้าใจว่าเด็กหรือเยาวชนที่ได้กระทำความผิดได้สำนึกในการกระทำ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดและครอบครัวไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับบทบัญญัติตามกฎหมายต่างๆ และไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีทางอาญา ปัญหาที่ตามมา คือ เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาจได้รับแรงจูงใจ และความเข้าใจจากบุคคลรอบข้างว่าหากไม่ต้องการที่จะรับโทษจำคุก หรือถูกศาลสั่งให้ไปสถานพินิจ ต้องแสดงพฤติกรรม หรือแสดงความออกมาให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าตนเองรู้สึกสำนึกผิด และพร้อมกลับตัวเป็นคนดีได้เพื่อให้สามารถยกเอาบทบัญญัติอันเกี่ยวกับมาตรการพิเศษแทนการ

ตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้องให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติและหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดามารดาผู้ปกครองบุคคลหรือผู้แทนองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนบรรเทาทดแทนหรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคมแล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจตามวรรคหนึ่งแล้วหากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ถ้าพนักงานอัยการไม่เห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้สั่งแก้ไขแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือสั่งดำเนินคดีต่อไปและให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบหากพนักงานอัยการเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้วเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าวและให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวได้ทันทีพร้อมทั้งให้รายงานให้ศาลทราบ

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควรศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานทั้งนี้ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรานี้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

ดำเนินคดีทางอาญามาใช้เพียงเท่านั้น ย่อมเป็นปัญหาในการพิจารณาแยกแยะของผู้อำนวยการสถาน
 พินิจ ว่าพฤติกรรมลักษณะใดที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงคำว่า “รู้สำนึกในการกระทำ” ดังนั้น เมื่อ
 กฎหมายไม่ได้ให้คำนิยามถึงลักษณะการรู้สำนึกในการกระทำอย่างเป็นทางการเป็นรูปประธรรม ผู้อำนวยการ
 สถานพินิจ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และผู้เสียหาย ต้องร่วมมือกันพิจารณาโดยใช้ดุลพินิจ
 อย่างรอบคอบ เพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเองและความเป็นธรรมของผู้เสียหาย

4. ผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด อาจกลับตนเป็นคนดีได้
 คนดีได้โดยไม่ต้องฟ้องโดยพิจารณาจากอายุประวัติความประพฤติสติปัญญาการศึกษาอบรมสุขภาพ
 ร่างกายสภาพจิตอาชีพรูปร่างและเหตุแห่งการกระทำความผิดโดยคำว่า “**อาจกลับตนเป็นคนดีได้**”
 เช่นเดียวกับคำว่า “**รู้สำนึกในการกระทำ**” ที่ได้ไม่มีมาตรฐานที่นำมาใช้ชี้วัดอย่างเป็นทางการ ซึ่งใน
 ความเป็นจริงแล้วผู้อำนวยการสถานพินิจ เมื่อได้รับพิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะใช้มาตรการ
 พิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในการกระทำความผิดที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำ ผู้อำนวยการ
 สถานพินิจจะใช้มาตรฐานเดียวกันไม่สามารถเลือกปฏิบัติได้ เพราะเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบ
 ต่างๆแล้ว หากเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดมา และผู้อำนวยการสถานพินิจรับเข้ามาพิจารณาใน
 ประเด็นนี้ หากผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนคนนี้ไม่สมควรที่จะใช้มาตรการพิเศษ
 แทนการดำเนินคดีอาญาได้ เพราะเด็กหรือเยาวชนคนนี้ไม่สามารถกลับตนเป็นคนดีได้ อาจมีให้
 เหตุผลว่าเป็นคนนิสัยไม่ดี พฤติกรรมเลว จึงไม่สามารถเยียวยาด้วยวิธีการพิเศษได้ ควรเข้าสู่ระบบการ
 พิจารณาคดีตามปกติ เป็นสิ่งที่ผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาและวินิจฉัยแบบนี้ไม่ได้ และประกอบ
 กับกฎหมายของประเทศไทยก็ไม่ได้กำหนดคำนิยามในความหมายของ คำว่า “**อาจกลับตนเป็นคนดี
 ได้**”ไว้อย่างชัดเจนทำให้ผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาและวินิจฉัยออกมาได้แต่เพียงอย่างเดียวว่า
 เด็กหรือเยาวชนคนนี้สามารถกลับตนเป็นคนดีได้เพียงเท่านั้น มิเช่นนั้นจะกลายเป็นผู้อำนวยการสถาน
 พินิจกระทำไปโดยเลือกปฏิบัติ ทั้งในความเป็นจริงแล้วเด็กหรือเยาวชนแต่ละคนมีพฤติกรรมหรือนิสัย
 ที่แตกต่างกันไปเป็นลักษณะเฉพาะจนไม่สามารถระบุแน่ชัดเป็นรายบุคคลได้ว่า การแสดงพฤติกรรม
 ใดๆถึงเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึง “**อาจกลับตนเป็นคนดีได้**” มีเพียงแต่ผู้อำนวยการสถาน
 พินิจนักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์และผู้เสียหายต้องร่วมมือกันพิจารณาโดยใช้ดุลพินิจอย่าง
 รอบคอบเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเองและความเป็นธรรมของผู้เสียหาย
 เท่านั้น

เมื่อเงื่อนไขครบถ้วนตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วผู้อำนวยการสถานพินิจจะจัดให้มีการ
 ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนขึ้นเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กหรือเยาวชนที่
 กระทำความผิดโดยแผนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1.แก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็ก

2. บรรเทาทดแทนหรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย

3. ให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนสำหรับบุคคลที่ต้องร่วมประชุมประกอบด้วยฝ่ายผู้ต้องหาฝ่ายผู้เสียหายนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์และอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือพนักงานอัยการเข้าร่วมก็ได้⁵⁴

หลังจากจัดทำแผนแก้ไขการบำบัดฟื้นฟูเสร็จแล้วผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่เสนอความเห็นประกอบกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ได้มาต่อพนักงานอัยการเพื่อให้พนักงานอัยการให้ความเห็นชอบ พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งได้เพียง 3 กรณีคือมีคำสั่งเห็นชอบกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือมีคำสั่งให้แก้ไขแผนบำบัดฟื้นฟูหรือมีคำสั่งไม่เห็นชอบกับแผนบำบัดฟื้นฟูและให้ดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต่อไปเพียงเท่านั้นในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นชอบผู้อำนวยการสถานพินิจสามารถนำแผนบำบัดฟื้นฟูนั้นไปปฏิบัติได้ทันทีและผู้อำนวยการสถานพินิจจะต้องรายงานให้ศาลทราบ⁵⁵ ทั้งนี้ในการบำบัดฟื้นฟูต้องรับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดด้วยตาม พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 วรรค 1

⁵⁴พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 มาตรา 87 ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 86 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญฝ่ายเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด ฝ่ายผู้เสียหายและนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมประชุมและหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดหรือพนักงานอัยการด้วยก็ได้ ทั้งนี้จะต้องจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชนเว้นแต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั้นหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดให้ว่ากล่าวตักเตือนกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติและหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดามารดาผู้ปกครองบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ กำหนดให้ชดเชยเยียวยาความเสียหายกำหนดให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ไม่เกินสามสิบชั่วโมงหรือกำหนดให้นำมาตรการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างมาใช้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนทั้งนี้ระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่เกินหนึ่งปี

หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

⁵⁵พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 มาตรา 86 วรรค 1 มาแล้ว

แต่ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นรัฐ แม้กฎหมายจะกำหนดอัตราโทษอย่างสูงในความผิดนั้นให้มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปีก็ตาม แต่หากรัฐไม่สามารถระทำการใดๆ เพื่อแสดงเจตนาให้ความยินยอมกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดก็ไม่สามารถใช้วิธีการตามมาตรา 86 เพื่อให้ผู้อำนวยการสถานพินิจจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูได้จึงอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อเด็กหรือเยาวชนที่ไม่ได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและถูกดำเนินคดีทั้งที่เด็กหรือเยาวชนคนนั้นไม่ได้มีการกระทำความผิดร้ายแรงแต่อย่างไรเมื่อไม่ได้รับการกำหนดแผนการบำบัดฟื้นฟู เด็กหรือเยาวชนคนนั้นก็จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีตามกฎหมาย ทำให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต่อรัฐแม้จะเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรง แต่ติดปัญหาเพียงว่ารัฐไม่สามารถแสดงเจตนาให้การยินยอมได้ ก็ทำให้ไม่ได้รับโอกาสในการกลับคืนสู่สังคมในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมตามแผนบำบัดฟื้นฟูของผู้อำนวยการสถานพินิจ

หากเด็กหรือเยาวชนได้ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้วพนักงานอัยการจะมีคำสั่งไม่ฟ้องและคำสั่งไม่ฟ้องถือเป็นที่สุดสิทธิภาคีอาญานี้มาฟ้องเป็นอันระงับไปหากเด็กหรือเยาวชนฝ่าฝืนแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของผู้อำนวยการสถานพินิจพนักงานสอบสวนสามารถดำเนินคดีต่อไปได้เลย⁵⁶

ในระหว่างที่มีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกฎหมายไม่ให้นำระยะเวลาในการจัดทำและปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมเข้ากับกำหนดเวลาที่พนักงานอัยการต้องฟ้องเด็กต่อศาล⁵⁷ ดังนั้นในระหว่างการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจึงเสมือนว่ากำหนดเวลาฟ้องคดีสะดุดหยุดลง

1.4 พิจารณาในประเด็นอายุของเด็กหรือเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 ประกอบมาตรา 13 คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กและเยาวชนกระทำ

⁵⁶พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 มาตรา 88 ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบและแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้วให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบหากพนักงานอัยการเห็นชอบให้มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการให้เป็นที่สุดและสิทธิภาคีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแบ่งและให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานคำสั่งไม่ฟ้องให้ศาลทราบ

⁵⁷พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 มาตรา 89 ในระหว่างจัดทำและปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการงดการสอบปากคำหรือดำเนินการใดๆ เฉพาะกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ก่อนทั้งนี้มิให้นำระยะเวลาในการจัดทำและการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 78

ความผิดนั้นให้ยึดหลักเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนแบบใดเอจะใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคดีอย่างถูกต้องสำหรับปัญหาอันเกี่ยวกับการที่จะดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดที่เด็กและเยาวชนภายใต้อำนาจการพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 นั้น มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนว่าผู้กระทำความผิด จะต้องเป็นบุคคลที่ได้กระทำความผิดขณะที่มีอายุเป็นเด็กหรือเยาวชนโดยมาตรา 5 กำหนดหลักเกณฑ์ในการจำแนกผู้กระทำความผิดไว้อย่างชัดเจนโดยให้ถืออายุเด็กและเยาวชนในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นไม่ว่าในวันฟ้องคดีต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นเด็กหรือเยาวชนคนดังกล่าวจะมีอายุเท่าใดก็ตามก็สามารถดำเนินคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้จึงทำให้บางคดีมีบุคคลที่มีอายุมากกว่า 18 ปี ซึ่งมีสภาพเป็นผู้ใหญ่แล้วเข้ารับพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวอยู่และบุคคลนั้นจะต้องอยู่ภายใต้มาตรการต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดเพื่อใช้สำหรับเด็กและเยาวชนเช่นกันดังนั้นหากศาลมีคำพิพากษาว่าผู้กระทำความผิดซึ่งในปัจจุบันมีอายุมากกว่าคำว่า “เยาวชน” ไปแล้วว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง บุคคลดังกล่าวก็จะได้รับการลงโทษในลักษณะของผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน เนื่องจากมุมมองของกฎหมายในมาตรา 5 นี้ มองว่า เราควรพิจารณาการกระทำความผิดของบุคคลดังกล่าวในขณะที่กระทำความผิดนั้น เพราะวุฒิภาวะในการกระทำของบุคคลนั้นไม่เท่ากับวุฒิภาวะในปัจจุบัน จึงไม่เป็นธรรมต่อผู้กระทำความผิดถ้าจะเอาเกณฑ์อายุในปัจจุบันไปตัดสินความผิดที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษที่มากขึ้นกว่าเดิม เช่นเยาวชนที่มีอายุ 16 ปี หากได้กระทำความผิดทางอาญาและหลบหนีไปต่อมาถูกจับกุมในขณะที่มีอายุ 21 ปีแล้ว หากเราพิจารณาจากอายุในปัจจุบันของเยาวชนดังกล่าว ผู้กระทำความผิดต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในคดีอาญาที่ศาลอาญาทั่วไป หากพิจารณาคดีแล้วตัดสินว่ามีความผิดจริงก็จะถูกลงโทษ จำคุกตามกฎหมายได้ทันที ซึ่งถ้าเราพิจารณาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5⁵⁸ แล้วพบว่าผู้กระทำความผิดเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว เมื่อการกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นในขณะที่เยาวชนคนนี้มีอายุเพียง 16 ปี การพิจารณาคดีเยาวชนคนนี้ก็จะต้องเข้าสู่การพิจารณาคดีของเด็กและเยาวชนที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ไม่ว่าเยาวชนคนดังกล่าวจะหลบหนีไปจนมีอายุเกินคำว่า “เยาวชน” ไปแล้วก็ตาม หากศาลพิจารณาคดีและตัดสินคดีว่ามีความผิดจริงเยาวชนคนนั้นก็จะต้องได้รับบทลงโทษตามหลักการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไม่ว่ามาตรการการลงโทษจะเป็นการว่ากล่าวตักเตือน หรือการส่งตัวผู้กระทำความผิดคนนั้นไปสถานคุมความประพฤติก็ตาม จะเห็นได้ว่าผลของกำหนดบทลงโทษที่กล่าวมาข้างต้น มีความแตกต่างกันอย่างมาก ดังนั้น การที่จะใช้

⁵⁸มาตรา 5 คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้น ในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น

อายุในปัจจุบันไปตัดสิ้นความผิดที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษที่มากขึ้นจึงมีความไม่เป็นธรรมในมุมมองของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 เป็นต้น

ดังนั้น อายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดต้องพิจารณาโดยยึดถือเกณฑ์อายุในวันที่ได้กระทำความผิดนั้นได้เกิดขึ้น ตามบทบัญญัติของมาตรานี้ ซึ่งถ้าในวันที่การกระทำความผิดนั้นได้เกิดขึ้นผู้กระทำความผิดมีอายุเป็นเด็กหรือเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 นี้ การกระทำความผิดอาญานั้นไม่ว่าการกระทำความผิดจะมีลักษณะร้ายแรงเพียงใด หรือแม้ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้มีพฤติกรรมหลบหนีไปจนมีอายุล่วงเลยจากคำว่า “เยาวชน” ไปแล้ว ถ้าคดีในการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นยังไม่ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา และได้จับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาได้ ผู้กระทำความผิดก็ต้องอยู่ภายใต้อำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวเช่นเดิม

และในประเด็นเรื่องอำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว มาตรา 13 นั้นได้บัญญัติไว้ว่าในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น หากผู้กระทำความผิดหรือจำเลยในคดีอาญาจะมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์แล้วหรือตามกฎหมายครอบครัวผู้กระทำความผิดจะมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสแล้วก็ตาม ให้ศาลนั้นยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จสิ้นคดี⁵⁹ ในมาตรา 13 นี้เป็นการบัญญัติกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา 5 ที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินการพิจารณาคดีนี้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นธรรม ไม่กระทบต่อระบบกระบวนการพิจารณาคดีของศาล เพราะถ้าไม่มีกฎหมายมาตรา 13 นี้กำหนดให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไว้ ศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่พิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ไปยังศาลอื่นเพื่อพิจารณาคดีใหม่ กลายเป็นการพิจารณาคดีที่ซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองเวลา สิ้นเปลืองบุคลากรและสิ้นเปลืองงบประมาณของภาครัฐในการพิจารณาคดีเดียวเป็นอย่างมาก และเพื่อประโยชน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ถ้าถูกดำเนินและพิจารณาคดีในศาลปกติ ถ้าพบว่าได้กระทำความผิดจริงจะไม่เป็นผลดีกับตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเลย เพราะต้องได้รับโทษทางอาญาเหมือนบุคคลทั่วไปที่มีโทษหนักกว่าเดิม

⁵⁹มาตรา 13 ในระหว่างการพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวแม้จำเลยจะมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์สำหรับคดีอาญา หรือผู้เยาว์จะมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรสสำหรับคดีครอบครัว ให้ศาลนั้นคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จสำนวน และถ้าจะมีอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกาที่จะพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้ศาลดังกล่าวคงมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ระหว่างการศึกษาภาคีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาจใช้ระยะเวลาในการพิจารณาและพิสูจน์โดยใช้ระยะเวลาจนอาจทำให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นมีอายุเกิน 18 ปีไปแล้ว หรือในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนคนนั้นได้มีการสมรสกับบุคคลอื่น มีผลกลายเป็นผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไปแล้ว พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 13 นี้กำหนดขึ้นเพื่อรองรับเหตุผลดังกล่าว เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดได้ใช้สิทธิของตนเองในฐานะเด็กหรือเยาวชนให้ถึงที่สุด เป็นไปตามหลักการนับอายุผู้กระทำความผิดโดยถือเอาอายุเด็กและเยาวชนในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นเป็นตัวกำหนดการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5

ส่วนวิธีการนับอายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดว่าอยู่ในอำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่นั้นกฎหมายกำหนดให้เริ่มนับอายุตั้งแต่วันเกิดเป็นต้นไป ไม่ใช่เริ่มนับในวันถัดจากวันเกิด⁶⁰

1.5 พิจารณาในประเด็นอำนาจของศาลในการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 เมื่อมีการพิจารณาคดีในชั้นศาลแล้วมาตรา 97 เป็นมาตราที่ให้อำนาจศาลพิจารณาคดีว่าผู้กระทำความผิดนั้นสมควรได้รับการพิจารณาคดีในศาลใด ตามมาตรา 97 วรรค 1 ของพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่าในกรณีที่ศาลที่พิจารณาคดีธรรมดาพิจารณาคดีโดยคำนึงถึงสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยแล้วเห็นว่าบุคคลที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี มีลักษณะเสมือนเป็นเด็กและเยาวชนให้ศาลนั้นมีอำนาจสั่งขอโอนคดีมาให้พิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวได้เลย โดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นเด็กหรือเยาวชน ในขณะที่เดียวกันกับมาตรา 97 วรรค 2 ก็กำหนดในทางกลับกันอีกว่าให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่พิจารณาคดีเด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่ถึง 18 ปี และพบว่าเด็กหรือเยาวชนที่กำลังรับพิจารณาคดีนั้น มีลักษณะเสมือนเป็นผู้ใหญ่ เมื่อพิจารณาจากสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยแล้วเห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างการศึกษาภาคีเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 18 ปีไปแล้ว ศาลเยาวชนและครอบครัวก็มีอำนาจสั่งขอโอนคดีไปให้ศาลที่พิจารณาคดีบุคคลธรรมดาพิจารณาคดีได้

⁶⁰ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 16 การนับอายุของบุคคล ให้เริ่มนับตั้งแต่วันเกิด ในกรณีที่รู้ว่าเกิดในเดือนใดแต่ไม่รู้วันเกิด ให้นับวันที่หนึ่งแห่งเดือนนั้นเป็นวันเกิด แต่ถ้าพันวิสัยที่จะหยั่งรู้เดือนและวันเกิดของบุคคลใด ให้นับอายุบุคคลนั้นตั้งแต่วันต้นปีปฏิทิน ซึ่งเป็นปีที่บุคคลนั้นเกิด

ทั้งนี้หากพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นว่าเงื่อนไขในการพิจารณาการโอนคดีตามกฎหมายได้แก่สภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยซึ่งเป็นถ้อยคำที่คลุมเครือและเป็นการให้อำนาจการใช้ดุลพินิจของศาลแต่ศาลใช้ดุลพินิจพิจารณาเอง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาในเรื่องอำนาจการรับพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่นั้น เมื่อพิจารณาจากเจตนารมณ์ของ มาตรา 97 วรรค 2 แล้ว จะเห็นว่าศาลเยาวชนและครอบครัวพยายามอย่างยิ่งที่จะให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับพิจารณาที่ศาลเยาวชนให้ได้ เพราะถ้าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นถูกศาลส่งโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีปกติธรรมดาทั่วไป จะทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับผลกระทบจากการพิจารณาคดีที่ศาลปกติธรรมดานั้น คือ⁶¹

1. ในระหว่างเด็กและเยาวชนรอการพิจารณาคดี เด็กและเยาวชนคนนั้นจะถูกฝากขังที่เดียวกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ หรือในทัณฑสถาน หรือในเรือนจำ โดยจะอยู่ปะปนกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่หลายคน ซึ่งมีการกระทำความผิดที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนคนนั้นได้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้การกระทำความผิดมาจากผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ทำให้เด็กและเยาวชนคนนั้นมีความสามารถที่จะก่ออาชญากรรมได้มากยิ่งขึ้นซึ่งไม่ได้ทำให้เด็กและเยาวชนคนนั้นได้รับการแก้ไขหรือบำบัดฟื้นฟู หรือการอบรมสั่งสอนให้เด็กและเยาวชนกลับตัวเป็นคนดีกลับเข้าสู่สังคมได้ภายใต้กฎหมายแต่อย่างไรกลับส่งผลเสียต่อตัวเด็กและเยาวชนคนนั้นอีก

2. การพิจารณาคดีในศาลธรรมดาเป็นการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ จึงมีความคุ้นเคยกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่มากกว่าผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนดังนั้นการที่เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลปกติธรรมดานั้น อาจทำให้ศาลพิจารณาไปโดยไม่ได้หยิบยกประเด็นความเป็นเด็กและเยาวชนเข้าพิจารณาร่วมด้วย เช่น เด็กและเยาวชนคนนั้นมีสภาพร่างกาย สภาพจิตใจเป็นอย่างไร มีร่างกายผิดปกติหรือไม่ สติปัญญาความรู้สึกนึกคิดของเด็กและเยาวชนในเวลานั้นเป็นอย่างไรสภาพแวดล้อมไม่ว่าจากครอบครัวหรือโรงเรียนของเด็กและเยาวชนส่งผลต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนหรือไม่หรือในขณะที่กระทำความผิด เด็กและเยาวชนเข้าใจการกระทำหรือผลของการกระทำที่จะเกิดขึ้นหรือไม่ เป็นต้น

3. การพิจารณาคดีในศาลธรรมดาจะต้องพิจารณาคดีอย่างเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชน ประชาชนและผู้ที่มีความสนใจสามารถเข้าไปร่วมรับฟังการพิจารณาคดีได้ซึ่งการพิจารณาคดีธรรมดาต้องมีการสืบค้นประวัติผู้กระทำความผิดนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี เพื่อใช้

⁶¹ปิยาภรณ์ดุษฎีแปง. (2564). วิทยานิพนธ์การไม่โอนคดีกรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรงไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธีพนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พ.ศ. 2564

ประกอบการพิจารณาหาความจริง ซึ่งเป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของเด็กและเยาวชนคนนั้น อาจส่งผลทำให้เด็กและเยาวชนคนนั้นเกิดความอับอายและหมดโอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดีเพื่อเข้าสู่สังคมได้ซึ่งในพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นจะใช้วิธีการพิจารณาคดีแบบลับเสมอเพื่อไม่ให้เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของเด็กและเยาวชนอันอาจกระทบต่อตัวเด็กและเยาวชนได้และในระหว่างการพิจารณาคดีบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีจะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ารับฟังการพิจารณาเหมือนกับการพิจารณาคดีทั่วไป เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีเท่านั้นที่จะมีสิทธิเข้ารับฟังการพิจารณาคดีได้

4. การพิจารณาคดีที่ศาลธรรมดามีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นในการที่จะกำหนดบทลงโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดเพียงเท่านั้น ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเมื่อเด็กและเยาวชนถูกศาลโอนคดีมาพิจารณาคดีที่ศาลปกติธรรมดาแล้ว บทลงโทษจะไม่ใช้เพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือลงโทษตามมาตรการพิเศษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน แต่บทลงโทษที่ศาลจะกำหนดให้มีแต่เพียงการจำคุก หรือการปรับ หรือทั้งจำและปรับ เท่านั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิของเด็กและเยาวชนโดยตรงซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็กและเยาวชนแต่อย่างใดโดยบทลงโทษมีลักษณะเคร่งครัดนี้เปรียบเสมือนว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นเป็นผู้ใหญ่ที่กระทำความผิดไปแล้วนั่นเองซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

ดังนั้น คดีเด็กและเยาวชนเป็นคดีที่มีความละเอียดอ่อนอย่างมาก ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาต้องเป็นผู้มีความชำนาญในเรื่องของเด็กและเยาวชนเป็นพิเศษถึงจะพิจารณาคดีได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม จึงต้องใช้ผู้พิพากษาที่มีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็กและเยาวชนมาทำหน้าที่ในการตัดสินคดีเพื่อให้สอดคล้องกันกับหลักการของประเทศไทย จึงมีตรากฎหมายจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นมาเพื่อพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะ โดยหลักแล้วศาลเยาวชนและครอบครัวจะใช้อำนาจในการรับพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนไว้ทั้งหมด จะพยายามไม่ใช้อำนาจในการส่งโอนคดีไปยังศาลอื่นตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97วรรค 2 มากที่สุด เว้นแต่ว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ศาลเยาวชนและครอบครัวไม่สามารถจัดการหรือกำหนดมาตรการให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้เลย ถึงจะมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลอื่น มาตรการการโอนคดีไปยังศาลอื่นตามมาตรา 97วรรค 2 นี้ อาจเป็นวิธีการสุดท้ายที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะนำมาใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

2. มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก และเยาวชนตามระบบกฎหมายระหว่างประเทศ

การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่ประเทศไทยนำกฎหมายระหว่างประเทศเข้ามาผนวกกับการตรากฎหมายเด็กและเยาวชนในทุกๆพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนนั้น มีหลักการของกฎหมายรวมถึงหลักเกณฑ์ต่างๆมาจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กและเยาวชนที่ประเทศไทยที่ได้เข้าร่วมเป็นรัฐภาคีในอนุสัญญานี้และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในอนุสัญญาดังกล่าวตั้งนั้นเด็กหรือเยาวชนที่ได้กระทำความผิดหรือกระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมายอาญา การพิจารณาคดีหรือการพิพากษาหรือกำหนดบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นจะต้องกำหนดบทลงโทษให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก(Convention on the Rights of the Child: CRC)ที่ประเทศไทยได้ลงนามเป็นสมาชิกไว้ด้วยในปัจจุบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่ได้รับการรับรองมากที่สุดในโลกโดยเกือบทุกประเทศจำนวน 196 ประเทศได้เข้าเป็นภาคีแล้ว

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก(Convention on the Rights of the Child : CRC) คือข้อตกลงระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นโดยสหประชาชาติ (คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน)โดยได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ(United Nations General Assembly) ในปี 2532⁶² และมีผลการบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2533 ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กจะบอกลถึงนิยามของเด็กหมายถึงบุคคลทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนของเด็กเพื่อช่วยให้ประเทศต่างๆให้ความคุ้มครองดูแลเด็กได้อย่างเหมาะสม

⁶²เรียบเรียงจาก หนังสืออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชน จัดทำโดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และเว็บไซต์สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

สิทธิเด็กเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชนซึ่งเด็กเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองมากกว่าบุคคลทั่วไปเนื่องจากเด็กนั้นมีสภาพต่างๆจากร่างกายสติปัญญาและจิตใจที่ไม่เท่ากับผู้ใหญ่จึงต้องได้รับการปกป้องและคุ้มครองเป็นพิเศษให้มีความแตกต่างจากผู้ใหญ่ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสได้พัฒนาการและการเจริญเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลากรที่มีคุณภาพต่อสังคมต่อไปประชาคมระหว่างประเทศต่างให้ความเห็นตรงกันในเรื่องการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นสิ่งสำคัญในลำดับแรกส่งผลให้เกิดเกิดปฏิญญาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเด็กดังนี้

2.1 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กหรือที่เรียกว่าปฏิญญาเจนีวา (The Declaration of Geneva 1924) ซึ่งองค์การสันนิบาตชาติได้ประกาศไว้ในปี 2467⁶³

อนุสัญญาเจนีวาเป็นสนธิสัญญาที่เกิดขึ้นได้จากรากฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ 4 ฉบับ ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่มีสาระสำคัญในเรื่องกฎหมายที่จำกัดวิธีการอันทารุณในการทำสงครามอนุสัญญานี้จะกำหนดไว้เพื่อปกป้องคุ้มครองบุคคลที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องในการสู้รบเช่นพลเรือน, บุคลากรทางการแพทย์และกลุ่มบุคคลอื่นๆที่เป็นผู้ทำงานเพื่อการในด้านช่วยเหลือต่างๆซึ่งรวมทั้งผู้ที่ไม่สามารถร่วมการสู้รบได้อีกต่อไปเช่นทหารผู้บาดเจ็บทหารเจ็บป่วยทหารที่ปลดประจำการและเชลยสงคราม

อนุสัญญาเจนีวาเป็นแกนสำคัญของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอันเป็นตัวบทกฎหมายระหว่างประเทศที่กำหนดไว้เพื่อจำกัดวิธีการทำสงครามและการสู้รบไม่ให้ไปกระทบต่อผู้ที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับการสู้รบมากที่สุด ให้เป็นการต่อสู้ระหว่างบุคคลที่ทำสงครามทั้งสองฝ่ายเท่านั้นรวมทั้งยังมุ่งกำหนดไว้เพื่อจำกัดผลกระทบของความขัดแย้งทางอาวุธอีกด้วยอนุสัญญาทั้ง 4 ฉบับนี้จะคุ้มครองผู้ที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำสงครามและผู้ที่ไม่สามารถร่วมในการสู้รบได้อีกต่อไปตัวอนุสัญญาและพิธีสารฉบับต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมานั้นจะระบุถึงมาตรการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะป้องกันคุ้มครองหรือยุติการละเมิดกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีการระบุไว้ในอนุสัญญาทั้ง 4 ฉบับนี้

ตัวอนุสัญญาจะมีการกำหนดกฎหมายที่มีลักษณะอันเข้มงวดเป็นอย่างมากเพื่อไว้รับมือกับ “การละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรง” ผู้ที่กระทำการเป็นการละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรงนี้จะต้องถูกจับกุมดำเนินคดีหรือดำเนินการตามหลักการส่งตัวผู้กระทำการฝ่าฝืนในฐานะการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนไม่ว่าผู้กระทำการฝ่าฝืนนั้นจะเป็นคนที่มีสัญชาติใดก็ตามซึ่งอนุสัญญาเจนีวาทั้ง 4 ฉบับ มีกำหนดกฎหมายไว้ ได้แก่

อนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 1 ว่าด้วยการคุ้มครองทหารที่บาดเจ็บหรือเจ็บป่วยในการสงครามภาคพื้นดิน

⁶³เว็บไซต์ICRC blog THAILAND - อนุสัญญาเจนีวา 1949 -

อนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 2 นั้นจะคุ้มครองทหารที่บาดเจ็บเจ็บป่วยหรือเรืออัปปางในภาวะสงครามทางน้ำ

อนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 3 นั้นว่าด้วยการคุ้มครองเชลยสงครามและ

อนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 นั้นว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองพลเรือนซึ่งรวมถึงพลเรือนในดินแดนที่ถูกยึดครองด้วย

2.2 การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนตามหลักสิทธิและเสรีภาพภายใต้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) องค์กรสหประชาชาติได้มีการประกาศในปี 1948

ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมกับประชาคมโลกในเรื่องนี้นั้น ได้กำหนดมาตรฐานของหลักการสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานประเทศต่างๆที่เป็นสมาชิกมีหน้าที่กำหนดกฎหมายภายในประเทศให้เป็นไปตามหลักการสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนทั่วโลกโดยให้มีมาตรฐานเดียวกันเป็นหลักประกันให้กับประชาชนทุกคนภายในประเทศประเทศที่สมาชิกของสหประชาชาติต้องยึดถือและปฏิบัติตาม

โดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ กำหนดขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนได้ทราบว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่ไม่ควรถูกละเมิดจากผู้ใดและทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานนั้นของประชาชนทุกคนเช่นเดียวกันและกล่าวถึงความเท่าเทียมกันของบุคคลในการดำเนินการขั้นตอนทางกระบวนการทางยุติธรรมไม่ว่าผู้ที่ถูกดำเนินกระบวนการทางยุติธรรมจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กก็ตาม

Article 10

Everyone is entitled in full equality to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal, in the determination of his rights and obligations and of any criminal charge against him.

ซึ่งเห็นได้จากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 10 ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน⁶⁴มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่สำคัญว่า “บุคคลชอบที่จะได้รับความเท่าเทียมกันอย่างบริบูรณ์ในอันที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและเปิดเผย โดยศาลซึ่งเป็นอิสระและไร้อคติในการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตลอดจนข้อที่ตนถูกกล่าวหาใดๆ ทางอาญาถึงแสดงให้เห็นถึงความ

⁶⁴ Universal Declaration of Human Rights, Article 10

Universal Declaration of Human Rights Article 10 Everyone is entitled in full equality to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal, in the determination of his rights and obligations and of any criminal charge against him.

เสมอภาค เท่าเทียมกัน ในทุกๆ คน” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ จะเห็นได้ว่ากฎหมายระหว่างประเทศ เรื่องมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนด บทลงโทษสำหรับผู้กระทำความที่เป็นเด็กและเยาวชนมีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child, 1989: CRC) และมีการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนตามหลักสิทธิและเสรีภาพภายใต้ปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามเป็นสมาชิกเข้าผูกพันข้อปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยต้องออกกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาและปฏิญญาสากลนี้ เพื่อให้เจ้าพนักงานทุกคนปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้สอดคล้องกับสิทธิที่เด็กและเยาวชนควรจะได้รับเพื่อใช้เป็นสิทธิเหล่านี้ต่อสู้คดีเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ หรือพิสูจน์ความจริง หรือเพื่อลดโทษ หรือเพื่อให้รัฐและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมีหลักการความคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นที่ตั้งอย่างถูกต้อง โดยอยู่ภายใต้กรอบหลักการสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิญญาสากล

ซึ่งในปัจจุบันมีการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของเด็กและเยาวชนทุกวัน เด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงที่จะถูกละเมิดสิทธิเพราะเด็กและเยาวชนยังต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ในการใช้ชีวิตปกติซึ่งในหลายกรณีที่เกิดขึ้นนั้นทำให้ความเสี่ยงที่จะถูกละเมิดเพิ่มขึ้นเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มจะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงมากที่สุดที่จะต้องพบกับปัญหาเกี่ยวกับความยากจนการขาดแคลนอาหารและการปฏิบัติโดยไม่ชอบและจะเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบอย่างมากที่สุดจากปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน เช่น สิทธิเด็กในด้านการแสดงความคิดเห็น ซึ่งสิทธิในการแสดงความคิดเห็นนั้นเป็นหลักการทั่วไปอย่างหนึ่งของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่เด็กมีสิทธิในการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและต้องมีคนรับฟังความเห็นของเด็กและเยาวชนในการตัดสินใจทุกครั้งซึ่งส่งผลกระทบต่อตนเองและเยาวชนเองเพื่อเป็นสนับสนุนการพัฒนาการของเด็กและเยาวชนและยังช่วยให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพทำให้สังคมเข้มแข็งขึ้นเด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นและประท้วงตามความเห็นของตนโดยสงบแต่ในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นนั้น เมื่อเด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นในด้านใดด้านหนึ่งไป มักจะถูกมองข้ามหรือถูกเพิกเฉยจากผู้ใหญ่ เพียงเพราะว่าความคิดเห็นที่แสดงออกมานั้นมีที่มาจากเด็กและเยาวชนที่มีความน่าเชื่อถือน้อยเนื่องจากมีอายุเป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งการกระทำเหล่านี้ของผู้ใหญ่ที่เป็นการกระทำละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชน⁶⁵

2.3 การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนตามหลักสิทธิและเสรีภาพภายใต้ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (The United Nation Declaration on the Rights of the Child, 1959)

ภายหลังจากมีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นองค์การสหประชาชาติได้นำหลักการดังกล่าวของสิทธิมนุษยชนมาพัฒนาและประกาศหลักการสำหรับเด็กอีกฉบับหนึ่งออกมาในปี 2502 โดย

⁶⁵เว็บไซต์ Amnesty international Thailand - <https://www.amnesty.or.th/our-work/childrights/>

หลักการดังกล่าวที่ประกาศออกมาคือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นหลักการสำหรับเด็กที่ประกาศออกมาเพื่อให้เป็นแนวทางของประเทศต่างๆ ในการนำไปใช้ปฏิบัติ ต่อตัวเด็ก โดยตัวปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กฉบับนี้ไม่มีผลผูกพันแต่อย่างไรเป็นเพียงกฎหมาย ระหว่างประเทศเท่านั้น

2.4 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child, 1989: CRC) สหประชาชาติได้พัฒนาการคุ้มครองเด็กให้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศในปี 2532

โดยอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กฉบับนี้มีข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้ทั้งหมด 54 ข้อ โดย 40 ข้อแรกเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิเด็กโดยตรง เน้นหลักพื้นฐาน 4 ประการ ซึ่งปรากฏในข้อ 2, 3, 6 และ 12 รวมเป็นแนวทางในการตีความอนุสัญญาทั้งฉบับ ได้แก่

1. การห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็ก และการให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิด หรือสถานะอื่นๆ ของเด็กหรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย เพื่อให้เด็กทุกคนมีความเท่าเทียมกัน

2. การกระทำหรือการดำเนินการที่ต้องกระทำไปโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก

3. เด็กทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมอย่างเท่าเทียมกัน

4. เด็กทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก และการให้ความสำคัญกับความคิดเหล่านั้นของเด็ก

ซึ่งประเด็นการไม่เลือกปฏิบัติและเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กนั้นสามารถจำแนก ประเด็นและหลักการออกได้ 4 สิทธิได้แก่⁶⁶

1. สิทธิในการอยู่รอด คือ สิทธิที่เริ่มตั้งแต่เมื่อเด็กเกิดขึ้นมาและอยู่รอดเป็นทารก เด็กทุกๆ คนย่อมจะได้รับสิทธิที่จะมีชีวิตรอดตั้งแต่เกิดมามีสิทธิที่จะได้รับการจดทะเบียนเกิดใน ทะเบียนราษฎรมีสิทธิที่จะมีชื่อได้รับสัญชาติและได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน โดยจะไม่ถูก แยกออกจากครอบครัวรวมทั้งได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเหมาะสมโดยภาครัฐ ซึ่งรัฐจึงมีหน้าที่ ประกันสิทธิเหล่านี้ให้แก่เด็ก ๆ ทุกคนและมีหน้าที่ในการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ เพื่อให้เด็ก ๆ ทุกคนได้มีชีวิตรอดและเติบโตขึ้นอย่างแข็งแรงไม่ว่าจะเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานการให้บริการ ด้าน

⁶⁶เว็บไซต์ - unicef for every child Thailand - <https://www.unicef.org/thailand/th/what-is-crc>

สาธารณสุขที่เป็นมาตรฐานสามารถรักษาเด็ก ๆ เวลาเจ็บป่วยได้หรือในด้านโภชนาการที่เด็ก ๆ ทุกคนต้องมีอาหารที่ดีเป็นประโยชน์และเหมาะสมสำหรับเด็กได้รับประทานมีน้ำสามารถดื่มที่สะอาด ได้มีที่อยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนที่ถูกสุขอนามัย ตลอดจนได้รับโอกาสการเข้าถึงการพัฒนาเด็กต่อไปเป็นต้น

2. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง คือ ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย เพื่อให้ไม่ถูกรุ้รทำโดยใช้ความรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจต่อตัวเด็กและยังรวมไปถึงการคุ้มครองจากการใช้แรงงานเด็กที่ผิดต่อกฎหมายการทำงานที่เป็นอันตรายหรือขัดขวางไม่ให้เด็กได้รับการศึกษา การคุ้มครองจากการค้ามนุษย์การขายและการลักพาตัวเด็กการล่วงละเมิดทางเพศไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายและการแสวงหาประโยชน์กับเด็กในทุกๆ รูปแบบที่อาจเกิดขึ้นได้อีกหน้าที่ของรัฐนั้น คือ รัฐจะมีหน้าที่ที่จะต้องฟื้นฟูร่างกายและจิตใจเด็กหากพบว่าเด็กคนใดถูกบุคคลอื่นกระทำให้เสียสิทธิรัฐจะต้องเข้ามาฟื้นฟูร่างกายและจิตใจของเด็กคนนั้นเพื่อให้เด็กที่ถูกกระทำได้กลับคืนสู่สังคมอย่างมีศักดิ์ศรีอีกครั้ง

ในด้านของกฎหมายแม้จะเป็นเด็กก็ตามก็มีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากกระบวนการยุติธรรมทางกฎหมายเช่นเดียวกันและมีลักษณะเฉพาะตัวสำหรับเด็กอีกด้วยโดยในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีตามกฎหมายจะถือเอาประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญสำหรับเด็กที่ถูกพรากออกจากครอบครัวจะต้องได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาตามภูมิหลังของเด็กคนนั้นว่ามีลักษณะเชื้อชาติทางชาติพันธุ์ทางภาษาทางศาสนาและทางวัฒนธรรมของเด็กเป็นอย่างไรเพื่อที่จะได้จัดการคุ้มครองดูแลอย่างเหมาะสม

ในสถานการณ์ภาวะสงครามเด็ก ๆ จะต้องได้รับการคุ้มครองจากภัยสงครามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ถูกจับตัวไปเกณฑ์เป็นทหารเพื่อใช้ในการสู้รบหรือกระทำการใดๆ ให้เด็กมีส่วนร่วมในการสู้รบในสงครามในกรณีที่เด็กหลบหนีจากภาวะสงครามกลายเป็นผู้ลี้ภัยจะได้รับการช่วยเหลือและได้รับการปกป้องคุ้มครองจากประเทศต่าง ๆ ที่เด็กได้ลี้ภัยเข้าไปอยู่เป็นกรณีพิเศษ

3. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา คือ สิทธิในการศึกษาและพัฒนาการตัวเด็กให้มีความรู้ความสามารถขึ้นไป เด็ก ๆ จะต้องได้รับบริการการพัฒนาตามระดับที่เหมาะสมโดยพิจารณาจากเด็กคนนั้นมีอายุเท่าไรเป็นลำดับแรกและจัดระบบการศึกษาและการพัฒนาการที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนั้น เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างมีระบบและได้คุณภาพตามวัยการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่หลากหลายจะต้องมีบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเป็นผู้ที่ช่วยให้คำแนะนำและเด็กบางกลุ่มที่มีลักษณะพิเศษเช่นเด็กที่พิการก็ต้องได้รับการดูแลให้มีชีวิตที่ปกติสุขและได้รับโอกาสในการศึกษาและพัฒนาการของตัวเองที่เหมาะสมเช่นเดียวกับเด็กที่มีลักษณะทั่วไปทำให้เด็กสามารถเติบโตพึ่งพาตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

สิทธิในด้านการพัฒนานี้ยังรวมถึงการต่อยอดความสามารถเด็กไปสู่ทักษะในด้านเฉพาะต่างๆตามความถนัดของเด็ก

4. สิทธิในการมีส่วนร่วม คือ แม้บุคคลเหล่านั้นจะเป็นเพียงเด็กก็ถือว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคมเหมือนกันย่อมมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในสังคมเหมือนบุคคลอื่นทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นที่สามารถแสดงออกได้อย่างอิสระเสรีหรือเข้ามามีบทบาทในเรื่องต่างๆ ที่สนใจโดยเฉพาะกับเรื่องซึ่งผลกระทบหรือมีส่วนโดยตรงกับตัวเด็กและเยาวชนเอง

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก(Convention on the Rights of the Child : CRC) ยังสามารถจำแนกกฎระเบียบในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อปฏิบัติ ข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 41 ว่าด้วยหลักการเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนควรจะได้รับ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อปฏิบัติ ข้อที่ 42 ถึงข้อที่ 45 ว่าด้วยหลักการเรื่องหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ประเทศทุกประเทศที่ได้ลงนามและให้สัตยาบันกับอนุสัญญานี้ให้ต้องปฏิบัติตาม

ส่วนที่ 3 เป็นข้อปฏิบัติ ข้อที่ 46 ถึงข้อที่ 54 ว่าด้วยหลักการเกี่ยวกับกลไกของอนุสัญญา ที่กำหนดวิธีการตรวจสอบทุกประเทศที่ลงนามและให้สัตยาบัน ให้มีการปฏิบัติตามอนุสัญญาและสามารถกำหนดเงื่อนไขต่างๆ เพื่อใช้บังคับให้ประเทศที่ลงนามปฏิบัติตามข้อกำหนดในอนุสัญญา⁶⁷

โดยข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่สำคัญ จะอยู่ในข้อที่ 37 และข้อที่ 40

ข้อที่ 37 มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้ States Parties shall ensure that :⁶⁸

รัฐภาคีประกันว่า

1. (A) *No child shall be subjected to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. Neither capital punishment nor life imprisonment without possibility of release shall be imposed for offences committed by persons below 18 years of age* โดยรัฐภาคีประกันว่าจะไม่มีเด็กคนใดได้รับการลงโทษอย่างทรมานหรือถูกเลือกปฏิบัติ หรือถูกลงโทษแบบโหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือถูกลงโทษอย่างต่ำช้า และเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่กระทำความผิดที่จะไม่มีการถูกลงโทษจำคุกตลอดชีวิต รวมถึงการลงโทษประหารชีวิตด้วย⁶⁹

⁶⁷ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child), (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ), หน้า 10-11. ค้นวันที่ 11 พฤศจิกายน 2561 จาก <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/crc.pdf>

⁶⁸ ARTICLE 37: Torture and Deprivation of Liberty

⁶⁹ ข้อ 37(ก) ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

2. (B) No child shall be deprived of his or her liberty unlawfully or arbitrarily. The arrest, detention or imprisonment of a child shall be in conformity with the law and shall be used only as a measure of last resort and for the shortest appropriate period of time ในส่วนของการจับกุมหรือกักขังหรือจำคุกสำหรับเด็กหรือเยาวชนนั้น จะต้องกระทำให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และจะใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น โดยการจับกุม หรือกักขัง หรือจำคุก นั้น จะใช้ระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม โดยจะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนสิทธิเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยพลการ⁷⁰

3. (C) Every child deprived of liberty shall be treated with humanity and respect for the inherent dignity of the human person, and in a manner which takes into account the needs of persons of his or her age. In particular every child deprived of liberty shall be separated from adults unless it is considered in the child's best interest not to do so and shall have the right to maintain contact with his or her family through correspondence and visits, save in exceptional circumstances เด็กที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะต้องถูกแยกออกจากผู้ใหญ่และจะได้รับการปฏิบัติ ด้วยมนุษยธรรมและด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี โดยคำนึงถึงความต้องการของบุคคลในแต่ละวัยไว้ แต่จะพิจารณาเห็นว่าเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้น และเด็กยังคงมีสิทธิที่จะติดต่อกับครอบครัวทางหนังสือโต้ตอบและได้รับการเข้าเยี่ยมจากครอบครัว เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ⁷¹

4. (D) Every child deprived of his or her liberty shall have the right to prompt access to legal and other appropriate assistance, as well as the right to challenge the legality of the deprivation of his or her liberty before a court or other competent, independent and impartial authority, and to a prompt decision on any such action เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพ มีสิทธิที่จะขอความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสม รวมถึงสิทธิที่จะต่อสู้ทางกฎหมายที่ถูกลิดรอนเสรีภาพ ต่อศาล หรือหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระและเป็นกลาง และที่จะได้รับคำวินิจฉัยต่อเรื่องที่ดำเนินการทางกฎหมายในเรื่องนั้นๆ อย่างรวดเร็ว⁷²

ข้อที่ 40 มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังนี้ 1. States Parties recognize the right of every child alleged as, accused of, or recognized as having infringed the penal law to

⁷⁰ ข้อ 37(ข) ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

⁷¹ ข้อ 37(ค) ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

⁷² ข้อ 37(ง) ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

be treated in a manner consistent with the promotion of the child's sense of dignity and worth, which reinforces the child's respect for the human rights and fundamental freedoms of others and which takes into account the child's age and the desirability of promoting the child's reintegration and the child's assuming a constructive role in society. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่ถูกตั้งข้อกล่าวหา หรือถูกลงโทษทางอาญาตามกฎหมาย ซึ่งจะได้รับการปฏิบัติโดยสอดคล้องกับศักดิ์ศรีของเด็ก เพื่อคำนึงถึงเด็กที่กระทำความผิด ที่จะส่วนในการช่วยส่งเสริมให้เด็กคนนั้นกลับคืนสู่สังคม⁷³2. To this end, and having regard to the relevant provisions of international instruments, States Parties shall, in particular, ensure that: เพื่อการนี้และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของตราสารระหว่างประเทศ รัฐภาคีประกันว่า

a. No child shall be alleged as, be accused of, or recognized as having infringed the penal law by reason of acts or omissions that were not prohibited by national or international law at the time they were committed;

ก. โดยหลักเด็กจะไม่ถูกตั้งข้อกล่าวหาหรือถูกสันนิษฐานทางกฎหมายว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางกฎหมายอาญาโดยเหตุแห่งการกระทำความหรืองดเว้นการกระทำ ซึ่งไม่ต้องห้ามตามกฎหมายภายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่การกระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้นเกิดขึ้น

b. Every child alleged as or accused of having infringed the penal law has at least the following guarantees:

ข. เด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหา หรือตั้งข้อหาว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาอย่างน้อยที่สุดจะได้รับหลักประกัน ดังต่อไปนี้

(i) To be presumed innocent until proven guilty according to law;

(1) ได้รับหลักประกันทางกฎหมายว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ความผิดตามกฎหมาย

(ii) To be informed promptly and directly of the charges against him or her, and, if appropriate, through his or her parents or legal guardians, and to have legal or other appropriate assistance in the preparation and presentation of his or her defence

(2) ได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาโดยตรงในทันทีแต่เพื่อความเหมาะสมบางกรณีอาจจะมี การแจ้งผ่านทางผู้ปกครองตามกฎหมายและจะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ อย่างเหมาะสมในการเตรียมและต่อสู้คดีให้กับเด็กคนนั้น

⁷³ข้อ 40(1) ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

(iii) To have the matter determined without delay by a competent, independent and impartial authority or judicial body in a fair hearing according to law, in the presence of legal or other appropriate assistance and, unless it is considered not to be in the best interest of the child, in particular, taking into account his or her age or situation, his or her parents or legal guardians

(3) เด็กที่กระทำความผิดจะได้รับการตัดสินอย่างไม่ชักช้า โดยหน่วยงานหรือองค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลางในการพิจารณาความยุติธรรมตามกฎหมาย และได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายและทางอื่นที่เหมาะสมเว้นแต่หากค่านึงถึงอายุเด็กค่านึงถึงสถานการณ์หรือบิดามารดาและผู้ปกครองแล้วคำตัดสินที่รวดเร็วนั้นไม่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กคำตัดสินอาจล่าช้าออกไป

(iv) Not to be compelled to give testimony or to confess guilt; to examine or have examined adverse witnesses and to obtain the participation and examination of witnesses on his or her behalf under conditions of equality

(4) เด็กจะไม่ถูกบังคับให้เบิกความหรือรับสารภาพในความผิดสามารถใช้สิทธิซักถามหรือซักค้านพยานและให้มีการซักถามพยานแทนตนภายใต้เงื่อนไขแห่งความเท่าเทียมกัน⁷⁴

(v) If considered to have infringed the penal law, to have this decision and any measures imposed in consequence thereof reviewed by a higher competent, independent and impartial authority or judicial body according to law

(5) หากพิจารณาว่าได้มีการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ก็ให้การวินิจฉัยหรือมาตรการใดที่กำหนดโดยผลของการวินิจฉัยนั้นได้รับการทบทวนโดยหน่วยงานหรือองค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลางในระดับสูงขึ้นไป

(vi) To have the free assistance of an interpreter if the child cannot understand or speak the language used

(6) ให้มีความช่วยเหลือของล่ามแปลภาษาโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หากเด็กไม่สามารถเข้าใจ หรือพูดภาษาที่ใช้ได้อยู่ได้

(vii) To have his or her privacy fully respected at all stages of the proceedings.

(7) ในทุกๆขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา ให้เคารพต่อความเป็นส่วนตัวของเด็กอย่างเต็มที่

⁷⁴ ข้อ 40(2) ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

3. States Parties shall seek to promote the establishment of laws, procedures, authorities and institutions specifically applicable to children alleged as, accused of, or recognized as having infringed the penal law, and, in particular: รัฐภาคีจะหาทางส่งเสริมให้มีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดกระบวนการวิธีพิจารณา และให้มีการตรากฎหมายจัดตั้งหน่วยงานและสถาบันที่ซึ่งจะใช้เป็นการเฉพาะกับเด็กที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาไว้โดยเฉพาะ

a. the establishment of a minimum age below which children shall be presumed not to have the capacity to infringe the penal law

ก. การกำหนดอายุขั้นต่ำ ซึ่งเด็กที่มีอายุต่ำกว่านั้นจะถูกถือว่าไม่มีความสามารถที่จะฝ่าฝืนกฎหมายอาญาได้

b. whenever appropriate and desirable, measures for dealing with such children without resorting to judicial proceedings, providing that human rights and legal safeguards are fully respected.

ข. เมื่อเห็นว่าเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับกับเด็ก ให้กำหนดมาตรการที่จะใช้กับเด็กเหล่านั้น โดยไม่ต้องอาศัยกระบวนการทางตุลาการ ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขว่าสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองตามกฎหมาย จะได้รับการเคารพอย่างเต็มที่อยู่

4. A variety of dispositions, such as care, guidance and supervision orders; counselling; probation; foster care; education and vocational training programmes and other alternatives to institutional care shall be available to ensure that children are dealt with in a manner appropriate to their well-being and proportionate both to their circumstances and the offence.

การดำเนินการต่างๆ เช่น คำสั่งให้มีการดูแล แนะนำและควบคุมการให้คำปรึกษา การภาคทัณฑ์ การอุปการะดูแล แผนงาน การศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ และทางอื่น นอกเหนือจากการให้สถาบันเป็นผู้ดูแล จะต้องมิใช่เพื่อประกันว่าเด็กจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่เหมาะสมแก่ความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก และได้สัดส่วนกับทั้งสภาพการณ์และความผิดของเด็ก⁷⁵

2.5. พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กใน ความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธ (Optional Protocol to the Convention on the Rights of

⁷⁵ Article 40 : Administration of Juvenile Justice

the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict)⁷⁶องค์การสหประชาชาติ ได้จัดทำตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศ ในปี 2533

พิธีสารฉบับนี้เกิดขึ้นมาจากการที่หลาย ๆ ประเทศนำเด็กมาฝึกการสู้รบและให้เด็ก ที่ได้รับการฝึกได้เข้าร่วมการสู้รบในสงครามความขัดแย้งกันโดยใช้กำลังอาวุธเป็นเครื่องมือในที่ต่าง ๆ เป็นอย่างมากทั่วโลก

ในขณะที่เด็กยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะดูแลตนเองรักษาตนเองให้มีชีวิตรอด ปลอดภัยจากภาวะการทำสงครามและความเสี่ยงของเด็กที่ได้เข้าสู่รบในสงครามคือการถูกทำร้ายหรือ ถูกฆ่าจากการสู้รบนั้นได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ เด็กที่เข้าสู่รบในสงครามมีโอกาสสูงอย่างมากที่จะพิการจาก การสู้รบและต้องมีปัญหาการใช้ชีวิตไปตลอดชีวิตเด็กต้องใช้อาวุธฆ่าฝ่ายตรงข้ามซึ่งส่งผลกระทบต่อ ต่อเนื่องต่อสภาพจิตใจของเด็กในการเติบโตไปถึงอนาคตเนื่องจากเด็กยังไม่เข้าใจปัญหาที่ทำให้เกิด ความขัดแย้งอย่างจริงจังตลอดจนเหตุผลว่าทำไมเด็กจะต้องทำร้ายหรือฆ่าฝ่ายตรงข้ามด้วย นอกจากนั้นการนำเอาเด็กมาเกี่ยวพันซึ่งเป็นความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธไม่ว่าความขัดแย้งนั้นจะ เป็นอย่างไรก็ตามก็ทำให้การพัฒนาการตามปกติของเด็กได้ถูกขัดขวางเด็กต้องขาดจากการศึกษาที่ ควรได้รับตามวัยเพื่อมาเข้าปฏิบัติหน้าที่ในการสู้รบและทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ การส่ง เด็กไปสู้รบได้ภาวะสงครามได้รับการยอมรับกันทั่วโลกว่าไม่ใช่เรื่องที่เด็กควรจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ใหญ่

แต่เนื่องจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้กำหนดไว้ในข้อ 38 คือ ห้ามการนำเด็กอายุ ต่ำกว่า 15 ปีเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงในการกระทำอันเป็นการปฏิบัติต่อกันกับห้ามการเกณฑ์เด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปีเข้า ประจําการในกองทัพ

แต่ปัจจุบันปัญหาการนำเด็กแม้อายุเกินกว่า 15 ปีแต่ไม่ถึง 18 ปีเข้ามาในกองทัพ ทำให้เกิดผลกระทบต่อเด็กมากมายดังนั้นเพื่อขยายการคุ้มครองเด็กในเรื่องนี้ครอบคลุมไปถึงเด็กที่มี อายุต่ำกว่า 18 ปีและมีรายละเอียดที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้นและเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิด การนำเอาตัวเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้ามาเกี่ยวพันในความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธองค์การ สหประชาชาติจึงได้จัดทำพิธีสารฉบับนี้ขึ้นเพิ่มเติมจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. รัฐภาคีจะต้องประกันว่าสมาชิกกองทัพของตนจะไม่มีเด็กที่มีอายุไม่ถึง 18 ปีเข้ามามี ส่วนร่วมโดยตรงในการสู้รบ

⁷⁶เว็บไซต์ Digital School Thailand 4.0 - อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

2. รัฐภาคีจะต้องประกันว่าบุคคลที่อายุไม่ถึง 18 ปีจะไม่ถูกคัดเลือกโดยการบังคับให้เข้าร่วมในกองทัพของตน

3. รัฐภาคีจะต้องเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำสำหรับการคัดเลือกบุคคลโดยสมัครใจโดยเพิ่มเกณฑ์จากอายุไม่เกิน 15 ปีให้มีขั้นต่ำเพิ่มขึ้นกว่านั้นเพื่อไม่ให้ขัดกับหลักการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กข้อ 38

4. หากยังมีการรับสมัครเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปีที่สมัครใจเข้าร่วมกองทัพแห่งชาติรัฐภาคีจะต้องประกันว่าการคัดเลือกเด็กเข้ากองทัพเช่นว่านั้นต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริงของเด็กและต้องได้รับความยินยอมของบิดา มารดา หรือของผู้ปกครองตามกฎหมายและต้องได้รับการแจ้งข้อมูลอันเกี่ยวกับเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ทางทหารอย่างถูกต้องด้วย

5. พิธีสารนี้ไม่ใช่บังคับกับโรงเรียนที่ดำเนินการหรืออยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกองทัพที่ให้การศึกษและพัฒนาเด็ก

เมื่อพิจารณาพิธีสารนี้ พบว่าประเทศไทยไม่มีปัญหาหรือผลกระทบใดๆอันเกี่ยวกับพิธีสารนี้ เพราะตัวพิธีสารจะมุ่งเน้นไปที่การไม่ให้นักกลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้ากองทัพ และกลุ่มเด็กที่มีอายุเกินกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี เข้ากองทัพด้วยความสมัครใจ ซึ่งในเรื่องการใช้เด็กเข้ามาเกี่ยวพันในกองทัพเพื่อการสู้รบตามหลักการการเกณฑ์ทหารหรือการรับสมัครบุคคลเข้าเป็นทหารในประเทศไทยมีการกำหนดเกณฑ์อายุไว้อย่างชัดเจนว่าต้องเป็นบุคคลที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ถึงจะมีสิทธิในการเข้ารับการเกณฑ์ทหารตามกฎหมายได้และประเทศไทยไม่มีการใช้เด็กเพื่อการสู้รบในสงคราม

2.6 พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องการค้าเด็กการค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (Optional protocol to the convention on the rights of the child on the sale of children, child prostitution and child pornography)⁷⁷ องค์การสหประชาชาติได้จัดทำตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศ ในปี 2533

ปัญหาสำคัญที่แพร่หลายและเป็นอันตรายอย่างยิ่งสำหรับเด็กคือการค้าเด็กการค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กแม้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในข้อ 34 และข้อ 35 คุ้มครองเด็กไว้ดังนี้

ข้อ 34 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กำหนดว่ารัฐภาคีรับที่จะคุ้มครองเด็กจากการแสวงประโยชน์ทางเพศและการกระทำทางเพศที่มีขอบทุกรูปแบบเพื่อการนี้รัฐภาคีจะต้องดำเนินการมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงทั้งมาตรการภายในประเทศและมาตรการทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อป้องกัน

⁷⁷ วิกิ บ ไช ค์ Digital School Thailand 4.0 - อนุ ส ัญ ญา ว ่า ด ้วย สิ ท ธิ เ ตี ก http://www.digitalschool.club/digitalschool/social2_1_1/m4_1/content/lesson3/3-4.pdf

1. การชักจูงหรือบีบบังคับเด็กให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศใดๆที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
2. การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการค้าประเวณีหรือการกระทำอื่นใดที่เกี่ยวข้องทางเพศโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
3. การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการแสดงลามกอนาจารและที่เกี่ยวข้องกับสิ่งลามกอนาจาร⁷⁸

ข้อ 35 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กำหนดว่า รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งในระดับประเทศ ระดับทวิภาคี และพหุภาคีเพื่อป้องกันการลักพาการขายหรือการลักลอบค้าเด็กไม่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ใดหรือในรูปแบบใด⁷⁹

พิธีตราสารนี้มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อกำหนดค่านิยมของคำว่าการค้าเด็กการค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวข้องกับเด็ก
2. กำหนดกรณีที่รัฐภาคีจะต้องบัญญัติให้การกระทำต่าง ๆ ที่เป็นการค้าเด็กซึ่งรวมถึงการค้าเด็กเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศ การจัดส่งอวัยวะของเด็กเพื่อผลกำไรและการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานและการผลิตการแจกจ่ายการเผยแพร่การนำเข้าการส่งออกการเสนอการขายหรือการครอบครองเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวให้เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาอย่างเต็มที่
3. ต้องกำหนดให้นิติบุคคลที่กระทำการดังกล่าวต้องมีความรับผิดชอบแตกต่างจากความรับผิดชอบของบุคคลธรรมดาด้วย
4. กำหนดให้ความผิดที่ตามพิธีสารนี้เป็นความผิดที่ร้ายแรงสามารถนำผู้กระทำส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่กันได้ ซึ่งหมายความว่า จะต้องให้ความผิดดังกล่าวมีโทษที่รุนแรงพอที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ตามข้อกำหนดการส่งผู้ร้ายข้ามแดนของรัฐนั้น และหากไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเพราะเหตุที่ผู้กระทำความผิดคนสัญชาติของตน รัฐนั้นต้องดำเนินคดีกับบุคคลนั้นเอง จึงต้องขยายอำนาจการบังคับใช้กฎหมายให้ครอบคลุมเหนือตัวบุคคลด้วย หากผู้กระทำความผิดเป็นคนสัญชาติอื่น
5. รัฐภาคีจะต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่จะใช้ฟ้องร้องดำเนินคดีในความผิดที่กำหนดไว้ในพิธีสาร

⁷⁸ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กข้อ 34 แปลจากกระทรวงการต่างประเทศ - <https://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/crct.pdf>

⁷⁹ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กข้อ 35 แปลจากกระทรวงการต่างประเทศ - <https://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/crct.pdf>

6. รัฐภาคีต้องดูแลและคุ้มครองเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดตามพิธีสารนี้
 7. รัฐภาคีต้องส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินการทุกทางเพื่อการป้องกันการติดตามการสืบสวนสอบสวนการฟ้องร้องดำเนินคดีและการลงโทษบุคคลที่กระทำผิดตามพิธีสารนี้

3. มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก และเยาวชนตามระบบกฎหมายต่างประเทศ

เมื่อศึกษาถึงบทบัญญัติกฎหมายที่นำมาใช้บังคับเกี่ยวกับเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในเรื่องการกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนพบว่านอกจากประเทศไทยที่กำหนดเรื่องดังกล่าวแล้ว ในต่างประเทศก็มีมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนโดยผู้ทำวิทยานิพนธ์ขอยกตัวอย่างและอธิบายบทบัญญัติกฎหมายของมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนจากประเทศต่างๆ ได้แก่ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และในสหราชอาณาจักร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1. สาธารณรัฐสิงคโปร์

Children and Young Persons Act (Chapter 38) กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งกำหนดให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี มีสถานะเป็นเด็ก (Child) และบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปี แต่ไม่ถึง 16 ปี มีสถานะเป็นเยาวชน (Young person)⁸⁰

การกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของกฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้นจะกำหนดไว้ต่ำกว่ากฎหมายของประเทศไทย โดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 กำหนดให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมภายใต้พระราชบัญญัตินี้ต้องมีอายุไม่เกินกว่า 18 ปี⁸¹

นอกจากนี้กฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์มีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจนในประเด็นการนับอายุของเด็กและเยาวชนที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐสิงคโปร์ซึ่งจะนับอายุโดยถือตามอายุของผู้กระทำความผิดที่ถูกนำตัวมาพิจารณาคดีใน

⁸⁰ Children and Young Persons Act (Chapter 38) Section 2

⁸¹ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 4

ศาลในความผิดเป็นครั้งแรก ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่ถืออายุขณะกระทำความผิดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดี⁸² ดังนั้นหากบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดและมีอายุในวันศาลนัดพิจารณาคดีครั้งแรกมากกว่าอายุ 16 ปี จะทำให้คดีนี้ไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนในสาธารณรัฐสิงคโปร์⁸³ ในการกำหนดให้ใช้อายุในขณะพิจารณาคดีในครั้งแรก ทำให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่สามารถนำตัวมาดำเนินคดีได้นั้นจะไม่สามารถได้รับการคุ้มครองภายใต้กระบวนการของยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนได้ และเห็นได้ชัดเจนว่าขอบเขตเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดในสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้นมีการกำหนดขอบเขตโดยมีเกณฑ์อายุที่แคบกว่าประเทศไทยเป็นอย่างมากอีกด้วย

ในขณะที่ประเทศไทยมีการใช้เกณฑ์อายุที่กว้างกว่าและมีการคุ้มครองผู้กระทำความผิดโดยยึดเกณฑ์อายุในขณะกระทำความผิดตามมาตรา 5 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งประเทศไทยได้มีการให้ความสำคัญในประเด็นนี้เพราะมองว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำไปในขณะที่มีอายุไม่มากซึ่งยังเป็นผู้เยาว์จึงสมควรได้รับการคุ้มครองและพิจารณาตามอายุในขณะกระทำความผิด และศาลเยาวชนและครอบครัวยังมีอำนาจพิจารณาคดีได้แม้ในขณะพิจารณาคดีผู้กระทำความผิดมีอายุมากกว่า 20 ปี บริบูรณ์แล้ว หรือเป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสแล้วก็ตาม ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 13

อย่างไรก็ดี แนวทางในการปฏิบัติในประเทศไทยอาจพบปัญหาได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาเข้ากระบวนการทางกฎหมายได้เนื่องจากผู้กระทำความผิดอาจมีการหลบหนีจนระยะเวลาล่วงเลยมายาวนานเป็นต้น และภายหลังมีการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาได้ยังได้รับการคุ้มครองจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนอีก จึงมีการตั้งคำถามตามมาว่าการที่ให้ผู้กระทำความผิดที่มีอายุเช่นนี้ได้รับการคุ้มครองและได้รับการพิจารณากระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่

แม้ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรค 2 มีอำนาจในการโอนคดีไปพิจารณาที่ศาลธรรมดาได้ แต่เป็นเพียงบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ให้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจของตนเพื่อมีคำสั่งให้มีการโอนคดีหรือไม่ก็ได้ ไม่ใช่บทบัญญัติที่บังคับให้ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด

⁸²พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5

⁸³ 2 Children and Young Persons Act (Chapter 38) Section 33 (6)

ดังนั้น เกณฑ์อายุของกฎหมายสาธารณสุขสิงคโปร์ที่กำหนดไว้มีการจำกัดอายุไว้สั้น ทำให้การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดของประเทศสิงคโปร์มีความเข้มงวด เพราะมีการกำหนดกฎหมายไว้อย่างชัดเจนและมีลักษณะที่รุนแรงต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจึงสรุปหลักการออกมาได้ 4 ประการ

1. กฎหมายของสาธารณสุขสิงคโปร์กำหนดความรับผิดชอบต่อการกระทำความผิด ตั้งแต่เด็กและเยาวชนมีอายุเกินกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 16 ปี ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ แล้ว จะเห็นว่าเป็นการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไว้ต่ำกว่าประเทศอื่นเป็นอย่างมาก ซึ่งทำให้บุคคลที่มีอายุเกินกว่า 16 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ที่กระทำความผิดต้องได้รับโทษที่มีลักษณะเทียบเท่ากับบทลงโทษแบบผู้ใหญ่

2. เกณฑ์ในการนับอายุเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นจะมีการนับอายุของผู้กระทำความผิดโดยถือตามอายุของผู้กระทำความผิดที่ถูกนำตัวมาพิจารณาคดีในศาลในความผิดเป็นครั้งแรกส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลซ้ำจะต้องสูญเสียสิทธิในการพิจารณาคดีแบบเด็กและเยาวชนไป ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดต้องสูญเสียประโยชน์ในการพิจารณาคดีแบบเด็กและเยาวชน ทำให้การกำหนดบทลงโทษต่อเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลซ้ำต้องได้รับการกำหนดบทลงโทษที่มีลักษณะบทลงโทษแบบผู้ใหญ่

3. ศาลสูงจะไม่มีอำนาจที่จะกำหนดบทลงโทษประหารชีวิตให้แก่ผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีได้ แต่ศาลสูงสามารถกำหนดบทลงโทษที่มีลักษณะรุนแรงอย่างอื่นนอกจากการลงโทษประหารชีวิต คือ การจำคุกตลอดชีวิตแทนได้

และนอกจากนี้การลงโทษทางร่างกายต่อผู้กระทำความผิดนั้น สามารถกระทำได้ สำหรับการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมข่มขืนค้ายาเสพติดปล้นทรัพย์ ซึ่งเป็นอำนาจของศาลสูงที่ใช้อำนาจกำหนดบทลงโทษด้วยการเขียนก็ได้แต่บทลงโทษนี้ห้ามไม่ให้ใช้กับเด็กและเยาวชนหญิง

4. การกำหนดบทลงโทษต่อผู้กระทำความผิดในคดีอาญาที่มีลักษณะที่ร้ายแรงนั้น ศาลอาจมีคำสั่งให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิตได้เลยโดยไม่ต้องพิจารณาถึงจำนวนของผู้กระทำความผิดร่วมกันหรือกระทำความผิดโดยเจตนาหรือไม่เจตนา

การเบี่ยงเบนหรือหักเหคดีให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในขั้นตอนก่อนการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวของประเทศสิงคโปร์มีด้วยกัน 5 วิธี ดังนี้⁸⁴

1. การจัดโปรแกรมให้คำปรึกษา (Guidance Program หรือ GP) เพื่อให้

⁸⁴ปิยะพร ตันณีกุล. กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนในประเทศสิงคโปร์ The Juvenile Justice System of Singapore. การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม ครั้งที่ 7. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม. วันที่ 30 – 31 มีนาคม 2558

คำปรึกษาและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งหากเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกับโปรแกรมให้คำปรึกษานี้ และเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเป็นไปตามที่โปรแกรมกำหนดไว้พนักงานอัยการจะไม่ส่งฟ้องคดีต่อศาล ศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐสิงคโปร์จะให้การอภัยโทษกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและเพื่อเป็นการลดการติดราให้กับเด็กและเยาวชนคนนั้นซึ่งโปรแกรมให้คำปรึกษานี้จะนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในครั้งแรก ซึ่งต้องเป็นความผิดในคดีเล็กน้อยซึ่งมีการกำหนดระยะเวลาในการอบรม 6 เดือนซึ่งบางโปรแกรมเด็กและเยาวชนสามารถเข้าร่วมอบรมพร้อมกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนเป็นระยะเวลา 6 เดือนก็ได้

2. โปรแกรมถนนสายปัญญา (Street Wise) คือโปรแกรมที่นำมาใช้ในการเปี่ยมเบนหรือหักเหคดีสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะการกระทำความผิดแบบกลุ่ม หมายถึง มีการรวมตัวกันเพื่อไปกระทำความผิดโดยโปรแกรมนี้จะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนดังกล่าว ได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ผ่านกระบวนการให้คำปรึกษาแนะนำต่อตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครอบครัวของเด็กและเยาวชนคนนั้นด้วย

3. โครงการ Project HEAL คือโครงการที่ให้ผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากการก่ออาชญากรรมหรือบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากการก่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยการก่ออาชญากรรมขึ้น เข้าพูดคุยถึงปัญหาและผลกระทบที่ฝ่ายผู้เสียหาย หรือครอบครัวของผู้เสียหายได้รับจากการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนคนนั้นเพื่อทำให้ผู้เสียหายได้มีโอกาสในการจะได้รับการเยียวยาจากเด็กและเยาวชนที่ก่ออาชญากรรม และให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับสิทธิในการเข้าร่วมการบำบัดและการแก้ไขฟื้นฟู โดยโครงการนี้กำหนดหน้าที่ให้ศาลเยาวชนร่วมกับทีมงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและครอบครัวต้องเข้าเยี่ยมผู้เสียหายที่เกิดจากการก่ออาชญากรรมนี้ด้วย

4. โปรแกรม Youth Family Care คือโปรแกรมที่มุ่งเน้นเข้ามาช่วยเหลือและแก้ไขสภาพแวดล้อมในครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้น ในการเข้ามาแก้ไขปัญหของสภาพครอบครัวที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวเด็กและเยาวชนมากที่สุดให้เป็นที่อบอุ่นสำหรับเด็กและเยาวชน และพร้อมที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นโดยจะมีอาสาสมัครคุมประพฤติเข้ามาช่วยดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในระหว่างการถูกคุมประพฤติ

5. โปรแกรม Beyond Parental Control (BPC) Program คือโปรแกรมที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 16 ปีซึ่งมีพฤติกรรมสร้างปัญหาให้กับครอบครัวหรือสร้างปัญหาให้กับโรงเรียนโดยพฤติกรรมที่สร้างปัญหานั้นไม่จำเป็นต้องถึงขั้นเป็นการกระทำความผิดก็สามารถเข้ารับโปรแกรมนี้ได้ ซึ่งบิดา มารดา และผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องร้องขอต่อ

ศาลเยาวชนเพื่อให้ศาลเยาวชนจัดการความประพฤติของเด็กและเยาวชนดังกล่าวโดยสั่งให้กระทรวงพัฒนาสังคมและครอบครัวทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กหรือเยาวชนคนนั้นเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพิจารณาและกำหนดมาตรการให้เหมาะสมกับให้เด็กและเยาวชนแต่ละคน ซึ่งศาลอาจมีคำสั่งคุมประพฤติ หรือสั่งให้เด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัวในบ้านภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย โดยกำหนดระยะเวลาได้ไม่เกิน 3 ปี

3.2. ประเทศอังกฤษ

ศาลในประเทศนี้จะมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาโดยมีเงื่อนไข 3 ประการดังต่อไปนี้

1. เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญานใดก็ตามศาลสามารถรับพิจารณาคดีได้แต่จะต้องไม่ใช้การกระทำความผิดอาญาในคดีฆ่าคนตายโดยเจตนา

2. คดีอันเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ภาครัฐต้องเข้ามากำหนดมาตรการการคุ้มครองและการควบคุมเป็นพิเศษจากรัฐ

3. คดีที่เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเที่ยวเตร่และหนีโรงเรียนเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาซึ่งจะอยู่ในอำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวอังกฤษต้องเป็นเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุไม่เกินกว่า 17 ปีบริบูรณ์โดยจำแนกออกเป็น

“เด็ก” หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปีกระทำความผิดอาญาจะไม่ต้องรับผิดทางอาญา⁸⁵และ

“เด็ก” (กลุ่มที่สองที่มีความรับผิดชอบทางอาญา)หมายถึงบุคคลที่มีอายุไม่เกินกว่า 14 ปี

“เยาวชน” หมายถึงบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 14 ปีแต่ไม่เกินกว่า 17 ปี

ในกรณีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาศาลเยาวชนและครอบครัวในประเทศอังกฤษสามารถมีคำสั่งและคำพิพากษาให้แก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้ 6 ประการดังต่อไปนี้

1. เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาจากการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดแล้วพบว่าได้กระทำความผิดจริงแต่เพราะเหตุแห่งอายุของผู้กระทำความผิดหรือเหตุที่เกี่ยวกับลักษณะคดีหรือพิจารณาจากพฤติการณ์อื่น ๆ แล้วพบว่าไม่สมควรที่จะมีคำสั่งหรือ

⁸⁵ประเทศอังกฤษแก้ไขปรับปรุงเกณฑ์อายุขั้นต่ำที่ต้องรับผิดชอบทางอาญาจากเดิม 10 ปีเป็น 12 ปี ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็ก (The UN Committee on the Rights of the Child) โปรดดู Summarized of the UN Committee on the Rights of the Child, in June 2003 as “The age of criminal responsibility in the UK (10 in England, Wales and Northern Ireland, and 8 in Scotland) is the lowest in the European Union” and “We recommend that the age of criminal responsibility be increased to 12 years”

คำพิพากษาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนคนนั้นไปยังสถานฝึกอบรมหรือไม่สมควรที่จะมีคำสั่งคุมประพฤติ แก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดศาลอาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคน นั้นไปโดยไม่มีกำหนดเงื่อนไขใด ๆ หรือศาลอาจสั่งให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด คนนั้นโดยมีการกำหนดเงื่อนไขว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นจะต้องไม่กระทำความผิดใด ๆ ขึ้นอีกภายใน ระยะเวลา 1 ปีนับจากวันที่ศาลกำหนดเงื่อนไขได้

2. ในกรณีที่มีคำสั่งคุมประพฤติเด็กหรือเยาวชนต้องอยู่ในกำหนดระยะเวลาไม่น้อย กว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 3 ปีซึ่งในขณะที่อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติเมื่อศาลเห็นสมควรจะสั่งให้เด็กหรือ เยาวชนที่ถูกคุมประพฤตินั้นไปอยู่ในสถานแนะนำบำบัดภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 12 เดือนก็ได้

3. ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดให้จ่ายค่าปรับ ค่าเสียหายค่าชดเชยในความผิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินการจ่ายเงินดังกล่าวนี้ถ้าเยาวชนที่กระทำผิดอายุ 14 ปีขึ้นไปศาลจะสั่งให้เยาวชนคนนั้นเป็นผู้ชำระเงินดังกล่าวเองก็ได้ แต่ถ้าผู้กระทำผิดเป็นเด็กอายุต่ำ กว่า 14 ปีบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กนั้นไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำความผิดของเด็ก⁸⁶

4. ในกรณีที่เห็นสมควรศาลอาจสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป แต่ยังไม่เกิน 21 ปีที่มีโทษจำคุกไปรับการอบรมยังศูนย์เฝ้าระวังเป็นระยะเวลารวมกันไม่เกิน 24 ชั่วโมงได้แต่ในการเข้ารับการอบรมที่สถานฝึกอบรมดังกล่าวในแต่ละครั้งต้องมีระยะเวลาในการอบรม อย่างน้อย 1 - 3 ชั่วโมงทั้งนี้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้รับการอบรมที่เกี่ยวกับความประพฤติการศึกษา และการทำงานจากเจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมดังกล่าว

5. ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเนื่องมาจากสภาพครอบครัวหรือคดีอัน เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ต้องกำหนดมาตรการการคุ้มครองและการควบคุมเป็นพิเศษจากรัฐซึ่งบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนคนนั้นไม่สามารถจะกระทำได้ศาลอาจสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือ เยาวชนนั้นไปอยู่ในความดูแลของบุคคลที่สามซึ่งเป็นญาติหรือบุคคลอื่นใดที่ศาลเห็นสมควรจนกว่า สถานการณ์ทางครอบครัวจะกลับสู่สภาพปกติหรือจนกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ 18 ปี บริบูรณ์

6. ในกรณีที่ไม่สามารถจัดทำแผนมาตรการสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด คนนั้นให้กลับตัวมาเป็นคนดีได้ในระยะเวลาอันสั้นให้มีความเหมาะสมได้หรือถ้าใช้วิธีการอื่นใดอาจจะ เป็นภัยอันตรายแก่ตัวเด็กหรือเยาวชนคนนั้นได้หรือในกรณีที่เด็กและเยาวชนคนนั้นอาจเป็นอันตราย

⁸⁶ กรณีนี้แตกต่างจากแนวคิดของกฎหมายไทยเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองของผู้เยาว์และแนวคิดในการกำหนดความรับผิดชอบของบิดามารดาและผู้ปกครองของผู้เยาว์ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

แก่สังคมในอนาคตต่อไปได้ศาลจะมีคำสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนคนนั้นไปรับการฝึกอบรมยังสถานฝึกอบรมพิเศษสำหรับเด็กหรือเยาวชนประเภทนี้ได้

3.3 ประเทศญี่ปุ่น⁸⁷

ในประเทศญี่ปุ่นถือว่าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเป็นศาลชำนาญพิเศษที่มีวัตถุประสงค์สำคัญในการรักษาไว้ซึ่งสวัสดิภาพของครอบครัวและแสวงหาวิธีการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนที่เหมาะสมและตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม

ดังนั้นการทำงานของศาลดังกล่าวจึงมียึดหลักการกระทำความผิดเป็นพื้นฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยมีแนวคิดเรื่องการร่วมมือกันระหว่างส่วนต่างๆของสังคมเพื่อมุ่งที่จะแก้ไขพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดกับสังคมขึ้นมาใหม่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับโอกาสที่จะกลับมาเป็นคนดีเข้าสู่สังคมตามปกติได้เหมือนเดิม

ด้วยเหตุนี้ศาลจึงไม่ได้มีเพียงหน้าที่ในการค้นหาความจริงในประเด็นของคดีเพื่อตัดสินคดีเท่านั้นแต่ศาลจะมีหน้าที่ดูแลในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและต้องปกป้องสวัสดิภาพครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอีกด้วย⁸⁸

เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลญี่ปุ่นจะมีการกำหนดเกณฑ์อายุโดยไว้ไม่เกินกว่า 20 ปีโดยแบ่งเด็กและเยาวชนที่อยู่ในอำนาจศาลออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. เด็กที่กระทำความผิดตามเกณฑ์อายุของประเทศญี่ปุ่นคือเด็กที่มีอายุไม่เกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์
2. เยาวชนที่กระทำความผิดตามเกณฑ์อายุของประเทศญี่ปุ่นคือเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 14ปีแต่ไม่เกินกว่า 19 ปีบริบูรณ์
3. เด็กหรือเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่อการที่จะกระทำความผิดต้องเป็นบุคคลที่มีอายุไม่เกินกว่า 20 ปีบริบูรณ์

ซึ่งต่อมาในปี 2565 ประเทศญี่ปุ่นได้มีการแก้ไขกฎหมายเยาวชนขึ้นมาใหม่โดยได้มีการปรับลดเกณฑ์อายุของผู้ที่จะบรรลุนิติภาวะจากอายุ 20 ปีบริบูรณ์ลงมาเหลือเพียงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ซึ่งภายใต้กฎหมายใหม่นี้บุคคลที่จะมีอายุมากกว่า 18 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ยังคงจะได้รับการปกป้องคุ้มครองตามหลักการกฎหมายเยาวชนเดิมแต่วิธีการปฏิบัติในกระบวนการพิจารณาคดีจะแตกต่าง

⁸⁷ Supreme Court of Japan, “ ” (N.p., 2001). และ A W Cohn, “The Future of Juvenile Justice Administration : Evolution v. Revolution” (1994) Juvenile and Family Court Journal.

⁸⁸ นงลักษณ์อาณี (เชิงอรธร 91) 292-295

จากเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 ปีเช่นการที่อนุญาตให้สื่อมวลชนเข้ามาทำข่าวสามารถเผยแพร่ชื่อและข้อมูลส่วนตัวข้อมูลทั่วไปอันเกี่ยวกับตัวจำเลยที่กระทำความผิดที่มีอายุมากกว่า 18 แต่ไม่เกิน 20 ปีได้

ทั้งนี้ศาลสามารถมีคำสั่งและคำพิพากษาได้ในหลายรูปแบบดังนี้⁸⁹

1. มีคำสั่งส่งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไปยังศูนย์ให้คำแนะนำเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นสมควรที่จะได้รับการปฏิบัติภายใต้กฎหมายสวัสดิภาพเด็กมากกว่าการใช้มาตรการควบคุมกักกันคุมขังตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเช่น เด็กที่กระทำความผิดได้มีพฤติกรรมแสดงให้เห็นถึงสำนึกผิดในการกระทำแล้ว ศาลก็อาจจะมีคำสั่งส่งตัวไปศูนย์ให้คำแนะนำแทนการใช้วิธีการกำหนดโทษกักขังตัวเด็กคนนั้นได้

2. ศาลมีคำสั่งยกฟ้องคดีเด็กที่กระทำความผิดนั้นได้เมื่อศาลเยาวชนที่รับพิจารณาพบว่าคดีที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นไม่ได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลไม่สามารถพิสูจน์การกระทำผิดที่เกิดขึ้นนั้นได้ว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นเป็นผู้กระทำความผิดขึ้นจริง

3. ศาลมีคำสั่งส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไปให้อัยการดำเนินคดีเมื่อศาลพบว่าเยาวชนได้กระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงและสมควรที่จะดำเนินการพิจารณาตามกระบวนการทางอาญาสำหรับผู้ใหญ่ซึ่งในกรณีที่จะมีคำสั่งเช่นนี้ต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปหรือเป็นกรณีที่ศาลพบในระหว่างการพิจารณาว่าเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นไม่ได้มีอายุตามเกณฑ์ของกฎหมายเด็กและเยาวชนกำหนดซึ่งเยาวชนผู้กระทำความผิดคนนั้นกลับมีอายุ 20 ปีหรือมากกว่านั้นขึ้นไปซึ่งไม่สามารถใช้คำว่า "เยาวชน" ได้แล้ว

4. ศาลสามารถมีคำพิพากษาให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นอยู่ภายใต้การควบคุมพิเศษ โดยเฉพาะได้ซึ่งมาตรการทางการคำสั่งควบคุมพิเศษโดยเฉพาะมีอยู่ 3 มาตรการคือ

มาตรการที่ 1 ให้เยาวชนผู้กระทำความผิดอยู่ภายใต้การควบคุมความประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติของประเทศญี่ปุ่น(Probation Office)

มาตรการที่ 2 ภายใต้กฎหมายสวัสดิภาพเด็กจะมีการแบ่งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้อยู่ภายใต้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้จัดการดูแลเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้เกิดความเหมาะสมได้แก่

- บ้านพักเด็ก (Children's Home) ที่มีหน้าที่ดูแลเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด

⁸⁹นงลักษณ์อานี (เชิงอรรถ 91) 302-332

- ส่วนบ้านฟื้นฟูเยาวชน (Home for Re socialization of Minors) มีหน้าที่ดูแลเด็กหรือเยาวชนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่มีบิดามารดา หรือผู้ปกครองให้การดูแล

มาตราการที่ 3 ภายใต้กฎหมายสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนของประเทศญี่ปุ่นมีมาตรการที่กำหนดให้เยาวชนเข้าอยู่ที่สถานฝึกอบรมเยาวชน(The Juvenile Training School) เพื่อให้การศึกษาและแก้ไขแก่เยาวชนที่กระทำความผิดโดยสถานที่ฝึกอบรมเยาวชนจะแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มโดยพิจารณาจากเกณฑ์อายุและสภาพจิตใจของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดดังนี้⁹⁰

-สถานฝึกอบรมขั้นต้น (Primary Juvenile Training School) ซึ่งเป็นกลุ่มที่รับเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 14 ปีแต่ไม่เกิน 16 ปีและต้องเป็นเยาวชนที่ไม่มีความบกพร่องทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ

-สถานฝึกอบรมขั้นกลาง (Middle Juvenile Training School) ซึ่งเป็นกลุ่มที่รับเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 16 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปีและต้องเป็นเยาวชนที่ไม่มีความบกพร่องทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ

-สถานฝึกอบรมขั้นสูง (Advanced Juvenile Training School) ซึ่งเป็นกลุ่มที่รับเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 16 ปีแต่ไม่เกิน 23 ปีและต้องเป็นเยาวชนที่ไม่มีความบกพร่องทั้งทางร่างกายและทางจิตใจโดยกลุ่มนี้จะเน้นผู้กระทำความผิดซึ่งมีการกระทำความผิดทางอาชญากรรมรุนแรงและได้รับการตัดสินคดีจากศาลแล้ว

-สถานฝึกอบรมทางการแพทย์ (Medical Juvenile Training School) ซึ่งเป็นกลุ่มที่รับเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 14 ปีแต่ไม่เกิน 26 ปีซึ่งต้องเป็นเยาวชนหรือบุคคลที่กระทำความผิดไปโดยมีข้อบกพร่องไม่ว่าจะทางร่างกายหรือทางจิตใจ

จะเห็นได้ว่าการกำหนดมาตรการควบคุมพิเศษนี้เป็นการควบคุมตัวเด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงที่กระทำผิดให้แยกออกจากกันเพื่อจะได้ใช้มาตรการเฉพาะที่เหมาะสมกับเยาวชนที่กระทำความผิดยกเว้นเพียงในกรณีเดียวคือ กรณีในกลุ่มสถานฝึกอบรมทางการแพทย์ ที่จะได้รับเข้ามาใช้มาตรการควบคุมพิเศษของเยาวชนและบุคคลที่กระทำความผิดรวมกันตั้งแต่อายุ 14 ปี จนไปถึง 26 ปี เพราะกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดจากทางร่างกายหรือทางจิตของผู้กระทำที่อาจมีลักษณะคล้ายคลึงกัน การดำเนินการทางการแพทย์ควรที่จะได้รับการดูแลจากผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุไปพร้อมๆกันจะเป็นผลที่ดีกว่า การดำเนินการกระบวนกรแยกออกจากกันอาจทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในการเข้ามาดูแล และสิ้นเปลือง

⁹⁰กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกระทรวงยุติธรรม, “การศึกษาดูงานสถานจำแนกประเภทเยาวชนและสถานฝึกอบรมเยาวชน ณ ประเทศญี่ปุ่น” (2547) 87-94.

บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะประจำอยู่ที่สถานฝึกอบรมทางการแพทย์ในที่ต่างๆ แทนที่จะอยู่ด้วยกันและร่วมกันกำหนดมาตรการพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพ

ศาลเยาวชนและครอบครัวในประเทศญี่ปุ่นจะไม่มีอำนาจลงโทษทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนตามปกติได้ จะมีการกำหนดบทลงโทษโดยใช้วิธีการสำหรับเด็กได้เพียงเท่านั้น หากศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นไม่สมควรได้รับความคุ้มครองด้วยวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัว หรือเห็นว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไม่สามารถใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นกลับมาเป็นคนดีได้ ศาลสามารถใช้อำนาจโอนคดีไปยังพนักงานอัยการเพื่อให้พนักงานอัยการไปดำเนินการฟ้องใหม่ต่อศาลปกติที่มีอำนาจพิจารณาคดีนั้นแทน⁹¹ โดยกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศญี่ปุ่น คือ Juvenile Act มีการกำหนดหลักการของการโอนคดีกลับไปให้พนักงานอัยการดำเนินคดีฟ้องต่อศาลธรรมดาซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีทั้งหลักเกณฑ์ที่มีการกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดไว้อย่างชัดเจน และไม่มีการกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดมีหลักการดังต่อไปนี้

1. กรณีที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุเด็กหรือเยาวชน ซึ่งเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดในฐานความผิดที่มีโทษประหารชีวิตหรือมีโทษจำคุกหากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าการโอนคดีไปยังพนักงานอัยการให้ฟ้องต่อศาลธรรมดาคจะเป็นการพิจารณาที่เหมาะสมกับคดีนี้มากกว่า โดยพิจารณาลักษณะแห่งพฤติการณ์ต่างๆ ของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด⁹² โดยดูจากสภาพร่างกายและจิตใจบุคลิกภาพ ตลอดจนประวัติการกระทำของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด⁹³ แม้จะไม่ได้มีกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำไว้อย่างชัดเจนแต่การพิจารณานี้เกิดจากการโอนคดีมาจากศาลเยาวชนและครอบครัวของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งศาลเยาวชนและครอบครัวนี้จะรับพิจารณาคดีเยาวชนได้นั้น ต้องเป็นเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไปจึงจะรับเข้าพิจารณาคดีได้ ดังนั้นการโอนคดีไปยังพนักงานอัยการให้ฟ้องต่อศาลธรรมดานี้สามารถตีความการใช้หลักการนี้ได้ว่าต้องเป็นเยาวชนผู้กระทำความผิดอาญาที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป

2. กรณีที่มีการกำหนดอายุขั้นต่ำของเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจนซึ่งกำหนดไว้ให้ผู้กระทำความผิดต้องมี 16 ปีขึ้นไปได้กระทำความผิดโดยเจตนาและเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายศาลสามารถมีคำสั่งโอนคดีไปยังพนักงานอัยการให้ฟ้องต่อศาลพิจารณาคดีได้เว้นแต่ศาลเห็นว่าการ

⁹¹ สง่าสินะสมิต, อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 104, น.12.

⁹² Juvenile Act (Act No. 168 of July 15, 1948) Article 20(1)

⁹³ Supreme Court of Japan, "Guide to the Family Court of Japan 2015," Retrieved 26 September 201, from http://www.courts.go.jp/english/vcms_lf/2015guide-to-the-family-court-of-japan.pdf

ใช้มาตรการอื่นนอกเหนือจากการโอนคดีไปพิจารณาในศาลธรรมดาจะเป็นการเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดมากกว่า

ทั้งนี้ศาลต้องพิจารณาการกระทำความผิดจากแรงจูงใจและลักษณะของการกระทำความผิด และพฤติกรรมภายหลังการกระทำความผิด⁹⁴

การโอนคดีไปยังพนักงานอัยการให้ฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาเป็นเพียงการใช้ดุลพินิจของศาลเยาวชนและครอบครัวประเทศญี่ปุ่นเท่านั้นที่จะสามารถมีคำสั่งโอนคดีหรือไม่โอนคดีก็ได้ ไม่ใช่บทบัญญัติที่บังคับให้ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องปฏิบัติตาม

กระบวนการโอนคดีอาญาของเด็กและเยาวชนไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา เริ่มตั้งแต่กระบวนการของพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการที่จะทำการสอบสวนคดีที่เด็กและเยาวชนซึ่งได้กระทำความผิดเสร็จสิ้นแล้ว ตำรวจและพนักงานอัยการจะต้องทำเป็นสำนวนยื่นฟ้องคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวก่อน แม้ในระหว่างการพิจารณาคดีจะพบว่าเป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำที่มีลักษณะร้ายแรงตำรวจและพนักงานอัยการก็ไม่มีอำนาจไปฟ้องคดีต่อศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ ต้องเป็นหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวเท่านั้นที่จะรับพิจารณาจากการสอบสวนของตำรวจและพนักงานอัยการและใช้ดุลพินิจรับคดีเข้าศาลเยาวชนและครอบครัวหรือส่งมีคำสั่งส่งสำนวนกลับไปให้พนักงานอัยการทำการฟ้องคดีใหม่ที่ศาลปกติที่มีอำนาจพิจารณา

อำนาจการพิจารณาคดีไม่ได้อยู่ที่พนักงานอัยการ อำนาจพิจารณาคดีอยู่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ดังนั้นการเลือกที่จะให้ศาลใดพิจารณาคดีหรือการโอนคดีไปพิจารณาที่ศาลอื่นย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเท่านั้น พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่มีอำนาจในการกำหนดศาลที่จะมีอำนาจพิจารณาคดี

หากศาลเยาวชนและครอบครัวของประเทศญี่ปุ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไม่สามารถใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูภายใต้มาตรการศาลเยาวชนและครอบครัวได้และเห็นว่าสมควรลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดดังกล่าว ศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องโอนคดีไปยังพนักงานอัยการเพื่อให้ยื่นฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาด้วยเช่นเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวจะสามารถโอนคดีไปยังพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องที่ศาลปกติที่มีอำนาจรับพิจารณาได้นั้นจะเป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ได้กระทำความผิดที่มีโทษประหารชีวิตหรือมีโทษจำคุกและในกรณีที่เด็กหรือ

⁹⁴ Juvenile Act (Act No. 168 of July 15, 1948) Acticle 20(2)

เยาวชนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเท่านั้น⁹⁵

เมื่อพนักงานอัยการได้รับคำสั่งมาจากศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว ก็จะดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนในศาลธรรมดา โดยจะมีกระบวนการดำเนินคดีในลักษณะผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตาม โทษที่ศาลอาญาปกติจะลงโทษแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะต้องลงโทษภายใต้ Juvenile Act (Act No. 168 of July 15, 1948) เท่านั้น ไม่สามารถลงโทษตามฐานความผิดตามปกติได้⁹⁶ เช่น ในกรณีที่ศาลลงโทษประหารชีวิตแก่เด็กและเยาวชน ศาลจะต้องลดโทษที่ลงกับเด็กและเยาวชนคนนั้นให้เหลือเพียงการลงโทษจำคุกตลอดชีวิตเท่านั้น เป็นต้น

ตัวอย่างการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดภายหลังการแก้ไขเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิด

เหตุเกิดขึ้นในเดือน ต.ค. 2564 ผู้ก่อเหตุมีอายุ 19 ปีได้ก่อเหตุแทงพ่อแม่ของผู้หญิงที่ตนแอบชอบจนเสียชีวิตและใช้มีดนั้นฟันน้องสาวของผู้หญิงด้วยและจุดไฟเผาบ้านของพวกเขาเพื่ออำพรางคดีอีกด้วยในเวลาต่อมา ผู้ก่อเหตุได้เข้ามาขอตัวโดยส่งจดหมายกับเพื่อนของนักเรียนหญิงคนดังกล่าวที่ระบุว่าตนมีความแค้นเพราะผู้หญิงคนนั้นปฏิเสธการรับความรักจากตนจนฝ่ายจำเลยให้การว่าผู้กระทำความผิดไม่สมควรรับผิดตามกฎหมายโดยอ้างว่าผู้ก่อเหตุมีความบกพร่องทางจิตในขณะที่กระทำความผิดการพิจารณาคดีนี้ศาลญี่ปุ่นมุ่งเน้นไปที่สภาพจิตใจของผู้กระทำความผิดและพิจารณาว่าควรต้องรับผิดทางอาญาที่เกิดเหตุหรือไม่

ทั้งนี้อัยการที่ขอให้มีการลงโทษประหารชีวิตระบุว่าผู้กระทำความผิดควรได้รับโทษทางอาญาเพราะผู้กระทำความผิดได้ก่อเหตุอาชญากรรมฆ่าบุคคลอื่นถึง 2 คน ได้ทำร้ายร่างกายอีก 1 คน รวมทั้งวางเพลิงเผาบ้านบุคคลอื่นอีก

ประธานผู้พิพากษา กล่าวว่าจำเลยมี “ความสามารถอย่างเต็มที่ในการรับผิดชอบต่ออาชญากรรมนี้” และ “อายุของเขาไม่ใช่เหตุผลที่จะหลีกเลี่ยงโทษประหารชีวิต” โดยตามคำตัดสินของศาลชี้ให้เห็นว่าผู้ก่อเหตุต้องรับผิดชอบต่อการกระทำความผิดของตนเองซึ่งนำไปสู่การตัดสินโทษประหารชีวิตในครั้งนี้

การตัดสินโทษประหารชีวิตในครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกในประเทศญี่ปุ่นที่มีการตัดสินการประหารชีวิต “ผู้ที่ถูกระบุว่าเป็นเยาวชน” นับตั้งแต่ที่ญี่ปุ่นได้มีการแก้ไขกฎหมายเยาวชนซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อปี 2565 ที่ผ่านมาด้วยการลดอายุผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย⁹⁷

⁹⁵ Juvenile Act (Act No. 168 of July 15, 1948) Article 20

⁹⁶ Guang-Xu Jin, supra note 227, p.413.

⁹⁷ เว็บไซต์ข่าวสารKyodo News- <https://english.kyodonews.net/news/2024/01/5057f9f97d82-21-yr-old-man-given-death-penalty-for-2021-murder-arson-in-japan.html> เมื่อวันที่ 18ม.ค. 2567

3.4. สาธารณรัฐอินเดีย

การพิจารณาเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาซึ่งจะอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐอินเดียนั้น กฎหมายเยาวชนและครอบครัว Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015 ได้กำหนดนิยามของคำว่า “เด็ก” หมายถึง บุคคลผู้ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์⁹⁸และ “เยาวชน” หมายถึง บุคคลผู้ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์⁹⁹

ซึ่งเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนตามกฎหมายของสาธารณรัฐอินเดียดังกล่าวใช้เกณฑ์อายุระหว่างเด็กและเยาวชนเดียวกันซึ่งจะเห็นได้ว่า กฎหมายของสาธารณรัฐอินเดียไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัว กฎหมายของสาธารณรัฐอินเดียดังกล่าวไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าต้องมีอายุเท่าไร จึงจำเป็นต้องพิจารณาจากความรับผิดทางอาญาปกติตามประมวลกฎหมายอาญาประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐอินเดีย กำหนดให้

บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 7 ปี กระทำความผิดทางอาญาไม่ต้องรับโทษจากการกระทำความผิด¹⁰⁰

บุคคลที่มีอายุเกินกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี หากพิจารณาได้ว่าผู้กระทำความผิดไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเข้าใจการกระทำของตนและผลกระทบจากการกระทำของตนรวมถึงผลกระทบอันเกิดจากการกระทำผิดของตนเองมีผลเป็นอย่างไร บุคคลนั้นไม่ต้องรับโทษ¹⁰¹

ดังนั้นอาจสรุปเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาขั้นต่ำที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเด็กและเยาวชนได้ว่า ต้องเป็นบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ โดยให้ถือเอาอายุของเด็กหรือเยาวชนในขณะวันที่ได้กระทำความผิดนั้นได้เกิดขึ้น¹⁰²

การโอนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐอินเดียไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดานั้นมีบทบัญญัติในการลงโทษเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 16 ปีขึ้นไป กำหนดให้ผู้กระทำความผิดบางประเภทเป็นผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งในกรณีที่การกระทำความผิดอาญาที่กฎหมายของของสาธารณรัฐอินเดียดังกล่าวกำหนดไว้นั้นต้องเป็นการกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงถึงจะเข้าตามหลักการที่กฎหมายกำหนดให้มีการโอนคดีไปพิจารณาที่ศาลอาญาปกติได้

⁹⁸ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 2 (K)

⁹⁹ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 2 (12)

¹⁰⁰ The Indian Penal Code 1860 Section 82

¹⁰¹ The Indian Penal Code 1860 Section 83

¹⁰² Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 2 (13)

เกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดและประเภทความผิดที่สามารถโอนคดีไปพิจารณาคดีในศาลอาญาปกติตาม Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015 ได้มีการแบ่งประเภทของความผิดออกเป็น 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ความผิดเล็กน้อย (Petty Offence)

ประเภทที่ 2 ความผิดร้ายแรง (Serious Offence)

ประเภทที่ 3 ความผิดอุกฉกรรจ์ (Heinous Offence)

ซึ่งกฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้ว่าถ้าหากผู้กระทำความผิดเป็นเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 16 ปีขึ้นไป โดยถืออายุในวันที่กระทำความผิดนั้นได้เกิดขึ้น และความผิดที่ได้กระทำขึ้นเป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นความผิดประเภทที่ 3 (Heinous Offence) ที่มีลักษณะเป็นความผิดอุกฉกรรจ์ ซึ่งมีโทษตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นให้จำคุก 7 ปีขึ้นไป เยาวชนที่กระทำความผิดดังกล่าวอาจถูกศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐอินเดียพิจารณาส่งโอนคดีไปพิจารณาและพิพากษาในศาลอาญาธรรมดาได้¹⁰³

กระบวนการโอนคดีอาญาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวสาธารณรัฐอินเดียไปพิจารณาคดีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา นั้น ต้องเป็นกรณีที่ยาวชนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปกระทำความผิดทางอาญา และการกระทำความผิดในคดีนั้นต้องเป็นการกระทำความผิดที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่มีโทษจำคุก 7 ปีขึ้นไป คณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนต้องทำการสอบสวนเบื้องต้น โดยนำรายงานการสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติที่สืบเสาะประวัติของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดภูมิหลังของผู้กระทำและครอบครัวของผู้กระทำ สืบเสาะพฤติกรรมอื่น ๆ รวมถึงสืบเสาะสภาพทางสังคมรอบข้างตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดมาใช้พิจารณาประกอบเพื่อส่งรายงานให้คณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนได้พิจารณาเรื่องความสามารถของเยาวชนที่กระทำความผิดไปว่ามีวุฒิภาวะทางร่างกายและจิตใจเป็นอย่างไรเข้าใจผลที่เกิดจากการจากการกระทำความผิดของตนหรือไม่ตลอดจนพฤติการณ์จากสภาพแวดล้อมรอบข้างตัวเด็กหรือเยาวชนคนนั้นว่ามีผลต่อการกระทำความผิดนั้นหรือไม่ แต่ถ้าหากข้อมูลที่ได้รับมาจากเจ้าพนักงานคุมประพฤดียังมีความคลุมเครือไม่ชัดเจนเพียงพอที่ศาลจะนำไปใช้ตัดสินในประเด็นใดได้ คณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน (Juvenile Justice Board: JJB) อาจขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ นักจิตวิทยาสังคมสังเคราะห์ หรือผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ¹⁰⁴ มาร่วมให้ความเห็นเพื่อทำเป็นรายงานสรุปเสนอต่อศาลใช้พิจารณาต่อไปได้ โดย

¹⁰³ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015 Section 15(1)

¹⁰⁴ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015 Section 15(1)

คณะกรรมการนี้มีหน้าที่ต้องทำการประเมินเยาวชนที่กระทำความผิดภายในระยะเวลา 3 เดือน¹⁰⁵ เท่านั้น แต่คณะกรรมการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนอาจขอขยายระยะเวลาได้ถ้าการสืบเสาะของเจ้าพนักงานคุมประพฤติยังไม่สามารถทำรายงานสรุปให้แล้วเสร็จทันเวลาได้¹⁰⁶

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสาธารณรัฐอินเดียยังไม่มี การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นทุกรัฐ ดังนั้นสำหรับรัฐที่ไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัว คดีที่เกิดจากการกระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนจะถูกพิจารณาที่ศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาปกติ¹⁰⁷ โดยหลักแล้วหลังจากที่ศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐอินเดียได้รับผลการประเมินเบื้องต้นจากคณะกรรมการแล้ว ศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐอินเดียจะต้องทำการพิจารณาว่าเยาวชนผู้กระทำความผิดสมควรที่จะได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีแบบผู้ใหญ่ที่ศาลอาญาปกติหรือไม่

คณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน เปรียบเสมือนเป็นตัวกลั่นกรองขั้นต้นในการกำหนดให้ศาลพิจารณารับหรือไม่รับคดีที่เยาวชนกระทำความผิดเข้าพิจารณาที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ดังนั้นหากคณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนพิจารณาเบื้องต้นแล้วเห็นว่าเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นสมควรได้รับโทษทางอาญาเหมือนผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ก็จะทำให้เห็นว่าสมควรที่จะยื่นประกอบกับรายงานการสอบสวนให้กับศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อพิจารณามีคำสั่ง

หากศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐอินเดียพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการที่สมควรที่จะให้เยาวชนได้รับการพิจารณาเหมือนผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ศาลเยาวชนและครอบครัวจะส่งคดีกลับไปยังคณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนให้มีคำสั่งใหม่

แต่ถ้าศาลเด็กและเยาวชนเห็นพ้องกับคณะกรรมการกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนว่ามีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาพิพากษาคดีและต้องลงโทษเยาวชนคนนั้นในแบบผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 1973 มาใช้บังคับ โดยคำนึงถึงความต้องการพิเศษของเยาวชนโดยยึดหลักพิจารณาคดีอย่างเป็นทางการและเป็นมิตรกับเด็ก¹⁰⁸ ซึ่งศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจลงโทษสูงสุดของฐานในความผิดนั้นๆ ได้แต่ถ้าฐานความผิดให้อำนาจศาลสั่งลงโทษสูงสุดคือ โทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตศาลไม่สามารถลงโทษ

¹⁰⁵ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 14(3)

¹⁰⁶ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 14(4)

¹⁰⁷ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 1(20)

¹⁰⁸ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 19(1)

ได้ศาลเยาวชนและครอบครัวสามารถกำหนดบทลงโทษได้ โดยต้องเป็นโทษที่จะลงโทษแล้วแต่เปิดช่องให้เยาวชนที่กระทำความผิดมีโอกาสที่จะได้รับการปล่อยตัวได้เท่านั้น¹⁰⁹

เมื่อศาลเด็กและเยาวชนพิจารณาแล้วพบว่าเยาวชนคนนั้นได้กระทำความผิดอาญาสามารถพิพากษาลงโทษเยาวชนที่กระทำความผิดอุกฉกรรจ์นั้น โดยเยาวชนที่ถูกพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริงจะถูกนำตัวไปคุมขังใน Place of Safety ซึ่งเป็นสถานที่คุมขังแยกจากเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเล็กน้อยจนกว่าเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีอายุครบ 21 ปี และเมื่อเยาวชนผู้กระทำความผิดมีอายุครบ 21 ปีแล้วก็จะถูกนำตัวไปขังในเรือนจำ¹¹⁰ เพราะถือว่ามีอายุเป็นผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว

แต่ก่อนที่จะมีการส่งตัวเยาวชนที่มีอายุ 21 ปี ไปขังในเรือนจำร่วมกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ศาลเยาวชนและครอบครัวจะเรียกดูรายงานสรุปผลจากพนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ ว่าการคุมขังตามการคุ้มครองของกฎหมายเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐอินเดียเป็นการแก้ไขฟื้นฟูที่เพียงพอหรือไม่และสามารถทำให้เยาวชนคนนั้นกลับคืนสู่สังคมได้หรือไม่ จากนั้นจะกระทำการประเมินเยาวชนว่าควรปล่อยตัวเยาวชนคนนั้นหรือส่งตัวเยาวชนคนนั้นไปคุมขังในเรือนจำต่อจนกว่าจะครบกำหนดบทลงโทษตามคำพิพากษา¹¹¹

3.5 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นศาลชั้นต้นที่มีความชำนาญพิเศษอันเกี่ยวกับการกระทำของเด็กและเยาวชน มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชนทุกคนโดยเฉพาะ

เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาและจะอยู่ภายใต้อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่รับพิจารณาได้นั้นต้องเป็นเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 13 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี

แต่ถ้าเด็กที่กระทำความผิดอาญามีอายุไม่เกินกว่า 13 ปีจะไม่ต้องรับโทษทางอาญาไม่ว่าจะเป็นความผิดในฐานะใดก็ตาม

การดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น มีการใช้กฎหมายอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะซึ่งเรียกว่า “มาตรการคุ้มครองพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชน” ต้องนำมาใช้บังคับ

¹⁰⁹ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 21

¹¹⁰ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 19(3)

¹¹¹ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015Section 20

การกระทำความผิดที่มีลักษณะของการกระทำที่ไม่ร้ายแรง แต่ถ้าเป็นการกระทำที่มีลักษณะร้ายแรงมาก ๆ เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะไม่ได้รับ “มาตรการคุ้มครองพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชน” นี้ซึ่งศาลเยาวชนและครอบครัววาระของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะใช้อำนาจในการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรมของศาลที่มีลูกขุนเป็นเยาวชน ซึ่งมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีเยาวชนที่กระทำความผิดร้ายแรง ซึ่งเด็กหรือเยาวชนที่ศาลสามารถรับพิจารณาคดีในระบบกระบวนการยุติธรรมในศาลแทนการใช้มาตรการคุ้มครองพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชนเยาวชนต้องมีอายุเกินกว่า 16 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี โดยการพิจารณาพิพากษาและการกำหนดบทลงโทษจะมีความรุนแรงแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้สำนึกของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นสำคัญ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาในแต่ละช่วงอายุจะมีความรับผิดชอบที่แตกต่างกันออกไป โดยกฎหมายเด็กและเยาวชนยึดหลักการว่าหากผู้กระทำความผิดรู้สำนึกในสิ่งที่ตนเองได้กระทำให้ไปก็จะได้รับบทลงโทษที่น้อยกว่าผู้ที่กระทำความผิดและไม่รู้สำนึกในการกระทำของตน

โดยเด็กหรือเยาวชน ที่มีอายุเกินกว่า 16 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี เมื่อต้องคำพิพากษาลงโทษจำคุกอาจถูกคุมขังในเรือนจำและอาจไม่สามารถอาศัยข้ออ้างในเรื่องความเด็กหรือเยาวชนมาเป็นข้อยกเว้นได้และเนื่องจากสาธารณรัฐฝรั่งเศส มีแนวโน้มว่าผู้กระทำความผิดอาญาเป็นผู้มีอายุน้อยลงมากขึ้น จึงได้มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา โดยมีกำหนดอัตราโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี และมาตรการทางเลือกอื่น ๆ ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่สามารถกำหนดได้กับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้แก่ การคุมประพฤติ การควบคุมอิเล็กทรอนิกส์ การบำบัดโดยชุมชนเป็นต้นคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัวจะมุ่งคุ้มครองเด็กและเยาวชนเฉพาะแต่ละบุคคลไปตามความเหมาะสม

กฎหมายเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐฝรั่งเศสกำหนดไว้ชัดเจนว่าไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนจะกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงเพียงใดก็ตามก็ไม่สามารถนำตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นไปพิจารณายังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาปกติได้การพิจารณาพิพากษาคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาของประเทศฝรั่งเศสจะต้องอยู่ภายใต้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเด็กและเยาวชนเท่านั้น

ดังนั้น ศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจึงไม่มีการโอนคดีไปพิจารณาคดียังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาปกติการกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงมาก ๆ ก็ยังอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวเช่นเดิม การกำหนดบทลงโทษจะมีความรุนแรงแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้สำนึกในการกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด เช่น หากเยาวชนที่มีอายุ 17 ปี กระทำความผิดอาญาในครั้งแรกศาลอาจพิจารณาโดยดูจากการสำนึกผิดและกำหนดบทลงโทษสถานเบาได้ แต่ถ้าเยาวชนคนนั้นกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง หรือกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงกว่าเดิม ศาลอาจพิพากษาให้เยาวชนคนนั้นจำคุกได้เลยผู้กระทำความผิด

จะไม่สามารถนำความเป็นเยาวชนมาใช้อ้างต่อศาลเพื่อให้ถูกลงโทษสถานเบา หรืออ้างเหตุรู้สำนึกมาใช้ไม่ได้เพราะถ้าหากเยาวชนคนนี้รู้สำนึกในการกระทำความผิดจริงก็ไม่สมควรจะมีการกระทำความผิดซ้ำขึ้นมาได้อีก

ส่วนในกรณีกักขังควบคุมตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ศาลจะใช้มาตรการกักขังตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นทางสุดท้ายและใช้อย่างจำกัดเท่าที่จำเป็น

3.6 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

กระบวนการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงเพียงใดก็ยังคงได้รับการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวโดยไม่มีกรณีโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาหรือศาลอื่นแต่อย่างใดโดยให้พิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นต่อไปการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะพิจารณาเด็กและเยาวชนเท่านั้น ซึ่งเกณฑ์อายุ

“เด็ก” เป็นบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 14 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ในขณะที่กระทำความผิด

“เยาวชน” เป็นบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 18 ปี แต่ไม่เกิน 21 ปี ในขณะที่กระทำความผิดโดยแบ่งกระบวนการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวของของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีออกเป็น 2 กรณีดังนี้

1. การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญากับเด็ก (Youth) พระราชบัญญัติศาลคดีเด็กและเยาวชน ค.ศ. 1953

ในชั้นพนักงานอัยการให้อำนาจพนักงานอัยการให้สามารถใช้ดุลยพินิจไม่ลงโทษแก่เด็กที่กระทำความผิดอาญาได้หากเด็กได้กระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะของความผิดที่เล็กน้อยและพนักงานอัยการเห็นว่าการลงโทษในคดีนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแต่อย่างใดและประกอบกับหากเด็กได้พยายามแก้ไขเยียวยาความเสียหายกับผู้เสียหายเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามที่ได้ตกลงกับผู้เสียหายแล้วยอมถือได้ว่าศาลเยาวชนและครอบครัวของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้ใช้มาตรการกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนดกับเด็กแล้วจึงไม่มีความจำเป็นต้องรับโทษตามกฎหมายอีก ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติศาลคดีเด็กและเยาวชน ค.ศ. 1953¹¹²ที่ให้นำ

¹¹²Youth Court Law, section 45 Dispensing with prosecution

(1) The public prosecutor may dispense with prosecution without the judge's consent if the conditions set out in section 153 of the Code of Criminal Procedure are met.

บทบัญญัติในมาตรา 153 (1) ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้เมื่อคดีเด็กได้ยุติลง¹¹³

สำหรับในชั้นศาลหากมีการฟ้องคดีเด็กที่กระทำความผิดอาญาต่อศาลแล้วศาลเยาวชนและครอบครัวของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีหากเห็นว่าไม่สมควรดำเนินคดีกับเด็กที่กระทำความผิดอาญา ก็มีอำนาจสั่งให้ระงับคดีได้และในกรณีที่ศาลพิจารณาแล้วพบว่าความผิดที่เด็กที่กระทำความผิดอาญาถูกฟ้องเป็นความผิดที่มีลักษณะไม่ร้ายแรงเป็นความผิดเล็กน้อยและการลงโทษเด็กในความผิดนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแต่อย่างไรศาลสามารถสั่งให้ระงับการพิจารณาคดีได้¹¹⁴

การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล ไม่ว่าจะคดีที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะความร้ายแรงอย่างไรศาลต้องใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาว่าควรใช้วิธีการใดเป็นลำดับแรก

1.1. วิธีการสำหรับเด็กโดยจะมีใช้มาตรการสำหรับเด็กและเยาวชน คือ ใช้มาตรการควบคุมหรือมาตรการทางวินัย¹¹⁵หรือ

1.2. วิธีการลงโทษทางอาญาหากใช้วิธีการลงโทษทางอาญานี้ต้องเป็นกรณีที่เด็กได้กระทำความผิดอาญาซึ่งการลงโทษตามกฎหมายนั้นจะกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำของการลงโทษคือจำคุกต้องไม่เกินหกเดือนและกำหนดระยะเวลาสูงสุดของการลงโทษจำคุกต้องไม่เกินห้าปี อย่างไรก็ตามหากเด็กกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงซึ่งกฎหมายอาญากำหนดให้มีโทษจำคุกสูงสุดเกินกว่าสิบปีพระราชบัญญัติศาลคดีเด็กและเยาวชน ค.ศ. 1953ไม่มี

¹¹³German Code of Criminal Procedure, section 153

(1) “If a misdemeanor is the subject of the proceedings, the public prosecution office may dispense with prosecution with the approvals of the court competent to open the main proceeding if the perpetrator’s guilt is considered to be a minor nature and there is no public interest in the prosecution...”

¹¹⁴Youth Court Law, section 47 Discontinuation of proceedings by the judge

(1) If the bill of indictment has been submitted, the judge may discontinue the proceedings if the conditions set out in section 153 of the Code of Criminal Procedure have been met,

¹¹⁵Youth Court Law, section 5 Consequences of youth offences

(1) Supervisory measures may be ordered in response to a criminal offence committed by a youth.

(2) Where supervisory measures do not suffice, disciplinary measures or youth penalty may be imposed to punish an offence committed by a youth.

(3) Disciplinary measures or youth penalty shall be dispensed with if placement in a psychiatric hospital or institution for withdrawal treatment renders punishment by the judge dispensable.

บทบัญญัติให้ศาลเยาวชนและครอบครัวโอนคดีเด็กที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงไปพิจารณาัยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาคดีนั้นยังคงอยู่ในอำนาจการพิจารณาคดีในศาลคดีเด็กต่อไปโดยกฎหมายคดีเด็กและเยาวชนของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Youth Court Law 1953) ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจกำหนดระยะเวลาสูงสุดในการลงโทษของเด็กที่กระทำความผิดคือจำคุกแต่การจำคุกต้องมีระยะเวลาไม่เกินกว่าสิบปีโดยบทลงโทษภายใต้กฎหมายอาญาทั่วไปจะไม่นำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและถ้าหากเด็กได้รับโทษจำคุกแล้วต้องจัดให้มีการควบคุมตัวที่สถานควบคุมตัวแยกออกจากเรือนจำของผู้ใหญ่¹¹⁶

2. กระบวนการพิจารณาคดีอาญาสำหรับกับเยาวชน(Young Adult) ในกรณีที่เยาวชนกระทำความผิดอาญานั้นภายใต้บทบัญญัติมาตรา 105 ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวนำบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับเด็กตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 ถึงมาตรา 8 มาตรา 9 (1) มาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 13 ถึงมาตรา 32 มาใช้บังคับกับเยาวชนโดยอนุโลมด้วยหากเยาวชนกระทำความผิดอาญาแล้วศาลได้พิจารณาถึงบุคลิกภาพของเยาวชนที่กระทำความผิดโดยคำนึงถึงประวัติส่วนตัวและประวัติทางสังคมของเยาวชนผู้นั้นเพื่อกำหนดบทลงโทษการกระทำความผิดหากในขณะกระทำความผิดปรากฏว่าเยาวชนที่กระทำความผิดมีความรู้ผิดชอบและการพัฒนาทางสติปัญญาเทียบเท่ากับเด็กหรือปรากฏว่าเยาวชนที่กระทำความผิดกระทำไปโดยมีแรงจูงใจที่แสดงให้เห็นถึงสติปัญญาเหมือนเด็กให้ศาลเยาวชนและครอบครัวของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดบทลงโทษโดยนำเอาบทบัญญัติการลงโทษเด็กมาบังคับใช้โดยอนุโลม

สำหรับกรณีที่เยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งการลงโทษตามกฎหมายนั้นจะกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำของการลงโทษคือจำคุกต้องไม่เกินหกเดือนและกำหนดระยะเวลาสูงสุดของการลงโทษจำคุกต้องไม่เกินห้าปี

อย่างไรก็ดีกรณีที่เยาวชนการกระทำความผิดทางอาญาอย่างร้ายแรงซึ่งกฎหมายอาญากำหนดโทษจำคุกสูงสุดเกินกว่าสิบปีพระราชบัญญัติศาลคดีเด็กและเยาวชน ค.ศ. 1953 (Youth Court Law 1953) ไม่มีบทบัญญัติให้ศาลเยาวชนและครอบครัวโอนคดีเยาวชนที่กระทำความผิด

¹¹⁶Youth Court Law, section 18 Duration of youth penalty

(1) The minimum duration of youth penalty shall be six months; its maximum duration shall be five years. If the act constitutes a serious criminal offence for which general criminal law prescribes a maximum sentence of more than ten years' deprivation of liberty, the maximum duration of youth penalty shall be ten years. The statutory range of penalties under general criminal law shall not apply.

(2) Youth penalty shall be calculated such as to make it possible to achieve the desired supervisory aim.

อาญาร้ายแรงไปพิจารณายังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาที่นั้นยังคงอยู่ในอำนาจการพิจารณาคดีในศาลคดีเยาวชนและครอบครัวต่อไปและศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจลงโทษเยาวชนในการกระทำความผิดสูงสุดคือ โทษจำคุก แต่โทษจำคุกที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะกำหนดให้แก่เยาวชนนั้นต้องมีระยะเวลาจำคุกไม่เกินกว่าสิบปี¹¹⁷

พระราชบัญญัติศาลคดีเด็กและเยาวชน ค.ศ. 1953 (Youth Court Law 1953) ได้กำหนดโดยให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวใช้อำนาจกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้หรือใช้มาตรการกำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดก็ได้ดังนี้

- มาตรการควบคุม (Supervisory Measure) เป็นมาตรการที่นำมาใช้กับเด็กที่กระทำความผิดอาญาเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดถูกอบรมสั่งสอนของครอบครัวหรือบุคคลที่องค์กรรัฐส่งมาดูแลหรือให้การศึกษาต่าง ๆ หรือการกักบริเวณให้เด็กและเยาวชนอยู่ในสถานที่หรือพื้นที่ที่กำหนดหรือการระงับข้อพิพาทกับผู้เสียหาย¹¹⁸

¹¹⁷Youth Court Law, section 105 Application of youth criminal law to young adults

(1) Where a young adult engages in misconduct punishable under the provisions of general law, the judge shall apply the provisions applicable to a youth set out in sections 4 to 8, section 9, number 1, sections 10 and 11, and 13 to 32, mutatis mutandis if: 1. the overall assessment of the perpetrator's personality, taking account of his living environment, demonstrates that at the time of the act he was still equivalent to a youth in terms of his moral and intellectual development, or 2. the type, circumstances and motives of the act indicate that it constituted youth misconduct.

(2) Section 31, subsection 2, first sentence, and section 31, subsection 3, shall also be applied even if the young adult has already been convicted with legal effect according to the provisions of general criminal law for part of the criminal offences.

(3) The maximum period of youth penalty applicable to young adults shall be ten years.

¹¹⁸Youth Court Law, section 10 Instructions

(1) Instructions shall be directions and prohibitions by which the youth can conduct his life and which are intended to promote and guarantee his education. Instructions must not place unreasonable demands on the way the youth conducts his life. In particular, the judge may instruct the youth to:

1. Comply with instructions relating to his place of residence,
2. Live with a family or in residential accommodation,
3. Accept a training place or employment,
4. perform certain work tasks,
5. Submit himself to the care and supervision of a specific person (care assistant),

- มาตรการทางวินัย (Disciplinary Measure) เป็นมาตรการที่นำมาใช้กับเด็กที่กระทำความผิดอาญาโดยศาลจะไม่ลงโทษอาญากับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดหากจะกำหนดมาตรการทางวินัยให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามทางวินัยได้แก่การที่ศาลได้เรียกเด็กหรือเยาวชนคนนั้นมาว่ากล่าวตักเตือนการที่ศาลกำหนดเงื่อนไขที่เหมาะสมให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องปฏิบัติตามและการควบคุมโดยให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องเข้ารับการฝึกอบรม¹¹⁹

- มาตรการลงโทษทางอาญา (Penalty) เป็นมาตรการที่ศาลเยาวชนและครอบครัวนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงหรือมีแนวโน้มว่าจะกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกประกอบกับศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าการใช้มาตรการควบคุมและมาตรการทางวินัยไม่เพียงพอที่จะแก้ไขพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดให้กลับตัวมาเป็นคนดีกลับเข้าสู่สังคมได้

จะสามารถสรุปหลักการการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้ว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดและอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ต้องเป็นเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 14 ปี แต่ไม่เกิน 21 ปี ในขณะที่กระทำความผิด

---

6. Attend a social skills training course,

7. Attempt to achieve a settlement with the aggrieved person (settlement between offender and victim),

8. Avoid contact with certain persons or frequenting places providing public hospitality or entertainment, or

9. Attend a road-traffic training course.

(2) With the consent of the parent or guardian and the legal representative, the judge may also require the youth to undergo specialist rehabilitative treatment or addiction withdrawal treatment. If the youth is more than sixteen years of age, such condition should be imposed only with his consent.

¹¹⁹Youth Court Law, section 13 Types of measure and their application

(1) The judge shall apply disciplinary measures to punish the criminal offence if youth penalty is not indicated, but if the youth must be made acutely aware that he must assume responsibility for the wrong he has done.

(2) “Disciplinary measures” shall mean:

1. Reprimands,

2. Imposition of conditions,

3. Youth detention.

(3) Disciplinary measures shall not carry the same legal consequences as a criminal sentence.

นั้นซึ่งไม่ว่าการกระทำความผิดนั้นจะมีลักษณะที่ร้ายแรงมากน้อยเพียงใดก็ตาม ศาลเยาวชนและครอบครัวก็ไม่มีอำนาจในการสั่งโอนคดีไปยังศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นจะต้องรับพิจารณาเองกรณีที่ต้องลงโทษจำคุกในความผิดที่มีลักษณะที่ไม่ร้ายแรงแรง ศาลจะกำหนดลงโทษให้แก่เด็กหรือเยาวชนได้อย่างน้อย 6 เดือนและลงโทษอย่างสูงได้ไม่เกิน 5 ปี แต่ถ้าการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความผิดอาญาที่มีลักษณะที่ร้ายแรงที่มีอัตราโทษจำคุกเกินกว่า 10 ปี ศาลจะกำหนดโทษให้แก่เด็กหรือเยาวชนได้ไม่เกิน 10 ปีเท่านั้น¹²⁰ไม่ว่าจะมีการกำหนดบทลงโทษอย่างไรให้แก่เด็กหรือเยาวชน ศาลจะต้องใช้วิธีอบรม สั่งสอนและให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนคนนั้นควบคู่ไปด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายของศาลเยาวชนและครอบครัวของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Youth Court Law 1953)

3.7 สหราชอาณาจักร

การดำเนินการและการเปี่ยงเบนคดีในชั้นสอบสวนในคดีที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายของสหราชอาณาจักรได้กำหนดหลักเกณฑ์การเปี่ยงเบนคดีระหว่างที่อยู่ในชั้นสอบสวนตามหลักกฎหมาย Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012¹²¹ ดังนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อได้เข้าสอบสวนการกระทำความผิดที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำและพบว่า เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญามีอายุเกินกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 17 ปี และพบหลักฐานเพียงพอว่าเด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดจริง และเด็กหรือเยาวชนคนนั้นได้ยอมรับตนเองว่าตนเป็นผู้กระทำความผิดต่อหน้าเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นไม่สมควรถูกฟ้องตำรวจอาจใช้การพักเตือนแบบมีเงื่อนไข (conditional caution) ที่เหมาะสมกับสภาพความผิดแทนการฟ้องดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนคนนั้น¹²² นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีหน้าที่อธิบายเหตุผลของการพักเตือนเงื่อนไขของ

¹²⁰Youth Court Law, section 18 Duration of youth penalty

(1) The minimum duration of youth penalty shall be six months; its maximum duration shall be five years. If the act constitutes a serious criminal offence for which general criminal law prescribes a maximum sentence of more than ten years' deprivation of liberty, the maximum duration of youth penalty shall be ten years. The statutory range of penalties under general criminal law shall not apply.

(2) Youth penalty shall be calculated such as to make it possible to achieve the desired supervisory aim.

¹²¹Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012, Chapter 7, Section 135-138.

¹²²Crime and Disorder Act 1998, Section 66ZA (1).

การตักเตือน วิธีปฏิบัติตามเงื่อนไข และผลที่จะเกิดขึ้นหากเด็กหรือเยาวชนคนนั้นไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งการอธิบายนั้นจะต้องใช้ภาษาที่เด็กหรือเยาวชนคนนั้นเข้าใจง่าย (ordinary language) เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว¹²³ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้วิธีการตักเตือนนี้หากตักเตือนกับเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุน้อยกว่า 17 ปีจะต้องตักเตือนต่อหน้าบิดามารดา ผู้ปกครองตัวแทนของหน่วยงานหรือองค์กรที่ดูแลเด็กหรือเยาวชนคนนั้นหรือนักสังคมสงเคราะห์ซึ่งต้องเป็นบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในตัวเด็กหรือเยาวชนคนนั้น¹²⁴

หากเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้วิธีการตักเตือนแบบมีเงื่อนไขกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ต้องส่งตัวเด็กหรือเยาวชนคนนั้นไปให้กับคณะกรรมการพิจารณาความผิด (youth offending team) โดยเร็ว¹²⁵

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาความผิดได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญามาแล้วคณะกรรมการพิจารณาความผิดมีหน้าที่ต้องดำเนินการประเมินตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเพื่อจัดเตรียมมาตรการฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดขึ้นมาด้วย¹²⁶

มาตรการการฟื้นฟูมีวัตถุประสงค์คือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดและเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก¹²⁷

แต่ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเคยได้รับการตักเตือนแบบมีเงื่อนไขมาแล้วมากกว่า 2 ครั้งภายในระยะเวลา 2 ปีนับจากวันที่ได้รับการตักเตือนแบบมีเงื่อนไขท้ายสุดอำนาจในการดำเนินการจะเป็นอำนาจของศาลทันที¹²⁸ และหากเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการตักเตือนแบบมีเงื่อนไขไปแล้วไม่ปฏิบัติตามมาตรการฟื้นฟูพฤติกรรมจนเสร็จสิ้นเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดคนนั้นจะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจนำตัวขึ้นมาพิจารณาคดีในศาลอาญา¹²⁹

¹²³Crime and Disorder Act 1998, Section 66ZA (3) and (4).

¹²⁴Crime and Disorder Act 1998, Section 66ZA (2) and (7).

¹²⁵Crime and Disorder Act 1998, Section 66ZB (1).

¹²⁶Crime and Disorder Act 1998, Section 66ZB (2).

¹²⁷Crime and Disorder Act 1998, Section 66ZB (8).

¹²⁸Crime and Disorder Act 1998, Section 66ZB (5) and (6).

¹²⁹Crime and Disorder Act 1998, Section 66ZB (7).

4. สรุปและเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่ามีบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวข้องหลายฉบับที่กำหนดเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความที่เป็นเด็กและเยาวชนไว้โดยประเทศไทยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และประมวลกฎหมายอาญา สำหรับในต่างประเทศมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องคือ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้แก่ Children and Young Persons Act (กฎหมายเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐสิงคโปร์) ประเทศอังกฤษ ได้แก่ The UN Committee on the Rights of the Child (กฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศอังกฤษ) ประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ Juvenile Act (Act No. 168 of July 15, 1948)(กฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศญี่ปุ่น)สาธารณรัฐอินเดีย ได้แก่ Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015(กฎหมายเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐอินเดีย)สาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้แก่ Juvenile Offenders(กฎหมายเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐฝรั่งเศส)สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้แก่ Youth Court Law(กฎหมายเด็กและเยาวชนของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี)และสหราชอาณาจักร ได้แก่ Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012(กฎหมายเด็กและเยาวชนของสหราชอาณาจักร)

บทบัญญัติต่างๆ ล้วนมีรายละเอียดที่ใกล้เคียงและแตกต่างกันออกไป โดยผู้ศึกษาจะนำกฎหมายของแต่ละประเทศต่างๆ ข้างต้นมาเปรียบเทียบกัน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ 1

ประเด็นที่พิจารณา	ประเทศไทย	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ประเทศอังกฤษ	ประเทศญี่ปุ่น
1. เกณฑ์อายุเด็กและเยาวชน	เด็กคือ บุคคลที่มีอายุ 12 - 15 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 15 - 18 ปี	เด็กคือ บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 14 - 16 ปี	เด็กคือ บุคคลที่มีอายุ 12 - 14 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 14 - 17 ปี	เด็กคือ บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 14 - 18 ปี
2. เกณฑ์อายุเด็กและเยาวชน	เด็กคือ บุคคลที่มีอายุ 12 - 15 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 15 - 18 ปี	เด็กคือ บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 14 - 16 ปี	เด็กคือ บุคคลที่มีอายุ 12 - 14 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 14 - 17 ปี	เด็กคือ บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 14 - 18 ปี
3. การเปรียบเทียบปรับ	พนักงานสอบสวน เปรียบเทียบปรับได้ในความผิดที่มีลักษณะที่ไม่ร้ายแรง เป็นความผิดที่เล็กน้อย		ศาลเห็นสมควรให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นผู้ชำระเงินค่าปรับ ค่าเสียหาย ค่าชดเชยใน ความผิดหรือใช้ ราคาทรัพย์สิน เอง	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นที่พิจารณา	ประเทศไทย	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ประเทศอังกฤษ	ประเทศญี่ปุ่น
4. การจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชน	พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 ผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้พิจารณาเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิดว่าเข้าหลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟู	การจัดโปรแกรมให้คำปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษา และการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูแก่ เด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิด ได้รับการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู เป็นไปตามที่ โปรแกรมกำหนดไว้พนักงาน อัยการจะไม่ส่งฟ้องคดีต่อศาล	ไปรับการอบรม ยังศูนย์เฝ้าระวัง เป็นระยะเวลา รวมกันไม่เกิน 24 ชั่วโมงได้แต่ ในการเข้ารับการ อบรมที่สถานที่ อบรมดังกล่าวใน แต่ละครั้งต้องมี ระยะเวลาในการ อบรมอย่างน้อย 1 - 3 ชั่วโมง	มีคำสั่งส่งเด็ก และเยาวชนที่ กระทำความผิด ไปยังศูนย์ให้ คำแนะนำเมื่อ ข้อเท็จจริง ปรากฏว่าเด็ก หรือเยาวชนคน นั้นสมควรที่จะ ได้รับการปฏิบัติ ภายใต้อาณัติ สวัสดิภาพเด็ก มากกว่าการใช้ มาตรการ ควบคุมกักกัน
5. อำนาจในการรับคดีของศาลเยาวชน	ถือเอาอายุของ เด็กหรือเยาวชน นั้นในวันที่การ กระทำความผิดได้ เกิดขึ้น	ถือตามอายุของ ผู้กระทำความผิด ที่ถูกพิจารณาคดี ในศาลเป็นครั้งแรก	ถือเอาอายุของ เด็กหรือเยาวชน นั้นในวันที่การ กระทำความผิด ได้เกิดขึ้น	ถือเอาอายุของ เด็กหรือเยาวชน นั้นในวันที่การ กระทำความผิด ได้เกิดขึ้น

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ พิจารณา	ประเทศไทย	สาธารณรัฐ สิงคโปร์	ประเทศอังกฤษ	ประเทศญี่ปุ่น
6. การโอนคดี	พระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและ ครอบครัวและวิธี พิจารณาคดี เยาวชนและ ครอบครัวพ.ศ. 2553 มาตรา 97 ศาลเยาวชน สามารถใช้ดุลพินิจ ในการที่จะรับคดี หรือส่งโอนคดีไป ยังศาลอื่นที่มี อำนาจพิจารณาได้			ศาลเยาวชนใช้ ดุลพินิจของศาล ส่งโอนคดีไปยัง พนักงานอัยการ ให้ดำเนินการ ฟ้องคดีต่อศาลที่ มีอำนาจ พิจารณาคดี ธรรมดา

ตารางที่ 3.2 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ 2

ประเด็นที่ พิจารณา	สาธารณรัฐ อินเดีย	สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส	สหพันธ์ สาธารณรัฐ เยอรมนี	สหราชอาณาจักร
1. เกณฑ์อายุ เด็กและเยาวชน	เด็กคือ บุคคลที่มี อายุไม่เกิน 18 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุไม่ เกิน 18 ปี	เด็กคือ บุคคลที่ มีอายุ 13 - 16 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 16 - 18 ปี	เด็กคือ บุคคลที่มี อายุ 14 - 18 ปี เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 18 - 21 ปี	เด็กและเยาวชน คือ บุคคลที่มี อายุ 10 - 17 ปี
2. การ เปรียบเทียบปรับ			ในชั้นพนักงาน อัยการ เห็นว่า เป็นความผิดที่ เล็กน้อยและไม่ เป็นประโยชน์ต่อ สาธารณะเด็กได้ พยายามแก้ไข เยียวยาความ เสียหายกับ ผู้เสียหายเพื่อ ระงับข้อพิพาทที่ เกิดขึ้นจึงไม่มี ความจำเป็นต้อง รับโทษตาม กฎหมาย	เมื่อเจ้าหน้าที่ ตำรวจพิจารณา แล้วเห็นว่าเด็ก หรือเยาวชนคน นั้นไม่สมควรถูก ฟ้องตำรวจอาจ ใช้การตักเตือน แบบมีเงื่อนไขที่ เหมาะสมกับ สภาพความผิด แทนการฟ้อง ดำเนินคดี

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ประเด็นที่ พิจารณา	สาธารณรัฐ อินเดีย	สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส	สหพันธ์ สาธารณรัฐ เยอรมนี	สหราชอาณาจักร
3. การจัดทำ แผนบำบัดฟื้นฟู ให้กับเด็กและ เยาวชน		การกำหนด บทลงโทษจะมี ความรุนแรง แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความรู้ สำนึกของเด็กที่ กระทำความผิด เป็นสำคัญ	มีการกำหนดให้ สามารถ ใช้ มาตรการควบคุม หรือใช้มาตรการ ทางวินัยแทน มาตรการลงโทษ ทางอาญาได้	คณะกรรมการ พิจารณา ความผิดจะต้อง ประเมินตัวเด็ก เพื่อจัดเตรียม มาตรการฟื้นฟู ผู้กระทำความผิด ขึ้นมา
4. อำนาจในการ รับคดีของศาล เยาวชน	ถือเอาอายุของ เด็กหรือเยาวชน นั้นในวันที่การ กระทำความผิด ได้เกิดขึ้น	ถือเอาอายุของ เด็กหรือเยาวชน นั้นในวันที่การ กระทำความผิด ได้เกิดขึ้น	ถือเอาอายุของ เด็กหรือเยาวชน นั้นในวันที่การ กระทำความผิดได้ เกิดขึ้น	ถือเอาอายุของ เด็กหรือเยาวชน นั้นในวันที่การ กระทำความผิด ได้เกิดขึ้น
5. การโอนคดี	สามารถส่งโอน คดีที่เป็น ความผิดอุกฉกรรจ์ ซึ่งมีโทษตาม ประมวล กฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่น ให้จำคุก 7 ปีขึ้นไป ไปได้	ไม่มีการโอนคดี ไปพิจารณาคดี ยังศาลที่มีอำนาจ พิจารณา คดีอาญาปกติ	ไม่มีบทบัญญัติให้ ศาลเยาวชนและ ครอบครัวสามารถ ส่งโอนคดีเด็กและ เยาวชนได้	

จากตารางสรุปข้างต้นจะเห็นได้ว่านอกจากประเทศไทยแล้ว ในต่างประเทศซึ่งได้แก่ ประเทศสิงคโปร์อังกฤษญี่ปุ่นสาธารณรัฐอินเดียฝรั่งเศสสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสหราชอาณาจักร ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความที่เป็นเด็กและเยาวชนไว้ โดยเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแล้ว จะพบว่าบทบัญญัติของแต่ละประเทศในเรื่องดังกล่าวมีรายละเอียดที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันออกไป รวมทั้งมีข้อนำเสนอสังเกตหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. พิจารณาในประเด็นการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 – 75

- ประเทศไทย จะมีการกำหนดอายุ เด็กคือ บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 15 ปีและเยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 15 - 18 ปี
- สาธารณรัฐสิงคโปร์ จะมีการกำหนดอายุ เด็กคือ บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี และเยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 14 - 16 ปี
- ประเทศอังกฤษ จะมีการกำหนดอายุเด็กคือบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปีและเยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 14 - 17 ปี
- ประเทศญี่ปุ่น จะมีการกำหนดอายุ เด็กคือบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปีและเยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ 14 - 18 ปี
- สาธารณรัฐอินเดียจะมีการกำหนดอายุเด็กคือบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีและเยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ของอายุเด็ก
- สาธารณรัฐฝรั่งเศส จะมีการกำหนดอายุ เด็กคือบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 16 ปีและเยาวชนคือบุคคลที่มีอายุ 16 - 18 ปี
- สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จะมีการกำหนดอายุ เด็กคือบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีและเยาวชนคือบุคคลที่มีอายุ 18 - 21 ปี
- สหราชอาณาจักร จะมีการกำหนดอายุ เด็กและเยาวชนคือบุคคลที่มีอายุ 10 - 17 ปี

2. พิจารณาในประเด็นการเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 วรรค 3

- ประเทศไทย พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับได้ในความผิดที่มีลักษณะที่ไม่ร้ายแรง เป็นความผิดที่เล็กน้อย

- ประเทศอังกฤษ ศาลเห็นสมควรให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นผู้ชำระเงินค่าปรับค่าเสียหายค่าชดเชยในความผิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินเอง

- สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในชั้นพนักงานอัยการเห็นว่าเป็นความผิดที่เล็กน้อยและไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเด็กได้พยายามแก้ไขเยียวยาความเสียหายกับผู้เสียหายเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องรับโทษตามกฎหมาย

- ในสหราชอาณาจักรเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นไม่สมควรถูกฟ้องตำรวจอาจใช้การตักเตือนแบบมีเงื่อนไขที่เหมาะสมกับสภาพความผิดแทนการฟ้องดำเนินคดี

3. พิจารณาในประเด็นการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86

- ประเทศไทย พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 ผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้พิจารณาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดว่าเข้าหลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

- ประเทศอังกฤษ ไปรับการอบรมยังศูนย์เฝ้าระวังเป็นระยะเวลารวมกันไม่เกิน 24 ชั่วโมงได้แต่ในการเข้ารับการอบรมที่สถานฝึกอบรมดังกล่าวในแต่ละครั้งต้องมีระยะเวลาในการอบรมอย่างน้อย 1 - 3 ชั่วโมง

- ประเทศญี่ปุ่น มีคำสั่งส่งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไปยังศูนย์ให้คำแนะนำเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นสมควรที่จะได้รับการปฏิบัติภายใต้กฎหมายสวัสดิภาพเด็กมากกว่าการใช้มาตรการควบคุมกักกัน

- สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีการกำหนดให้สามารถใช้มาตรการควบคุมหรือใช้มาตรการทางวินัยแทนมาตรการลงโทษทางอาญาได้

- สหราชอาณาจักร ให้คณะกรรมการพิจารณาความผิดจะต้องประเมินตัวเด็กเพื่อจัดเตรียมมาตรการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดขึ้นมา

4. พิจารณาในประเด็นอายุของเด็กหรือเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 ประกอบมาตรา 13

- ประเทศไทย, ประเทศอังกฤษ, ประเทศญี่ปุ่น, สาธารณรัฐอินเดีย, ประเทศฝรั่งเศส, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสหราชอาณาจักรจะถือเอาอายุของเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันที่กระทำความผิดได้เกิดขึ้น

- สาธารณรัฐสิงคโปร์ ถือตามอายุของผู้กระทำความผิดที่ถูกพิจารณาคดีในศาลในความผิดเป็นครั้งแรก

5. พิจารณาในประเด็นอำนาจของศาลในการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97

- ประเทศไทย มีพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 ศาลเยาวชนสามารถใช้ดุลพินิจในการที่จะรับคดีหรือส่งโอนคดีไปยังศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาได้

- ประเทศญี่ปุ่น ศาลเยาวชนใช้ดุลพินิจของศาลส่งโอนคดีไปยังพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา

- สาธารณรัฐอินเดีย ศาลเยาวชนและครอบครัวสามารถส่งโอนคดีที่เป็นความผิดอุกฉกรรจ์ซึ่งมีโทษตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นให้จำคุก 7 ปีขึ้นไปได้

- สาธารณรัฐฝรั่งเศส ไม่มีการโอนคดีไปพิจารณาคดียังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาปกติ

- สาธารณรัฐเยอรมนีไม่มีบทบัญญัติให้ศาลเยาวชนและครอบครัวสามารถส่งโอนคดีเด็กและเยาวชนได้

จะเห็นได้ว่า **ประเด็นแรก** พิจารณาการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 - 75

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แม้เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่กฎหมายกำหนดนั้นจะมีเกณฑ์อายุที่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และยังมีศาลชำนาญพิเศษ คือศาลเยาวชนและครอบครัวในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะแยกออกจะศาลยุติธรรมปกติเพื่อพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะ แต่ผู้วิจัยก็มีความคิดเห็นว่าประเทศไทยควรปรับเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนให้น้อยลงกว่าเดิมนั้นเนื่องจากสาเหตุ และสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีความแตกต่างจากเดิมเป็นอย่างมาก เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีอัตราเฉลี่ยอายุน้อยลงเรื่อยๆ รวมถึงระดับความรุนแรงในการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงขึ้นเป็นอย่างมาก และยังรวมถึงการกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้งภายหลังที่เด็กและเยาวชนเหล่านั้นได้รับโทษจากการกระทำความผิดไปแล้ว สิ่งที่กำลังมาทั้งหมดแสดงออกมาให้เห็นถึงระบบกฎหมายของประเทศไทยที่บัญญัติมาเพื่อเยียวยาและแก้ไขเด็กและเยาวชนเป็นหลัก ไม่ได้มุ่งเพื่อการลงโทษหรือการแก้แค้น ทำให้เด็กและเยาวชนไม่เข้าใจถึงเจตนาของกฎหมายที่ให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่พลาดพลั้งกระทำความผิดทางกฎหมายได้รับการแก้ไขและกลับมาเป็นปกติ เข้าสู่สังคมได้ดังเดิม จึงส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่ไม่เข้าใจในเจตนาของกฎหมายนั้น กล้าที่จะกระทำความผิดมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะอาจมองว่ากฎหมาย

ไทย ไม่มีความน่ากลัว บทลงโทษไม่หนัก เด็กที่กระทำความผิดไม่ต้องถูกลงโทษ หรือไม่ต้องติดคุก จนถึงขั้นนำเกณฑ์อายุของตนไปใช้ในการกระทำความผิดโดยคำนึงไว้ก่อนแล้วว่าตนจะไม่ต้องรับโทษ โดยอ้างเงื่อนไขของเกณฑ์อายุ ดังนั้นสังคมที่เปลี่ยนไปไว้ กับกฎหมายที่จะไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับเกณฑ์อายุใหม่เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเหมาะสมต่อสภาพสังคม

ดังตัวอย่างของประเทศญี่ปุ่นที่สังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงไปของสภาพสังคมของเด็กและเยาวชน จึงได้มีการปรับกฎหมายในประเด็นของเกณฑ์อายุของผู้บรรลุนิติภาวะเป็นบุคคลที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งการปรับเกณฑ์อายุนี้เกิดขึ้นก่อนมีคดีใหญ่ในปี 2565 ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ศาลสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าว โดยการกำหนดโทษประหารชีวิตได้ ซึ่งเป็นคดีแรกของประเทศญี่ปุ่นที่ได้มีการกำหนดโทษสูงสุดให้แก่บุคคลที่มีอายุเพียง 19 ปี โดยประธานผู้พิพากษายังให้ความเห็นในประเด็นนี้ โดยกล่าวไว้ว่าจำเลยมีความสามารถอย่างเต็มที่ในการรับผิดชอบต่ออาชญากรรมนี้และอายุของจำเลยไม่ใช่เหตุผลที่จะหลีกเลี่ยงโทษประหารชีวิต ซึ่งการลงโทษในครั้งนี้นับเป็นการเป็นบรรทัดฐานให้กับประเทศญี่ปุ่นว่า เยาวชนในปัจจุบันเป็นเด็กที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าเยาวชนในอดีตเป็นอย่างมาก สามารถทำงานหารายได้เองตั้งแต่อายุยังน้อย เป็นต้น ไม่เหมือนกับเยาวชนในอดีต ดังนั้นจะใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้ในอดีตมากำหนดความรับผิดชอบให้น้อยลงกับเยาวชนในปัจจุบันไม่ได้

ถ้ากฎหมายถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อแก้ไขสภาพปัญหาของคนในสังคม แต่กฎหมายกลับไม่เข้าใจในสภาพสังคมในปัจจุบัน ยังจะเราจะใช้กฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างไร

ประเด็นที่สอง พิจารณาในประเด็นการเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 วรรค 3

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเปรียบเทียบปรับแทนการดำเนินคดีอาญาแก่เยาวชนที่กระทำความผิดอาญาเป็นการลงโทษที่ไม่ได้ผลดีเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการเปรียบเทียบปรับไปแล้ว ก็ไม่ได้รับประกันว่าจะไม่กลับมากระทำความผิดนั้นซ้ำหรือกระทำความผิดใหม่ขึ้นมาใหม่อีก และโทษปรับนั้นไม่สามารถใช้ข่มขู่ให้เด็กหรือเยาวชนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีได้ เพราะการกำหนดอัตราในการเปรียบเทียบปรับของกฎหมายไทยจะคำนวณถึงสัดส่วนของความร้ายแรงในการกระทำความผิด แต่ไม่ได้คำนึงถึงสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด ทำให้เด็กที่มีฐานะของครอบครัวที่ดีเข้าใจผิดว่า หากตนเองกระทำความผิดก็สามารถนำเงินไปจ่ายเจ้าหน้าที่เพื่อทำให้คดีที่ตนกระทำได้สิ้นสุดลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนที่จะเข้ารับการพิจารณาและได้รับการอนุมัติการเปรียบเทียบปรับได้นั้น ต้องผ่านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกับผู้เสียหายก่อน เพราะการไกล่เกลี่ยเป็นการ

สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้เสียหายให้เข้าใจและสำนึกถึงการกระทำความผิดของตน โดยการไกล่เกลี่ยนี้ต้องกระทำก่อนที่จะมีการเปรียบเทียบปรับเท่านั้น เพื่อจะพิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะอนุญาตให้มีการเปรียบเทียบปรับได้หรือไม่ รวมถึงอัตราในการเปรียบเทียบปรับที่มีความแตกต่างกัน โดยจะต้องคำนึงถึงฐานะเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดด้วย หรือบางครั้งในการเปรียบเทียบปรับเจ้าหน้าที่ก็สามารถเรียกเก็บกับตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้เอง เพื่อเป็นการสร้างความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง โดยอาจมีการจัดหากิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะอย่างต่อเนื่องให้กับเด็กและเยาวชนได้กระทำแทนการชดใช้เงินต่อศาลหรือต่อเจ้าหน้าที่พนักงาน

ดังตัวอย่างของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่กำหนดให้อำนาจพนักงานอัยการ หากเห็นว่ากรกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นเป็นความผิดที่มีลักษณะไม่ร้ายแรงเป็นความผิดเล็กน้อย และไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะที่จะลงโทษเด็กหรือเยาวชนคนนั้น พนักงานอัยการอาจไม่ส่งฟ้องเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นได้ โดยเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องพยายามแก้ไขเยียวยาความเสียหายกับผู้เสียหายที่ได้รับผลจากการกระทำความผิดของตน โดยต้องเข้าเยียวยาผู้เสียหายจนเป็นที่พอใจกับผู้เสียหาย เพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นดังนั้นพนักงานอัยการจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องส่งฟ้องเด็กหรือเยาวชนคนนั้นให้รับโทษตามกฎหมายอีก จะเห็นได้ว่ากระบวนการเช่นนี้เปรียบกับหลักกฎหมายในประเทศไทยแล้ว ก็คือหลักกฎหมายเรื่องการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ซึ่งประเทศไทยจะต้องจัดให้มีการไกล่เกลี่ยระหว่างผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย ซึ่งจะได้ชัดเจนว่า สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ทำเช่นนั้นโดยเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้เข้าพูดคุยและเจรจาท่องกับผู้เสียหายให้เกิดข้อยุติขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับความผิดที่ตนกระทำขึ้นและพร้อมที่จะเยียวยาผู้ที่ถูกระทำ

ประเด็นที่สาม พิจารณาในประเด็นการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชนเป็นการเบี่ยงเบนคดีในรูปแบบหนึ่งซึ่งทำให้คดีสิ้นสุดลงโดยไม่ต้องไปดำเนินกระบวนการพิจารณากันในศาล เพื่อลดปัญหาและลดตราบาปที่จะติดตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งส่วนที่สำคัญที่สุดของกระบวนการนี้คือ ผู้อำนวยการสถานพินิจที่จะต้องเข้ามาพิจารณาตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดว่าสมควรได้รับการใช้มาตรการการเบี่ยงเบนนี้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วว่าพบว่าสามารถรับเข้ากระบวนการนี้ได้ ผู้อำนวยการสถานพินิจ จะต้องจัดทำแผนการมาตรการแก้ไขฟื้นฟูขึ้นมาสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นโดยเฉพาะและส่งให้พนักงานอัยการให้ความเห็นชอบ ซึ่งพนักงานอัยการสามารถให้ความเห็นชอบเพื่อให้มาตรการนี้นำไปใช้ได้เลย หรือถ้าเห็นว่าควรมีการปรับปรุงมาตรการก็สามารถสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจจัดทำแผนมาตรการขึ้นใหม่ได้ แต่ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจไม่

สามารถจัดทำแผนมาตรการขึ้นมาเป็นที่พอใจต่อพนักงานอัยการได้ พนักงานสามารถสั่งให้ระงับการใช้กระบวนการเบี่ยงเบนนี้แล้ว และทำสำนวนสั่งฟ้องตามปกติเพื่อนำตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในศาล การใช้มาตรการนี้เป็นความร่วมมือกันของบุคคลในครอบครัว ชุมชน หน่วยงานของรัฐ และเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด รวมถึงฝ่ายผู้เสียหาย เข้าพูดคุยเจรจา ไกล่เกลี่ย และกำหนดมาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและบดขยี้โทษให้เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด และเยียวยาผู้เสียหายให้เป็นที่พอใจ ซึ่งการใช้มาตรการนี้เป็นการใช้ดุลพินิจตั้งแต่จุดเริ่มต้นกระบวนการของผู้อำนวยการสถานพินิจ จนมาถึงขั้นสุดท้ายของการกำหนดมาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูขึ้นมา และนำเสนอต่อพนักงานอัยการ ซึ่งการใช้ดุลพินิจภายใต้กรอบที่กฎหมายเกณฑ์ว่าต้องเป็นคดีที่มีอัตราโทษไม่เกิน 5 ปี เด็กและเยาวชนไม่เคยต้องคำพิพากษามาก่อน ผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาแล้วว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดรู้สำนึกในการกระทำของตน และอาจตนเป็นคนดีได้ ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจประเมินทั้งหมด ในส่วนของพฤติกรรมใดที่แสดงให้เห็นถึงการสำนึกในการกระทำและอาจกลับตนเป็นคนดีได้ ไม่มีกฎหมายการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ใช้เจเนว่าพฤติการณ์การกระทำใดมีลักษณะที่ชี้ให้เห็นชัดเจนว่าเป็นการกระทำความผิดดังกล่าว ดังนั้นผู้อำนวยการสถานพินิจต้องเข้ามาตัดสินใจเองว่าการกระทำใดเข้าลักษณะดังกล่าว และเมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจอาจตัดสินใจให้การกระทำใดเป็นการกระทำที่เข้าตามองค์ประกอบนี้ก็จะกลายเป็นบรรทัดฐานแทนการกำหนดของกฎหมายสักเอง

ซึ่งในต่างประเทศก็มีการกำหนดมาตรการการเบี่ยงเบนไว้หลายรูปแบบ เช่น ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีการกำหนดวิธีเบี่ยงเบนไว้ในพระราชบัญญัติศาลคดีเด็กและเยาวชน ค.ศ. 1953 (Youth Court Law 1953) กำหนดให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวใช้อำนาจกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างใดอย่างหนึ่งแทนการใช้มาตรการกำหนดบดขยี้โทษทางอาญาแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดก็ได้ ได้แก่ “การกำหนดใช้มาตรการควบคุม” ที่นำมาใช้กับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดถูกอบรมสั่งสอนจากครอบครัวหรือบุคคลที่องค์กรรัฐส่งมาดูแลหรือให้การศึกษาต่าง ๆ หรือกำหนดการกักบริเวณให้เด็กและเยาวชนอยู่ในสถานที่หรือพื้นที่ที่กำหนดหรือส่งให้ไปไกล่เกลี่ยกับผู้เสียหายให้ระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นหรือ “การใช้มาตรการทางวินัย” ที่นำมาใช้กับเด็กที่กระทำความผิดอาญาโดยศาลจะไม่ลงโทษอาญากับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดหากจะกำหนดมาตรการทางวินัยให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามทางวินัยได้แก่การที่ศาลได้เรียกเด็กหรือเยาวชนคนนั้นมาว่ากล่าวตักเตือนการที่ศาลกำหนดเงื่อนไขที่เหมาะสมให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องปฏิบัติตามและการควบคุมโดยให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องเข้ารับการฝึกอบรม

ประเด็นที่สี่ พิจารณาในประเด็นอายุของเด็กหรือเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 ประกอบมาตรา 13

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่เด็กและเยาวชนที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นตามหลักการของกฎหมายประเทศไทย คือ ถือเอาอายุเด็กและเยาวชนในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นไม่ว่าในวันฟ้องคดีต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น เด็กหรือเยาวชนจะมีอายุเท่าไรก็ตาม ประเทศไทยได้ใช้หลักเกณฑ์นี้ยึดถือวันที่การกระทำความผิดนั้นได้เกิดขึ้นเป็นหลักในการนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับในหลาย ๆ ประเทศที่นำหลักการนี้มาใช้กับอายุเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเหมือนกัน และในมาตรา 13 ก็บัญญัติขึ้นมาเพื่อสอดคล้องกับมาตรา 5 เพื่อชี้ให้ชัดเจนว่าถ้าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดมีอายุเกินกว่าคำว่าเยาวชนไปแล้ว หรือเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสแล้ว ก็อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว การพิจารณาคดีก็ยังเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวอยู่ เพราะยึดหลักการว่าการกระทำความผิดนั้นได้เกิดขึ้นเมื่อใด หากเกิดขึ้นในขณะที่ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน มาตรา 5 ก็ให้อำนาจศาลเยาวชนในการรับเอาคดีนี้เข้าพิจารณาได้

ซึ่งในหลาย ๆ ประเทศได้ใช้หลักการนี้ในการพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นจะอยู่ภายใต้อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่ แต่กลับมีประเทศหนึ่งที่หน้าสนใจในการนำหลัก ถือตามอายุของผู้กระทำความผิดที่ถูกพิจารณาคดีในศาลในความผิดเป็นครั้งแรกมาใช้พิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะอยู่ภายใต้อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่โดยดูจากการนำตัวเด็กหรือเยาวชนคนนั้นมาพิจารณาคดีในศาลวันไหน ซึ่งเป็นหลักกฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่นำหลักการนี้มาใช้เพื่อป้องกันเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดกล้าที่จะหลบหนีไม่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเข้ารับผิดชอบตามกฎหมายโดยเร็วเพื่อจะได้ใช้สิทธิการกำหนดบทลงโทษของเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย ก่อนที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีอายุเกินกว่าที่จะได้รับสิทธินี้จะเป็นการสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายได้ ที่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้โดยเร็ว ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเข้าใจถึงการกระทำของตน เข้าใจถึงผู้เสียหาย ทำให้เกิดการรู้สำนึก

ประเด็นที่ห้า พิจารณาในประเด็นอำนาจของศาลในการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การโอนคดีของกฎหมายเยาวชนและครอบครัว อยู่ที่การใช้ดุลพินิจของศาลเยาวชนและครอบครัวตาม มาตรา 97 ที่สามารถพิจารณาผู้กระทำความผิดจาก สภาพ

ร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยแล้วเห็นว่าในขณะที่กระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณาคดี เด็กหรือเยาวชนดังกล่าวมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 18 ปีหรือไม่หากศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดมีองค์ประกอบที่เข้าลักษณะเป็นบุคคลที่เกินกว่า 18 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๓๖(๑) ไปดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ศาลอาญาปกติ ซึ่งจะทำให้เด็กหรือเยาวชนคนดังกล่าวต้องเข้ารับกระบวนการพิจารณาคดีที่ศาลผู้ใหญ่และหากพิจารณาคดีแล้วพบว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องได้รับโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ จะไม่สามารถใช้มาตรการการคุ้มครองสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้

ซึ่งการโอนคดีนี้เป็นการใช้ดุลพินิจของศาลเยาวชนและครอบครัวเท่านั้น ในความผิดที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำความผิดอาญาจากเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดศาลเยาวชนและครอบครัวจะรับเข้าพิจารณาไว้เองทั้งสิ้น เพราะถ้าศาลไม่รับเข้าพิจารณาและใช้ดุลพินิจในการส่งโอนคดีไปยังศาลอาญาปกติ เด็กหรือเยาวชนคนนั้นก็จะได้โทษที่หนักขึ้นซึ่งตามหลักกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทยนั้น มีไว้เพื่อคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดให้ได้รับโทษในลักษณะแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ไม่ใช่การลงโทษเพื่อแก้แค้น ดังนั้นศาลเยาวชนและครอบครัวจะยึดหลักการนี้เป็นหลักการสำคัญในการใช้ดุลพินิจในการรับพิจารณาคดีเพื่อไม่ให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดทุกคนต้องรับบทลงโทษที่หนักกว่าเดิม

ซึ่งการที่ศาลเยาวชนและครอบครัวใช้อำนาจในการส่งโอนคดีไปยังศาลอื่นที่มีอำนาจในการพิจารณานั้นมีประเทศที่มีกฎหมายเรื่องการโอนคดีเด็กและเยาวชนไปพิจารณาที่ศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาน่าสนใจ โดยไม่ได้ใช้หลักการในการโอนคดีจากการใช้ดุลพินิจของศาลเยาวชนและครอบครัวแต่อย่างใด แต่กลับบัญญัติเงื่อนไขในการโอนคดีไว้อย่างชัดเจนว่าหากการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นมีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนดศาลเยาวชนและครอบครัวต้องโอนคดีดังกล่าวไปยังศาลอื่นที่มีอำนาจในการพิจารณาคดี ซึ่งเป็นกฎหมายของสาธารณรัฐอินเดีย ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการโอนคดีไว้ว่า ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นเยาวชนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปกระทำความผิดทางอาญา และการกระทำความผิดในคดีนั้นต้องเป็นการกระทำความผิดที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่มีโทษตามกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่นให้จำคุก 7 ปีขึ้นไปศาลเยาวชนและครอบครัวของอินเดียจะสามารถส่งโอนคดีไปยังศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีได้ จะเห็นได้ว่าการที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ชัดเจน ถึงหลักการในการโอนคดีนั้นทำให้การทำงานของกระบวนการยุติธรรมทางศาลมีความชัดเจนมากขึ้น การกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนในการโอนคดีเป็นตัวช่วยในการทำงานของศาลให้เกิดการทำงานที่รวดเร็วและเป็นธรรม เมื่อการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น และพิจารณาจากความผิดที่เกิดขึ้นแล้วพบว่าโทษที่จะกำหนดลงแก่ความผิดนั้นมีอัตราโทษเท่าไร ก็สามารถกำหนดอำนาจในการพิจารณาคดีในความผิดนั้นได้เลย โดยไม่ต้องมานั่งถกเถียงถึงปัญหาเรื่องอำนาจศาลกันอีก เพราะถ้าการกระทำ

ความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่นั้น ดูเพียงอัตราโทษของการกระทำความผิดก็เพียงพอแล้วที่จะชี้ให้เห็นว่าเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ หากการกระทำความผิดนั้นมีลักษณะที่ร้ายแรงก็ไม่ควรจะได้รับพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัว

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาของบทบัญญัติของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน

ในปัจจุบันการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีสถิติที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้นมีลักษณะรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ พิจารณาแล้วไม่แตกต่างจากการกระทำความผิดของผู้ใหญ่โดยกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนของประเทศไทยที่ได้ยึดหลักคิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) นั้นอาจไม่เพียงพอที่จะนำมาปรับใช้กับกฎหมายในประเทศไทยได้

ปัญหาในด้านการก่อคดีอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยพบว่าเด็กและเยาวชนก่ออาชญากรรมทางอาญาที่มีลักษณะความผิดร้ายแรงมากขึ้น เช่น ในคดียาเสพติด คดีฆาตกรรมเพื่อชิงทรัพย์ คดีฆาตกรรมข่มขืน เป็นต้น โดยจะเห็นได้ว่าบางกรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนยังเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดอาญามาแล้วและได้กระทำความผิดอาญาซ้ำขึ้นอีกโดยไม่ได้เกรงกลัวต่อกฎหมายแต่อย่างใดและยังพบว่าการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นความผิดอาญาที่โหดร้ายและรุนแรงมากขึ้นดังตัวอย่างประเด็นข่าวที่เกิดขึ้นมาแล้วดังนี้

ประเด็นข่าวที่ 1

เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อปี 2559 คดีกลุ่มวัยรุ่นบุกรุก ซึ่งผู้กระทำความผิด จำนวน 7 คน ข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้น วัยรุ่น อายุ 19 ปี 2 คน น.ส.ศิริมา ภูพวก อายุ 20 ปี และผู้ต้องหาที่เป็นเยาวชนอายุ 15-17 ปี จำนวน 2 คน รวม 5 คน และต่อมาตำรวจได้นำหมายจับของศาลจังหวัดพัทลุง เข้าจับกุมตัวนายเกียรติ (นามสมมุติ) อายุ 19 ปี และผู้ต้องหาตามหมายจับของศาลจังหวัดพัทลุง น.ส.เตีย (นามสมมุติ) อายุ 15 ในความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ซึ่งรวมทั้งสิ้น 7 คน โดยมีการนัดแนะหนุ่มคู่อริไปฆ่าโดยใช้ปืนยิงและใช้มีดรุมแทงก่อนนำไปขุดหลุมฝังศพ พร้อมทั้งรุมข่มขืนและทำร้ายแฟนสาวผู้ตายก่อนนำไปโยนทิ้งเหว¹³⁰เมื่อมีการนำเสนอข่าวดังกล่าวนี้ สร้างความสะเทือนใจอย่างมาก

¹³⁰ไทยรัฐออนไลน์, คดีฆ่าฝังดิน ข่มขืนแฟนจับโยนเหวที่พัทลุงได้ผู้ต้องหาครบ 7 คนค้นวันที่ 24 มีนาคม 2561 จาก

ให้แก่ผู้คนในสังคมเพราะเป็นการกระทำของเยาวชน ทั้งนี้ผู้คนส่วนมากในสังคมได้ให้ความเห็นและเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่าควรมีการพิจารณาและลงโทษเยาวชนที่ก่อเหตุในครั้งนี้เช่นเดียวกับผู้ที่มีอายุเกิน 18 ปีเนื่องจากมีพฤติกรรมที่โหดร้ายมากเกินไป¹³¹

ประเด็นข่าวที่ 2

เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 25 ต.ค. 2565 คดีเด็ก 16 ผ่าไฟแดงชนคนตาย ญาติเหยื่อร้องขอความเป็นธรรมยังไม่ได้รับการเยียวยาข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้น เมื่อวันที่ 30 ก.ย. 2565 เยาวชนอายุ 16 ปี กับเพื่อนอีก 2 คน ขับรถยนต์ BM ผ่าไฟแดงชนกับคู่กรณี คู่กรณีเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ ภายหลังเกิดเหตุเยาวชนลงมาจากรถยนต์ที่ขับขี่เพื่อมาถ่ายรูปลงโซเชียลมีเดียเพียงอย่างเดียวและไม่ได้ลงมาช่วยเหลือคู่กรณีแต่อย่างใด โดยเยาวชนที่ขับขี่ BM ขับขี่รถยนต์โดยผู้ปกครองยินยอมให้ขับขี่รถยนต์ได้และการขับขี่รถยนต์ BM นี้ เยาวชนขับขี่โดยไม่ได้รับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์

ปรากฏว่าครอบครัวผู้เสียหายไม่ได้เงินเยียวยาแต่อย่างใด กลับต้องรับผิดชอบค่าปลงศพ และค่าอื่นๆเอง โดยได้รับแต่เพียงเงินจาก พรบ. รถยนต์ คู่ครองค่าสินไหมทดแทนในกรณีเสียชีวิต 500,000 บาทเท่านั้น¹³²

ประเด็นข่าวที่ 3

เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 9 พ.ย. 2565 คดีเด็ก 18 ฆ่าเด็ก 13 ข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้น เมื่อวันที่ 3 พ.ย. 2565 ผู้ก่อเหตุ ได้เข้ามาทะเลาะวิวาทกับคู่กรณีอายุ 13 ปี ได้มีการชกต่อยกัน จนล้มลงไปแล้วนำสายไฟหุ้มฉนวนพาดไปที่คู่กรณีหลายครั้ง จนคู่กรณีสลบ ภายหลังพี่ชายได้นำตัวส่งคลินิกและเข้ารับการรักษาพยาบาลต่อไป ผลการวินิจฉัยจากหมอปรากฏว่า ผู้เสียหายมีการเลือดออกในเยื่อหุ้มสมอง และมีอาการสำลักอาหารและเลือด และมีอาการธาตุแตกด้วยผู้เสียหายอยู่ได้ 4 วัน ปรากฏว่าไม่มีอาการตอบสนองและเสียชีวิตในเวลาต่อมา โดยสาเหตุของการกระทำความผิดมาจากผู้ก่อเหตุมีปัญหาในกลุ่มวัยรุ่นต่างพื้นที่ แล้วปรากฏว่า ผู้เสียชีวิตเป็นเพื่อนและสนิทกับกลุ่มวัยรุ่นต่างพื้นที่ และไปเล่นกับกลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้เป็นประจำ ทำให้ผู้ก่อเหตุเกิดความไม่พอใจในตัวผู้เสียชีวิตจึงมีเรื่องทะเลาะกัน

ภายหลังเด็ก 18 ปี ได้มีการประกันตัวออกมา ผู้ก่อเหตุกับไม่สลดและมีการพูดกับเพื่อนของตนว่า “ผมไม่หนี ผมไม่ผิด ผมจะหนีทำไม ผมมีตังค์สู้คดี บ้านผมรวย พ่อผมช่วยผมตลอด บอกให้พี่ชายของผู้เสียชีวิตเข้าใจด้วยนะ ถ้าแกอยากมีเรื่องกับผมนะ ไปฟ้องศาลเอา น้องมันตายอะ ไปหา

¹³¹ผู้จัดการออนไลน์, ศาลสั่งจำคุกคนละ 25 ปี 36 เดือนสมาชิก ‘แก๊งปืนควาย’ ฆ่าคู่อริ ช่มชืดแฟนสาว ท้อง 3 เดือน ก่อนปลั่งลงแหว, ค้นวันที่ 24 มีนาคม 2561 จาก <https://mgronline.com/crime/detail/9590000105507>

¹³²สื่อโทรศัพท์ ช่อง Youtube โทษกระแส EP. 1316 เด็ก 16 ผ่าไฟแดงชนคนตาย ญาติเหยื่อร้องขอความเป็นธรรมยังไม่ได้รับการเยียวยาในวันที่ 25 ต.ค. 2565

หลักฐานมาดี ว่าผิดอะไร ผมไม่ผิด ผมผิดแค่ทำร้ายร่างกาย ถูกไหม โดนไม้ก่ปี ทนายแค่เขียนสำนวน ให้ผมเนี่ย เขาส่งไป เอาง่าย ๆ ผมรู้จักกฎหมายเยอะกว่าพี่ด้วยซ้ำไป สมองผมเร็วกว่าพี่ ดั้งค์ผมเอง ผมเสีย 2 หมื่นเนี่ย ผมขายยา ขายปืน ขายอะไรทุกอย่าง งานศพผู้เสียชีวิตผมช่วยเท่าที่ผมไหว ช่วยมากที่สุด 2 พัน เพราะเขาจะเอาเรื่องผมผมก็ไม่สน อยู่ดี ๆ ต้องเสียดั่งค์ทำไมล่ะ เสียดั่งค์เก็บ เอาดั่งค์นั้นไปสร้างบ้าน ตำรวจมันจับผมได้แค่เรื่องเดียวไง เอาเรื่องปืนผมก็เอาไม่ได้ เอาเรื่องยาผมก็เอาไม่ได้ เพราะมันไม่รู้ไม่ว่าผมทำธุรกิจนี้ หลักฐานไม่มีมันจับผมไม่ได้ไหม ผมเป็นเด็กฉลาด ผมดูแลตัวเองได้ ผม 18 ผมโตแล้ว ไม่ต้องมาสอนผมแล้วนะ เดี่ยวผมจะเปิดร้านขายใบกระท่อมนะ มาอุดหนุนด้วยนะ ”

และยังมีคลิปไปขู่ฝ่ายผู้เสียชีวิตอีกว่า “มึงเด็กเก่าผู้เสียชีวิตใช้ไหม มึงข้องอะไรกับกู เปล่า เอาพวกมาเลย ถ้ามึงไม่พอใจเด็กกูฆ่าผู้เสียชีวิตจำไว้ เจอกันห่วยโป่ง บ้านกูอยู่ห่วยโป่ง กูโตทุกที่บ้านพูด บ้านฉาง ทุกที่ ที่กูทำไปกูมีเหตุผล ฟังกูด้วย กูบอกแค่นี้แหละ ถ้าไม่พอใจก็เอาพวกมาเลย เข้ามาห่วยโป่งเลย อยากตายพรีก็เข้ามา กูไม่ติดตลกแล้ว Xการ์เด็นเลิกติดตลกไปนานแล้ว แคสะกิดกุนิดเดียว นิดๆ หน่อยๆ กูฆ่าทั้ง กูไม่สน”¹³³

ประเด็นข่าวที่ 4

เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 14 พ.ย. 2565 คดีเด็กจำนวน 17 คนจากนักเรียนอาชีวะอุ้ม 3 วยรุ่นไปทำร้ายเอาไฟแช็ค ลนอวัยวะเพศข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้น เมื่อวันที่ 27 ต.ค. 2565 กลุ่ม วยรุ่นได้มีการอุ้ม วยรุ่น 1 คน ไปทำร้ายร่างกายอยู่ที่บ้านทรงไทยที่เป็นบ้านของ 1 ในผู้เกิดเหตุ ได้มีการทำร้ายร่างกาย โดยมีการข่มขู่ให้มีการถอดเสื้อผ้า จุดไฟแช็คลนชนเพชร รุมกระทุบ ใช้บุหรีจีที่ลิ้น ใช้ปืนและมิดขู่ให้กระทำอนาจาร และทำร้ายร่างกายทั้งวัน จนข้ามไปวันที่ 28 ต.ค. 2565 อีก 1 วัน

ในวันที่ 28 ต.ค. 2565 ได้มีการนำโทรศัพท์ของ วยรุ่นที่ถูกอุ้ม ไปใช้เรียกเพื่อน วยรุ่นอีก 2 คน เพื่อมาทำร้ายร่างกายเพิ่มอีก โดย วยรุ่นอีก 2 คนที่ถูกหลอกมาถูกกลุ่ม วยรุ่นนี้รุมทำร้ายร่างกายอีก และยังมีการสั่งให้ชกต่อยกันเองในระหว่าง วยรุ่นที่ถูกอุ้มมา ถ้าไม่ทำจะถูก รุมกระทุบอีกและใช้ปืนขู่ตลอดเวลา จนมาถึงวันที่ 29 ต.ค. 2565

ต่อมา วยรุ่นทั้ง 3 ที่ถูกอุ้มได้รับการปล่อยตัวออกมา เนื่องจากกลัวว่าแม่ของกลุ่ม วยรุ่นที่เสียหายจะเข้าแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย ในขณะที่ปล่อยตัวออกมายังมีการข่มขู่ว่าถ้ามีการแจ้งความเกิดขึ้นจะนำพวกไปรุมทำร้ายและทำลายบ้านที่อยู่ให้เสียหาย¹³⁴

ประเด็นข่าวที่ 5

¹³³ สื่อโทรศัพท์ ช่อง Youtube โทษกระแส EP. 1327 เด็ก 18 ฆ่าเด็ก 13 ในวันที่ 9 พ.ย. 2565

¹³⁴ สื่อโทรศัพท์ ช่อง Youtube โทษกระแส EP. 1330 เกื่อน! 17 นักเรียนอาชีวะอุ้ม 3 วยรุ่นไปทำร้าย เอาไฟแช็คลนอวัยวะเพศ ในวันที่ 14 พ.ย. 2565

เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 3 ต.ค. 2566 ศิริระทิก ยิงในห้างดังกลางกรุง ดับ 2 เจ็บ 5 ข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้น เมื่อวันที่ 3 ต.ค. 2566 เมื่อเวลา 16.20 น. เกิดเหตุระทิก เกิดเสียงดังคล้ายปืน 4-5 นัด บริเวณชั้นล่างของห้าง สร้างความแตกตื่นให้ผู้เข้าไปใช้บริการเป็นอย่างมาก

คนร้ายแต่งกายรัดกุมพกปืนเข้ามาในห้างสรรพสินค้าสยามพารากอน โดยแต่งกายแนว tactical สวมเสื้อผ้ารัดกุม สวมเสื้อคลุมสีดำพับแขน นุ่งกางเกงขายาวสีน้ำตาล ใส่รองเท้าปืนเขาสีดำ และหมวกแก๊ป สีเทา ใช้อาวุธปืนกึ่งอัตโนมัติคาดเป็น ขนาด 9 มม. กราดยิงใส่ผู้บริสุทธิ์ บริเวณชั้น G ก่อนจะเดินขึ้นไปบนชั้นที่ 2 ชั้นที่ 4 และชั้นต่างๆภายในบริเวณห้าง ก่อนสาดกระสุนใส่ประชาชนที่มาจับจ่ายใช้สอยภายในห้าง จนทำให้มีผู้บาดเจ็บจำนวน 5 คน และเสียชีวิตจำนวน 2 คน¹³⁵

ภายหลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าจับกุมผู้ก่อเหตุ ปรากฏว่าเป็นเด็กอายุ 14 ปีเอง ที่เป็นผู้กระทำความผิด โดยพบว่าอาวุธที่ใช้คือปืน Bank Gun ที่เด็กเป็นผู้สั่งมาเอง โดยผู้ก่อเหตุได้มีการไปฝึกยิงปืนที่สนามยิงปืนก่อนมีการก่อเหตุ และยังพบอีกว่าผู้ก่อเหตุได้มีการจัดหาลูกกระสุนที่ใช้ยิงมาจากสนามยิงปืนอีก เห็นได้ว่าการฝึกซ้อมเตรียมตัวและมีการวางแผนก่อนเกิดเหตุ จากการสอบสวนพฤติกรรมของผู้ก่อเหตุเบื้องต้นทราบว่าเจ้าตัวเป็นเด็กติดเกมผู้ก่อเหตุแจ้งสาเหตุที่กระทำว่าตนเองเกิดอาการหูแว่วมีคนสั่งให้ทำจึงก่อเหตุกราดยิงขึ้น¹³⁶

จากการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนแล้วพบว่ามียกเว้นบทบัญญัติหลายฉบับที่กำหนดมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนไว้แล้ว แต่อย่างไรก็ดี พบว่ามีปัญหาของบทบัญญัติกฎหมายในประเทศไทยหลายประการซึ่งสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการเสื่อมโทรมของสังคมเด็กเป็นอย่างมากซึ่งปัญหาเช่นนี้มีแนวโน้มที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆซึ่งพื้นฐานของปัญหาเด็กและเยาวชนอันเกี่ยวกับพฤติกรรมของการกระทำความผิดนั้นมาจาก

¹³⁵เว็บไซต์ข่าวสารไทยรัฐ - <https://www.thairath.co.th/news/crime/2730170> เมื่อวันที่ 4 ต.ค. 2566

¹³⁶สื่อโทรทัศน์ ช่อง Youtube โทนคระแสบ EP. 1509ระทิก!!! ยิงในห้างดังกลางกรุง ดับ 2 เจ็บ 5 ในวันที่ 4 ต.ค. 2566

สภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากที่สุดคือสถาบันครอบครัว โดยเด็กหรือเยาวชนที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูหรือถูกรบกวนสั่งสอนอย่างถูกต้องเท่าที่ควรจะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทางที่ผิดซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวอาจเกิดมาจากความรู้ความเข้าใจของตนที่ผิดหรืออาจเกิดจากการซึมซับพฤติกรรมที่ผิดมาจากคนรอบข้าง เด็กและเยาวชนประเภทนี้มักจะก่อปัญหาขึ้นเรื่อยๆ โดยที่ตนเองยังไม่รู้สำนึกถึงการกระทำของตนเลยและจะกลายเป็นปัญหาของสังคมในเวลาต่อมา

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้และการซึมซับของเด็กและเยาวชนคือสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กและเยาวชนไม่ว่าเป็นสังคมครอบครัวสังคมทางโรงเรียน หรือสังคมการคบหาเพื่อน รวมทั้งสังคมจากสื่อออนไลน์ในปัจจุบันล้วนแล้วแต่เป็นการหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจมีการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดหาสภาพแวดล้อมในทางที่ถูกต้องให้แก่เด็กและเยาวชนไม่เช่นนั้นอาจจะนำไปสู่พฤติกรรมกระทำของเด็กและเยาวชนที่อาจมีรุนแรงต่อบุคคลอื่น

ในปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กและเยาวชนจำนวนมากที่มีการกระทำความผิดอย่างเห็นได้ชัดเจนเพราะเด็กและเยาวชนในปัจจุบันสามารถเข้าถึงโซเชียลมีเดียได้โดยง่ายอีกทั้งเด็กและเยาวชนจะมีพฤติกรรมอยากรู้ อยากลอง หรือมีพฤติกรรมที่จะเลียนแบบบุคคลหรือการกระทำที่ตนชื่นชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากคนรอบข้างแม้การกระทำนั้นจะเป็นความผิดก็ตาม จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นำไปสู่การกระทำความผิดโดยเจตนาหรือกระทำความผิดโดยได้ไม่เจตนาก็ได้

กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีการใช้หลักเกณฑ์อายุที่ใช้มานานแล้ว อาจจะไม่สอดคล้องกับการกระทำความผิดในปัจจุบัน ซึ่งเด็กและเยาวชนมีการกระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงมากขึ้นเรื่อยๆ และพิจารณาจากสถิติในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนกลับพบว่าคดีอาชญากรรมปัจจุบันที่เกิดขึ้นจะพบว่าผู้ก่อเหตุมีอายุน้อยลงเรื่อยๆ และลักษณะในการกระทำความผิดมีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ แต่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 - 75 ไม่ว่าจะกระทำความผิดนั้นจะเป็นการกระทำความผิดฐานใด หรือมีเป็นการกระทำที่มีลักษณะรุนแรงเพียงใด เด็กและเยาวชนที่ได้กระทำความผิดย่อมได้รับการยกเว้นโทษหรือลดโทษอยู่เสมอ ซึ่งจากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นการที่ประเทศไทยยังคงใช้หลักเกณฑ์อายุผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเดิมไม่มีการปรับหรือแก้ไขเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนในมาตรานี้ให้สอดคล้องกับเด็กและเยาวชนปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงความไม่เข้าใจของกฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน เมื่อกฎหมายไม่สามารถเข้าใจสภาพสังคมในปัจจุบันได้ จึงก่อให้เกิดช่องโหว่ของกฎหมายขึ้นมา ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากช่องโหว่ของกฎหมายนั้น และกล้าที่จะกระทำความผิดขึ้นเรื่อยๆ ในเมื่อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่สามารถตอบโต้เพื่อลดปัญหาของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันได้อัตราของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในประเทศไทยจะมีอัตรา

ที่ลดลงได้อย่างไรกลับมีแนวโน้มของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ
กว่าเดิม

จึงเป็นสาเหตุที่ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมของกฎหมายเด็กและเยาวชน กฎหมายอาญา
มาตรา 73 - 75 และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ให้มีความสอดคล้องกับปัจจุบันมากยิ่งขึ้นเพราะ
ปัจจุบันเด็กมีความคิดที่โตเร็วกว่าอายุอย่างมากซึ่งเมื่อพิจารณาจากข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เด็ก
หรือเยาวชนเข้าไปมีส่วนในการกระทำความผิด จะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมี
ลักษณะของการกระทำที่รุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆทั้งนี้ในการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น จะเป็นการกระทำ
ความผิดที่เด็กและเยาวชนได้มีเจตนาที่จะกระทำความผิดและมีการไตร่ตรองไว้ก่อนลงมือกระทำ
ความผิดเสมอแต่บทลงโทษที่เด็กหรือเยาวชนจะได้รับนั้น กลับได้รับโทษเพียงแค่การวักกล่าวตักเตือน
หรือมาตรการสำหรับเด็กเพียงเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้ใจและกล้าที่
จะลงมือกระทำความผิดซ้ำอีกเรื่อยๆ หรืออาจถึงขั้นชักชวนเพื่อน ๆ ของตน ให้เข้าร่วมกับการกระทำ
ความผิด โดยอ้างว่าการกระทำดังกล่าวแม้เป็นความผิดตามกฎหมายแต่หากผู้กระทำเป็นเด็กหรือ
เยาวชนก็จะต้องรับโทษ ดังนั้นกฎหมายควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมใหม่ให้ปัญหาเหล่านี้ลดน้อยลง ทำ
ให้ผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเด็ก หรือเยาวชน หรือผู้ใหญ่ เข้าใจได้ว่าการกระทำอันใดๆ หากการ
กระทำนั้นกฎหมายถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิด ผู้กระทำต้องได้รับโทษตามกฎหมายตามความ
เหมาะสมของการกระทำ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ที่ถูกกระทำ ซึ่งจะทำให้กฎหมายมีความ
ศักดิ์สิทธิ์และเหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น จะไม่มีผู้กระทำความผิดคนใดที่กระทำความผิดไปแล้ว และ
อ้างเหตุของความเป็นผู้เยาว์ในการที่ตนจะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายได้อีก และเพื่อเป็นการป้องกัน
และลดปัญหาการกระทำความผิดของเด็กที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย

จะเห็นได้ว่า สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาว่า
ด้วยสิทธิเด็กเช่นเดียวกับประเทศไทยแต่กลับมีการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่
กระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยมีลักษณะที่แตกต่างจากประเทศอื่นเป็นอย่างมากโดยมีการ
กำหนดอายุเด็กต้องมีอายุไม่เกิน 14 ปีและเยาวชนต้องมีอายุตั้งแต่ 14 ปี แต่ไม่เกิน 16 ปีซึ่งเกณฑ์
อายุของเยาวชนกำหนดไว้ค่อนข้างต่ำมากกว่าที่กฎหมายของประเทศไทยกำหนดไว้ ดังนั้นหาก
เยาวชนที่สาธารณรัฐสิงคโปร์มีอายุเกินกว่า 16 ปีแล้ว ก็จะเข้าสู่เกณฑ์อายุทั่วไปของกฎหมายที่
กำหนดบทลงโทษในลักษณะแบบเดียวกับผู้ใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้มงวดของการบังคับ
กฎหมายภายในประเทศ

สาธารณรัฐสิงคโปร์จึงเป็นประเทศที่มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีลักษณะเข้มงวดและ
รุนแรงเป็นอย่างมาก สาเหตุมาจากในอดีตในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการทำสถิติ
การกระทำความผิดของประชาชนในประเทศและพบว่า เด็กและเยาวชนในประเทศมีสถิติในการ
กระทำความผิดและสถิติในการจับกุมที่สูงมากและการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนไม่มีแนวโน้ม

วที่จะลดลงเลยดังนั้นสาธารณรัฐสิงคโปร์จึงมีแนวคิดในการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดให้มีอายุสั้นกว่าประเทศอื่น เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดขึ้นมา ในสายตาของคนนอกประเทศอาจจะมองว่าประเทศสิงคโปร์มีมาตรการทางกฎหมายที่รุนแรงและโหดร้ายสำหรับเด็กและเยาวชน แต่ในความเป็นจริงแล้วผลของการกำหนดบทลงโทษนี้กับเป็นผลดีกับสังคมในประเทศ ทำให้อัตราในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้นลดน้อยลงเป็นอย่างมาก และเป็นแก้ไขปัญหาคriminality ความผิดของเด็กและเยาวชนที่มีมาอย่างยาวนานของสาธารณรัฐสิงคโปร์ จนทำให้ประเทศสิงคโปร์ได้ถูกจัดอันดับจากองค์กรช่วยเหลือเด็ก ในปี 2562 ว่าเป็นประเทศที่ดีที่สุดในโลกในการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชน ซึ่งครองตำแหน่งติดต่อกัน 2 ปี

ประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นกำหนดอายุของเด็กต้องมีอายุไม่เกิน 14 ปีและเยาวชนต้องมีอายุตั้งแต่ 14 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปีซึ่งการกำหนดเกณฑ์อายุนี้มีลักษณะที่ไม่แตกต่างจากประเทศไทยมากนัก มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกฎหมายเด็กและเยาวชนในประเทศไทย แต่ที่นำประเทศญี่ปุ่นนี้มาเปรียบเทียบกับประเทศไทย นั้นคือประเด็นในการปรับลดอายุของกฎหมายเยาวชนของประเทศญี่ปุ่นซึ่งตามเกณฑ์อายุเดิมของประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดอายุของเยาวชนถึงอายุ 20 ปี แต่มีการปรับลดให้เหลือเพียง 18 ปี ตามในปัจจุบัน จริงอยู่ที่ว่าเกณฑ์อายุของประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบันของเยาวชนนั้นจะมีอายุ 18 ปี เช่นเดียวกับกฎหมายเยาวชนและครอบครัวของประเทศไทย แต่แสดงให้เห็นว่าเกณฑ์อายุสามารถปรับลดให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันได้หากสภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไป เด็กและเยาวชนในช่วงอายุที่น้อยลงมา มีการกระทำความผิดที่มากขึ้น การแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพสังคมดังกล่าวย่อมเป็นสิ่งที่เหมาะสมและมีความจำเป็นที่จะต้องทำเจตนาของประเทศญี่ปุ่นที่มีการปรับลดของเกณฑ์อายุผู้กระทำความผิด เพื่อมุ่งเน้นให้กฎหมายได้ปรับเกณฑ์อายุให้ทันสมัย เข้าใจถึงสภาพสังคม ที่เด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว่าสมัยก่อน มีการพัฒนาทางด้านความคิดมากยิ่งขึ้น พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก็มีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอาจมาจากดูสื่อ การศึกษาสื่อโซเชียลที่ผิด ๆ ซึ่งเด็กและเยาวชนในประเทศญี่ปุ่นสามารถเข้าถึงได้ง่าย ส่งผลให้มีพฤติกรรมความรุนแรง หรือพฤติกรรมเลียนแบบ หรือพฤติกรรมอยากรู้ อยากลองมากยิ่งขึ้น กฎหมายที่มีการปรับลดอายุเยาวชนนี้จะเป็นตัวที่ตีกรอบให้เยาวชนได้เข้าใจถึงมุมมองของผู้ออกกฎหมายในประเทศว่ากฎหมายไม่ได้มีไว้เพื่อหาช่องโหว่ของกฎหมายในช่องทางของอายุผู้กระทำความผิดที่จะกระทำอะไรก็ได้โดยเข้าใจว่าจะไม่ต้องรับโทษโดยอ้างความเป็นผู้เยาว์ กฎหมายย่อมมีความศักดิ์สิทธิ์มีไว้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดในทุกช่วงอายุตามความเหมาะสมของผู้กระทำความผิดโดยดูจาก การกระทำ เกณฑ์อายุที่ลดลงยังชี้ให้เห็นว่าเยาวชนที่มีอายุเดิมระหว่าง 19 - 20 ปี ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้เป็นเยาวชน

ตามกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศญี่ปุ่นในตอนแรกนั้น กลับถูกแก้ไขและปรับใหม่ให้เด็กและเยาวชนที่มีอายุ 19 - 20 ปี ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเด็กและเยาวชนอย่างเช่นเดิม อาจมาจากปัจจัยของเยาวชนในวัยนี้ มักมีพฤติกรรมที่จะกล้ากระทำความผิดมากยิ่งขึ้น มีพฤติกรรมกระทำความผิดเป็นขั้นตอน มีการวางแผน ส่องให้เห็นถึงเจตนาที่จะกระทำความผิด ซึ่งเป็นลักษณะการกระทำความผิดที่เกินคำว่าเยาวชนไปมาก โดยพิจารณาแล้วว่าลักษณะดังกล่าวมีรูปแบบของการกระทำความผิดในรูปแบบของผู้ใหญ่ไปแล้ว ผู้ร่างกฎหมายจึงนำสภาพสังคมในส่วนนี้มาพิจารณาและปรับแก้ไขกฎหมายให้มีผลบังคับสอดคล้องกับสังคมในประเทศ

ประเทศต่อไปที่มีหลักกฎหมายเรื่องเกณฑ์อายุที่น่าสนใจ ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศไทย คือสาธารณรัฐอินเดีย ซึ่งประเทศนี้มีการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนไว้เท่ากัน คือ เด็กหมายถึงบุคคลผู้ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ และ เยาวชนหมายถึงบุคคลผู้ที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์เช่นเดียวกัน เมื่อไม่สามารถชี้ให้เห็นชัดเจนตามกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศอินเดียได้ว่า เด็ก ต้องมีอายุเท่าไรถึงจะเข้าสู่การดำเนินการพิจารณาคดีในกระบวนการยุติธรรมได้ จึงต้องไปดูกฎหมาย ความรับผิดชอบทางกฎหมายอาญาว่ามีการกำหนดบทลงโทษไว้อย่างไร

เมื่อพิจารณาพบว่ามีการกำหนดให้ บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 7 ปีกระทำความผิดทางอาญาไม่ต้องรับโทษจากการกระทำความผิด และบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 7 ปีแต่ไม่เกิน 12 ปีหากพิจารณาได้ว่าผู้กระทำความผิดไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ ที่จะเข้าใจการกระทำของตนเองและผลกระทบจากการกระทำของตนรวมถึงผลกระทบอันเกิดจากการกระทำผิดของตนเองมีผลเป็นอย่างไรบุคคลนั้นไม่ต้องรับโทษ แสดงให้เห็นว่า เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาขั้นต่ำที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเด็กและเยาวชนได้จะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 7 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ โดยที่จะนำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทยคือเกณฑ์อายุของเด็กที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาล

ซึ่งประเทศไทยได้มีการปรับเกณฑ์อายุของเด็กจากอายุ 10 เป็น 12 ปีหากได้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษอาญา ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 พ.ค.2565ซึ่งการปรับเกณฑ์อายุนี้ เนื่องจาก กฎหมายมองว่าเด็กที่กระทำความผิดที่มีอายุเพียง 10 ปี หรือน้อยกว่านั้น หากเปรียบอายุของเด็กดังกล่าวกับระดับการเรียนการศึกษาของประเทศไทย เท่ากับว่าเด็กคนนี้อยู่ในการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 เอง ถ้ากฎหมายมีจุดมุ่งหมายที่จะนำตัวเด็กที่มีอายุดังกล่าวซึ่งเป็นเพียงเด็กชั้นประถมเท่านั้น มาเข้าสู่ระบบกระบวนการพิจารณาคดีในศาล จะดูเป็นการทำร้ายเด็กมากกว่าเป็นผลดีและการลงโทษนั้นก็ไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ ดังนั้นประเทศไทยจึงเห็นว่าการให้โอกาสเด็กได้ปรับปรุงตัวยอมเป็นทางออกที่ดีกว่า เพื่อไม่ให้เด็กคนนั้นถูกตราหน้าเป็นคนไม่ดี หรือมีความผิดติดตัวไป และเพื่อเป็นการลดการนำคดีที่เด็กกระทำความผิดเข้าสู่ระบบการพิจารณาคดีในศาลอีกด้วย

ซึ่งเหตุผลของการปรับลดอายุเด็กของกฎหมายไทยนั้น เป็นเหตุผลที่นำมาใช้กับการร่างกฎหมายในหลาย ๆ ประเทศ แต่ในสาธารณรัฐอินเดียก็มีการบัญญัติกฎหมายในเรื่องเกณฑ์อายุของความรับผิดชอบของเด็กไว้ต่ำมากกว่าประเทศอื่น ซึ่งกำหนดให้ความรับผิดชอบของกฎหมายเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐอินเดียเริ่มจากเด็กที่กระทำความผิดอายุ 7 ปีขึ้นไป ซึ่งแตกต่างจากประเทศอื่นเป็นอย่างมาก แต่กฎหมายเด็กของสาธารณรัฐอินเดียก็ไม่ได้ใจร้ายขนาดต้องนำตัวเด็กที่มีอายุ 7 ปี ไปดำเนินคดี กฎหมายของสาธารณรัฐอินเดีย กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า หากเด็กที่กระทำความผิดที่มีอายุระหว่าง 7 - 12 ปี พิจารณาแล้วพบว่าเด็กที่กระทำความผิดไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ ที่จะเข้าใจการกระทำของตนและผลกระทบจากการกระทำของตนเด็กคนนั้นก็ไม่ต้องรับโทษ ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับเด็กในประเทศไทยแล้ว หากกระทำความผิดในช่วงอายุเดียวกัน กฎหมายของประเทศไทย ก็จะถือว่าไม่มีความผิดและไม่ต้องรับโทษไปเลย แต่ถ้านำหลักการของสาธารณรัฐอินเดียมาปรับใช้กับหลักกฎหมายไทยอาจส่งผลดีมากกว่าในเชิงป้องกันการเกิดอาชญากรรมขึ้นได้ กล่าวคือ อาจมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลสำหรับเด็กที่มีอายุ ต่ำกว่า 12 ปีไว้อีกมาตราหนึ่ง เช่นกำหนดให้เด็กอายุเกินกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี ถ้ากระทำความผิดจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย เว้นแต่ เด็กที่กระทำความผิดไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ ที่จะเข้าใจการกระทำของตนและผลกระทบจากการกระทำของตนเด็กคนนั้นไม่มีความผิด และไม่ต้องรับโทษ การกำหนดเช่นนี้ไม่ได้กำหนดขึ้นเพื่อจะลงโทษเด็กแต่อย่างไร แต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพสังคมในปัจจุบันที่เด็กและเยาวชนที่มีอายุน้อยลงเรื่อยๆ กล้าที่จะกระทำความผิดมากขึ้น ถ้าเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดโดยไม่ได้เจตนาหรือกระทำไปโดยไม่รู้ถึงผลของการกระทำความผิดเด็กคนนั้นก็ไม่มีผิดและไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายนี้ และในทางกลับกันถ้าเด็กคนใดมีพฤติกรรมรุนแรงในลักษณะของผู้ใหญ่ตั้งแต่เด็ก ซึ่งมีพฤติกรรมไม่เคารพต่อกฎหมาย เด็กคนนั้นก็จะได้รับผลของมาตรานี้ในการกำหนดบทลงโทษตั้งแต่เด็กเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดคนนั้นมีการพัฒนาพฤติกรรมของตนให้มีความร้ายแรงเพิ่มมากขึ้น เป็นการลงโทษเพื่อป้องกัน หรือข่มขู่ไม่ให้เด็กกล้าที่จะกระทำความผิดขึ้นมาอีก

2. ปัญหาเรื่องการเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวน

เรื่องการเปรียบเทียบปรับแทนการดำเนินคดีอาญาเป็นรูปแบบแนวของทางการดำเนินคดีอาญาตามกระบวนการยุติธรรมทางเลือกในชั้นตำรวจถือได้ว่าเป็นต้นทางของการดำเนินคดีทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาซึ่งเป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกจับและได้มีการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสอบถามเบื้องต้นซึ่งการเปรียบเทียบปรับ

เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในรูปแบบการดำเนินคดีทางเลือกลงอยู่ในอำนาจของชั้น ตำรวจหากพนักงานสอบสวนเห็นว่าความผิดที่เด็กหรือเยาวชนกระทำนั้นเป็นความผิดที่ไม่รุนแรง มีฐานของบทลงโทษที่ไม่หนัก ไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกแล้วเด็กและผู้เสียหายยินยอมให้เปรียบเทียบ ปรับ พนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับได้ เมื่อเด็กนำเงินมาชำระค่าปรับตามที่ถูก เปรียบเทียบปรับแล้วคดีเป็นอันเลิกกันสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไป พนักงานอัยการไม่สามารถ ดำเนินคดีกับเด็กได้อีกต่อไป

กฎหมายกำหนดการเปรียบเทียบปรับนี้ขึ้น เพราะมีเจตนาจะช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิด ให้ความผิดที่เกิดขึ้นได้รับการพิจารณาโดยเร็วและสิ้นสุดลงโดยง่าย เป็นการลดตรา บาบแก่เด็กหรือเยาวชนผู้ที่ได้กระทำความผิดไปแล้ว เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนกลับคืนสู่สังคมได้ โดยง่าย

แต่การลงโทษเปรียบเทียบปรับไม่ใช่มีเพื่อเป็นการแก้ไขบำบัดและฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นแนวทางการจับคดีในแนวทางเศรษฐกิจ เด็กหรือเยาวชนที่จะต้องได้รับโทษไม่รู้ลึกสำนึกถึงการ กระทำความผิดของตนเองอาจทำให้คิดไปว่าถ้าครอบครัวตนเองมีสถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดีก็ไม่ต้อง จำเป็นต้องกลัวความผิด สามารถใช้การเปรียบเทียบปรับเพื่อทำให้คดีสิ้นสุดลงก็ได้ซึ่งส่งผลให้เด็กและ เยาวชนกล้าที่จะกระทำความผิดเพราะเห็นช่องทางของกฎหมายที่ทำให้ตนเองไม่ต้องรับโทษจากการ เปรียบเทียบปรับแทนการดำเนินคดีอาญาซึ่งการเปรียบเทียบปรับนี้ไม่ได้มีผลต่อความรู้สึกสำนึกหรือความรู้ เห็นใจผู้ที่ถูกกระทำ อาจทำให้ไม่รู้สึกลดชอบชั้วดี เป็นการสร้างความเข้าใจใหม่ หรือเป็นการปลุกฝัง เด็กหรือเยาวชนเข้าเข้าใจไปว่าหากตนเองมีเงินหรือมีฐานะทางเศรษฐกิจดีสามารถใช้เงินเพื่อล้าง ความผิดของตนเองได้เสมอ

ถ้าการเปรียบเทียบปรับนี้ ยังไม่มีการปรับแก้ไขใดๆ เป็นแค่อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ จะใช้การเปรียบเทียบปรับนี้เพื่อทำให้คดีที่เกิดขึ้นนั้นสิ้นสุดโดยเร็วเท่านั้น เด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิด ย่อมไม่รู้ไม่เข้าใจถึงเจตนาของกฎหมายจริงๆ ถ้าหากเราอ้างว่าผู้กระทำความผิดนั้นเป็นเพียงแค่เด็ก หรือเยาวชนที่กระทำความผิด ไม่อยากให้เป็นตราบาบติดตัว เปรียบเทียบปรับให้คดีสิ้นสุดเร็ว ๆ ใน ความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ว่าความผิดนั้นจะมีลักษณะที่มีความรุนแรงเท่าไร ก็ยังต้องแก้ไขและปรับ มุมมองของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด เพราะคำว่า “เด็ก” หรือ หรือเพราะคำว่า “เยาวชน” ไม่ใช่บุคคลที่ชั่วร้ายง่าย ๆ เพื่อหวังแต่เพียงผลรับให้ไม่ต้องเป็นตราบาบของเด็กหรือเยาวชนแต่เพียง อย่างเดียว แต่จำเป็นต้องมองถึงประโยชน์ในอนาคตของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดคนนั้นด้วย บุคคลเหล่านี้เป็นผู้เยาว์ซึ่งอ่อนกว่าวัย ซึ่งอ่อนต่อมุมมองที่หลากหลายของสังคม ซึ่งอาจมีความเข้าใจ ผิดหรือถูกชกแจงได้โดยง่าย ยังต้องถูกดูแล ต้องได้รับการปกป้อง และสร้างจิตใต้สำนึกให้ตั้งแต่วัย การเปรียบเทียบปรับเป็นระบบกฎหมายที่ดีและเหมาะสมต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน แต่อาจจะต้องมี การเพิ่มเติมวิธีการบางอย่างเข้าไปสู่กระบวนการเปรียบเทียบปรับด้วย

จากเดิมที่เป็นเพียงชำระค่าปรับเพื่อเปรียบเทียบปรับกับพนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าของคดีเท่านั้น อาจแก้ไขหรือเพิ่มเติมในประเด็นที่ต้องสร้างความรู้สำนึกของผู้กระทำโดยจัดให้มีการพูดคุยหรือไกล่เกลี่ยในความผิดที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย หรืออาจจำเป็นต้องพาเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไปพบอัยการหรือศาลให้ไปทำการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ในระบบตุลาการ เพื่อปลูกฝังเด็กให้เข้าใจ และรู้ถึงความน่ากลัวในผลของการกระทำของตนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นไม่กล้าที่จะกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง

ในประเด็นการเปรียบเทียบปรับในความผิดของเด็กและเยาวชนเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความผิดของเด็กและเยาวชนประกอบด้านเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด เพราะไม่สามารถหลีกเลี่ยงประเด็นนี้ได้เนื่องจากสังคมในประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นอย่างมาก การกำหนดโทษปรับตามกฎหมายไทยพิจารณาจากสัดส่วนความร้ายแรงของการกระทำผิดโดยไม่ได้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำผิดแต่อย่างใด ดังนั้นหากผู้กระทำผิดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะไม่กลัวการลงโทษปรับการปรับจึงไม่ยุติธรรมสำหรับผู้กระทำผิดที่มีฐานะยากจนเพราะเกิดการได้เปรียบและเสียเปรียบในด้านฐานะทางเศรษฐกิจขึ้นมา ในความผิดเดียวกัน การเปรียบเทียบปรับจะพิจารณาและคำนึงถึงสัดส่วนของการกระทำความผิดเพียงเท่านั้น ไม่ได้คำนวณถึงฐานะทางครอบครัวของผู้กระทำความผิดกลับเป็นว่าคนที่ฐานะจนกลับเป็นผู้ที่ได้รับผลของการกระทำที่รุนแรงมากกว่าคนที่ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าแม้จำนวนค่าปรับสำหรับการกระทำความผิดอย่างเดียวกันจะมีจำนวนเท่ากันก็ตามแต่หากพิจารณาเปรียบเทียบถึงผลของการปรับระหว่างผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกับผู้มีฐานะยากจนจะได้รับผลกระทบมากกว่าซึ่งไม่ได้ต่างอะไรจากการที่คนจนได้รับบทลงโทษที่รุนแรงกว่าและหากไม่มีการเงินชำระเงินค่าปรับผลที่ตามมาคือต้องถูกลงโทษกักขังแทนตามกฎหมาย ซึ่งไม่ใช่ผลต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพราะกฎหมายในประเทศไทยมีเจตนาที่จะไม่ให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับบทลงโทษที่หนัก การลงโทษเป็นการลงโทษเพื่อการแก้ไขเยียวยา และฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ให้กลับคืนสู่สังคมโดยเร็ว ไม่ให้มีตราบาปติดตัว แต่จากผลของกฎหมายในการเปรียบเทียบปรับ ทำให้ผู้ฐานะยากจนไม่สามารถมากชำระปรับในความผิดได้ ทำให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องได้รับผลของกฎหมายถูกลงโทษกักขังแทนการเสียค่าปรับ ซึ่งขัดต่อเจตนาของกฎหมายไทย

และผลของคดีก็ไม่ได้กระทบแต่ตัวผู้กระทำความผิดแต่เพียงผู้เดียวแต่อาจจะกระทบถึงบุคคลในครอบครัวด้วยเช่นกันดังนั้นการกำหนดบทลงโทษที่ไม่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้ของผู้ต้องโทษปรับนั้นก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง กระทบต่อครอบครัวความเป็นอย่างสภาพฐานะของครอบครัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด กลายเป็นว่าครอบครัวที่ไม่ได้กระทำความผิดใดๆเลย ต้องได้รับผลกระทบไปด้วยเช่นกัน ซึ่งบางคดีที่มีการเปรียบเทียบปรับนี้อาจเป็นการไปก่ออาชญากรรมใหม่ขึ้นอีก เพราะครอบครัวไม่มีใครอยากให้ลูก หลาน หรือคนที่ตนดูแลต้องเข้าไปถูกกักขังหรือติดคุก หากฐานะทางครอบครัวไม่ดีก็จะไปขอหยิบยืมเงินคนอื่น หรืออาจเป็นกู้เงินมาเพื่อ

ชำระค่าปรับที่เกิดขึ้น ทำให้กระทบต่อปัญหาอื่นๆที่จะตามมาอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการไปเป็นหนี้เพิ่มขึ้นอีก หรืออาจถูกข่มขู่จากการไม่มีเงินมาชำระหนี้ที่ไปกู้โดยติดตามทวงถาม ถูกข่มขู่หรือถูกทำร้ายร่างกายอีก สิ่งเหล่านี้คือผลกระทบที่เกิดจากความการที่กฎหมายกำหนดออกมา เป็นปัญหาในเชิงระบบกฎหมายที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถแก้ไขได้

กฎหมายให้ความสำคัญกับการเปรียบเทียบปรับมาปรับใช้แทนการลงโทษจำคุกให้มากที่สุดเท่าที่จะกฎหมายจะเอื้ออำนวยในความผิดเล็กน้อยและความผิดลหุโทษแต่บทลงโทษโทษในการเปรียบเทียบปรับกลับมีผลเสียอย่างมากเมื่อไม่สามารถบังคับใช้จริงได้ในบางกรณีสร้างผลกระทบกับผู้กระทำความผิดในรูปแบบฐานะครอบครัว เนื่องด้วยค่าปรับในประเทศไทยเป็นค่าปรับที่มีลักษณะที่ตายตัวไม่มีความยืดหยุ่นไม่คำนึงถึงฐานะครอบครัว ทำให้ไม่มีความสอดคล้องทางเศรษฐกิจของสังคมและไม่คำนึงถึงความสามารถในการชำระเงินของผู้ที่กระทำความผิด อาจส่งผลให้เกิดอาชญากรรมใหม่ทั้งทางแพ่งในการเป็นลูกหนี้เงินกู้ หรือทางอาญาในการไปหางานในวิธีผิด ๆ เพิ่มขึ้น

ในประเทศอังกฤษ แม้ไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีการวางบรรทัดฐานในกรณีที่ศาลเห็นสมควรให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดให้จ่ายค่าปรับค่าเสียหายค่าชดเชยในความผิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินการจ่ายเงินดังกล่าวนี้ถ้าเยาวชนที่กระทำความผิดอายุ 14 ปีขึ้นไปศาลจะสั่งให้เยาวชนคนนั้นเป็นผู้ชำระเงินดังกล่าวเองก็ได้

เมื่อพิจารณาจากบรรทัดฐานของศาลประเทศอังกฤษที่วางแนวพิพากษาไว้เช่นนี้แล้ว แสดงให้เห็นว่าแนวทางการลงโทษเยาวชนในการกระทำความผิดของศาลประเทศอังกฤษนั้น มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นไปที่ตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเพียงคนเดียว เพื่อไม่ให้ครอบครัวที่ไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดได้รับผลกระทบมากจนเกินไปซึ่งศาลมีอำนาจพิพากษาคดีโดยดูตามเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิด หากเยาวชนผู้กระทำความผิดมีอายุ 14 ปีขึ้นไป ศาลมีอำนาจสั่งให้เยาวชนผู้กระทำความผิดเป็นผู้รับผิดชอบในการจ่ายค่าปรับค่าเสียหายค่าชดเชยความผิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินเองได้ ซึ่งตามกฎหมายแรงงานของประเทศอังกฤษนั้น ออกแบบกฎหมายขึ้นโดยสอดคล้องกับหลักเกณฑ์อายุของเยาวชนโดยกฎหมายกำหนดให้เยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี สามารถทำงานภายใต้กฎหมายแรงงานประเทศอังกฤษได้ แต่มีเงื่อนไขเรื่องชั่วโมงการทำงานว่า จะสามารถทำงานได้ไม่เกินวันละ 5 ชั่วโมง เยาวชนจะไม่สามารถทำงานในระหว่างเวลาเข้าเรียนได้ และชั่วโมงการทำงานรวมกันจะต้องไม่เกินกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ดังนั้นหากเยาวชนต้องรับผิดชอบต่อความผิดที่ตนเองกระทำขึ้นมา และต้องจ่ายเงินในการเปรียบเทียบปรับ หรือค่าเสียหายนั้น ช่องทางตามกฎหมายแรงงานก็ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนที่กระทำความผิดได้รับผิดชอบด้วยตนเอง โดยการหาเงินจากการทำงานมาชดใช้ค่าความเสียหายและค่าเปรียบเทียบปรับอย่างถูกต้องตามกฎหมายได้ การที่ศาลได้มี

การวางแผนพิพาทมาเป็นบรรทัดฐานไว้เช่นนี้ แสดงให้เห็นถึงเจตนาของศาลที่จะปลูกสร้างจิตใต้สำนึกของเยาวชนที่กระทำความผิดให้มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

เมื่อเปรียบเทียบกับหลักการการเปรียบเทียบปรับของกฎหมายประเทศไทยนั้น จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างในด้านเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างเห็นได้ชัด เพราะประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คดีที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดขั้นได้สิ้นสุดไปอย่างรวดเร็วโดยใช้วิธีการการเปรียบเทียบปรับ ซึ่งการเปรียบเทียบปรับนี้ไม่ได้เป็นการปลูกฝังจิตใต้สำนึกที่ดีให้แก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเลย แต่กลายเป็นการปลูกจิตใต้สำนึกในการใช้เงินของคนในครอบครัวเพื่อจบปัญหา ทำให้คดีที่เกิดจากการกระทำความผิดของตนได้สิ้นสุดลงเพียงเท่านั้น ซึ่งประเทศอังกฤษไม่ได้ออกแบบกฎหมายมาในลักษณะนั้น กฎหมายของประเทศอังกฤษออกแบบมาเพื่อให้เด็กได้รับโทษจากการกระทำของตนเองและได้เรียนรู้ว่าการกระทำที่เกิดขึ้นมีผลเช่นไร โดยยังออกแบบกฎหมายแรงงานขึ้นมาสอดคล้องกับผลของการลงโทษอีกเพื่อให้เด็กที่กระทำความผิดได้มีช่องทางการหางานเงินมาชำระค่าปรับ หรือค่าเสียหายเอง ซึ่งกฎหมายแรงงานในประเทศไทยไม่ได้มีการออกแบบให้สอดคล้องกับหลักการการเปรียบเทียบปรับ ดังนั้นเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดในประเทศไทยเมื่อต้องถูกพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับและไม่มีช่องทางหรือวิธีการที่ตนเองจะไปหาเงินได้โดยวิธีที่ถูกกฎหมายมาชำระค่าปรับเองได้ เด็กคนนั้นก็ได้นำเงินของคนในครอบครัวมาชำระค่าปรับแทน หรือเลวร้ายกว่านั้นคือไปก่ออาชญากรรมขึ้นมาเพื่อให้ตนเองได้มีเงินมาชำระค่าปรับ ดังนั้นการนำแนวคิดของประเทศอังกฤษในการเปรียบเทียบปรับมาใช้ อาจเป็นทางออกหนึ่งในการสร้างจิตใต้สำนึกให้กับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยที่ต้องรับผิดชอบการกระทำของตนเอง

และอีกประเทศหนึ่งที่มีวิธีการเปรียบเทียบปรับในรูปแบบที่แตกต่างจากประเทศไทยโดยสิ้นเชิง คือ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีมาตรการเปรียบเทียบปรับในรูปแบบตรงกันข้ามกับประเทศไทย คือ หลักการการเปรียบเทียบปรับในประเทศไทยนั้นจะเป็นการเปรียบเทียบปรับให้กับพนักงานสอบสวนเพื่อให้คดีสิ้นสุดลง ไม่สามารถนำคดีไปฟ้องร้องต่อกันได้ แต่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กำหนดให้พนักงานอัยการใช้ดุลยพินิจไม่ลงโทษแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาได้หากเด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะของความผิดที่เล็กน้อยและพนักงานอัยการเห็นว่าการลงโทษในคดีนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแต่อย่างใดและประกอบกับหากเด็กหรือเยาวชนได้พยายามแก้ไขเยียวยาความเสียหายกับผู้เสียหายเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามที่ได้ตกลงกับผู้เสียหายแล้วย่อมถือได้ว่าศาลเยาวชนและครอบครัวของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้ใช้มาตรการกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนดกับเด็กหรือเยาวชนแล้วจึงไม่มีความจำเป็นต้องรับโทษตามกฎหมายอีก

จะเห็นได้ว่ากฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศเยอรมนีไม่ได้กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนำเงินมาชำระค่าปรับให้กับพนักงานอัยการเพื่อให้คดีได้สิ้นสุดลง แต่เป็นการให้เด็กและเยาวชนไปแก้ไขเยียวยาความเสียหายกับผู้เสียหายเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายเอง การที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้เป็นการกำหนดในลักษณะการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยการตกลงระหว่างเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดและผู้เสียหาย โดยเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องเยียวยาผู้เสียหายจนเป็นที่พอใจ ซึ่งการไกล่เกลี่ยนี้เป็นการที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นได้เข้าใจผลของการกระทำของตนโดยได้รับรู้ผ่านความเสียหายของผู้ที่ถูกกระทำ และต้องจัดหาวิธีเยียวยาเอง ซึ่งเห็นได้ว่ารัฐไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการจัดทำมาตรการสำหรับเด็ก หรือกระทำการใดๆ เลย เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นผู้เดินเข้าหาผู้เสียหายเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนกระทำ พนักงานอัยการไม่ได้เรียกค่าปรับกับตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดแต่อย่างใด เพราะหากรัฐได้รับเงินค่าปรับไปก็ไม่ได้มีประโยชน์ในเชิงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้เสียหาย สู้เงินที่จะจ่ายค่าปรับไปเยียวยาผู้เสียหายจะเป็นประโยชน์มากกว่า โดยพนักงานอัยการเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้เยียวยาผู้เสียหายแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องรับโทษตามกฎหมายอีก ถ้าวินิจฉัยมาตรการกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนดกับเด็กหรือเยาวชนแล้วกฎหมายของประเทศไทยอาจจะต้องมีการปรับแก้ในส่วนนี้ ไม่จำเป็นต้องมีการกระทำเช่นเดียวกับประเทศเยอรมนี เพราะอุปนิสัยของคนในประเทศไทยและประเทศเยอรมนีมีพื้นฐานที่ไม่เหมือนกันจึงไม่สามารถกำหนดให้มีการเยียวยาความเสียหายระหว่างเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดกับผู้เสียหายกันเองได้ แต่อย่างน้อยก็ควรนำหลักการการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดกับผู้เสียหายมาใช้ เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้เข้าใจถึงการกระทำของตนเอง จะได้เป็นการปลูกฝังจิตใต้สำนึกไม่ให้เด็กหรือเยาวชนไปกระทำความผิดซ้ำอีก

3. ปัญหาเรื่องการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชน

ก่อนที่จะเข้าสู่การวิเคราะห์ในหัวข้อนี้ผู้ทำวิทยานิพนธ์ขออธิบายสาเหตุของการนำประเด็นเรื่องการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมารวมเข้ามาอยู่ในประเด็นของการวิทยานิพนธ์เรื่องมาตรการการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนว่ามีสาเหตุมาจากอะไร

ประเด็นเรื่องการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู หากมองตามปกติจะดูเหมือนเป็นประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องกับมาตรการกำหนดบทลงโทษของผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเลย เพราะเป็นประเด็นที่ไปในทางแก้ไขและเยียวยาผู้กระทำความผิดมากกว่าการกำหนดบทลงโทษให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด แต่ในมุมมองของผู้ทำวิทยานิพนธ์กลับมองว่า การจัดทำแผนแก้ไขบำบัด

พี่น้องนั้นสามารถเข้าอยู่ร่วมกับหัวข้อมาตรการกำหนดบทลงโทษได้ เพราะผู้ทำวิทยานิพนธ์ต้องการที่จะจำกัดบุคคลที่จะเข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้มีเงื่อนไขที่ชัดเจน ไม่เป็นเงื่อนไขที่กว้างจนเกินไป มีเงื่อนไขและรายละเอียดอย่างจำกัด เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ไม่ใช่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทุกคนจะได้รับการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทุกคน ต้องเป็นเด็กและเยาวชนที่เข้าเงื่อนไขอย่างแคบที่กำหนดไว้ถึงจะเข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ ดังนั้นผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงมีความเห็นว่าการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแม้โดยเนื้อหาแล้วจะไม่มีมีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษเลย แต่ถ้าเราสามารถนำประเด็นนี้มากำหนดเงื่อนไขและรายละเอียดเพิ่มเติมให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดสามารถเข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ยากมากขึ้น ไม่ใช่ทุกคนที่สามารถเข้ารับการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ ประเด็นนี้ก็สามารถตีความได้ว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและไม่สามารถเข้าสู่การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้นั้น คือบุคคลที่ถูกกฎหมายลงโทษตั้งแต่แรกก่อนเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี เพราะเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นไม่ได้การคุ้มครองให้เข้ารับการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู จึงต้องมาถูกพิจารณาคดี และกำหนดบทลงโทษทางอาญาตามปกตินั่นเอง ผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงมีความเห็นว่าการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสามารถจัดให้เป็นมาตรการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนได้

เมื่อได้ทำความเข้าใจสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะเข้าสู่การวิเคราะห์ประเด็นเรื่องการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูว่ามีประเด็นปัญหาอย่างไร การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เป็นกระบวนการก่อนฟ้องคดีของกฎหมายเยาวชนและครอบครัวของประเทศไทย ที่มีขึ้นเพื่อหันเหคดีที่เกิดจากการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนได้สิ้นสุดลงก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในศาล โดยให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจได้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยมีหลักการที่จะนำคดีที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมอาญาตั้งแต่แรกโดยให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาว่า การกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนคนนั้นสมควรถูกฟ้องดำเนินคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่และนำเสนอแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกับพนักงานอัยการเพื่อให้พนักงานอัยการทำความเข้าใจกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อใช้รายงานต่อศาลเยาวชนและครอบครัว แต่ถ้าพนักงานอัยการไม่ยอมทำความเข้าใจ โดยให้ความเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ก็สามารถสั่งให้อำนาจการสถานพินิจแก้ไขแผนบำบัดฟื้นฟูแล้วส่งแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูใหม่ให้พนักงานอัยการให้การยินยอมอีกที ซึ่งถ้าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ส่งมาให้พนักงานอัยการใหม่เพื่อให้การยินยอมอันใดๆ ก็ตามยังไม่มี ความเหมาะสมเพียงพอกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด พนักงานอัยการจะสั่งให้อำนาจการสถานพินิจหยุดการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นเข้าสู่กระบวนการของศาลเยาวชนและครอบครัวตามปกติได้ ซึ่งการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนี้จะเกิด

ขึ้นมาได้ต้องมีจุดเริ่มต้นมาจากฝ่ายผู้เสียหายให้การยินยอมให้สามารถจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูขึ้นมาได้ หากฝ่ายผู้เสียหายไม่ให้การยินยอมก็ไม่สามารถจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูขึ้นมาได้ ซึ่งเงื่อนไขของแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะต้องถูกพิจารณา คือ กระทำความผิดที่เกิดขึ้นต้องมีอัตราโทษ ไม่เกิน 5 ปี ซึ่งเด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นต้องรู้สำนึกในการกระทำความผิด และผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นสามารถกลับตนเป็นคนดีได้

หลักเกณฑ์การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของประเทศไทยนั้น เป็นแนวทางที่ดีที่หลาย ๆ ประเทศให้การยอมรับและนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติในกฎหมายของประเทศของตน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันอย่างมาก แต่จะมีบางประเด็นที่มีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะพื้นฐานของวัฒนธรรมในแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นจึงมีลักษณะเฉพาะตามเอกลักษณ์ของแต่ละประเทศที่มีอุปนิสัยที่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่มีการกำหนดวิธีการสำหรับเด็ก คือ การใช้มาตรการควบคุมหรือมาตรการทางวินัยก็ได้ โดย มาตรการควบคุมเด็กและเยาวชน จะกำหนดให้ถูกอบรมสั่งสอนจากบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่องค์กรรัฐส่งมาดูแลหรือให้การศึกษาต่าง ๆ หรือการกักบริเวณให้เด็กและเยาวชนอยู่ในสถานที่หรือพื้นที่ที่กำหนด หรือการระงับข้อพิพาทกับผู้เสียหาย และมาตรการทางวินัย จะกำหนดให้ศาลสามารถเรียกเด็กหรือเยาวชนคนนั้นมาว่ากล่าวตักเตือนหรือการที่ศาลกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องปฏิบัติตามและการควบคุมโดยให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามสถานที่ศาลกำหนด ซึ่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนี้ จะใช้มาตรการทั้งสองที่กล่าวมาข้างต้น เป็นมาตรการในการแก้ไขผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกับการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูของประเทศไทย

การจัดทำแผนฟื้นฟูของกลุ่มประเทศในสหราชอาณาจักร ให้อำนาจคณะกรรมการพิจารณาความผิดมีหน้าที่จะต้องดำเนินการประเมินตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเพื่อจัดเตรียมมาตรการฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดขึ้นมา โดยมาตรการการฟื้นฟูนั้นจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดและเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับเจ้าหน้าที่ในระบบกฎหมายของประเทศไทยนั้นจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการพิจารณาความผิดที่มีหน้าที่จัดทำมาตรการฟื้นฟู ก็คือผู้อำนวยการสถานพินิจนั่นเอง

การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ดีและสมควรนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งมาตรการดังกล่าวอาจเป็นตัวช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป แต่ก็ไม่ใช่ทุกคนที่จะได้รับการแก้ไขฟื้นฟูและกลับตนเป็นคนดีได้ เด็กหรือเยาวชนบางคนอาจจะกระทำตามแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้ครบตามแผนเพียงเท่านั้น ไม่ได้รู้สึกหรือมีการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแต่อย่างไร อาจทำตามแผนไปเพื่อไม่ให้ตนเองต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลก็ได้

และยังมีประเด็นเรื่องการพิจารณาของของผู้อำนวยการสถานพินิจอีกที่จะให้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นมีพฤติกรรมรู้สำนึกในการกระทำ และมีพฤติกรรมที่แสดงออกว่าอาจกลับตนเป็นคนดีได้ ซึ่งพฤติกรรมตามที่ได้กล่าวมานั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้นจะขึ้นอยู่กับการตีความของผู้อำนวยการสถานพินิจเองว่าการกระทำแบบไหน หรือพฤติกรรมแบบใด มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด

สาเหตุที่จะต้องมีการเน้นเรื่องการตีความในคำว่า “รู้สำนึกในการกระทำ” และคำว่า “อาจกลับตนเป็นคนดีได้” เพราะเป็นเงื่อนไขของกฎหมายการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟู ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจใช้ดุลพินิจพิจารณาออกมาเป็นเช่นไรจะมีผลต่อการนำกฎหมายมาบังคับใช้ ซึ่งคำทั้งสองคำนั้นไม่มีมาตรฐานที่นำมาใช้ชี้วัดอย่างเป็นรูปธรรมได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วผู้อำนวยการสถานพินิจเมื่อได้รับพิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะใช้แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในการกระทำความผิดที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำ ผู้อำนวยการสถานพินิจจะใช้มาตรฐานเดียวกันไม่สามารถเลือกปฏิบัติได้ เพราะหากเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดมา และผู้อำนวยการสถานพินิจรับเข้ามาพิจารณาในประเด็นนี้ หากผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นไม่สมควรที่จะใช้แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ โดยให้เหตุผลว่าเพราะเด็กหรือเยาวชนคนนั้นเป็นคนนิสัยไม่ดี พฤติกรรมเลว จึงไม่สามารถเยียวยาด้วยแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ ควรส่งเด็กหรือเยาวชนคนนั้นเข้าสู่ระบบการพิจารณาคดีตามปกติจะดีกว่า เป็นสิ่งที่ผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาและวินิจฉัยแบบนี้ไม่ได้เป็นอันขาดทำให้ผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาและวินิจฉัยออกมาได้แต่เพียงอย่างเดียวว่าเด็กหรือเยาวชนคนนั้นสามารถใช้แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เพียงเท่านั้นมิเช่นนั้นจะกลายเป็นผู้อำนวยการสถานพินิจกระทำไปโดยเลือกปฏิบัติทั้งในความเป็นจริงแล้วเด็กหรือเยาวชนแต่ละคนมีพฤติกรรมหรือนิสัยที่ต่างกันไป เป็นลักษณะเฉพาะจนไม่สามารถระบุแน่ชัดเป็นรายบุคคลได้มีเพียงแต่ผู้อำนวยการสถานพินิจนักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์และผู้เสียหายต้องร่วมมือกันพิจารณาโดยใช้ดุลพินิจอย่างรอบคอบเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเองและความเป็นธรรมของผู้เสียหายเท่านั้น

ทั้งนี้ในการที่ผู้อำนวยการสถานพินิจจะอ้างเหตุไม่นำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมาบังคับใช้กับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้น อาจจะต้องไปอ้างเหตุตามหลักเกณฑ์ในข้อที่ 1 คือ การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นมีอัตราโทษเกินกว่า 5 ปี หรืออ้างเหตุตามข้อที่ 2 คือ เด็กหรือเยาวชนคนนั้นเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน เพื่อที่จะไม่ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจต้องทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กหรือเยาวชนคนนั้น ซึ่งการที่จะอ้างหลักเกณฑ์ในข้อที่ 3 คือ การรู้สำนึกในการกระทำความผิด กับหลักเกณฑ์ในข้อที่ 4 คือ แสดงพฤติกรรมว่าตนเองอาจกลับตนเป็นคนดีได้ เป็นเงื่อนไขที่จะไม่นำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมาบังคับใช้อาจเกิดปัญหาการถกเถียงกันไม่มีที่สิ้นสุดได้ อันเนื่องมาจาก

การที่กฎหมายไม่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนจึงเกิดช่องโหว่ของกฎหมายให้มาถกเถียงปัญหากันว่า พฤติกรรมใดที่จะเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายเยาวชนและครอบครัวได้กำหนดไว้

4. ปัญหาเรื่องอายุของเด็กหรือเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชน

อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายประเทศไทยมีอำนาจในการพิจารณาคดีอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กที่มีอายุเกินกว่า 12 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์และเยาวชนที่อายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์โดยถือเอาอายุของเด็กหรือเยาวชนในวันทำการกระทำความผิดได้เกิดขึ้นเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว ไม่ว่าในวันฟ้องคดีต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นเด็กหรือเยาวชนคนดังกล่าวจะมีอายุเท่าใดก็ตามก็สามารถดำเนินคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้ เพราะกฎหมายของประเทศไทยถือเอาอายุในขณะที่กระทำความผิดเป็นเกณฑ์ในการกำหนดอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งหลักเกณฑ์การถือเอาเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดในขณะที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นนั้น เป็นหลักการของกฎหมายเกือบทุกประเทศที่นำมาใช้บัญญัติในกฎหมายของประเทศของตน เพื่อเป็นการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำความผิดที่ตนเองได้กระทำไปขณะที่ยังมีวุฒิภาวะเป็นเด็กอยู่ ได้ใช้สิทธิตามกฎหมายเยาวชนและครอบครัว

แต่กลับมีสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่ไม่ได้ใช้หลักการการนับอายุของผู้กระทำความผิดในขณะที่การกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดอำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งการนับอายุของผู้กระทำความผิดของสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้น จะนับอายุโดยถือตามอายุของผู้กระทำความผิดที่ถูกนำมาพิจารณาคดีในศาลในความผิดเป็นครั้งแรกเป็นเกณฑ์ในการกำหนดอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งจะมีลักษณะที่แตกต่างจากประเทศไทยเป็นอย่างมาก ที่ถือเอาอายุในขณะที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดี ดังนั้นหากเด็กหรือเยาวชนที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้กระทำความผิดอาญาและไม่เข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายเยาวชนและครอบครัวโดยเร็ว หากอายุของเด็กหรือเยาวชนคนนั้นเกินกว่าเยาวชนตามกฎหมายสิงคโปร์แล้ว จะถือว่าเยาวชนคนนั้นเป็นผู้ใหญ่และจะถูกดำเนินคดีในลักษณะผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่เลย สาเหตุของสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่มีการนับอายุเช่นนี้ เพราะสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการบังคับใช้กฎหมายกับเด็กและเยาวชนที่ค่อนข้างรุนแรงและเข้มงวดเพื่อไม่ให้เด็กกล้าที่จะกระทำความผิดเหมือนดังในอดีตของสาธารณรัฐสิงคโปร์ และเป็นการกระตุ้นให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดกล้าที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีโดยเร็ว เพื่อรักษาสีหิทธิความเป็นเด็กที่จะได้รับพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อไม่ให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดมีพฤติกรรมหลบหนี

ซึ่งประเทศไทย ถือเอาอายุของเด็กหรือเยาวชนในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งทำให้เกิดปัญหาตามมา คือ แม้ผู้กระทำความผิดมีการหลบหนีการจับกุมในขณะที่เป็นเด็กหรือเยาวชนแต่ภายหลังได้มีการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษในภายหลังซึ่งผู้กระทำความผิดอาจมีอายุที่เกินกว่าคำว่า “เด็ก” หรือ “เยาวชน” ไปแล้วแต่จะยังคงได้รับการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวอยู่โดยยึดตามหลักการที่ว่าให้ถือเอาอายุขณะที่กระทำความผิดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดีในศาลรวมถึงในการกำหนดบทลงโทษด้วย ประกอบกับ ประเทศไทยมีแนวคิดว่าการออกหมายจับและการจับกุมเด็กหรือเยาวชนเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง หรือเลือกกระทำเป็นทางเลือกสุดท้ายเพราะการออกหมายจับจะกลายเป็นตราบาปที่ติดตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไปตลอดอาจส่งผลให้เกิดการกระทบต่อตัวเด็กหรือเยาวชนในอนาคตไม่ว่าในด้านการศึกษาหรือในด้านการทำงานและหมายรวมถึงในด้านการใช้ชีวิตประจำวันด้วย ดังนั้นจึงเกิดปัญหาที่ว่าผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมหลบหนีไม่สามารถนำตัวมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้

ซึ่งตัวบทบัญญัตินี้อาจเป็นตัวส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับค่านิยมแบบผิด ๆ ในเชิงที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่ากฎหมายเด็กและเยาวชนไม่มีความศักดิ์สิทธิ์เพียงพอที่จะลงโทษเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดแล้วและมีพฤติการณ์ในการหลบหนีไม่ยอมรับความผิด ไม่รู้สำนึกในความผิดของตนเองที่จะเข้ารับผิดตามผลของกฎหมาย

แต่ถ้าประเทศไทยมีการปรับใช้วิธีการนับอายุของเด็กและเยาวชนใหม่ตามหลักเกณฑ์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ จะทำให้เด็กและเยาวชนที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวควรเป็นเด็กและเยาวชนที่มีเกณฑ์อายุไม่เกิน 18 ปีในวันที่ศาลนัดพิจารณาคดีครั้งแรกถึงจะอยู่ในขอบเขตอำนาจในการฟ้องต่อศาลเยาวชนได้เพื่อเป็นการป้องกันการหลบหนีและอ้างสิทธิในภายหลังว่าได้กระทำความผิดขณะที่เป็นเด็กหรือเยาวชนเพื่อที่ตนจะได้รับการคุ้มครองและลงโทษบนพื้นฐานของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและเพื่อเป็นการป้องกันการหลบหนีและอ้างสิทธิในภายหลังว่าได้กระทำความผิดขณะที่เป็นเด็กหรือเยาวชนในภายหลังเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะสามารถอ้างสิทธิเพื่อที่จะได้รับการคุ้มครองและลงโทษบนพื้นฐานของเด็กและเยาวชนตามกฎหมายจะทำให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับบทลงโทษที่ตนได้กระทำไปโดยเร็วก่อนที่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีอายุเกินกว่าที่จะได้รับคุ้มครองของกฎหมายและจะเป็นการสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายได้ที่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้โดยเร็วส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเข้าใจถึงการกระทำของตน รู้สำนึกเข้าใจถึงผู้เสียหายที่กระทำลงไป ซึ่งถ้าหากประเทศไทยยังไม่มีมีการปรับปรุงแก้ไขในประเด็นนี้อาจถือเป็นการส่งเสริมทางอ้อมให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด หรืออาจจะกระทำความผิด ได้มี

พฤติกรรมหลบหนี หรือพฤติการณ์เตรียมการที่จะหลบหนีเป็นการวางแผนก่อนที่จะกระทำความผิดเพราะเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาจมีความเข้าใจที่ผิด ๆ ซึ่งอาจเข้าใจจากการลองเปรียบเทียบว่าถ้าเข้ารับโทษในตอนนี้กับลองหลบหนีไปและถูกจับกุมตัวในภายหลังก็จะมีบทลงโทษสำหรับเด็กหรือเยาวชนเท่ากันซึ่งอาจเป็นการส่งเสริมทางอ้อมให้มีการหลบหนีการจับกุมซึ่งอาจจะทำให้มีสิทธิรอดจากการต้องมารับโทษในกระทำความผิดของตนส่งผลทำให้ไม่ต้องรับโทษก็ได้ดังนั้นการแก้ไขกฎหมายโดยยึดเกณฑ์อายุจากการนำตัวเด็กและเยาวชนมาขึ้นศาลในครั้งแรกอาจเป็นวิธีทางตรงที่ดีที่สุดในการสอนให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดได้รู้ว่าการรับผิดชอบในการกระทำความผิดของตน

และส่วนของประเด็นในระหว่างพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนนั้นได้บรรลุนิติภาวะไม่ว่าจะเป็นตามอายุหรือตามการสมรสก็ตามกฎหมายของประเทศไทยก็ได้กำหนดให้ยังอยู่ภายใต้อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ในประเด็นนี้เป็นการบัญญัติขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การถืออายุขณะที่กระทำความผิด เพื่อให้อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิจารณาคดีที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าในระหว่างการพิจารณาคดี เด็กหรือเยาวชนคนนั้นจะมีอายุ หรือมีสภาพเป็นอย่างไรก็ตาม และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดี หากศาลเยาวชนและครอบครัวต้องส่งคดีที่พิจารณารไปแล้วไปพิจารณาคดีที่ศาลอื่นเพื่อพิจารณาคดีใหม่อีกครั้งก็จะกลายเป็นการพิจารณาคดีที่ซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองเวลา สิ้นเปลืองบุคลากร และสิ้นเปลืองงบประมาณของภาครัฐในการพิจารณาคดีเดียวกันหลายรอบเป็นอย่างมาก

5. ปัญหาเรื่องอำนาจของศาลในการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิด

ในเรื่องการกำหนดอำนาจในการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวในประเด็นนี้เป็นประเด็นการพิจารณาว่าจะรับเป็นคดีเด็กและเยาวชน หรือจะส่งโอนคดีจากการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนไปยังศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาคดี ซึ่งตามกฎหมายของประเทศไทยนั้นมีการกำหนดไว้โดยให้อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวที่พิจารณาโดยใช้ดุลพินิจพิจารณาเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดจากสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยแล้วกำหนดให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องอยู่ภายใต้ของอำนาจการพิจารณาคดีที่ศาลใด

หากพิจารณาตามกฎหมายเยาวชนและครอบครัวแล้วจะเห็นว่าเงื่อนไขในการพิจารณาการโอนคดีตามกฎหมายนั้นได้แก่สภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยซึ่งเป็นถ้อยคำที่คลุมเครือไม่มีความชัดเจนเป็นการกำหนดไว้กว้างๆโดยใช้ดุลพินิจขององค์คณะผู้พิพากษาคดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดดังนั้นหากองค์คณะผู้พิพากษามีคำวินิจฉัยชี้ขาดว่าบุคคลที่กระทำความผิดนั้นมีลักษณะ

เป็นเด็กหรือเยาวชนอยู่บุคคลนั้นก็ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเยาวชนและครอบครัวซึ่งจะได้รับการพิจารณาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวตามผลของกฎหมายแต่ถ้าหากเห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 18 ปีไปแล้วศาลเยาวชนและครอบครัวก็มีอำนาจสั่งโอนคดีไปให้ศาลอื่นที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีนี้ได้ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการใช้ดุลพินิจพิจารณาและชี้ขาดถึงอำนาจของศาลในการที่จะรับหรือโอนคดีนี้

การที่กฎหมายเยาวชนและครอบครัวกำหนดเงื่อนไขในการโอนคดีในลักษณะที่ไม่ซับซ้อนและดูเข้าถึงง่ายกับเป็นประเด็นช่องโหว่ของกฎหมายอีกช่องหนึ่งเหมือนกัน เพราะคำว่า “ดุลพินิจ” เป็นคำที่มีความหมายอย่างกว้าง ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวมากำหนดได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ที่จะใช้ดุลพินิจเท่านั้นที่จะสามารถกำหนดได้ ดังนั้นหากมีคนใช้ดุลพินิจ 10 คน เชื่อว่าคำตอบในคำถามเดียวกัน ของคนทั้ง 10 คน ก็ไม่สามารถใช้ดุลพินิจให้เหมือนกันได้ คำว่า “ดุลพินิจ” จึงเป็นคำที่เปิดช่องให้กฎหมายเกิดความไม่เท่าเทียมกัน

ในประเทศญี่ปุ่นที่มีลักษณะของกฎหมายในการโอนคดีเด็กและเยาวชนไปยังศาลอื่นที่คล้ายกับหลักกฎหมายของประเทศไทย ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการโอนคดีเด็กและเยาวชนไปยังศาลอาญาปกติที่มีอำนาจในการพิจารณาคดี คือเริ่มตั้งแต่กระบวนการของพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการที่จะทำการสอบสวนคดีที่เด็กและเยาวชนซึ่งได้กระทำความผิดและทำเป็นสำนวนยื่นฟ้องคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวแม้ในระหว่างการทำสำนวนยื่นฟ้องต่อศาลพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการจะพบว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนคนนั้นเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการก็ไม่มีอำนาจไปฟ้องคดีต่อศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้หน้าที่ที่จะต้องตัดสินว่าคดีนั้นควรอยู่ในอำนาจของศาลใดเป็นอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวเท่านั้นที่จะรับพิจารณาสำนวนที่ถูกส่งมาจากการสอบสวนของพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการและใช้ดุลพินิจในการที่จะรับคดีเข้าพิจารณาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวหรือมีคำสั่งส่งสำนวนดังกล่าวกลับไปให้พนักงานอัยการทำการฟ้องคดีใหม่ที่ศาลปกติที่มีอำนาจการพิจารณาพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการไม่มีอำนาจในการกำหนดศาลที่จะมีอำนาจพิจารณาคดีย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวเท่านั้น

หากศาลเยาวชนและครอบครัวของประเทศญี่ปุ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไม่สามารถใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูภายใต้มาตรการศาลเยาวชนและครอบครัวได้และเห็นว่าสมควรการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดดังกล่าวศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องโอนคดีไปยังพนักงานอัยการเพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้เช่นเดียวกันซึ่งต่างจากหลักกฎหมายของประเทศไทยอยู่ที่ว่า ประเทศไทยสามารถสั่งโอนคดีไปยังศาลอื่นที่สามารถพิจารณาคดีได้โดยตรง ไม่ต้องสั่งโอนคดีกับไปยังพนักงาน

อัยการ และให้พนักงานอัยการฟ้องคดีใหม่กับศาลอื่น ซึ่งเป็นการดำเนินกระบวนการการโอนคดีทางอ้อม อาจเกิดความล่าช้าของการดำเนินการ และทำให้มีผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการโอนคดีมากขึ้นไป ทั้งๆ ที่พนักงานอัยการก็ไม่ได้มีอำนาจในการพิจารณาคดีอยู่แล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้ามาอยู่ในกระบวนการการโอนคดีเลย การที่จะโอนคดีไปยังศาลอื่นเลยย่อมเป็นทางที่ดีกว่า ประหยัดเวลาและการดำเนินการ

แต่หลักการของกฎหมายสาธารณรัฐอินเดีย ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การโอนคดีที่แตกต่างจากประเทศไทยเป็นอย่างมาก หลักการของประเทศอินเดียได้ตัดคำว่า “ดุลพินิจ” ออกจากเงื่อนไขในการมีคำสั่งโอนคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่ตีความตามกฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น โดยกฎหมายของสาธารณรัฐอินเดีย มีการกำหนดหลักการการโอนคดี คือ กระบวนการโอนคดีอาญาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวสาธารณรัฐอินเดียไปพิจารณาคดีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา นั้นต้องเป็นกรณีที่ยาวชนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปกระทำความผิดทางอาญาและการกระทำความผิดในคดีนั้นต้องเป็นการกระทำความผิดที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่มีโทษจำคุก 7 ปีขึ้นไป

การที่กฎหมายเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐอินเดียได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การโอนคดีไว้อย่างชัดเจนแล้ว ไม่ได้เปิดช่องให้ศาลเข้ามาใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าคดีนั้นอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนหรือไม่ ศาลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้นหากเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาขึ้นและ อัตราโทษของการกระทำความผิดนั้นมีโทษจำคุกมากกว่า 7 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจะถือว่าการกระทำความผิดดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นคดีอุกฉกรรจ์ ศาลจะมีหน้าที่เพียงอย่างเดียว คือ มีคำสั่งโอนคดีนั้นไปยังศาลอาญาปกติ ศาลเยาวชนและครอบครัวไม่มีอำนาจรับไว้พิจารณาเองได้ ซึ่งหลักการนี้เมื่อเปรียบเทียบกับหลักการในการโอนคดีของกฎหมายเยาวชนและครอบครัวของประเทศไทยนั้น จะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์ของสาธารณรัฐอินเดียมีความชัดเจนมากกว่าของประเทศไทย ไม่เกิดความสับสนในการนำมาบังคับใช้ ไม่เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการใช้อำนาจดุลพินิจ ไม่เกิดปัญหาเรื่องอำนาจของศาลที่ทับซ้อน และไม่เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียหายที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงมาก ๆ กับได้รับการพิจารณาคดีในรูปแบบการกระทำความผิดที่ธรรมดาในศาลเยาวชนและครอบครัวปกติ ประเทศไทยควรนำแนวคิดนี้มาปรับใช้กับกฎหมายเยาวชนและครอบครัว ให้ลดอำนาจการใช้ดุลพินิจของศาล โดยเปลี่ยนไปเป็นการกำหนดอำนาจของศาลไว้ให้ชัดเจนขึ้นเลย และในหลักกฎหมายเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีความแตกต่างจากหลักกฎหมายของประเทศไทย เพราะหลักกฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีการกำหนดไว้ชัดเจนว่า ไม่ว่าจะเด็กหรือเยาวชนจะกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะร้ายแรงเพียงใดก็ตามก็ไม่สามารถนำตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นไปพิจารณายังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาปกติได้ เพราะการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนที่

กระทำความผิดอาญาต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเด็กและเยาวชน คือ ศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐฝรั่งเศสเท่านั้น ประเทศฝรั่งเศสจึงไม่มีการโอนคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาไปพิจารณาคดียังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาปกติได้ คดีนั้นก็ยังคงอยู่ในอำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวเช่นเดิม แม้จะอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวอยู่ แต่การกำหนดบทลงโทษนั้นก็ไม่ได้มีการปรับลดอัตราโทษลงแต่อย่างใด ซึ่งบทลงโทษที่จะลงโทษกับผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือเยาวชนจะมีความรุนแรงแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้สำนึกในการกระทำผิดของตนเอง

เช่นเดียวกันสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่กำหนดหลักการเหมือนกับหลักการของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ว่าเด็กหรือเยาวชนจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงเพียงใดก็ยังคงได้รับการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวโดยไม่มีการโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาหรือศาลอื่นแต่อย่างใดโดยให้พิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นต่อไป แต่โทษที่จะลงกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนจะมีการแบ่งระดับการลงโทษอย่างชัดเจนโดยดูจาก การกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ กรณีที่ต้องลงโทษจำคุกในความผิดที่มีลักษณะที่ไม่ร้ายแรงศาลจะกำหนดลงโทษให้แก่เด็กหรือเยาวชนได้อย่างน้อย 6 เดือนและลงโทษอย่างสูงได้ไม่เกิน 5 ปีแต่ถ้าการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความผิดอาญาที่มีลักษณะที่ร้ายแรงที่มีอัตราโทษจำคุกเกินกว่า 10 ปี ศาลจะกำหนดโทษให้แก่เด็กหรือเยาวชนได้ไม่เกิน 10 ปีเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้วนั้นจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจนถึงอำนาจในการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งทั้งสองประเทศที่กล่าวมาข้างต้น ตัดอำนาจในการส่งโอนคดีไปยังศาลอื่นออกจากกฎหมายเด็กและเยาวชนเลย เพราะกฎหมายทั้งสองประเทศมองว่าการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการพิจารณาคดี ดังนั้นศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีเฉพาะทางนี้ คือ ศาลเยาวชนและครอบครัว ไม่ว่าจะการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะร้ายแรงเพียงใด แต่ผู้กระทำความผิดยังคงเป็นเด็กหรือเยาวชนอยู่ ก็เป็นการสมควรที่จะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวในการพิจารณาคดีต่อไป

แต่แม้กฎหมายทั้งสองประเทศนี้ยังกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีที่มีลักษณะที่ร้ายแรงต่อไป ก็ไม่ได้หมายความว่ากฎหมายทั้งสองประเทศนี้จะลงโทษความผิดที่มีลักษณะไม่ร้ายแรงและความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงเท่ากัน ศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งสองประเทศนี้สามารถลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยดูจากการกระทำความผิดว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรและลงโทษไปตามนั้น จุดเด่นของสาธารณรัฐฝรั่งเศส คือ ลงโทษตามการรู้สำนึกของผู้กระทำความผิด แต่จุดเด่นของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี คือ ลงโทษตามผลของการกระทำความผิดตามความเป็นจริง ซึ่งทั้งสองประเทศนี้สามารถลงโทษเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงได้สูงสุด คือ จำคุกตลอดชีวิต ซึ่งกฎหมายประเทศไทยไม่มีการกำหนดใน

ลักษณะนี้ หากประเทศไทยยกเลิกหลักการการโอนคดีไปยังศาลอื่นที่มีอำนาจในการพิจารณาแทน ศาลเยาวชนและครอบครัว และให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นก็อาจเป็นแนวทางการพิจารณาคดีที่ดีอย่างหนึ่ง ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวรับผิดชอบทุกคดีที่เป็นความผิดที่เกิดขึ้นจากเด็กและเยาวชน เป็นการกำหนดไว้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดช่องโหว่ของกฎหมายที่ให้ศาลใช้ดุลพินิจตัดสินกันเอง แต่กฎหมายต้องให้อำนาจในการกำหนดบทลงโทษที่มีลักษณะรุนแรงกับศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย เพื่อที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้ใช้อำนาจนั้นกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงได้ ซึ่งจะส่งผลให้หลักการการโอนคดีก็ไม่มี ความจำเป็นในการนำมาบังคับใช้

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อสรุป

ในปัจจุบันการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีสถิติที่สูงขึ้นและไม่มีแนวโน้มที่จะลดลงเลย แต่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดกลับมีอายุน้อยลงเรื่อยๆ แสดงให้เห็นถึงสภาพสังคมในปัจจุบันที่เด็กและเยาวชนกล้าที่จะกระทำผิดโดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมของการกระทำผิดที่มีความรุนแรงเป็นอย่างมาก จนไม่อาจแยกความแตกต่างระหว่างการกระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่กับการกระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนที่เป็นคนกระทำผิด จากการศึกษาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนยังพบอีกว่าในมุมมองของประชาชนในประเทศมีความคิดในการสนับสนุนให้มีการแก้ไขกฎหมายเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับปัจจุบันมากขึ้น เมื่อพิจารณาจากข่าวสารในแต่ละวันจะพบว่า ในแต่ละวันจะมีข่าวการกระทำผิดของเด็กที่มีลักษณะที่แตกต่างไปจากในอดีต ซึ่งมีการกระทำที่รุนแรงถึงขั้นมีเจตนาฆ่าผู้อื่น หรือที่เราสามารถพบเห็นการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่สามารถพบได้เป็นประจำคือการกระทำผิดในกฎหมายจราจรที่เด็กและเยาวชนซบเซ่จี้กรยานยนต์โดยไม่มีใบอนุญาตไม่สวมหมวกกันน็อคหรือซบเซ่จี้กรยานยนต์แข่งกันในเวลากลางคืนซึ่งสิ่งเหล่านี้แหละที่เป็นประเด็นปัญหาในสังคมปัจจุบันที่ประเทศไทยควรมีการแก้ไขกฎหมายเด็กและเยาวชนโดยเร็วก่อนที่พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนจะมีลักษณะที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้นกว่านี้อีก

ซึ่งประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่กำหนดสิทธิหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมายกับเด็กและเยาวชน โดยบุคคลใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นเด็กหรือเยาวชนต้องไปพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 - 75 ซึ่งกำหนดความหมายของคำว่า “เด็ก” คือ บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์และ “เยาวชน” คือ บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายอาญาสาเหตุที่กฎหมายแบ่งแยกเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจนก็เพื่อที่จะพิจารณาตามวุฒิภาวะของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ที่จะนำมาตราการสำหรับเด็กและเยาวชนมาบังคับใช้ให้เหมาะสมกับผู้ที่กระทำผิด

ซึ่งเหตุผลที่กฎหมายเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมีการกำหนดอายุไว้เช่นนี้ เพราะประเทศไทยได้ลงนามเป็นสมาชิกในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) มีผลทำให้การบัญญัติกฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในอนุสัญญาดังกล่าวดังนั้นเด็กหรือเยาวชนที่ได้กระทำความผิดหรือกระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมายอาญา การพิจารณาคดีหรือการพิพากษาหรือกำหนดบทลงโทษสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคนนั้นจะต้องกำหนดบทลงโทษให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) ด้วย

อายุของเด็กและเยาวชนที่มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันเดิมที่กฎหมายได้กำหนดอายุของเด็ก คือ บุคคลที่มีอายุเกินกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี แต่ได้มีการแก้ไขกฎหมายนี้ให้เกณฑ์อายุเป็นดังในปัจจุบันในปี 2565 ซึ่งผ่านมาไม่นานนี้เอง แต่การแก้ไขกฎหมายนี้ก็ยังไม่ตอบโจทย์กับปัญหาในปัจจุบันที่การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีสูงขึ้นเรื่อยๆ เมื่อได้ศึกษาหลักกฎหมายเด็กและเยาวชนในต่างประเทศว่ามีลักษณะอย่างไร มีความแตกต่างจากกฎหมายในประเทศไทยหรือไม่ พบว่า เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนในกฎหมายต่างประเทศก็มีการกำหนดเกณฑ์อายุที่ไม่ได้มีความแตกต่างจากกฎหมายในประเทศไทยมากนัก มีการกำหนดเกณฑ์อายุที่ใกล้เคียงกัน แต่ที่แตกต่างกัน คือ การกำหนดบทลงโทษให้สอดคล้องกับอายุที่กระทำความผิดมากกว่า

กฎหมายประเทศไทยจะเน้นการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในลักษณะที่เป็น การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเป็นหลักมากกว่าการกำหนดบทลงโทษ แต่ในต่างประเทศแม้จะมีหลักการการลงโทษเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดก็ตาม แต่มีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนและรุนแรงต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเช่นเดียวกัน เช่น เยาวชนก่อเหตุทำร้ายร่างกายผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ถ้าพิจารณาตามกฎหมายประเทศไทยแล้ว พนักงานสอบสวนคงใช้มาตรการเปรียบเทียบปรับเพื่อทำให้คดีสิ้นสุดลงโดยเร็ว แต่ถ้าเป็นกฎหมายในสหราชอาณาจักร แม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีอำนาจไม่สั่งฟ้องและปล่อยตัวเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศไทย แต่ในสหราชอาณาจักรจะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้การตีเตือนแบบมีเงื่อนไขกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด หากเด็กและเยาวชนคนนั้นไม่ปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่ตำรวจก็สามารถฟ้องดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนคนนั้นได้เลย

จะเห็นว่าเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนของกฎหมายประเทศไทยและกฎหมายของต่างประเทศไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนัก แต่ความแตกต่างอยู่ที่การกำหนดบทลงโทษให้สอดคล้องกับเกณฑ์อายุที่กฎหมายกำหนดให้มีความชัดเจน และสามารถนำมาบังคับใช้ได้ โดยที่กฎหมายจะไม่เน้นไปในทางแก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือเน้นไปในทางกำหนดบทลงโทษเพียงอย่างเดียว กฎหมายเด็กและ

เยาวชนจะใช้เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสกลับตนเป็นคนดีและในเวลาเดียวกันก็ต้องมีความเข้มงวดในการที่จะลงโทษเด็กและเยาวชนที่ไม่ปฏิบัติตามอีกด้วย

เมื่อเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเด็กและเยาวชนในเรื่องเกณฑ์อายุแล้ว กระบวนการต่อไปหากเด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายจะต้องเข้าพบ คือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ตามกฎหมายในชั้นสอบสวนที่จะพิจารณาสั่งฟ้องหรือใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งมาตรการดังกล่าวที่พนักงานสอบสวนสามารถใช้ได้ คือ มาตรการการเปรียบเทียบปรับ เมื่อผู้กระทำความผิดได้ยินยอมชำระค่าปรับตามที่พนักงานสอบสวนกำหนดขึ้นการเปรียบเทียบปรับมีผลทำให้การกระทำความผิดทางอาญาที่เกิดขึ้นได้สิ้นสุดลงคดีเป็นอันเลิกกันสิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป จุดมุ่งหมายของการเปรียบเทียบปรับคือเพื่อลดจำนวนการดำเนินคดีในทางศาลเพื่อลดขั้นตอนในการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนไม่ต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อสั่งฟ้องพนักงานอัยการและเพื่อเป็นการยุติการดำเนินการทางคดีโดยทันทีตั้งแต่ที่ผู้กระทำความผิดได้ยินยอมชำระค่าปรับแทนการลงโทษทางอาญา

ซึ่งกฎหมายในสาธารณรัฐเยอรมนี มีการกำหนดให้พนักงานอัยการ พิจารณาการเปรียบเทียบปรับโดยการใช้ดุลยพินิจไม่ลงโทษแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาได้หากเด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะของความผิดที่เล็กน้อยและพนักงานอัยการเห็นว่าการลงโทษในคดีนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแต่อย่างใดและประกอบกับหากเด็กหรือเยาวชนได้พยายามแก้ไขเยียวยาความเสียหายกับผู้เสียหายเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามที่ได้ตกลงกับผู้เสียหายแล้วย่อมถือได้ว่าศาลเยาวชนและครอบครัวของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้ใช้มาตรการกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนดกับเด็กหรือเยาวชนแล้วจึงไม่มีความจำเป็นต้องรับโทษตามกฎหมายอีก จะเห็นได้ว่าสาธารณรัฐเยอรมนี ไม่ได้กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนำเงินมาชำระค่าปรับให้กับพนักงานอัยการเพื่อไต่คดีได้สิ้นสุดลงแต่เป็นการให้เด็กและเยาวชนไปแก้ไขเยียวยาความเสียหายกับผู้เสียหายเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายเองซึ่งเห็นได้ว่ารัฐไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการจัดทำมาตรการสำหรับเด็กหรือกระทำการใดๆเลยเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเป็นผู้เดินเข้าหาผู้เสียหายเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนกระทำขึ้นพนักงานอัยการไม่ได้เรียกค่าปรับกับตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดแต่อย่างไรเพราะหากรัฐได้รับเงินค่าปรับไปก็ไม่ได้มีประโยชน์ในเชิงการสร้างความสมานฉันท์กับผู้เสียหายผู้นำเงินที่จะจ่ายค่าปรับไปเยียวยาผู้เสียหายจะเป็นประโยชน์มากกว่า

การเปรียบเทียบปรับนี้ เป็นการดำเนินมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ซึ่งในประเทศไทย การเปรียบเทียบปรับไม่ใช่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาเดียวที่สามารถนำมาใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เพียงอย่างเดียวแต่ยังมีอีกมาตรการหนึ่ง ที่ให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจในการจัดทำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา คือ มาตรการ

จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งมาตรการนี้จะให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาว่าการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนคนนั้นสมควรถูกฟ้องดำเนินคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่และนำเสนอแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกับพนักงานอัยการเพื่อให้พนักงานอัยการทำความเห็น เห็นชอบกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าว เพื่อใช้รายงานต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อจะได้นำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนี้มาบังคับใช้กับเด็กและเยาวชนที่เข้าเกณฑ์พิจารณาของผู้อำนวยการสถานพินิจ

ซึ่งมาตรการนี้เป็นที่แพร่หลายในกฎหมายต่างประเทศเช่นเดียวกัน ถูกนำไปบัญญัติในกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศตนเอง เนื่องจากหลักการนี้เป็นหลักการที่ใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดแล้วเกิดผลดีกับเด็กมากที่สุด ซึ่งแต่ละประเทศจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวในกฎหมายที่มีลักษณะไม่แตกต่างกันกับประเทศไทย เช่น สาธารณรัฐเยอรมนีที่มีการกำหนดวิธีการสำหรับเด็กคือการใช้มาตรการควบคุมหรือมาตรการทางวินัยก็ได้โดยมาตรการควบคุมเด็กและเยาวชนจะกำหนดให้ถูกอบรมสั่งสอนจากบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่องค์กรรัฐส่งมาดูแลหรือให้การศึกษาต่าง ๆ หรือการกักบริเวณให้เด็กและเยาวชนอยู่ในสถานที่หรือพื้นที่ที่กำหนดหรือการระงับข้อพิพาทกับผู้เสียหายและมาตรการทางวินัยจะกำหนดให้ศาลสามารถเรียกเด็กหรือเยาวชนคนนั้นมาว่ากล่าวตักเตือนหรือการที่ศาลกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องปฏิบัติตามและการควบคุมโดยให้เด็กหรือเยาวชนคนนั้นต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามสถานที่ศาลกำหนดซึ่งสาธารณรัฐเยอรมนีนี้จะใช้มาตรการทั้งสองที่กล่าวมาข้างต้นเป็นมาตรการในการแก้ไขผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกับการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูของประเทศไทย

แต่ถ้าเกิดไม่สามารถใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญากับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ การกระทำความผิดนั้นจะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในศาล ซึ่งตามกฎหมายไทยได้มีการกำหนดอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จะรับพิจารณาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด โดยพิจารณาจากอายุของเด็กหรือเยาวชนในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว ไม่ว่าจะในวันฟ้องคดีต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นเด็กหรือเยาวชนคนดังกล่าวจะมีอายุเท่าใดก็ตามก็สามารถดำเนินคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้ เพราะวุฒิภาวะในการกระทำของบุคคลนั้นไม่เท่ากับวุฒิภาวะในปัจจุบันจึงไม่เป็นธรรมต่อผู้กระทำความผิดถ้าจะเอาเกณฑ์อายุในปัจจุบันไปตัดสินความผิดที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษที่มากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น การที่จะใช้อายุในปัจจุบันไปตัดสินความผิดที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษที่มากขึ้นจึงมีความไม่เป็นธรรมในมุมมองของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งกฎหมายในประเทศส่วนใหญ่ ก็ใช้หลักการนี้ในการนับอายุเด็กและเยาวชนเข้าพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัว แต่กลับมีประเทศหนึ่ง คือ ประเทศสิงคโปร์ที่ใช้เกณฑ์การนับอายุเด็กและ

เยาวชนที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในศาลที่แตกต่างจากประเทศอื่น คือ นั้บอายุเด็กและเยาวชนตามอายุของผู้กระทำความผิดที่ถูกนำตัวมาพิจารณาคดีในศาลในความผิดเป็นครั้งแรก ดังนั้นหากบุคคลใดๆที่กระทำความผิดและมีอายุในวันที่ศาลนัดพิจารณาคดีครั้งแรกมากกว่าเยาวชนตามกฎหมายเด็กและเยาวชนของประเทศสิงคโปร์จะทำให้คดีนี้ไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนในประเทศสิงคโปร์ต้องไปเข้าสู่กระบวนการพิจารณาที่ศาลปกติธรรมดาแทน ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลข้างจะต้องสูญเสียสิทธิในการพิจารณาคดีแบบเด็กและเยาวชนไป ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดต้องสูญเสียประโยชน์ในการพิจารณาคดีแบบเด็กและเยาวชน ทำให้การกำหนดบทลงโทษต่อเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลข้างต้องได้รับการกำหนดบทลงโทษที่มีลักษณะการลงโทษแบบผู้ใหญ่ซึ่งประเทศไทยไม่นำหลักการนี้มาใช้บังคับ

เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวแล้วยังคงมีอีกหนึ่งประเด็นที่เป็นหลักสำคัญในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน การที่เด็กและเยาวชนได้รับการพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัว เป็นมาตรการการคุ้มครองอย่างหนึ่ง ซึ่งเด็กและเยาวชนคนนั้นพึงจะได้รับ แต่ถ้าเด็กและเยาวชนคนนั้นได้กระทำความผิดที่มีลักษณะที่ร้ายแรงเป็นอย่างมากจนไม่อาจยอมรับว่าเป็นการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน กฎหมายให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวสามารถมีคำสั่งโอนคดีไปพิจารณาที่ศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาในคดีนี้ได้ซึ่งกฎหมายของประเทศไทย ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจากสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยเพื่อกำหนดอำนาจศาลว่าศาลใดจะมีอำนาจในการพิจารณาคดีนี้ หากองค์คณะผู้พิพากษามีความวินิจฉัยชี้ขาดว่าบุคคลที่กระทำความผิดนั้นมีลักษณะเป็นเด็กหรือเยาวชนอยู่บุคคลนั้นก็ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเยาวชนและครอบครัวซึ่งจะได้รับการพิจารณาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวตามผลของกฎหมาย แต่ถ้าหากเห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 18 ปีไปแล้วศาลเยาวชนและครอบครัวก็มีอำนาจสั่งโอนคดีไปให้ศาลอื่นที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีนี้ได้

ซึ่งต่างประเทศก็มีหลักการในการโอนคดีเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ต่างประเทศไม่ได้กำหนดกฎหมายโดยให้ศาลเยาวชนและครอบครัวใช้ดุลพินิจในการตัดสิน แต่เป็นการกำหนดอำนาจในการพิจารณาคดีไว้อย่างชัดเจน เช่น สาธารณรัฐอินเดียได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การโอนคดี คือ ผู้กระทำความผิดต้องเป็นเยาวชนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไปกระทำความผิดทางอาญาและการกระทำความผิดในคดีนั้นต้องเป็นการกระทำความผิดที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่มีโทษจำคุก 7 ปีขึ้นไป ถึงจะโอนคดีได้ แต่ในสาธารณรัฐเยอรมนีเห็นว่า เด็กหรือเยาวชนจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงเพียงใดก็ยังคงได้รับการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวโดยไม่มีการโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาหรือศาลอื่นแต่อย่างใดโดยให้พิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นต่อไป แต่โทษที่

จะลงกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนจะมีการแบ่งระดับการลงโทษอย่างชัดเจนโดยดูจากการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะร้ายแรงหรือไม่

ดังนั้นการพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จะโอนคดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับมุมมองของกฎหมายในแต่ละประเทศว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดควรได้รับพิจารณาคดีที่ศาลใดมากกว่าเป็นหลัก

จากการศึกษาถึงหลักการเด็กและเยาวชนตามกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายระหว่างประเทศ ได้เห็นความหลากหลายของกฎหมายเด็กและเยาวชนรวมถึงเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาด้วย เพื่อให้กฎหมายเด็กและเยาวชนในประเทศไทยสามารถใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมายเยาวชนและครอบครัวในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และในประมวลกฎหมายอาญา

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและความเป็นมาของมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนตลอดจนกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนดังนี้

ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้ทำการวิจัยประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขกฎหมาย **ในประการแรก** คือ เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพิจารณาบทลงโทษของการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันนั้นมีการวางหลักไว้ใน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 ให้เปลี่ยนแปลงคำว่า “เด็กอายุยังไม่เกิน 12 ปี” ไปเป็น “เด็กอายุเกินกว่า 10 ปีแต่ไม่เกิน 12 ปี” และคำว่า “กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ” ไปเป็น “เด็กนั้นต้องรับโทษ” โดยกำหนดข้อยกเว้นเพิ่มเติมว่า “หากพิจารณาแล้วพบว่าเด็กที่กระทำความผิดไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเข้าใจการกระทำของตนและผลกระทบจากการกระทำของตนเด็กคนนั้นก็ไม่ต้องรับโทษ” ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมเด็กโดยใช้กระบวนการยุติธรรมสร้างสมดุลระหว่างการให้ความยุติธรรมแก่เด็ก

และเยาวชน และการคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของคนในสังคมเพื่อเป็นการป้องกันก่อนเกิดเหตุการณ์กระทำความผิด

ตามแนวคิดของสาธารณรัฐอินเดียซึ่งส่งผลดีในเชิงการป้องกันการเกิดอาชญากรรมขึ้นได้ เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพสังคมในปัจจุบันที่เด็กและเยาวชนที่มีอายุน้อยลงเรื่อยๆ ล้าที่จะกระทำความผิด โดยถ้าเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดไปโดยไม่ได้เจตนาหรือกระทำไปโดยไม่รู้ถึงผลของการกระทำความผิดของตนเด็กคนนั้นก็ไม่มีควมผิดและไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายนี้

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 ให้เปลี่ยนแปลงจากคำว่า “เด็กอายุกว่า 12 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี” เปลี่ยนเป็น “เด็กอายุเกินกว่า 12 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี” ส่วนข้อความอื่นๆ ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งเด็กที่กระทำความผิดมีอายุน้อยลงเรื่อยๆ การที่กำหนดอายุของเด็กที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมนั้นควรจะเป็นเด็กที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี เพื่อเป็นการจำกัดอายุของผู้กระทำความผิดที่อ้างความเป็นเด็กในการที่ตนจะไม่ต้องรับโทษหนัก และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องความสามารถในการทำนิติกรรม ที่บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จะมีความสามารถในการทำนิติกรรมบางอย่างเพิ่มขึ้น ดังนั้นความเป็นเด็กจึงควรจำกัดอายุไว้ไม่เกิน 14 ปีก็น่าจะเพียงพอ

ตามแนวคิดของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น ที่มีการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็ก ไว้ว่าเป็นบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 75 ให้เปลี่ยนแปลงจากคำว่า “ผู้ใดอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี” เปลี่ยนเป็น “ผู้ใดอายุเกินกว่า 14 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี” และเปลี่ยนแปลงจากคำว่า “ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตามมาตรา 74 หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง” เปลี่ยนเป็น “ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษต้องเป็นคดีลหุโทษหรือคดีที่มีความผิดเล็กน้อย หรือคดีที่มีอัตราการลงโทษไม่เกิน 2 ปี ถึงจะจัดการตามมาตรา 74 ได้ แต่ถ้าคดีอื่นนอกเนื่องจากนั้นให้ศาลพิพากษาลงโทษโดยใช้ดุลพินิจที่จะลดหรือไม่ลดอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่งก็ได้” ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การกระทำความผิดของเด็กมีลักษณะที่รุนแรงมากขึ้น การกำหนดอายุและลักษณะบทลงโทษที่ชัดเจนจะเป็นป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกล้าที่จะกระทำความผิด ตามแนวคิดการป้องกันอาชญากรเด็กโดยใช้กระบวนการยุติธรรมสร้างสมดุลระหว่างการให้ความยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชน

ตามแนวคิดของประเทศญี่ปุ่น ที่กำหนดให้ว่า บุคคลที่เป็นเยาวชน ต้องเป็นบุคคลที่อายุ 14 – 18 ปี ซึ่งเป็นการปรับตามสภาพสังคมในปัจจุบันให้กฎหมายทันกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน และเป็นแนวทางให้ประเทศมีการบังคับกฎหมายที่จริงจังมากขึ้นกับผู้กระทำความผิดที่เป็น

เด็กและเยาวชน ดังนั้นบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปกระทำความผิด จะไม่ถูกพิจารณาคดีในรูปแบบ เด็กและเยาวชนเช่นเดิม แต่จะได้รับการพิจารณาคดีและกำหนดบทลงโทษแบบผู้ใหญ่

ในประการที่สอง คือ การเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นกระบวนการ พิจารณาเริ่มต้นในชั้นพนักงานสอบสวนที่สามารถใช้ดุลพินิจในการเปรียบเทียบปรับได้ ทำให้ความผิด ทางอาญาที่เกิดขึ้นได้สิ้นสุดลงคดีเป็นอันเลิกกันสิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปให้ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 ให้เปลี่ยนแปลงคำว่า “บทบัญญัติมาตรานี้มิให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงาน สอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้” เปลี่ยนแปลงโดยเพิ่มรายละเอียดและวิธีการการ เปรียบเทียบปรับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น“บทบัญญัติมาตรานี้มิให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็น ว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้ (1) ในกรณีที่มีความผิดที่เกิดขึ้นมีความเสียหายต่อบุคคลอื่นๆ พนักงาน สอบสวนต้องจัดให้มีการไกล่เกลี่ยกับผู้เสียหายก่อนมีการเปรียบเทียบปรับ (2) ในกรณีที่มีความผิดที่ เกิดขึ้นมีความเสียหายต่อรัฐ พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีการพูดคุยกับพนักงานอัยการ หรือศาล ก่อนมีการเปรียบเทียบปรับ” ส่วนข้อความอื่นๆไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับ แนวคิดเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางเลือกโดยใช้การเปรียบเทียบปรับเข้ามาช่วยในการเบี่ยงเบนคดี ให้ โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติโดยเร็วและยังเป็นการช่วยลดภาระด้าน การดำเนินคดีในชั้นศาล ทำให้เด็กไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในศาลอันทำให้เกิดเป็นตราบาปติดตัว

แนวคิดการแก้ไขนี้ได้รับแนวคิดมาจากประเทศอังกฤษผสมร่วมกับสหพันธรัฐเยอรมนี ที่มีรูปแบบการเบี่ยงเบนคดีที่ไม่ใช่การเปรียบเทียบปรับแต่เป็นการเบี่ยงเบนคดีที่ให้ผู้กระทำความผิดได้ เข้าพูดคุยไกล่เกลี่ยกับผู้ถูกระทำ ซึ่งผู้ที่วิทยานิพนธ์ได้นำแนวคิดนี้มาผสมเข้ากับหลักการของ กฎหมายและเสนอเป็นข้อเสนอแนะดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งความผิดตามข้อ (1) ข้างต้น ซึ่งเป็น ความผิดต่อบุคคลอื่นนั้น ผู้ทำวิทยานิพนธ์ หมายถึงความผิดที่เป็นอาญาส่วนตัวที่ผู้เสียหายสามารถ ร้องและเพิกถอนคดีเองได้ และในส่วนของความผิดตามข้อ (2) ข้างต้น ก็คือความผิดที่กระทบต่อ ภาครัฐซึ่งเป็นอาญาแผ่นดิน โดยศาลและอัยการจะเข้ามาพิจารณาตามความเหมาะสมว่าสมควรได้รับ สิทธิในการใช้มาตรการการเปรียบเทียบปรับได้หรือไม่

ในประการที่สาม คือ การจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้กับเด็กและเยาวชน เป็นมาตรการหัน เหน็ดที่เกิดจากการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนได้สิ้นสุดลงก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการ พิจารณาในศาล ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาคดีเริ่มต้นในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 ให้ระบุความหมายของคำว่า “สำนึกในการกระทำ” และ คำว่า “อาจกลับตน

เป็นคนดีได้”ให้ชัดเจนว่าเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะอย่างไร โดยอาจกำหนดเป็นอนุมาตราออกมาให้ใน มาตรา 86 ระบุให้ชัดเจนถึงรายละเอียดให้ชัดเจนเพื่อตัดอำนาจการใช้ดุลพินิจของศาลในการ พิจารณาความหมายเอง ส่วนข้อความอื่นๆไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับ แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จะเน้นการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าการกำหนด บทลงโทษและจะให้การสนับสนุนวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลไป

แนวคิดการแก้ไขนี้ได้รับมาจากหลักการกฎหมายของกลุ่มประเทศในสหราชอาณาจักร ที่ จะให้คณะกรรมการพิจารณาความผิดจะต้องประเมินตัวเด็กเพื่อจัดเตรียมแผนมาตรการบำบัดฟื้นฟู ประกอบกับแนวคิดของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่ใช้มาตรการบำบัดฟื้นฟูในรูปแบบของมาตรการ ควบคุมและมาตรการทางวินัย ซึ่งสองประเทศนี้จะกำหนดมาตรการการบำบัดฟื้นฟูอย่างแคบ จะมี การกำหนดมาตรการที่ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนสามารถเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูได้โดย ละเอียดแต่จะต้องเข้าครบเงื่อนไขก่อนถึงจะจัดให้มีการกำหนดแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้

ในประการที่สี่ คือ อายุของเด็กและเยาวชนที่จะอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและ ครอบครัวเป็นการกำหนดอำนาจในการรับพิจารณาคดีในความผิดที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการ พิจารณาคดีเริ่มต้นในชั้นศาลให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 5 ให้เปลี่ยนแปลงคำว่า “คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ถือ อายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น” เปลี่ยนเป็น “คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็ก หรือเยาวชนกระทำความผิดให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีเป็น ครั้งแรก” ส่วนข้อความอื่น ๆ ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการกำหนด โทษทางอาญา เพื่อให้เข้าใจสาเหตุของการกระทำความผิดที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำขึ้น ถ้าเป็น ความผิดที่มีลักษณะเล็กน้อยก็คงใช้มาตรการอื่นแทนการดำเนินกระบวนการพิจารณาไปแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นการเปรียบเทียบปรับ หรือการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟู แต่การที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาในชั้น ศาลแสดงว่าเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะรุนแรงมากกว่าจะใช้มาตรการอื่นแทนการดำเนินคดี ในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นการให้เด็กรีบเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะเป็นการช่วยเหลือเด็กและ เยาวชนที่กระทำความผิดได้มากกว่า เพื่อให้ได้รับบทลงโทษนั้นอย่างรวดเร็วแต่บทลงโทษนั้นอาจไม่ จำเป็นต้องมาเป็นรูปแบบของการลงโทษทางอาญาเพียงอย่างเดียวแต่อาจมีการกำหนดบทลงโทษใน ลักษณะอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกว่าการลงโทษทางอาญา

แนวคิดการแก้ไขนี้ได้รับมาจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่มีการกำหนดความรับผิดชอบของ ผู้กระทำความผิดว่าจะได้รับพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัว หรือได้รับพิจารณาจากศาลผู้ใหญ่ ตามการพิจารณาปกติ โดยพิจารณาจากการกระทำความผิดนั้นได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีใน

ครั้งแรกเมื่อไร โดยดูจากอายุของผู้กระทำความผิด หากมีอายุเกินกว่า 16 ปี ก็จะเข้าสู่การพิจารณาที่ศาลปกติ

ในประการที่ห้า คือ อำนาจของศาลในการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิด เป็นการใช้ดุลพินิจในการพิจารณารับคดีหรือไม่รับคดีเข้าสู่การพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาคดีเริ่มต้นก่อนมีการพิจารณาคดีให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรค 1 ให้เปลี่ยนแปลงคำว่า “บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยแล้วเห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชนให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน” เปลี่ยนเป็น “บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ศาลนั้นต้องพิจารณาคดีต่อไป แม้คำนึงถึงสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและนิสัยแล้วเห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ก็ไม่สามารถสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวโดยถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชนได้” ส่วนข้อความอื่นๆไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็ก เพื่อแบ่งแยก ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนไม่ให้ปะปนกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ การพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือการออกแบบแผนมาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนที่แตกต่างกัน มีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเหล่านั้นให้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคมได้โดยเร็วเพื่อลดการตีตราบาปให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา หรือกำหนดมาตราขึ้นมาใหม่เป็นการเฉพาะสำหรับหลักเกณฑ์ในการโอนคดี กล่าวคือ กำหนดอายุของเยาวชนที่กระทำความผิด และโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ชัดเจนเลยว่ามีหลักเกณฑ์อย่างไรถึงจะสามารถโอนคดีไปยังศาลอื่นได้ เช่น “กำหนดให้เยาวชนที่กระทำความผิดอาญา ที่มีอายุเกินกว่า 15 ปีขึ้นไป กระทำความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องโอนคดีดังกล่าวไปยังศาลอาญาที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีเพราะถือว่าคดีที่เกิดขึ้นเป็นคดีอุกฉกรรจ์” ซึ่งแก้ไขขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดในการแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด

แนวคิดการแก้ไขนี้ได้รับแนวคิดมาจากสาธารณรัฐอินเดีย ที่มีการกำหนดอำนาจศาลไว้ อย่างชัดเจนว่า ถ้าคดีที่เกิดขึ้นมีความผิดที่รุนแรง มีลักษณะการลงโทษที่หนัก และมีการกำหนดเกณฑ์ อายุอย่างชัดเจน ศาลต้องมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลอาญาปกติตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น เพื่อเป็น การตัดอำนาจของศาลที่จะใช้ดุลพินิจเลือกรับหรือไม่รับพิจารณาคดี ดังนั้นเมื่อคดีที่เกิดขึ้นเข้าสู่ กระบวนการของศาลเยาวชนและครอบครัวของสาธารณรัฐอินเดียและศาลเยาวชนและครอบครัว สาธารณรัฐอินเดีย เห็นว่าเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด ศาลสาธารณรัฐอินเดีย จะต้องมีการโอน คดีไปยังศาลปกติที่มีเขตอำนาจอื่น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (จัดเสวนาวิชาการ). (2566, 27 ตุลาคม). ร่วมคิด ร่วมแชร์ ร่วมแก้ ปัญหา ก่อนจะได้ มา ซึ่ง อาชญากร เต็ม ก. [Youtube]. สืบค้นจาก <https://www.law.tu.ac.th/tulawinfographic42/>
- จารุวรรณ คงยศ. (2551). การปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชญานันท์ ชนประเสริฐ. (2565). ปัญหาทางกฎหมาย เกี่ยวกับการดำเนินคดีและการลงโทษเด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิดอาญา. บทความ, 1 - 5.
- ฐิติทรัพย์ พระแก้ว. (2563). มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา. บทความ, 1-6.
- ณชชา กำแก้ว. (2561). มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญาในการกระทำความผิดศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์) กรุงเทพมหานคร
- ดวงกมล สังกุลณีย์. (2552). อัตโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด. วารสารระบบยุติธรรมไทย, 2(3), 75-81.
- ดาริน ดรูกานต์. (2553). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ศึกษากรณีการเบี่ยงเบนคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยพายัพ. เชียงใหม่.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561). คดีฆ่าฝั่งจีน ช่มชู้แพนจ๊อบโยนเหวที่พังลงได้ผู้ต้องหาครบ 7 คน. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/597945>
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (2566). มาตรการทางกฎหมายต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 49(1), 1-12.
- บดินทร วิทยาภรณ์. (2552). การไม่ดำเนินคดีโดยพนักงานสอบสวนโดยใช้ดุลยพินิจ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี.
- บุญยวัจน์ ไตรจุฑาทากาญจน์. (2561). มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญากับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 45(2) : 64 - 65.

- ปพนธีร์ ธีระพันธ์. (2564). แนวทางการพัฒนาการเบี่ยงเบนคดีในชั้นสอบสวนที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิด. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 9(11), 59-70.
- ประเทือง ธนิยผล. (2548). กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยะพร ตันณีกุล. (2558). กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนในประชาคมอาเซียน. *วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 18(1), 96-113.
- ปิยาภรณ์ ต้อยแปง. (2564). การไม่โอนคดีกรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรงไปพิจารณาใน ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2541). การปฏิรูประบบการลงโทษแนวทางสหวิทยาการโดยเน้นทางอาชญาวิทยา. *วารสารบทบัญญัติ* (n.p.). 17
- ผจงจิตต์ อธิธนนันทะ. (2525). สังคมวิทยาว่าด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2561). ศาลสั่งจำคุกคนละ 25 ปี 36 เดือนสมาชิก ‘แก๊งปืนควาย’ ฆ่าคู่อริ ช่มชืดแฟนสาว ท้อง 3 เดือน ก่อนปลัดกลางเหว สืบค้นจาก <https://mgronline.com/crime/detail/9590000105507>
- พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2565. (2565, 7 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับที่ 29.
- เพียว ศรีแสงทอง. (2555). การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัสสร เรื่องฤทธิ์, เอกพงษ์ สารน้อย และคมสัน สุขมาก. (2563). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร.
- รวีสรา สัตยابัน. (2561). ดุลพินิจในการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา : ศึกษากรณีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดร้ายแรงและกระทำความผิดซ้ำ. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร.
- รองศาสตราจารย์ ดร.มาตาลักษณ์ เสรมะชากุล. (2565). พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 : การพิจารณาคดีที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำ ความผิดทางอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ลัดตะนา อินทพล. (2553). การหันเหคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทย-ลาว. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี.
- วรรณวิมล ไรวงษ์. (2556). การตรวจสอบการจับกุม ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 27.
- วาสนา ภัทรนันท์กุล, และ สุขสมัย สุทธิบัติ. (2565). บทลงโทษเด็กและเยาวชนกับความเหลื่อมล้ำทางสังคม. *วารสารคุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 12(2), 310-320.
- ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกาญจนบุรี. (2565, 17 มิถุนายน). การดำเนินคดีอาญาในศาลเยาวชนและ ครอบครัว. สืบค้นจาก <https://kcbjc.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/iid/145418>
- ศิริชัย จันทรสว่าง. (2544). การปรับปรุงและพัฒนาทางเลือกของศาลในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี.
- สุชา จันทน์เอม. (2526). แนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กเกเร. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 13(2), 97-110.
- สุพัตรา สุภาพ. n.d. ทฤษฎีว่าด้วยสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน. *บทความ*, 30 – 4
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2561). ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับหัวเรื่องเรียงมาตรา แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- สหธน รัตน์ไพจิตร. (2527). ความประสงค์ของการลงโทษอาญา : ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาและประมวลกฎหมายอาญา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี.
- เสกสิทธิ์ สวรรยาธิบัติ. (2554). การกระทำความผิดอันเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยาเสพติด และชีวิตร่างกาย(คดีร้ายแรง) ของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล : การศึกษาวิจัยโดยใช้ทฤษฎีการควบคุม ตนเอง. ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต. สาขาอาชญวิทยา. การบริหารงานยุติธรรมและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล.
- โหนดกระแส. (จัดทำรายการข่าว). (2565, 25 ตุลาคม). EP. 1316 เด็ก 16 ฝ่าไฟแดงชนคนตาย ญาติเหยื่อร้องขอความเป็นธรรมยังไม่ได้รับการเยียวยา. [Youtube]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=iWKs6gZztDg>
- โหนดกระแส. (จัดทำรายการข่าว). (2565, 9 พฤศจิกายน). EP. 1327 เด็ก 18 ฆ่าเด็ก 13. [Youtube]. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=aIRUAiklVOU&t=3s>

- โหนดกระแส. (จัดทำรายการข่าว). (2565, 14 พฤศจิกายน). EP. 1330 เกื่อน! 17 นักเรียนอาชีวะอ้อม 3
วัยรุ่นไปทำร้าย เอาไฟแช็คลนอวัยวะเพศ. [Youtube]. สืบค้นจาก
<https://www.youtube.com/watch?v=is0iexMelpw&t=138s>
- โหนดกระแส. (จัดทำรายการข่าว). (2566, 4 ตุลาคม). EP. 1509 ระทึก!!! ยิงในห้างดังกลางกรุง ดับ 2
เจ็บ 5. [Youtube]. สืบค้นจาก
<https://www.youtube.com/watch?v=NlbbX5XRJQs&t=2s>
- อัจฉริยา ชูตินันท์. (2562). การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวกรณี
ที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามกฎหมายของประเทศไทย.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อุบลราชธานี, 10(พิเศษ), 259-293.
- อธิป จันทน์โรจน์, สุชาดา รัตนพิบูลย์ และรัชพงษ์ วงษ์เหรียญทอง. (2565). เขตศาลเยาวชนและ
ครอบครัวในการพิจารณาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยพายัพ, 5(2), 705-716.
- อรุณรัตน์ อารังศรีสุข. (2562). *การปรับแนวความคิดการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Just Desert) กับ
การพิจารณาความผิดที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำในฐานความผิดเกี่ยวกับเพศว่าด้วย
การข่มขืนกระทำชำเรา.* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- อโนทัย ศรีดาวเรือง และอัจฉริยา ชูตินันท์. (2557). *การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและ
เยาวชนที่กระทำความผิดอาญา : ศึกษากรณีอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการ
โอนคดีตามมาตรา 97 วรรคสอง.* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร.
- GuruSanook. (2556, 26 พฤศจิกายน). พฤติกรรมเบี่ยงเบน. สืบค้นจาก
[https://guru.sanook.com/2322/Thailand Institute of Justice TIJ](https://guru.sanook.com/2322/Thailand%20Institute%20of%20Justice%20TIJ). (2566, 10
ตุลาคม). เมื่อเด็กคนหนึ่งกระทำความผิด เส้นทางสู่กระบวนการยุติธรรมและการให้
ความยุติธรรมให้กับผู้เสียหาย. สืบค้นจาก
<https://www.tijthailand.org/th/article/detail/juvenile-justice>
- Thai PBS. (2567). ความเชื่อ หรือ ความจริง กระบวนการยุติธรรมในเด็ก-เยาวชน สืบค้นจาก
<https://www.thaipbs.or.th/news/content/336258>
- Unicef Thailand. n.d. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กคืออะไร สืบค้นจาก
<https://www.unicef.org/thailand/th/what-is-crc>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายชีรพงษ์ กาญจนกันติ
วัน เดือน ปี เกิด	27 มีนาคม 2537
สถานที่เกิด	99/1 หมู่ 7 ต.พุก ráng อ.พระพุทธรบาท จ.สระบุรี 18120
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2558 สำเร็จหลักสูตรวิชาว่าความของสำนักฝึกอบรมวิชา ว่าความแห่งสภานายความ รุ่นที่ 57
สถานที่ทำงาน	โรงยิม THE BEST FIGHTER TKD 155 ซอยเรวดี 11 ต. ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 1100
ตำแหน่ง	เจ้าของธุรกิจและผู้ฝึกสอนกีฬาเทควันโด ของโรงยิม THE BEST FIGHTER TKD

